

Rasmus Christensens dagbøger fra Svinø

1868 - 1874

Udskrift af Rasmus Christensens dagbøger:

Præsentation:

Rasmus Christensen, f.d. 1/8 1838, var gårdejer på Svinø. Han overtog pr. 1. maj 1868 den gård, der kendes som "Bygården", efter sin far, Ole Christensen, der selv havde overtaget den fra sin far, Christen Pedersen. Fra overtagelsen og indtil sin meget tidlige død i 1874 førte han dagbog, først og fremmest vedrørende gårdens drift og livet på gården.

Rasmus var d. 4/4 1866 blevet gift med Maren Jensen, f.d. 13. marts 1847 i Køng, men opvokset i Baarse.

Som arbejdet indtil nu foreligger, er der kun tale om et – gennem en del år opdateret - *udkast*, og i skrivende stund kun for tiden fra foråret 1868 til foråret 1871.

I første række forsøger jeg blot hen ad vejen at foretage en renskrift af selve kilden, dog med et noteapparat til hjælp for forståelsen.

I dagbøgerne optræder et stort persongalleri, herunder familiemedlemmer og bekendtskabskreds, som er identificeret i fodnoter til teksten i det omfang, det har været mig muligt. Navneskikken, at fars fornavn blev børnenes efternavn, har tilsyneladende været noget i opløsning, idet det ses, at især drenge ind i mellem arver fars efternavn i stedet, eller i praksis bliver kaldt ved dette, hvilket det ikke gør det nemmere at finde ud af, hvornår, hvad gælder, og hvem, der her er hvem – især da udvalget af navne, der bliver brugt, er meget småt! Rasmus selv skulle f.eks. efter gængs skik hedde "Olsen" til efternavn, og det navn står han også under ved sin konfirmation.

Man kan følge med i familiens i hverdag og fester og sorger, men mest det første: Rasmus har primært ført dagbogen som en form for logbog vedr. driften – hvem arbejdede med hvad, hvad blev udbyttet, hvem af naboerne hjalp man, og hvornår hjalp man selv andre? Han nævner kun den del af driften, som han selv står for, og skal holde regnskab over, mens den del af gårdens drift, som Maren stod for, ikke nævnes.

Efterhånden som jeg kommer længere, og bliver klogere på sammenhænge og sprog, vil der være behov for at revidere. Jeg håber på forståelse for ufuldstændigheder og misforståelser. Der kan uden tvivl graves meget dybere i, hvem der er hvem. Jeg forestiller mig, at der blandt dem, der måtte have interesse for at læse dette vil være

nogen, der ved meget bedre besked, og jeg vil være meget glad for bidrag til identifikation og for viden, som kan indarbejdes. (e-mail: BenedikteHolm@outlook.dk)

Til støtte vedr. en del af de personer, der er hjemmehørende på Svinø, har jeg som bilag vedlagt en oversigt over Svinøs gårdmandsfamilier, der knytter an til omtalen i Palle Jensens "Svinøbogen, 1231 – 1984".

Dagbogen er hvert år ført i en landmandsalmanak i lommebogsformat. Udover afsnittet, beregnet til daglige noteringer, rummer bogen bl.a. plads til regnskaber. Rasmus har her ført regnskabsnotater vedr. året i vekslende omfang. De er ikke medtaget i denne renskrift.

Ved renskriften er såvel stavemåde som brug af stort / lille begyndelsesbogstav og tegnsætning søgt bevaret. Rasmus har naturligvis skrevet "til sig selv," og derfor nok ikke taget det så tungt med at gøre teksten forståelig for andre. På den tid var der heller ikke mange vedtagne retskrivningsregler. Det er derfor nok uretfærdigt helt at vurdere hans skriftlige evner efter hans præstation i dagbogen. Således synes han principielt at have helt styr på, at navneord skal med stort, men navneord med "B" vælger han f.eks. hyppigst at skrive med lille "b". Til gengæld vælger han at skrive nogle vigtige verber med stort. Hvad stavning angår, staver han langt hen ad vejen ordene, som han har udtalt dem. Det er tydeligt, at han ved starten ikke har været vant til at skrive. Skriften, og også stil og stavning, bliver i løbet af det første år meget mere sikker end ved de første notater. Faktisk har han nok været blandt de bedre af Svinøs bønder til skriftligt arbejde: Det fremgår således d. 31/12 – 70, at han hjælper en af de andre bønder med at skrive et brev til en "prokurator" om en fælles sag for Svinøs beboere. Nogle ord har det ikke været muligt for mig at tyde. I så fald er ulæselige ord/ bogstaver markeret ved "- " og tvivlsomme tydninger markeret med "(?)". Nogle gange har jeg ment at kunne læse bogstaverne, men er klar over, at det ord, der i så fald dannes, ikke kan passe. I mangel af bedre har jeg dog så skrevet, hvad jeg – uden tvivl tit fejlagtigt – tolker bogstaverne som. Og selvfølgelig har jeg også lavet nogle andre fejl - -

Mange år senere blev Rasmus og Marens søn, der hed Ole Christensen, ligesom farfaderen, ejer af gården. Også han skrev på samme måde dagbog om livet her i årene 1893 til 1901. Jeg håber på længere sigt også at kunne renskrive *disse* dagbøger.

Ribe, februar 2022,

Benedikte Holm

1868:

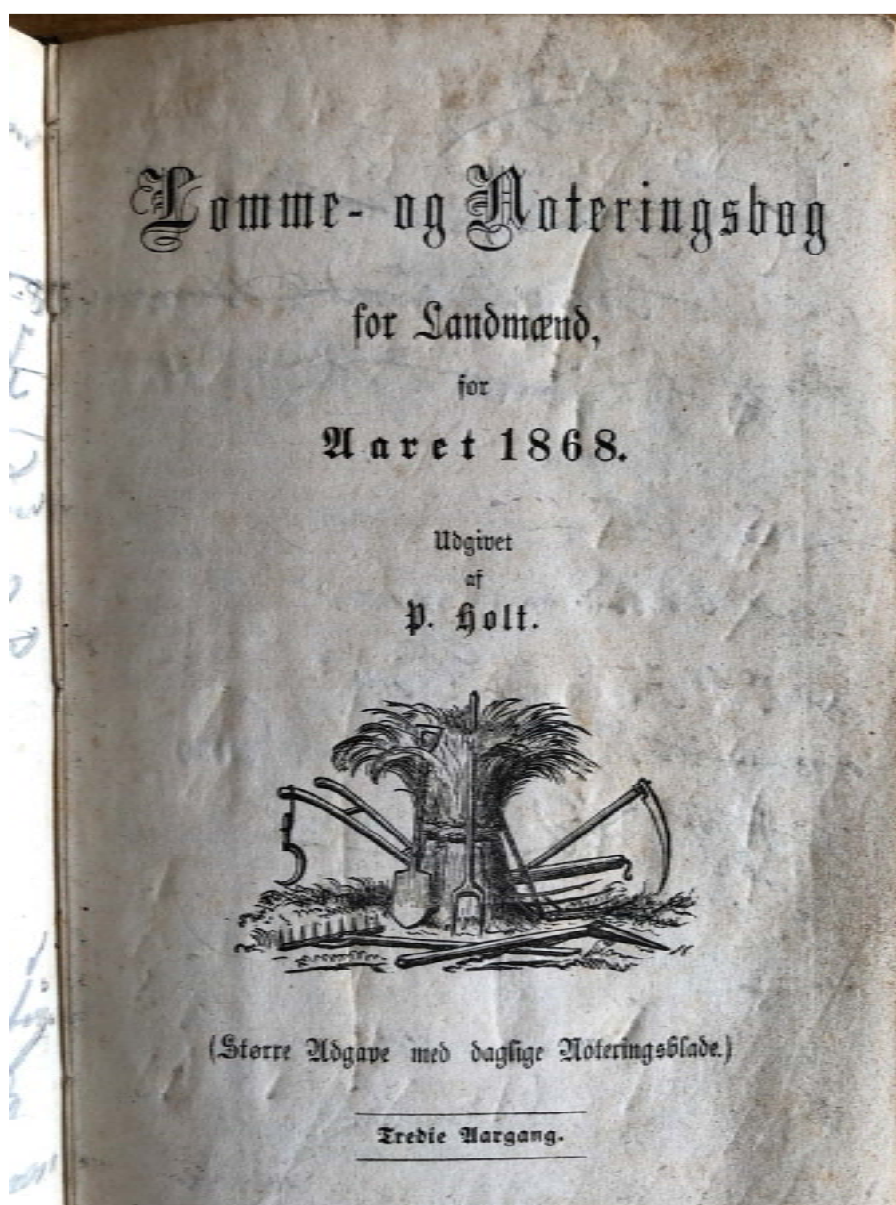
En slags forord:

Dagbogen er ført i "Holsts Lomme- og Noteringsbog for Landmænd." Den er først påbegyndt i begyndelsen af marts måned. Fra da af er der daglige notater om hver af årets dage.

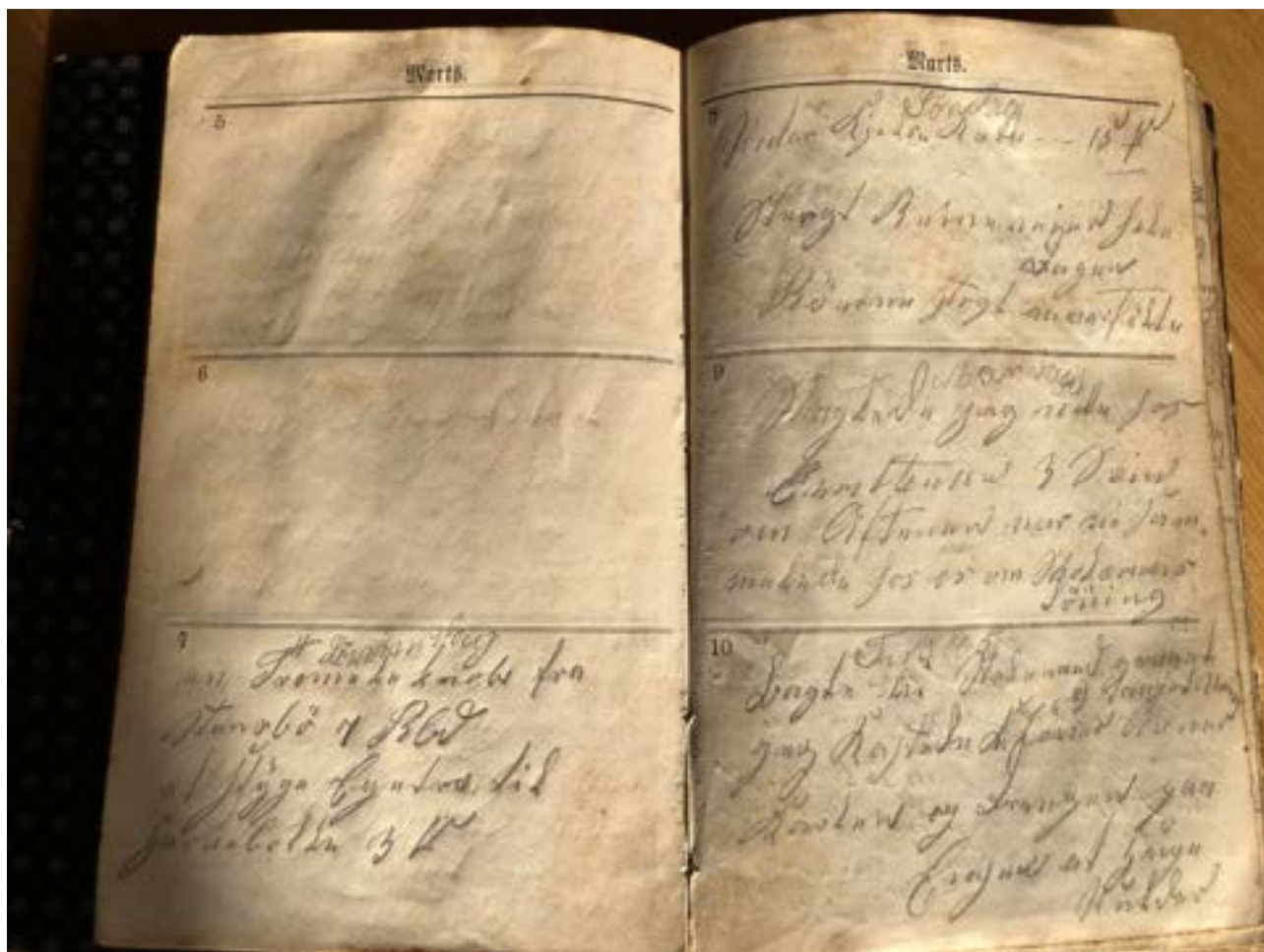
Faktisk er der også notater, der fremstår som værende fra januar måned, men nærlæsning viser, at notaterne vedrører januar 1869! Sandsynligvis har han først et stykke tid ind i året 1869 fået fat i årets lommebog. Notaterne for januar har han siden ført minutiøst ind i den "rigtige" bog, og de er derfor ikke medtaget i denne udskrift af bogen for 1868, men først, hvor de hører hjemme, i udskriften af bogen for 1869.

Datoerne er fortrykte i kalenderen, men Rasmus har selv tilføjet ugedage og helligdage. Bogen er fra starten ført med blyant, med mere skrivetræning går han efterhånden over til at skrive yderst sirligt med blæk.

Rasmus overtog åbenbart gården officielt fra forælderne den 1. maj, selvom dagbogen starter i marts. Efterhånden kan man af hans notater fra tiden omkring overtagelsen forstå, at en af de første opgaver var at rive en gammel længe ned og opføre en ny.

Marts:

7. Løverdag

En Tromleknob¹ fra stensbø² 7 Rbd

Et stykke byntræ til Harvebolle 3 Mark³

¹ **Tromleknob**: udtrykket kendes bl.a fra en indberetning om livet på "Nordgård" i Store Magleby, som findes på Dragør Lokalkarkiv: " De blev tildelt en stor tromle d. v. s. en tromleknob til at tromle jorden med. Det var et stykke træ, der var 1 meter i diameter og 2 -3 meter lang."

² Formentlig **Stensby**

³ Rasmus bruger *tegn* for bl. a. mark og skilling. Jeg har skrevet ordene ud, men markeret med små typer.

8. Søndag

Peder Kjelse Rale 15 Mark

Stergt Reineveier hele Dagen

Rørne strgt overfølte⁴

9. Mandag

Slagtede jeg ude hos Christenen⁵ 3 Sviin om Aftenen var vi sammelede hos os om Skolærerens Løning⁶

Lidt nærmere om tidens møntsystem og værdien:

På dette tidspunkt havde man "rigsbankdaler," forkortet Rbd., i daglig tale "daler". 1 daler var = 6 mark, eller 96 skilling.

I bogen "Mark, Skilling, Kroner og Ører," af Poul Thestrup (udgivet på Gads Forlag 1991) har denne lavet en oversigt over købekraften i forskellige perioder. Herfra citeres:

" 1860-1869: Fødevarer Rugbrød kostede 2-4 skilling pr. pund, mens smør kostede 26-38 skilling pr. pund, flæsk 18-20 skilling pr. pund og klipfisk 8-13 skilling pr. pund. Sukker (stødt melis) kostede 26 skilling pr. pund, svesker 16 skilling pr. pund og rosiner 24 skilling pr. pund. Kaffe kostede 30-45 skilling pr. pund, mens brændevin kostede 20-24 skilling pr. pot. Landbrugsprodukter Rug noteredes i 1860 til 6½ rigsdaler pr. 200 pund. i 1867 kulminerede prisen med 9 rigsdaler pr. 200 pund og i 1869 var den faldet til 714 rigsdaler pr. 200 pund. Hvede noteredes i 1860 til 10 rigsdaler pr. 200 pund, i 1867 til 12½ rigsdaler og i 1869 til 9 rigsdaler pr. 200 pund. Smør noteredes i 1860 til 87 rigsdaler pr. 200 pund og i 1869 til 100 rigsdaler pr. 200 pund. Byggematerialer og metaller Mursten kostede 9½-11½ rigsdaler pr. 1.000 stk., søm 3-3½ pr. 1.000 stk. Jern kostede 6-7 rigsdaler pr. 200 pund, bly 17-19 rigsdaler pr. 200 pund. Andre priser Talglys kostede 28 skilling pr. pund. Petroleum kostede i 1860 40 skilling pr. pot, men i 1869 23 skilling pr. pot. Grøn sæbe kostede 14 skilling pr. pund. Bøgebrænde kostede 6-7 rigsdaler pr. læs, tørv 5-6 rigsdaler pr. læs. Tobak kostede 25-32 skilling pr. pund."

⁴ Altså problemer med dræningen

⁵ Hans storebror **Christen Christensen**, f.d. 16. maj 1833, og hustru, **Maren Thorkildsdatter**, f.d. 10. sept. 1833, og altså begge 36 år gamle. Marens far var også gårdejer på Svinø. I 1860 overtog Christen og Maren gården, der hed, og stadig hedder, "Belselund". Af kirkebogen vedr. Christens dåb ser vi, at Marens far stod fadder til ham, og ved Marens dåb var Christens far fadder. Man kan tænke sig, at alliancen mellem de unge ikke kom helt ubelejligt, eller måske rettere var planlagt. Parret fik efterhånden 12 børn.

⁶ Skolelæreren må være **Anders Pedersen**, der iflg. "Svinøbogen 1231 - 1984" (Palle Jensen, 1985) var skolelærer på Svinø i årene 1857 – 1894. Spørgsmålet om hans løn kommer op flere gange senere i dagbogen.

10. Tirsdag Bagte vi. Stele med graaet og taaget Veier. Jeg Kastede⁷ Kløver Avner Karlen og Drengen på Engen at huge Pulder⁸

11. Onsdag:

Fløtede vi Hørind⁹

Leverede Skoleforar¹⁰ om Eftermidagen task vi Kløver Milt Veier med Skyer og Østen Vind

12, Torsdag:

Baarse Kvien Keteret (?)

Jeg var i Ring Om formidagen. Karlen og Drengen kjørte Leer og Smaasteen Vi vaskede. Milt Veier med østen Vind

13. Fredag

Jeg var ude at pløie. Karlen og Drengen paa Engen at hoge Pulder. Taaget Vejr om Fmd Solskin Mille og næsten varmt Vejr om Emd med sydøst Vind.

14. Løverdag

Fader¹¹ i Næstved. Karlen skøfed Grusgrav Jeg var ude at pløie om Fmd. Skot de to unge oje¹² 4 sko vere om Emd. Første Gang i Dag kjøbt et Lampeglas¹³. Milt Veier med Sydøst Vind.

⁷ **Kaste korn:** Efter tærskningen, som sker ved slå på kornet, renses kernerne for avner og ukrudtsfrø fra kernerne ved at kaste kornet, således det uvedkommende flyver væk.

⁸ **Pold**, - - - om lille dyng, stak olgn. MDL.415. (man) sammenkjører . . denne Hede- eller Grønsværtørv i store Stakke eller Poller. Tidsskr.f.Landoekonomie.1852.50. Fra [ODS](#) bind 16, 1936. "[ODS](#)" her og i det følgende = "[Ordbog Over Det Danske Sprog](#)", netudgaven, se <http://ordnet.dk/ods/ordbog>

⁹ Mon ikke det skal forstås sådan, at Rasmus og Maren flyttede ind i hans forældres hidtidige bolig på gården, og de gamle – Ole og Ane - flyttede i en aftægtsbolig samme sted?

¹⁰ = "**Fourage**"?

¹¹ **Ole Christensen**, f. ca. 1792, altså på dette tidspunkt ca. 76 år gammel

¹² "**oje**" = "**øg**" = (gamle) **heste**. (Disse er dog altså unge)

¹³ Mon det var til hjemmets første petroleumlampe? Den på dette tidspunkt ufødte søn, Ole, har siden berettet til sit barnebarn, Poul Kirchheiner, at han husker fra sin barndom, at de fik petroleumlamper, og hvilket fremskridt, det var. Men noget tyder på, at den første blev købt allerede da. Fra Den Store Danske Encyklopædi: "*Petroleumlampe*, lampe, der består af en beholder til petroleum, fra hvilken væsken suges op gennem en væge til brænderen, hvor lyset opstår, når flammen brænder i et lodretstående glasrør. I forhold til tidligere olielamper var petroleumlampen sikker og enkel i brug, og den forurener mindre end olielampen. Den blev meget brugt fra 1860'erne, frem til elektriske lamper fortrængte den fra begyndelsen af 1900-t."

15. Søndag

Min Kone Geburtsdag.¹⁴ Fmd. Jeg var - Stenhuggeren. Han lovede at komme midt i April Emd var vi til Barselsgilde hos Skomagerens¹⁵. Min Konebroder og Søster¹⁶ var herude og laa her om Natten. Smogt Veier med Solskin

16. Mandag

Karlen stevnede¹⁷ Piile. De fra Baarse ¹⁸var her om Fmd Karlen passede Piile af til Tæggekæpe¹⁹ og jeg gjorde Kløverfrø rendt om Efm. Skyeveier med østen Vind.

17. Tirsdag

Karlen snete Piile jeg rengjorte Kløverfrø om Fmd. Karlen task Havere jeg pløjede. Drengen var syg. Skyveier om Fmd. Rugrein om Eftermiddagen

18. Onsdag

Margedsdag jeg til Marged at sælge Frøe. Marrie²⁰ meget mere syg. Drengen syg Karlen til Marged. Smugt Veier hele Dagen

19. Torsdag

¹⁴ Maren fyldte 21 år.

¹⁵ I Køng Kirke blev denne dag **Christine Marie Rasmussen** døbt. Hun var datter af **indsidder og skomager Mads Peter Rasmussen og hans hustru Ane Christiansen** på 26 år, boende på Svinø.

¹⁶ Maren havde to brødre og to søstre: **Peder**, f. d. 26/8-47, **Ane**, f.d. 31/5-50, begge i Køng, og **Cathrine**, f. d. 19/8-53, samt **Christen**, f.d. 14/2-56, begge i Bårse.

¹⁷ **stævne**, v. [^lsdæunə] **-ede**. *kappe træer, grene, -- m. h. t. træ: hugge grene og top (ell. hele stammen) af, for at der kan skyde friske skud op igen, ell. for at give træet en passende form; navnlig m. h. t. poppel og andre træer ell. buske, hvis grene i ældre tid anvendtes til gærdsel (jf. ogs. Stævne-eg, -skov, -træ 1). - - - Saavel paa Hegn som inde i Skoven stævner man . . Hassel hvert 6–12 Aar, efter som de skal give Gærdsel, Tækkekæppe, Faskiner (osv.) - - (Fra [ODS](#) bind 22, 1944)*

¹⁸ "**De fra Baarse**" omfatter uden tvivl **svigerforældrene, Marens mor, der hed Johanne Pedersdatter**, født omkring 1824 i Køng, og altså ca. 44 år gammel, og **Marens far, gårdmand og sognefoged Jens Pedersen**, født 18. april 1822 i Køng, og altså 45 år gammel på dette tidspunkt, og måske de 4 førnævnte søskende.

¹⁹ **Tække-kæp**, en. (jf. -kvist, -raft, -vaand samt l. Kæp 3) *ved glgds. straatækning: lang, smækker (hassel- ell. pile)kæp, som anbringes paa langs af tagets yderside og v. hj. af tækkegarnet fastholder (et lag af) tækkematerialet; tagkæp. - - (fra [ODS](#) bind 24, 1948)*

²⁰ Datteren **Ane Marie**, f. d. 24. juli 1867. Faddere ved dåben d. 2. oktober 1867 var storebror Christen, svogeren Hans Andersen, og ungkarl Peder Jensen af Baarse, som er Marens bror. Gudmoder var Hans Andersens kone, altså barnets faster Maren. (Se note til d. 27.)

Jeg var efter Dogter til Marie og Drengen Marie meget syg om Emd Jeg var ude at sædte Svinegarn²¹ Karlen task Havere og pasede Kreatuer. Smugt Veier med Sydvest Vind En Kalv fra Enø i dag 3 Rbd

20 Fredag

Jævnndøgn. Foråret begønner. Fmd Lile Marie syg. Drengen syg Karlen tæsked Havere. Jeg ude at pløie. Emd jeg ude at pløie Ole haver brut Skorsteen ned. Smugt Veier Lit Rein ved Medagstid.

21 Løverdag

Jeg var ude at pløie Karlen tæsked Havere Drengen lit bedre Marie meget syg Hun fik ind(?) at bræge paa. Karlen red til Baarse efter mine Svigerforældre Drengen lit ope Jeg blev færdig med at bræge²² Grønjord. Taaget Veier med Sydvest Vind

22 Søndag

Karlen feiede Gaar Drengen lit ope Min Svigerforældre her ude Lile Marie meget syg jeg har lovet at levere 2 Skb Rug til Christens. betalt. Smugt Veier hele Dagen.

23. Mandag

Jeg var ude at pløie til Erter Karlen task Havere Den lille Marie lit bedere Drengen syg i nu Svenskharven²³ kom ned og skulde laves Graat Veir og Rugrein²⁴ Søndenvind

24. Tirsdag

Vi slagtede 3 Sviin på 19 Lispund²⁵ 13 Pund tilsammen om Fmd. jeg var i Ring med Steen Karlen task Havere om Efm. Smugt Veier hele Dagen

25. Onsdag

²¹ For at fange **marsvin**. Svinø har sit navn efter den store forekomst af marsvin, som der blev drevet jagt på

²² **brækharve**, v.(ældre landbr.). bygjorden brækharves efter anden pløying. *Løvenskiold.Hoveridagbog1795-97.(udg.1973).52.fra [Supplement til ODS](#), der udkom i 1992-2005*

²³ **Svenske**: (landbr.) behandle (jord) med svenskharve; svenskharve (II).HjælpeO. Feilb. Kværnd. Fr Grundtv.LK.245. AarbFrborg.1918.74.Fra ODS bind 22, 1944

²⁴ **Roge**, v. (ogs. (skrevet) **rogge**. VSO. jf. Esp.273. **raag(g)e**.MDL.432. i bet. 2 ogs. **ru(g)e**. Moth.R130.133. NvHaven. Orth.146. JBaden.Gram.61. Det ruer, eller reuer. Junge.401. jf. Rietz.542 u.rugga samt Ru(e)regn. Mau.7750. Moth. R132. Junge. MDL.453.456. jf. AarbFrborg.1920.95). -**ede**. vbs. jf. **Rog**. (ænyd.ruge i bet. 2; til Rog; dial.)

1) (jf. Rog 1) fyge. upers.: Esp.273.

2) (jf. Rog 2) *smaaregne, støvregne med blæst*. Moth.R130.133. VSO. (Jydsk). MDL.432. Feilb. jf. AarbFrborg.1920.95. Fra [ODS](#) bind 17, 1937

²⁵ 1 **lispund** = 16 pund (= 8 kg)

Jeg var i Lundby med Flæsk ope paa Bangerne at bestele Jens Rasmussen til at Lave Langhalm²⁶ Min Svigerfader var her ude med Tømmer min Fader var i Ring med 6 hundrede Steen Karlen task Havere. Smugt Veier hele Dagen mod natten Vind

26 Torsdag

Karlen task Havere. Jeg pløiede om Fmd. Saaede Erter 8 Skb. om Emd og harvede. Drengen peled Steen af i dag købte vi den første Sild. Smugt Veier om Fmd. Graat Veier om Emd med Sydvest Vind

27 Fredag

Jeg og Karlen og Hans Andersen²⁷ og Christen var efter Tømmer til os i Næstved købt for Christens 13 Sp-- til et Læs. Reinveier hele Dagen med Sydvest Vind

28 Løverdag

Karlen kastede og Rinsede Havere op 14 pund. Jeg var ude at pløie. Min Fætter Rasmus Rasmussen²⁸ var her ude om Efmd. Marie Urolig siste Nat. Stærgt Hoste. Skyveir med Norden Vind

29 Søndag

Karlen og Drengen feie gaar og Lagte Tømmer til rette. Jeg var i Kjøng hos Dogteren til Marie og hos Skrøder at underskrive Asuransepapirerne og ope hos Peder Pedersen²⁹ og fig en Kalv til 2 Rbd om Fmd. Smugt Vejr hele Dagen med Norden Vind.

²⁶ **Langhalm**, halm af især langstrået rug, der anvendes som tækkemateriale til stråtage. Rugen høstes med selvbinder, fordi strået ikke må være brudt eller brækket, og kernerne tærskes af på en specialmaskine. *Fra Den Store Danske Encyklopædi*

²⁷ Hans svoger, **Hans Andersen**, f.d. 7. febr 1827, gift med hans søster **Maren**, f. d. 4. april 1832, altså hhv. 40 og 36 år gamle. Hans Andersen havde i 1852 overtaget gården "Nørrevang," som hans far og farfar tidligere havde drevet. Parret havde 15. jan. 1859 mistet deres 8-årige datter, **Bodil Kirstine**, men tog et af bror Christens mange børn til sig: **Bodil Kirstine Christensen**, f.d. 10. dec. 1862. Hun er formentlig opkaldt efter sin afdøde kusine, og man kan få den tanke, at hun måske allerede fra fødslen var tiltænkt rollen som "erstatningsbarn". Hun ovetog senere gården efter plejeforældrene.

²⁸ Rasmus' morbror, **Rasmus Rasmussen**, var gårdmand i **Køng**. Hans søn – *også* **Rasmus Rasmussen** – var gårdmand i **Sallerup**. Det er altså *denne*, der her omtales. Familien optræder jævnligt i det følgende. (Rasmus har her gjort sig umage, og fået skrevet "Rasmussen" med dobbelt "s". Siden undlader han oftest det ene "s" – dvs skriver, som han uden tvivl har udtalt efternavnet.) Udover morbroderen Rasmus, optræder også morbrødrene **Niels Rasmussen** (gårdmand i Kostræde) og **Peder Rasmussen** (tilsyneladende gårdmand i Egesborg,) og ikke mindst *deres* sønner, i dagbøgerne.

²⁹ Rasmus har kendt og omtaler flere forskellige personer ved navn "**Peder Pedersen**," såvel i **Køng**, som på **Svinø**. *Her* og de fleste andre steder i teksten, er det svært at vide, hvem, der tales om. I det følgende er de forskellige af dette navn nærmere introduceret, hvor det første gang har været muligt at identificere dem. **Peder Pedersen i Køng** nævnes ofte. På **Svinø** har der været 3 muligheder: 1) **Peder Pedersen på Skovstedgård**, som er fætter til Rasmus

30 Mandag

Karlen graved Bakkegruus. Jeg var i Næstved efter Kalk kom Hjem til Klokken 2 med 5 Lispund og læskede den om Emd. Faalharven³⁰ blev ferdi den kostede 3 Rbd. Smugt Stele Veier hele Dagen.

31 Tirsdag

Karlen laved Langhalm. Jeg blev færdi med at pløie til Havere om Fmd. Jeg var ude på Engen at bræge Eng om Eftermiddagen. Drengen var ude at pele Steen af. Skyveier med Sydvest Vind.

April:

1 Markedsdag Onsdag

Karlen Laved Langhalm. Drengen peled Steen af. Jeg var ude paa Engen at bræge Grønjord. Klart Veier hele Dagen med Vesten Vind. Lit Kolt. Faarene var ude.

2 Torsdag

Karlen Laved Langhalm. Drengen peled Steen af og muede under Svinene. Jeg var ude paa Engen og pløie Grønjord min Kones Søster kom her ind og Anne Peder Larsens³¹ var her. Smugt Veier hele Dagen.

3 Fredag

Karlen Laved Langhalm Drengen passede Kreatuer og trilede Tørv af³². Jeg blev ferdi med at pløje Grønjord på Engen. Jeg var ude Folharve paa Haverejorden. Smugt lit varmt om Emd. med Sydvest Vind.

4 Løverdage

Karlen laved Langhalm. Jeg var ude at svenskforrive Haverejorden. Vi var til Geburtsdag ude til Hans Andersen³³. Soen farede og fik 13 Griser. Smugt milt Veier hele Dagen med Sydvest Vind.

(15/8 1816 -1/11 -76, søn af hans fars halvbroder, Jens Pedersen), 2) **Peder Pedersen på Nøddevang**, eller dennes far:
3) **Peder Pedersen på Bønvingård**.

³⁰ **Folde-harve**, en. [ll.1] (ogs. **Fold-**. OpfB.¹IV.314. Sal.²X.933). (landbr.; nu l. br.) harve (bestaaende af to led), der kan foldes sammen. D&H. Sjæll Bond.106. Fra ODS bind 5, 1923

³¹ **Peder Larsen i Køng og hans kone, Ane Katrine**, optræder jævnligt i det følgende. Se bl.a. note til d. 13. dec. 1868

³² Han trillede tørvene på trillebør fra det sted, hvor de var gravet op.

³³ Det var søster Marens fødselsdag.

5 Søndag

Karlen feiede Gard og skar Hagelse. Min Moder ³⁴var til Kirke kjørte med Hans Andersens jeg var til Mølen om Fmd. Anders De gamle Heste at pløie med. Moder var i Kjøng. Smugt Veier hele Dagen. Sydvest Vind.

6 Mandag

Karlen Laved langhalm. Drengen triled Tørv. Jeg blev færdi med at svenske Haverejorden første gang begønt at faalharve Bygjorden om Fmd. vi mæstede 2 Griser begynt at svenske Bygjorden. Skyveier og Korlt med Storm fra Sydvest.

7 Tirsdag

Karlen Laved Langhalm. Jeg blev færdi med at svenske Bygjorden med en Tint³⁵. Drengen trilede Tørv. Smugt Veier om Fmd. Skyveier med Sydvest Vind om Emd. Kolt

8 Onsdag

Jeg saaede 7 Tdr Havere. Karlen svenskede Havere ned med en Tint. Drengen trile Tørv. Vi bagte nede til Hans Andersens. Smugt Veier hele dagen næsten varmt.

9 Torsdag Skjærtorsdag

Karlen var Hjemme. Pigen var Hjemme. Jeg var op til Hans Peders med Ornekorn³⁶ nede til Niels Sørens til Reisebal om Aftenen min Kone var ikke med. Graat Veier hele Dagen med Nordost Vind. Kolt.

10 Fredag Langfredag

³⁴ **Ane Rasmusdatter**, f.ca. 1809, altså på dette tidspunkt ca. 60 år gammel

³⁵ **I. Tind**, en ell. (i bet. 2) et. (ogs. **Tin** (m. lang vokal). Feilb. AarbFrborg.1920.98. jf. Forketinerne. Vejrup. KM.148. **Tinde**. vAph. (1759). jf. MDL. Esp.353 samt Harvetinde u. Harvetand. – vist kun i bet. 2 **Tint**, en (Moth.T121) ell. et. Adr.²²/1762.sp.3. Junge. SjællBond.107. se ogs. u. bet. 2). fll. **-er** (i bet. 1: Feilb. Vejrup.KM.148. jf. VSO.) ell. d. s. (i bet. 1: Feilb.; i bet. 2: Junge. AarbFrborg.1938.212. se ogs. u. bet. 2) ell. † **-e** (Gram.

Nucleus.256). (ænyd. tind, sv. tinne, no. tind, oldn. tindr, eng. tine (oeng. tind), nt. tinn, tind, tint, mnt.tinde, oht. zint; sa. ord som ell. sideform til (ll. Tind og) l. Tinde; en anden afl. foreligger i ty. zinke(n), se ll. Sinke i bet. 2 maaske vbs. til IV. tinde nu kun dial.)

1) spids, od, tand paa redskaber som harve, rive, fork, hegle, gaffel, pen. MDL. Esp.353. Feilb. jf. Harvetind(e), Hegle-, Rivetind samt sp. 1488⁴⁹. om tand paa kam. Gram. Nucleus.256.

2) en gang harvning af et jordstykke; enkelt overgang (1) med harven. Fleischer.AK.96. Dersom Havren er nedbragt med Plov eller Extirpator, saa skal det være gavnligt, at give den et Par Tindt med en let Harve. JensChrJensen.Et velindrettetLandbrug.(1842).209. e Jord skal ha' et Tind mer. Kok.DFspr.I.401. Frøet fik saa en Nedharvning med et tæt Tind af Danskharven. AarbKbhAmt.1930.41.Fra [ODS](#) bind 23, 1946

³⁶ Nok det samme som **Orne-havre**, en. (foræld.) havre, der af bymændene betales til den bymand, som (vedk. aar) holdt ornen. JCBendz.Rønninge og RolfstedSogne.(1820).126. Fra [ODS](#) bind 15, 1934

Den gamle Ko kelvede. Jeg og Maren var ude til Hans Andersens til Dortes³⁷ Geburtsdag. Reinveier hele Dagen med Noden Vind. Kolt

11 Løverdag

Sven Christensen Væver tog Mølen til en Kapital af 36 hundrede Rbd. Jeg og Drengen kjørte smaa Steen. Karlen Lavede Langhalm. Fraast Veier hele Dagen med Nordost Vind.

12 Søndag Paaskedag

Mine Svigerforældre var her ude vi var ikke til Christens om Emd. Enøkalven havde Trommesyge hun fik en snaps Petoliom 1 (måleenhed) brændevin 2 (måleenhed) Øhl. Hun kom si. Graat Veier lit Rugrein hele Dagen med Norden Vind.

13 Mandag 2. Paaskedag

Jeg var i Salerup og fik bedaget det store Øi. Karlen købte min Lange Pive til 15 Mark at betale til 1. Mai. Smugt Weier med Nordost Vind. Lit kolt mod Aften

14 Tirsdag

Jeg blev Færði med at saae Havere i alt 9 (et tegn) Karlen svenskede Den ned feide Skorsteen og Lavede Langhalm. Jeg faalharvede Haverejorden op ude hos Christen efter et Læs Sand. Smugt Veier Nordvest Vind.

15 Onsdag

Jeg var ovre og fik bedaget Det store Øi. Til Rasmus Anders at tale med Steenhugeren han kunde ikke komme i Kostræde til at erstate Lars Pedersen til at komme alt Fmd om Emd saaede jeg 4 Tdr 3 skb Korn³⁸. Karlen svenskede det ned med min tint. Smugt Veier

16 Torsdag

Jeg Lavede en Stage til en brandhage. Karlen bar Steegetræerne³⁹ ud og gjorde røteli paa Loen. Skorstensfejeren var her. Niels Rasmus Jens var her. Jeg akoderede med Lars Stenhugere om Lengen til 12 (et tegn og en firkant – kvadratalen?) -Reineveier hele Dagen

³⁷ Maren og Hans havde ved folketællingen i 1870 en tjenestepige, ved navn Dorthe Christensen på da 23 år. Det kan have været hende, der havde fødselsdag denne dag.

³⁸ Det fremgår, at Rasmus dyrker rug, hvede, havre - og "korn!" Derimod nævnes den dengang på Sjælland mest udbredte brødkonsort, *byg*, slet ikke. Dette passer med, at det tidligere har været normalt i Danmark at benævne den mest udbredte brødkornsort på egnen "korn". Så når der hos Rasmus står "korn", mener han nok ofte "byg". (Se Ordbog over det Danske Sprog, opslag på "korn". I øvrigt kendes tendensen fra udlandet, hvor "corn" på amerikansk betyder majs, mens det i England netop betyder "byg.")

³⁹ **Stige-træ**, et. (ænyd. d. s. i bet. 1)

1) [l.1.1] (nu især dial.) d. s. s. -vange. Moth.S809. VSO. Kværnd.

17 Fredag

Jeg fik Skot Det Store Øi 2 bag sko. Karlen blev færdig med at sætte Piile han rettede Steengjerde og jeg var ude hos Christen og fik en Gran til Tommelestang⁴⁰ til 24 Skilling. Jeg saaede Kløverfrøe. Klart Veier med Norost Vind.

18 Løverdag

Min Svigerfaders Gebursdag. Min Far og Moder var i Næstved. Karlen harvede bygjorden ferdi jeg var ude røite Svinegarn. Smugt Veier hele Dagen med Norden Vind.

19 Søndag

Vi var til barselsgilde⁴¹ hos Smeden. Jeg saaede lit Kløver om Morgen. Skyet Veir med Norost Vind. Kolt.

20 Mandag

Karlen saaede Kløver ned paa Engen og skøfe Jor ind. Jeg var ope hos Lars og fik 10 Traver⁴² Langhalm⁴³ til en Vægt af 1 Lispund 13 Pund og til barselsgilde hos Smeden om Emd. Klart Veir med stærk OstenVind.

21 Tirsdag

Jeg blev færdi med at saae Kløver om Fmd. Jeg fik tilsaaet Korn paa - - - om Emd. Karlen og Drengen var på Engen og skøfe Jord. Smugt Veir om Fmd. Reine Veier om Emd. Torden med Lynild og sterg Rein om Aftenen.

22 Onsdag

Jeg og Drengen tog Væge ned. Karlen blev færdi på Engen med at skøfe Jord og færdi med at harve bygjorden. Vi mæstede Peder Sjals Kalv og et Lam. Klart Veier om Fmd. Reine Veier om Aftenen.

23 Torsdag

2) [1.2.2] (bornh.) om (hvert af) de lange træstykker i en (stigelignende) (høst)have. JPPrahl.AC.70. 103. fra [ODS](#) bind 21, 1943

⁴⁰ Måske en stang til tromlen?

⁴¹ Der ses ikke født / døbt noget smedebarn i *Køng sogn* på dette tidspunkt efter kirkebogen?

⁴² **Trave:** Mål for utærsket korn. 1 trave = 20 kærve = 60 neg (kan også være 20 eller 40 neg).

⁴³ **Langhalm:** Langt halm (af rug eller hvede) der er sorteret fra og tærsket særlig forsigtigt med henblik på anvendelse som tækkemateriale (*Den Danske Ordbog*)

Jeg tog Væge ned Karlen og Drengen muede Sviinehuus om Fmd. Om Emd var Fader og Moder ope paa bangerne Jeg tog ned paa Taget. Reine Veier fra Medag af med Sydost Vind.

24 Fredag

Jeg tog Tag ned Karlen og Drengen bar Tagfoe ud om Fmd. Støte Tagfoe op om Emd. Rasmus Nielsen og Kone ⁴⁴var her ude. Smugt Veier med Sydvest Vind.

25 Løverdag

Jeg tog Tag ned Karlen støte Tagfoed og jeg og min kone kjørte til baarse om Emd. Skyveier med Væsten Vind.

26 Søndag

Vi laa omme i baarse sidste nat og kom Jem i Dag til det var Aften. Skyveier hele Dagen med lit vind fra Skyveier med Sydvest Vind.

27 Mandag

Jeg tog Tag ned Karlen støde Tagfod og Drengen bar tagfor ned om Fmd om Emd tog jeg Lægter ned og Sparkole(?) Klart Veier hele Dagen med Sydvest Vind.

28 Tirsdag

Jeg og Karlen blev ferdi med at tage Lengen ned om Fmd. om Emd. Lagte Karlen Tømmer til Rete og gjorde Plasen røteli for foder jeg tog Søm ud og var ude at røite Sviinegaren. Graat Veier hele Dagen.

29 Onsdag

Vi mæstede Den enhovnede⁴⁵ Ko. Den Døde af at hun havde skuet Livet ud⁴⁶. Vi solte Kjødet her i Byen til en Pris af 10 (enhed) for Bugkjødet og 8 (enhed) for Forkjødet. Væveren slagtede den.

30. Torsdag

⁴⁴ Gårdmand **Rasmus Nielsen og kone i Kostræde**, samt **Rasmus Nielsens bror, Jens**, optræder hyppigt i det følgende. De to var sønner af **Niels Rasmussen** - som er morbror til "vores" Rasmus - og dennes kone, **Ane Rasmusdatter**. Rasmus Nielsen, f. 7. aug. 1838, var blevet gift d. 23. oktober 1867 med **Gjertrud / Gertrud Pedersen**, f. 18. juli 1849, datter af gårdmand **Peder Pedersen, Kjøng**. Se også note til 7/10 – 68. (Der optræder dog også *andre* "Rasmus Nielsen"-er i dagbøgerne.)

⁴⁵ Skal nok være = **en-hovet**, *adj. (zool.) som har udelt hov (een taa med hov)*. Amberg. de Enhovede (Solidungula). *Sal. VIII.872. Fra ODS bind 4, 1922*

⁴⁶ Skudt livet ud": udtryk for, at livmoderen ved fulgt med ud, da koen kælvende.

Tømmerne kom i gaar. Min Fader og Moder var i Kostræde. Karlen tog Steenbro op. Skyveier med stærk Rain og Sydvest Vind.

Maj:

1. Fredag Vi bagte

I Dag over tog jeg min Faders Gaard jeg sate et Minde ind. Karlen peled Steen af. Drengen rejste og vi fik den lille Jørgen⁴⁷ igjen. Smugt Vejr om Fmd.

2. Løvedag

Min Fader var i Næstved med Grisen. Vi kjørte Steen af om Fmd. Karlen begyndte at grave Drinings grøfter. Smugt Vejr med sydvest Vind.

3. Søndag

Jeg var ef Fløtegos for Ole Smed⁴⁸ om Fmd. Om Emd. var jeg og Maren i Kostræde hos Hans Peders vore Malkekøer var ude første Gang. De gik løse. Smugt Vejr.

4. Mandag

Jeg var ude Tromle om Fmd. Karlen svenskede paa Engen til Korn Jeg var efter Steenhugeren om Efm. Smugt Veier.

5. Tirsdag

Jeg og Karlen kjørte Grunsteen hele Dagen. Klart Veier med Nordvest Vind. Kolt.

6. Onsdag

Jeg og Karlen kjørte Grunsteen om Fmd tree Tømmere i Dag om Emd begønde vi at sæte Karlen var haandlangere. Klart Veier med Nordvæst Vind. Smugt Kolt

7. Torsdag

Steenhugerne blev ferdi med grunden Min Fader var i Vordingborg efter Tømmer jeg blev fer med at tromle. Smugt Veier hele Dagen. Vesten Vind.

8. Den Store Bededag Fredag

Den lile Marie er syg. Starg Hoste. Jeg og Maren og Moder og lile Marie var omme i Kjøng til Peder Larsen Sonnefogeden Døde i gaar. Smugt Veier hele Dagen stille og varmt.

9. Løvedag

⁴⁷ Jørgen var der stadig ved folketællingen i 1870. Han hed **Jørgen Nielsen**, og var da 17 år, dvs her i 1868 ca. 15 år.

⁴⁸ Det fremgår senere, at "**Ole Smed**"/"**Smede Ole**" hed **Ole Hansen**, var smed på Svinø, og at hans kone hed **Margrethe Rasmussen**. (Kirkebog vedr. datterens fødsel, d. 27/8-69)

Smedekonen Den gamle⁴⁹ blev begravet. Jeg og Karlen var ude på Engen og saae Korn. Vi fik det første Marsviin. Marie syg. Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind.

10. Søndag

Steenhugeren kom i gaar og arbeidede i Dag tre Tømmere i Dag. Karlen blev opsagt i Dag jeg var ude at spege Marsviin af. Smugt Veier med Østen Vind starg tøre

11 Mandag

Jeg blev ferdi med at saae Korn paa Engen i alt 4 Tdr 5 Skb i Marsviinet var 10 kot(?) 5 Koter til ver. Smugt Veier hele Dagen med starg østen Vind. Starg tøre

12 Tirsdag

Jeg kjørte Steene til og saaede Vikke Havere⁵⁰ om Fmd begge Føllene kom ud. Jeg var ned til Hans Andersen og lege Rør om Emd Tømmerne blev ferdi med Lengen til Heisning. Smugt Veier sterg Østenvind

13 Onsdag

Jeg var ude til Hans Andersen og Lege Rør om Fmd. Jeg og Drengen kjørte Skorstene(?)steen og Skovfangelse(?) om Emd. Smugt Veier med Østen Vind Starg Tøe

14 Torsdag

Jeg og Drengen kjørte Grunnsteen hele Dagen. Soen løb. Smugt Veier hele Dagen med Dønden Vind. Varmt

15 Markedsdag Fredag

Jeg og Maren var til Marked Smugt Veier hele Dagen med Vesten Vind Varmt

16 Løverdag

Jeg saaede Frø paa Engen og lavede Kotøier om Fmd om Emd var vi ude til Christens til Gebursdag⁵¹. Smugt Veier hele Dagen med Syden Vind. Varmt.

17 Søndag

⁴⁹ Denne dag blev **Ane Pedersdatter**, enke efter **smed Hans Nielsen** af Svinø, 78 år gammel, begravet fra Køng Kirke.

⁵⁰ **Vikke-havre**, en. (dial. **Vikker-**. Lollo. Uff.). (jf. -byg; landbr.) om blandingssæd af havre og vikker (hvori vikkerne er overvejende; jf. Havrevikke). Rawert & Garlieb. Bornholm. (1819). 53. LandbO. II. 443. (foræld.) navn paa en dans. Vigge Havre. KP Kristiansen. Fortegnelse over forskellige Danske. (1893). [2].

fra [ODS](#) bind 26, 1952

⁵¹ Det var storebror Christens fødselsdag. Han fyldte 34 år.

Kreatuer blev ført i Tøier i Dag. Det blev sat ud al sammen Vi havde Veveren at Tjenire hantlangere jeg solte et Lam til Kerulf for en Pris af 5 Rbd 3 Mark Smugt Veier hele Dagen med Vesten Vind Lit Kjøli

18 Mandag

Vi bagte om Fmd og Reiste Lengen om Emd Steenhugeren og Christen og Hans Andersen Jalp os der med. Smugt Veier hele Dagen. Varmt starg Tøre

19 Tirsdag

Der blev brennt(?) på Dybsø⁵². Vi sate vort 2 Hors Der ud for en Pris af 3 Rbd 12 Skilling Peder Nielsens Karl fra baaarse var her. Hans Pedersen⁵³ og Peder Hemmingsen⁵⁴ fra Kostræde var her om Emd.

20 Onsdag

Min broder mæstede sit sorte Øi i Gaard. Vi var til Brylup i Steensby til Hans Christensens i dag⁵⁵. Smugt varmt Veier hele Dagen.

⁵² **Dybsø** ligger lige overfor Svinø. "Dybsø er en 1,34 km² ubeboet barriereø, beliggende i Dybsø Fjord og er øen en del af Dybsø Fjord vildtreservat. Den blev fredet i 1978 og afspærrer fjorden fra Karrebæksminde Bugt. Dybsø er en karakteristisk fed-lokalitet, den har et sammenhængende græsområde, hvor der ikke sker omlægning, disse græsarealer afgræsses af kreaturer og får." (Wikipedia)

Fra artikel i "Skalk," nr. 1, febr. 2017 (mine fremhævelser): "Efter nedlæggelsen af gårdbrugene på Dybsø i slutningen af 1600-tallet, blev øen brugt til sommer græsning for ungkreaturer, men også heste, får og lam. - - - Fra midten af 1800-tallet begyndte man at sætte dyrene over det dybe, strømfyldte løb i syd mellem Svinø og Dybsø. De blev kontrollerede af dyrlæge, **brændemærkede** af smeden og derefter tvunget til at svømme over strømmen. I en jolle, som blev trukket af et kraftigt reb udspændt fra et spil på Dybsø, sad mænd, der holdt i reb, fastgjort til dyrenes grime. Får og lam blev sejlet over. For de fleste dyr var det nok deres første svømmetur, som de næppe fik mod på at gentage i modsat retning. - - - Som vanligt blev dyrene sat over i slutningen af maj. Det var "**Dybsødagen**", som var en festdag på Svinø. Skolen var lukket, og der opstod tradition for, at bønder fra andre egne, som måske havde spadseret mange kilometer med deres kreaturer, blev inviteret ind på de nærmeste Svinøgårde til en bid brød og en dram,"

⁵³ "**Hans Pedersen fra Kostræde**": Der er iflg. folketællingerne i hvert fald 3 gårdmænd af dette navn i Kostræde. Hyppigst synes der at være tale om en Hans Pedersen med en søn, ved navn **Jørgen**. Denne har, efter folketællingerne, her i året 1868 været 55 år, og boede med sin kone, Sidse Marie, og deres børn, Jørgen Morten/Martin, Valdborg, Maren, Ane og Malene, på en gård i Kostræde. En *anden* Hans Pedersen omtales i hvert fald d. 25. febr. 1870, hvor familien får et barn døbt. Se note til denne dag. En *tredje* Hans Pedersen og hans families navne synes ikke at passe med nogen af omtalerne i bøgerne, men kan jo derfor godt være blandt de nævnte alligevel.

⁵⁴ **Peder Hemmingsen** var gårdejersøn fra Kostræde, iflg. folketællingerne ca. 30 år, og bestyrede gården for sin mor, der var enke.

⁵⁵ Det var dog ikke Hans Christensen selv, der blev gift den dag: Iflg. kirkebogen for Kalvehave Sogn, Baarse Herred, blev denne dag viet ungkarl **Rasmus Rasmussen af Sallerup** i Kjøng Sogn, 25 ¼ år gammel, og pigen **Ellen Kirstine**

21 Torsdag

Vi laa nede i Steensby til Hans Christensens og var til andendagsgilde. Smugt meget Varmt Veier.

22 Fredag

Vi kom Jem i Morges Peder Kjeldsen var her om Emd vi klosede Fodstygerne op. Smug Veier med Skyer og køli Luft

23 Løverdag

Jeg murede ved Laden og var ude ved Strømmen efter Steen til Fatigaarden. Tegemanden kom Skyveier hele Dagen med Østen Vind

24 Søndag

Jeg samlede et Læs Grus til Peder Josen Jeg og Maren var ude til Hans Andersens. Der blev slaget første gang paa Den ny Keilebane i ("i" er overstreget) Vi mæstede Aars Plagen En god Rein i Nat

25 Mandag

Reineveier i Jaftes Vi var paa Engen og Fler—(?) Følet om Fmd Jeg sate steen ved Læden og var ude efter Rør om Emd. Skyveier med Rein hele Dagen

26 Tirsdag

Jeg skal Levere et Lam op til Peder Pedersen at tage med for mig til Kerulf.

Vi gjorde Leer til og strøg Steen. Smugt Veier hele Dagen med Sydvæsten Vind.

27 Onsdag

Vi støv et 1000 Steen i gaar og 500 i Fmd Karlen grov Leer op om Emd jeg sate Steen ved Læden

28 Torsdag

Vi lavede Leer til Fmd Hans Andersens Karl og vor Karl støv Steen i Emd jeg var til lisitasion og paa tog mig et styge paa Gaden 7 Læs (tegn) for 14 (tegn) Samelet

29 Fredag

Rasmusdatter, 16½ år gammel, af Steensby. Vidner var gårdmand **Rasmus Rasmussen** i Kjøng og gårdmand **Rasmus Nielsen** i Steensby. Det var således Rasmus' fætter, søn af hans morbror, der blev gift.

Karlene støg 1000 i Gaard jeg og Karlen strøg Steen til Medaften⁵⁶ jeg klydede Reier til Aften Min Fader kjørte med Grønjør Skyveier

30 Løverdag

Vi gjorde Leer til og strøg Steen og kjørte et læs Jem Smugt Veier hele Dagen Varmt med Sydvæst Vind

31 Søndag Pintsedag

Mine Svigerforældre var herude og di fra Steensby var her og laaeer her om Naten Smugt Veier hele Dagen Hans Peders Jørgen var her Rugen var i Drei

Juni:

1 2. Pintsedag Mandag

Anders Matos hafte⁵⁷ Det Sorte Øi paa Tørvemosen jeg var ude at stange Aald om Emd jeg fik 3 Smugt Veier med Sydvæst Vind

2. Tirsdag

Jeg sate de smaae Kalve paa Græs. Karlen støte det siste af det gamle Tagfor og han var ude at grave Leer op om Emd. Jeg og Maren var ope til Rasmus Nielsen

3. Onsdag

Vi lavede Leer til om Fmd. og støg steen om Emd. 900 Smugt maget Varmt Veier

4. Torsdag

Husmanden Anders Matros kom i Dag han gjorde Driningsgrøfter i Fmd Karlen grov Leer op De strøg Steen i Emd. Jeg begønte mure paa Lengen. Graat Veier

5. Fredag

⁵⁶ **Mid-aften**, en. (ænyd. mid-, medaften, æda. mith aftæn, oldn. miðr aptann; til Aften 1; nu kun dial.) tidspunkt midt paa eftermiddagen (da et mellemaaltid alm. indtages paa landet;) Mellemmad 2); ogs. om tiden mellem dette maaltid og aftensmaden (nadveren) ell. om selve mellemaaltidet. Fra [ODS](#) bind 13, 1932

⁵⁷ Køng Sognearkiv har dette billede af, og oplysninger om, daglejer Anders Jensen, Spånhuset, Avnøvej, 1841-1921. "Anders Matros" var ved Søværnet ca. 1861 bl. med skruefregatten "Tordenskjold". Han var den 27/10 – 65 blevet gift med Kirsten Jensdatter, og var altså nu 27 år gammel. Af folketællingen fra 1870 fremgår, at parret på det tidspunkt havde en 1-årig datter.

Karlen og Husmanden grov Leer op om Fmd og strøg Steen om Emd. Jeg murede om Fmd. og om Emd. Min Fader var ude hos Christens at kjøre Møi Smugt Veier

6. Løverdag

Jeg og Karlen støg Steen 400 om Fmd et 1000 om Emd Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind

7. Søndag

Jeg og Maren og mine Forældre var til Alters om Emd var jeg ude hos Christen at skyde en god Reind hele Fmd med sydvæst Vind

8. Mandag

Jeg var til Skydebud og fik 2 Gevinster 4 Spieseskeer 2 til - -Sterk blæst fra Væsten

9. Tirsdag

Karlen var ude paa Engen og rense Grøft og jeg murede paa Lengen Smug Veier hele Dagen

10. Onsdag

Jeg murede paa Lengen Karlen paa Engen og rense Grøft op Smugt Veier hele Dagen

11. Torsdag

Vi var på Tørvemosen Vi gov 5 Favne op paa 1½ Favn a bredden og sate Det ud. Smugt Veier hele Dagen

(overstreget sætning: Den Lange Ko kælvede)

12. Fredag

Vi var paa Tørvemosen vi gjorde 2 elter til en paa 4 Favne om Fmd Den var gravet op og en paa 3 Favne om Emd Den gov jeg og Husmanden op og sate ud Karlen jalp Christen

Den lile Christen⁵⁸ baate/borate Lavmet(??)

13. Løverdag

Jeg og Maren og min Fader var i Næstved og paa Gavnø og betale Skater Smugt Veier hele Dagen

14. Søndag

⁵⁸ Formentlig Storebror Christens ældste søn, f. 8. oktober 1858, altså her 9½ år gammel. Men hvad lavede fyren?

Pigen og Drengen var til Alters. Jeg Murede om Fmd Smugt Veier Sterg Tøre

15. Mandag

Vi kjørte Steen hele Dagen 4500 i alt Smug Veier Sterg Tøre

16. Tirsdag

Jeg murede paa Laden og var ude ved Strømmen efter 500 Rør Karlen kjørte bannings Leer fra Peder Josens Smugt Veier Sterk Tøre

17. Onsdag

Min Fader var i Vordingborg og betale Skater paa Amtstuen Anders Christiand⁵⁹ kom i Dag Jeg la Rør om Fmd og skøfede Grøfter i gjen og skog(?) paa Tørvemosen om Emd.

18. Torsdag

Vi kjørte Møi hele Dagen Anders Christen rensede Grøft og paa Engen. Mureren og vi gjorde akort om at mure Skorsteen og beveie(?) og De invendi skilevæg 13 Rbd

19. Fredag

Karlen tjente Mure. Jeg og Husmanden kjørte Leer og gjorde Leer til om Fmd. om Emd. rensede han Grøft og paa Engen meget Varmt

20. Lørdag

Vi var i Aaside til Gilde Maren og jeg og laa nede i baarse om til om Søndagen. Hans Anders var og saa i baarse om Søndagen Smugt meget varmt Veier

21. Søndag

Vi kom Jem fra baarse. Smugt Veier hele Dagen

22. Mandag

Jeg og Drengen fæste bavomme med Strangrus og Flintesteen Karlen tjente Mure meget Varmt

23. Tirsdag

Maren Drengen og jeg rev Høet ude i Tørvemosen om Fmd om Emd kørte jeg og Drengen 7 Læs Grus til Muren Meget Varmt

24. Onsdag

⁵⁹ Det fremgår senere, at "Anders Christiand" er husmand. Efter folketællingerne bør der være tale om arbejdsmand **Anders Christian Hansen**, på dette tidspunkt 42 år og gift med den jævnaldrende Ane Marie Sørensen. Deres hjemmeboende børn har på dette tidspunkt været Anne Magrethe på 7, Lars på 5, og Jens på 1 år

Jeg og Drengen kørte 4 Læs Tørv Karlen tjente Mure Smugt Veier

25. Torsdag

Jeg og Drengen kørte 6 Læs Tørv. Karlen Tjente Mure Smug lit køli Vind

26. Fredag

Jeg solte alle Lammene il Kjerulf til en Pris af 5 Rbd 3 Mark Støget at levere Mandag 14 Dage Kjøli Vind

27. Løverdag

Jeg hentede et Læs Grus og 400 ron Steen ude hos bodil Peder Smis til 1 Mark 8 Skilling funderet(?) om Fmd om Emd fik jeg skot De store Øi Smugt Veier sterg Tøre

28. Søndag

Jeg og Karlen rensede 5 Tdr Rug om Fmd Anders Matros havde Heste og Vovn og kørte 2 Læs Tørv. Smugt Veier sterg Tøre

29. Mandag

Om Fmd murede jeg om Emd var mine Svigerforældre og Peder Nielsens fra baarse her. Karlen var paa Engen og slaa Tvimolium⁶⁰

Skyveier men ingen Rein.

30. Tirsdag

Folkene rev Hø paa Engen hele Dagen Jeg var efter et Læs Tørv om Emd. Rasmus Rassens(?) fra Kjøng var her. Skyveier hele Dagen

Juli:

1. Onsdag

⁶⁰ Både dette ord, og "Trimotei" og lidt andre stavemåder for det samme, optræder en del gange. "Timotei" er en oprindelig finsk græsart. Hedder det samme på svensk og norsk, men hedder i vore dage "Timothé" på dansk. Fra "Planteværn on Line:" " **Voksen plante:** Arten er en stor plante med 40-90 cm høje, oprette stængler. Bladpladerne er blågrønne, brede og flade. Blomsterne er samlet i en aflang, stiv og tæt blomstret 3-10 cm lang dusk, som kan skelnes fra agerrævehales blomster ved, at småaksene ikke har én lang stak, men to brodspidser. Frøproduktion: Op til 1.000 frø pr. plante. **Frø:** Lancetformet og med 5-7-nervet dækblad med kølformet midternerve. Tværsnit rundt eller bredt ovalt. Bugstilk mangler. Frøprøver indeholder ofte småaks, som kendes på de to tydelige brodspidser, samt ovale nøgne frø. - - **Livsvarighed:** Flerårig. **Betydning** Forekommer overvejende sporadisk i milde egne på Øerne, hvor produktionen af timothe hovedsageligt foregår. Arten optræder typisk som spildplante efter frødyrkning. Af hensyn til fortsat avl af græsfø er det vigtigt at have en sanering både på arts- og sortsniveau. Frø af timoté kan dog normalt renses fra de fleste andre frøgræsarter.

Jeg var efter Steen til Fatigaarden vi bagte nede til Hans Andersen Folkene ven Hø om Fmd Lit Rein om Emd

2. Torsdag

Vi sklov paa Engen Alle 4 Til Mellemmaltid og rev Hø Den øvrige Tid. Peder Larsens fra Kjøng var her. Skyveier hele Dagen Lit Rein om Aftenen

3. Fredag

Vi var til Brylup⁶¹ Karlen og Husmanden skar Kløver paa Den yderste Hallend⁶² Smugt Veier hele Dagen

4. Løverdag

Vi var til Brylup alle 4 Karlen slog Kløver Smugt Veier med Skyer paa Himelen

5. Søndag

Vi var til Brylup alle siste Dag hos Peder Koling. Sterge Reinbyger hele Dagen Dete blyde got

6. Mandag

Karlen blev ferdi med at slaa Den yderste Kløvhaalend jeg pløiede bragjord anden gang om Emd Skyveier med lit Rein hele Dagen Væsten Vind

7. Tirsdag

Jeg var til Auktion i Mornt men jeg købte ikke noget Det var Dyrt Karlen og Drengen kjørte 4 Læs Hø 2 fra Engen 2 fra Mosen

8. Onsdag

Jeg var i Tjørnehoved⁶³ for Lile Marie hun er sy Karlen og Husmanden lagde gulv i Karlekammeret og paa Loen. Smugt Veier

9. Torsdag

Vi rev Hø hele Dagen og samlede 3 Læs fra Engen Smugt Varmt Veier hele Dagen

⁶¹ Det var gårdmanden på "Lindehøj" på Svinø, Svend Pedersen, 37 år, der denne dag blev gift med Cathrine Rasmussen af Svinø, 28 år. Forlovere var gårdmændene Svend Christensen og Peder Pedersen, begge Svinø.

⁶² Haling, en. (især dial.) m. konkr. bet. haling .. fangst, træk. Feilb. en lang Haling (: stræk, stykke) bagud var Jorden ikke blevet harvet, men kun strøget glat. Jørgen Niels.D.115. Fra Supplement til ODS, der udkom i 1992-2005

⁶³ Formentlig for at søge råd hos "Tjørnehovedkone", en klog kone i Tjørnehoved, der praktiserede på den tid. (Se hjemmesiden "Coneliand.dk", "Kriminalitet i Danmark igennem Tiden", historien om "Flintekonens Død og Tjørnehovedkone," baseret på en artikel af S. Tage Jensen.)

10. Fredag

Marked i Vordingborg Jeg var nede i Skolen og fik Dogteren til Marie hun er meget sy. Fader og Moder til Marked. Vi rev Hø. Smugt meget varmt Veier.

11. Løverdag

Vi rev Hø om Fmd og kjørte 6 Læs fra Engen om Emd. Christen og min Svigermoder var her ude. Meget varmt Veier hele Dagen.

12. Søndag

Jeg var med at høvle Bræder om Fmd. og efter Dogter om Emd til Lile Mari hun er meget sy Peder Rasmussen fra Egesborg var her

13. Mandag

Jeg skal levere Lam til Kjerulf i Tabernøie Min Fader var der. Den lille Marie er meget sy Hun er meget Rød og Saaren i Ansigtet

14. Tirsdag

Jeg var efter Dogter til Marie hun er meget sy vi kjørte Hø hele Dagen

Vor elskede Marie døde da Klokken var Halni. Megen Sorg

15. Onsdag

Jeg og min Moder var i Næstved efter Likiste til Marie. Karlen og Husmanden kjørte Hø Smugt Veier

16. Torsdag

Jeg var til Auktion i Smeden Karlen og Husmanden kjørte Møi hele Dagen Varmt Veier hele Dagen

17. Fredag

Vi kjørte Møi om Fmd om Emd var jeg i Kjøng angaaende Begravelsen. Karlen og Husmanden rensede Den yderste Vanding

18. Lørdag

Jeg pløiede Bragjord hele Dagen. Karlen slog Kløver for og bag Haven

Smugt meget Varmt Veier hele Dagen

19. Søndag

Jeg var i Kjøng med Dogteren for Skomageren om Emd Tordenvind men kun lit Rein fra Sydvæst

20. Mandag

Vi fik begravet vor kjære Lile Marie i Dag. Vi holte lit Gilde om Emd.

Graat Veier hele Dagen ⁶⁴

21. Tirsdag

Jeg og Karlen meiede 6 (tegn) Korn om Fmd om Emd havde vi Væveren med ud paa Engen og meie Rug.

Lit Graat og kjøli Veier

22. Onsdag

Jeg og Karlen og Husmand og Smed Ole blev ferdi paa Engen med at meie Rug og ferdi med at 2(tegn) Korn paa Laaden(?) Varmt Veier

23. Torsdag

Jeg og Karlen og Husmanden blev ferdi med Haverehaalemen. Torden Veier efter Medaften men kun lit Rein

24. Fredag (Ovenfor datoen anført:) Marie Fødsels Dag – 1 Aar

Vi bant alt 6 (tegn) Korn 25 Traver om Fmd og Rugen paa Engen Emd 36 Traver. Kjøli Veier hele Dagen med Væsten blæst

25. Løverdag

Min Fader var i Næstved efter bræder. Jeg og Karlen og Drengen kjørte Det 6 (tegn) Korn in. Smugt Veier hele Dagen

26. Søndag

Karlen og Drengen rensede Rugladen. Maren og jeg var til Kirke og til Peder Larsens om Emd.

Smugt Veier hele Dagen.

27. Mandag

Vi Meiede Vede vi havde Smeden og Væveren at hjælpe os. Smug men Kjøle Veier med sterg østen Vind sterg Tøre

⁶⁴ Lille Marie døde ifølge kirkebogen af *Rosen*. *Rosen* eller "erysipelas" er en hudinfektion med streptokokbakterier. Bakterierne kommer ind gennem bittesmå rifter eller skrammer i huden, og i løbet af meget kort tid kommer der en flammende rød hævelse af ansigtet eller på et ben. Det er karakteristisk, at der er skarpe grænser for rødmnen, især i ansigtet, hurtig udvikling og intens smerte. Der er oftest feber. Der kan komme betændte vabler på huden. I dag kan en kraftig penicillinur klare det.

28. Tirsdag

Jeg og Karlen og Smeden blev ferdi med at meie Vede i Fmd. Karlen og Smeden kørte Rugen Ind fra Engen om Emd. Karen og Dorte og Maren bant 2 (tegn) Korn

29. Onsdag

Vi blev ferdi med at binde Det 2^(tegn) Korn om Fmd Vi kørte det ind om Emd. Maren var sy. Kjøli Veier med sterg østen Vind en sterg brand Taage hele Dagen usund Luft

30. Torsdag

Vi bant Veden til Medaften Vi begønte da at køre ind Vi havde Karen at hjælpe os. Lit Damet Veier hele Dagen med østen Vind

31. Fredag

Vi kørte Vede ind hele Dagen og blev ferdi med den rene Vedig 40 Læs foruden Slodet⁶⁵ Skyveier hele Dagen med sydvæst Vind

August:

1. Løverdag

Min Gebursdag. Vi bant Havere hele Dagen Hans Anders var her om Aftenen og Skræderpigen Storm Veier hele Dagen fra Væsten

2. Søndag

Jeg og Maren og Pigen og Drengen bant Havere om Fmd og Karlen slog Erter af 2 Agere for 1^(tegn) 8^(tegn). Om Emd var jeg og Maren i baarse kjøli Veier

3. Mandag

Vi kørte Havere ind og sate Havere bod⁶⁶

4. Tirsdag

⁶⁵ **Slod:** - - 2) rivelse; rivning (II.2). Trave-Hobene . . tildækkes med Oprivningen eller det saa kaldede Slod. Fleischer. AK.122. Olufs.Landoecon.228. MøllH.V.57. SjællBond. 111. AaDons.S.234. om løst hængende del af et neg: Det falder nærmest at sætte Negene med Sluddet udefter, saaledes at Negenes højeste Parti kommer indefter, men dette er forkert. FlensbA.17/81928.6.sp.1. billedl. (den nyere indsamling af folkeminder) viser at Thiele ikke, som han troede, havde bragt Høsten i Lade, saa at kun Sloden var tilbage. HøjskBl.1924.sp.1177. hertil ssgr. som Slod-bunke, -halm (Pont.FH.13), -knippe (MøllH.V.57), -rive ofl. *fra ODS bind 20, 1942*

⁶⁶ **Havre-bod**, en. [2] (*dial.*) opbygning (*m. vognskur olgn. under*), *hvorpaa havren sættes i stak.* Pont. FL.151.Fra [ODS](#) bind 7, 1925

Karlen og Drengen Kjørte Erter 5 Læs om Fmd om Emd Kjørte De Hø. Jeg rev Slod paa Vedejorden med Hæsterive smugt lit Damet Veier med østen Vind.

5. Onsdag

Jeg og min Fader var i Næstved kjørt med Hans Andersen. Rasmus Rasmussen og Kone fra Salerup var her. Smugt Veier hele Dagen stergt Tøre

6. Torsdag

Jeg rev Vedeslod om Fmd Anders Matos task 6 (tegn) Korn Karlen (tegn for "og?") Anders Christiand meiede Korn paa Engen og slog Frøkløver af og kjørte Slod ind

7. Fredag

Vi fik ny skot alle Hæstene i gaar. Vi kjørt Havereslod ind om Fmd om Emd var vi paa Engen og binne Korn. Det reinede got i Nat.

8. Løverdag

Vi bagte første gang i den nye Bavon. Karlen og Drengen var paa Engen at rive Slod om Fmd om Emd kjørte vi det siste Korn ind. Smugt Veier hele Dagen.

9. Søndag

Vi fik indhøstet i gaaer Vi var sammelet om Emd om Udpantningen til Skolæreren. De unge fra Kostræde var her ude. Smugt Veier.

10. Mandag

Jeg pløiede Bragjord om Emd Karlen kjørte Fyld i Sviinehuset hele Dagen. Drengen var sy.

Lit Rein efter Midag graat Veier hele Dagen

11. Tirsdag

Jeg pløiede om Fmd om Emd gjorde jeg Hørfroe rent i alt 3 skb. Karlen kjørte Føjld i Sviinehuset og Brygerset. Lit Rein om Fmd om Emd en god Sky

12. Onsdag

Muren kom i Dag. Karlen og Husmanden tarsk Erter. Jeg og Drengen tjente Mure. Torden Luft Lit Rein ved Midag

13. Torsdag

Jeg blev akoderet med Muren om Broen i Sviinehuset og Brygerset og om Kruperne i Kostalden for 5 Rbd. Vi kjørte Møi hele Dagen. Torden Veier om Fmd en god Rein

14. Fredag

Vi blev pantet i gaaer 4 stole og et gevær. Jeg og Husmanden kjørt brosteen og Føjld om Fmd om Emd kjørte vi Møi. Smugt Veier hele Dagen

15. Løverdag

Min Fader var i Næstved jeg og Karlen kjørte Møi vi blev ferdi. Min Svigerfader var her ude vi hentede vore Hæste fra Dybsø. Peder Pedersen fra Kjøng var her.

16. Søndag

Vi fløtede di 4 Sviin i det nye Sviinehus. Min Fader og min Moder var i Kjøng jeg og Maren var nede til Hans Andersen. Smugt Veier hele Dagen

17. Mandag

Vi sengede vor Hør i gaaer. Jeg og Maren var i Næstved om Emd Karlen lagte Gulv i Kostalden. Sterg blæst fra Aften

18. Tirsdag

Glarmesteren var her og sate Ruder i Jernvinduer Jeg lagte Gulv om Fmd og pløiede om Emd. Stærg Østen Vind sterg Tøre

19. Onsdag

Jeg var ude at pløie. Karlen Dugede Haverebod Husmanden var paa Engen og grave bragruter(?) vi mestede en Griis. Starg Tøre med østen Vind

20. Torsdag

Karlen og Husmanden task Vede 13½ Traver. Jeg og Muren lagte S- - kruger(?). Sterg Torden i Nor men den kom ikke op der kom en op Klokken 3

21. Fredag

Husmanden kastede Vede Karlen Dugede Haverebod jeg pløiede Bragjord om Fmd. Om Emd. rensede vi Vede op 8 Tdr. Smugt Veier

22. Løverdag

De Gamele Øi kom ind i Gaaer Peder Jensen fra Baarse Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde var her. Mine Svigerforældre kom om Aftenen og laa her om Naten

23. Søndag

Mine Svigerforældre var her og Peder Larsens og Kone fra Kjøng var her. Skyveier hele Dagen. Lit Rein med sydvæst Vind

24. Mandag

Jeg var i Næstved med min Konebroder om Fmd jeg pløiede om Emd. Karlen rensede Mødning vaningen

Skyveier med sterg blæst fra sydvæst

25. Tirsdag

Jeg tog Søren og Den L- - i 9 Dage jeg blev ferdi med at pløie om Fmd om Emd var vi til Mikemusgilde⁶⁷ hos min broder

Sterg blæst fra sydvæst Skyveier med lit Rein

26. Onsdag

Vi task lit Korn om Fmd til Sviinene Karlen pløjede om Emd Husmanden grov grøfter paa Engen

Skyveier med Synden vind

27. Torsdag

Vi task Vede hele Dagen Karlen pløiede paa Engen om Emd. jeg var ude i Skolen og betale Indkomstskat⁶⁸ stergt blæst fra Sønden en god Rein i Aften

28. Fredag

Husmanden kastede Vede vi rensede Vede op om Fmd 92 (tegn) 5 (tegn) Karlen pløiede ope paa Engen. Skyveier og lit Rein Tordenvind ved Midag

29. Løverdag

⁶⁷ "Det store høstgilde blev som regel afholdt omkring Mikkelsdag. Alle, der havde været med til høstarbejdet, skulle indbydes og deltage. Festen - eller gildet - kunne også kaldes "Mikkelsgilde" eller "Mikmusgilde", dvs. Mikkelsmessegilde.

Til festen blev der serveret god mad, fx sødgrød, øl, brændevin m.m. Et egnet lokale, fx en lade, blev måske pyntet op med grønt, kranse og blomster, og her blev der danset, når maden var spist. I mange egne sad "det sidste neg" med ved bordet. Det var dét sidste neg, der var bundet, og det gjorde man som regel særligt stort. Neget var pyntet, eller formet som en figur, der var "klædt på", og mange steder havde det et særligt navn, fx "stodderen", "den gamle" eller "kællingen".

Som en del af festen var det ikke ualmindeligt, at dén der havde bundet det sidste neg, skulle danse aftenens første dans med det." Kilde: <https://natmus.dk/historisk-viden/temaer/fester-og-traditioner/mikkelsdag/hoestfest/>

Mikkelsdag er d. 29. september.

⁶⁸ En permanent indkomst- og formueskat blev i Danmark først indført i 1903, men indkomstbeskatning var tidligere blevet brugt ved enkelte ekstraordinære statsskatter og i nogle kommuner. (Kilde: Den Store Danske Encyklopædi)

Jeg og Maren var i baarse og jeg var i Tapernøie med 8 ^(tegn) Vede vi Laae Der om Naten
Karlen pløiede paa Engen sterge Reinbyger hele Dagen

30. Søndag

Vi kom Jem fra baarse til Midag. Min Fader og Moder var ope paa Bangerne kørende med
Hans Andersen Smugt Veier hele Dagen

31. Mandag

Karlen braadede Rug af⁶⁹ Jeg var ude at pløie Engjord om Emd. Drengen harvede
bragjord. Min Moder er Sy. Reinveier hele Fmd. med Sydvæst Vind

September:

1. Tirsdag

Jeg pløiede Engjord og hentede et Læs Tang Karlen braadede Rug af Drengen blev ferdi
med at Harve bragjord sterg blæst om Fmd storm om Emd med engtelde Reinbyger

2. Onsdag

Soen skal Fare. Soen Farede i gaaer og fik 12 Griser hun mestede 2 i Nat. Karlen og
Husmanden røgenede Huuse jeg kjørte Tang. Tormveier med Sydvæst Vind.

3. Torsdag

Jeg og Pigen røgenede Huuse Karlen og Husmanden leser Vede Jeg blev akorderet med
brønseteren om at sete for 1 Rbd Almen 2 Mark 8 Skilling) om Dagen saa lenge de gravede.
Smugt Veier

4. Fredag

Brønseterne kom i dag De og Karlen gov hele Dagen Jeg og Husmanden rensede Vede op
10 Tdr Smugt Veier hele Dagen

5. Løverdag

Vi gov brøn i hele Dagen min Fader var i Tapernøie med 8 ^{Lisp.} Vede til 11 Rbd ^{Lisp.} Smugt
Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

6. Søndag

⁶⁹ **Braade**, v. [ˈbrɑː ðə] -**ede**. (*af*. *af* l. Braade 3; *jf*. ll. brode, ll. brude; *dial.*) *d. s. s.* IV. brage 2. *MO. MøllH.I.260. Feilb.* (*u. brøde*). *Esp.40. samle halmen i "braader". Levin.(Sjælland). Feilb.I.119. Fra [ODS](#) bind 2, 1920*

Jeg og Maren og Moder var til Høstprædigen om Fmd. Jørgen og Peder Jensen her inde Maren var i Kjøng kjørendes med Hans Anders

Smugt Veier hele Dagen

7. Mandag

Jeg var med at grovre brøn hele Dagen Vi havde Christens Karl at jælpe os og kjøre Steen

Smugt Veier hele Dagen

8. Tirsdag Markedag

Jeg og Maren og Karlen og Drengen var til Marked

Smugt Veier hele Dagen

9. Onsdag

Vi gov brøn hele Dagen Anders Christiand kjørte Steen til Medaften Vi sate Det andet Lad(?)

Smugt Veier hele Dagen

10. Torsdag

De gov Brøn hele Dagen jeg pløiede om Fmd om Emd lavede jeg Skydetøi til smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

11. Fredag

Jeg var til Skydebal i Kjøng og blev Fulekonge jeg fik 4 Spiseser⁷⁰ til 16 Rbd Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

12. Løverdag

De blev ferdi med at grove brøn i gaar De begønte at sete 1 Fag Jeg og Drengen maskinede Smaa Vede op om Emd. Smug Veier hele Dagen

13. Søndag

Vi Task 2 Traver Korn og kastede og Rensede det op og kjørte til Møle med Det og skor hægkelse om Fmd. Skyveier med lit Rein

14. Mandag

Jeg og Anders var med at sete Brøn Karlen og Drengen kjørte Steen hele Dagen. Reine Veier om Fmd skyveier om Emd. Væsten Vind

⁷⁰ Spiseskeer?

15. Tirsdag

Karlen og Drengen kjørte Steen jeg og Anders tente Steensetere. Smugt Veier om fmd skyveier med lit Rein om Emd Væsten Vind

16. Onsdag

Jeg og Karlen tjente Brønsetere Anders Christian kørte Steen hele Dagen. Min Fader og Moder var i Kjøng til Rendere⁷¹ Sterge Reinbyger om fmd. med nordvest Vind

17. Torsdag

Vi bagte om Fmd om Emd var jeg i baarse og bede Dem til vort Mekemusgilde. Vi hafte Christenes Karl og Smede Ole at jelpo os med brønden Got Veier hele Dagen

18. Fredag

Vi blev ferdi med brønden i Fmd om Emd feiede Karlen og Drengen Gaard

Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind

19. Løverdag

Vi hafte Mekemusgilde i Dag Jens Pedersens fra baarse var her. Smugt Veier hele Dagen

20. Søndag

Jens Pedersens tog hjem i Dag Rasmus Nielsen og hans broder fra Kostræde var her om Fmd. Vi var Der om Emd. Smugt (ordet overstreget) Sterg blæst hele Dagen

21. Mandag

Vi Task 6 (tegn) Korn 5 Traver om Fmd om Emd rensede vi Det op Der blev 4 (fork.) 3 Skb. Reinveier hele Dagen med Østen Vind

22. Tirsdag

Jeg pløiede til Rug Karlen Task Saaerug Drengen var paa Engen og harve bragjord. Sterg Storm hele Dagen Østen Vind

23. Onsdag

⁷¹ ? Måske en slags "hygge / sladreselskab", jfr. betydning **3.2**: "**Render**, en. [ˈrɛnər; som 2. led i ssgr. -ˈrɛn(ˈ)ər] ((†) **Rendere**. Tychon.AB.208). flt. -e. (ænyd. d. s., oldn. rennari, ty. renner; til IV. rende; jf. [Løber](#); nu sj. i rigsspr.) en ell. noget, der render. **1**) til IV. rende 1, se [Dystrender. 2](#)) (væv., dial.) til [IV. rende 2.3](#): person (væver), der render garn. OrdbS.(Sjæll.). **3**) til IV. rende 3 (og 6). - - - **3.2**) (jf. [IV. rende 6](#)) person, der er tilbøjelig til at rende i byen, farte, føjte om olgn. Feilb. jf. Gade-, Krorender. - -" fra den trykte ODS' bind 17, udkommet 1937

Karlen og Huusmanden Task Rug. Jeg pløiede til Rug. Sterg Storm hele Dagen. Lynild og Torden om Aftenen

24. Torsdag

Hingsteskuet i Roeskilde

Jeg pløiede hele Dagen Huusmanden rensede Vanding paa Engen Karlen Task Stormveier hele Dagen med Reinbyger Sydvæst Vind.

25. Fredag

Vi kjørte Møi paa Engen vi havde Christenens og Hanses Dreng at hjælpe os. Ole i Mosen at brøse pe—Smugt Veier hele Dagen

26. Løverdag

Jeg Pløiede om Fmd og Saaede Rug om Emd. Karlen skøfede Mødinghult i gen. Reinveier om Fmd. Smug Veier om Emd

27. Søndag

Jeg var efter 1 Læs Sand om Fmd om Emd var jeg nede til Hans Andersens og hentede børse(?) med Christenes Dreng. Sterg Torden om Aftenen med sterg Rein

28. Mandag

Jeg saaede Vede om Fmd Drengen harvede Jeg Pløiede om Emd Karlen skøfede Vanding. Smugt Veier hele Dagen

29. Tirsdag Mikelsdag

Jeg Pløiede om Fmd om Emd saaede jeg Vede og Pløiede Karlen og Drengen fløtede brænde ind min Fader var til Mikemusgilde hos Lars Christensen⁷². Rein om Aftenen

30. Onsdag

Vi var til brølup hos Lars Pedersens⁷³

Smugt Veier

Oktober:

⁷² Lars Christensen, ca. 40 år gammel, g.m. Maren Madsdatter, ca. 30 år gammel, havde overtaget faderens gård, "Ellebæk", ude på Svinø Øster.

⁷³ Lars Pedersen på "Søndergård" på Svinø fik denne dag datteren, Bodil Larsen, 26 år, gift med Rasmus Christensen, 29 år, søn af Christen Pedersen fra "Frankær" på Svinø. De kom i 1870 til at bo på gården "Sandhøj", som blev skabt ved en udstykning fra "Frankær".

1. Torsdag

Vi var til anden Dags bryllup hos Lars Pedersen Smugt Veier Lit kjøli Nordenvind

2. Fredag

Vi var til 3 Dags bryllup hos Lars Pedersen Kjøli Veier Norden Vind

3. Løverdag

Vi var til begravelse til Peder Pedersen⁷⁴. Graat og kjøli Veier med Rein Østenvind

4. Søndag

Vi var til 2 Dags begravelse hos Peder Pedersens. Graat og kjøli Veier med Østen Vind

5. Mandag

Jeg saaede Rug paa Engen om Fmd Drengen harvede. Hans Hansen og Kone fra Rodsted⁷⁵ var her. Smugt Veier hele Dagen.

6. Tirsdag

Jeg Kastede Korn. Karlen var paa Engen og Pløie Smugt Veier hele Dagen

7. Onsdag

Jeg og Maren var i Næstved og ope til Rasmus Nielsens med barselspote⁷⁶. Vi Task Rug Christen jalp os. Smugt Veier

8. Torsdag

Jeg blev ferdi med Saaen jeg lavede Gaasehuus om Emd. Karlen Task Vede. Smug Veier med Vesten Vind

9. Fredag

⁷⁴ Det var **Ellen Marie Madsen, "Nøddevang"**, gift med gårdmand **Peder Pedersen**, 31 år, der blev begravet. Hun var død d. 27. september, 32 år gammel, "efter Barselsfærd." Hun havde d. 21. september født en dødfødt datter. Hun og Peder Pedersen havde overtaget gården efter hendes plejeforældre.

⁷⁵ Der er tale om "Rosted" sydøst for Slagelse, ca. 50 km fra Svinø. Vi ser nemlig senere, d. 25. nov. 1869, at Rasmus er til barselsgilde i Rosted hos denne familie. (Se note til denne dato.)

⁷⁶ Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at gårdejer **Rasmus Nielsen og hustru, Gjertrud Pedersen**, 19 år, Kostræde, d. 1/10 1868, fik en datter, **Ane Kirstine Nielsen**. Hun blev hjemmedøbt d. 17. oktober. Faddere ved dåben var gårdejer Peder Pedersen, Kjøng, gårdejer Peder Pedersen, Kjøng Torp, gårdejer Rasmus Rasmussen, Kjøng Torp. Gudmor var Peder Pedersens hustru, som også er født Pedersen, og også fra Kjøng. (Altså barnets mormor.)

Jeg lavede Gaasehuus og sate Gæsene ind og Fede Karlen Task Vede om Fmd om Emd pløiede han paa Engen. Smugt lit skyveier Sydvest Vind

10. Løverdag

Jeg og Maren og min Moder var i baarse til Mikemusgilde. Karlen pløiede paa Engen. Smug Veier hele Dagen

11. Søndag

Vi kom Jem fra baarse i Dag

Smugt Veier hele Dagen

12. Mandag

Jeg pløiede Lægjord her ope om Fmd om Emd var vi til Mekemusgilde til Hans Anders Karlen Task Havre Smugt Veier hele Dagen

13. Tirsdag

Jeg pløiede om Fmd om Emd var Jens Pedersen og Krumanden fra Udby her ude jeg solde pladerne(?) til Krumanden for 12 Rbd

14. Onsdag

Karlen var paa Engen og pløie jeg spegede Længen ud og kalkede Smugt lit graat Veier Østen Vind

15. Torsdag

Vi Task 2re Korn og skor Hagkelse hele Dagen graat men milt Veier Lit Støvrein hen mod Aften

16. Fredag

Jeg Kastede og Rensede Korn op 8 (fork.) 5 (fork) Karlen var paa Sætion og til bal om Aftenen graat og kjøli Veier

17. Løverdag

Jeg kalkede hele Dagen Karlen pløiede paa Engen Smugt Veier hele Dagen Sydvæst vind

18. Søndag

Jeg og Maren var til Kirke om Fmd om Emd var vi ude til Peder Larsens og til Jens Pedersens og paa bangerne og til Hans Peders i Kostræde graat Veier

19. Mandag

Vi skal betale Kommuneskat om Emd om Fmd Kalkede jeg Karlen pløiede paa Engen. Graat Veier hele Dagen

20. Tirsdag

Min Fader var i Næstved kjørendes med Christens. Jeg var med at slaae Sko om Fmd Karlen pløiede om Fmd om Emd fik vi skot

Stegt Reinveier hele Dagen

21. Onsdag

Vi var til brylup til Christen Pedersens⁷⁷ Skyveier Væsten Vind

22. Torsdag

Vi var til anden Dags brylup til Christen Pedersens Smugt Veier Sydvæst Vind Kolt

23. Fredag

Vi var til trede Dag brylup til Christen Pedersen Smugt Veier Sydvæst Vind Kolt

24. Løverdag

Karlen pløiede om Fmd jeg om Emd Rein Veier om Naten Skyveier om Dagen Væsten Vind Kolt

25. Søndag

Hans Peders Jørgen fra Kostræde var her ude om Emd. Skyveier hele Dagen Kolt

26. Mandag

Vi Task Vede 15 Tønner Smugt men kjøli Veier Væsten Vind

27. Tirsdag

Jeg var nede til Hans Anders og slagte Sviin om Fmd om Emd rensede vi Vede op 8 Tdr 1 Skb Reinbygger megtt Kolt

28. Onsdag

Fader var i Næstved med 8 Tdr Vede til en Pris af 10 Rbd 1Mark 8 Skillig jeg pløiede om Fmd om Emd var vi i Salerup til Rasmus Rasmussens

29. Torsdag

Jeg pløiede om Fmd Karlen Task Rug hele Dagen. Stergt Rein Veier hele Fmd med sterg Sonden Vind

⁷⁷ Det var **Christen Pedersens datter, Bodil, på "Frankær"**, der 26 år gammel blev gift med den 21-årige **Anders Nielsen, søn af Niels Pedersen fra "Vestervang"**. Brudgommen var Rasmus' fætters søn. Parret overtog siden "Frankær".

30. Fredag

Jeg og Maren var Syg Karlen Task Rug vi tog Kvæget ind

31. Løverdag

Min Fader var i baarse efter vor nye Pige Sofie⁷⁸ Karlen Task Rug om Fmd og rensede op om Emd 3 Lisp 4 Skb. Vi bagte om Fmd om Emd pløiede jeg

November:

1. Søndag

Vi havde Fremmede

Peder Larsens og Hans Anders kone og Hans Anders og Christenes vi fik den nye Karl Peder Nielsen

Rugrein hele Dagen

2. Mandag

Vi Task Vede hele Dagen 12 Traver. Stergt blæst og Reinskyer fra Sydvæst

3. Tirsdag

Vi Task 3 Traver Vede og sate Hulen sammen om Fmd Karlen kastede om Emd Reinveier om Emd med sterg Storm. Orkan om Naten⁷⁹. Væstenvind

4. Onsdag

Vi rensede Vede op 9 Tdr 3 Skb om Fmd om Emd pløiede jeg og Karlen. Drengen smurte Seletøi Klart Veier med Væsten blæst

5. Torsdag

Mine Svigerforældre var her ude. Karlen pløiede Drengen smurte Seletøi Stergt blæst fra Sydvæst med Reinbyger

6. Fredag

⁷⁸ Ved folketællingen febr. 1870 omfattede husstanden bl.a. tjenestepigen **Maren Sophie Pedersen** på 20 år, født i Kostræde.

⁷⁹ Man begyndte først i 1874 en officiel registrering af det danske vejr, så der synes ikke umiddelbart at være nogle officielle optegnelser om denne orkan.

Jeg var i Vordingborg med 8 Tdr Vede Karlen og Pigen Drengen Task 2 (*tegn*) Korn 6
Traver stergt Reinveier fra Morgenstunden

7. Løverdag

Karlen kastede Korn og vi Fløtede Halm ind om Fmd om Emd fløtede vi Havreboden⁸⁰
ind. Graat men stele og milt Veier

8. Søndag

Jeg og Maren var til Alters. Karlen hemde et Læs Tørv til Matoses Soger. Skyveier men
stele og milt Veier

9. Mandag

Jeg var ude hos Christen og slagte 3 Sviin om Fmd. Karlen og Drengen rensede Byg og
Havre og om Emd pløiede vi med to Plove

Storm fra Norden

10. Tirsdag

Jeg og Karlen vi pløiede Lægjord. Vi blev ferdi med at pløie for i Aar.

Stergt blæst fra Norden meget Kolt

11. Onsdag

Jeg og Karlen kjørte Mergelet fra Brønden ned paa grønjorden paa Den Haalend⁸¹ ved
Smeden. Smugt lit mere milt Veier.

12. Torsdag

Markedsdag

Jeg og Maren var til Marked. Karlen kjørte Merkel om Fmd om Emd fik vi 4 skot de
gamle Øi

13. Fredag

Jeg var ude at stenge Aahl. Karlen kjørte Fyld hele Dagen. Vi vare Samlede angaaende
Skolelæreren

Smugt Veier lit køli

⁸⁰ **Havre-bod**, en. [2] (*dial.*) opbygning (m. vognskur olgn. under), hvorpaa havren sættes i stak.
Pont.FL.151. (fra ODS bind 7, 1925)

⁸¹ Se note til 3. juli

14. Løverdag

Jeg Maren var i Lunby med Gæs til en Pris af 14 Mark Styget og i baarse med det samme Christens og Hans Anders var der og saa

15. Søndag

Vi kom Jem fra baarse i Emd. Drengen var til Alters. Det havde frosset got i Nat Norden Vind

16. Mandag

Vi Task Vede hele Dagen 15 Traver. Meget smugt Veier Norden Vind

17. Tirsdag

Vi slagtede Gæs om Fmd Den bedste Gaaes veiede skaaleet og opskaaret 8½ Pund. Karlen kastede Vede om Emd. Smugt Veier Nordvæst Vind Frost

18. Onsdag

Karlen sagde ope at reise til 1. Mai i Dag. Vi rensede Vede op 8 Tdr 1½ Skb i Fmd. Min Fader var i Næstved om Fmd Strøede Mergel Smugt Veier Frost

19. Torsdag

Jeg og Hans Christian var i Tapernøie med 8 Tdr vi havde ver 4 til en Pris a 11 Rbd Tdr og efter brende i baarse til Hans Andersen med det samme

20. Fredag

Vi slagte 3 Sviin. Hans Andersen og Christen jalp os. Vi var ude at stange Aahl om Emd. Smugt Veier Norden Vind Sterg Frost

21. Løverdag

Jeg var i Lumby med Flesk af 3 Sviin 28 Lispund, 11 Pund 21 Mark (+ endnu et tegn). Karlen og Drengen rensede Korn op. Klart Veier Sønden Vind sterg Frost

22. Søndag

Jeg var ude efter et Læs Tang og et Læs Sand. Karlen og Drengen skar Hagkelse. Graat Veier Sterg Blæst fra Sønden. Sterg Frost. Maren var Syg

23. Mandag

Vi Task Vede hele Dagen 15 Traver. Rugrein i Fmd Skyveier om Emd. Sønden Vind

24. Tirsdag

Karlen kastede al Veden og vi rensede den op om Emd 10 Tdr 5 Skb. Graat og Taaget Veier Sønden Vind

25. Onsdag

Jeg var i Tapernøie med 8 Tdr Vede til 11 Rbd Tdr Karlen var ude hos Christen og fløte Vede ind. Hans Christensen fra Steensby var her med Post Træ⁸² og den blev sat ned

26. Torsdag

Jeg var i Vordingborg og betale Skater. Jeg var kjørendes med Hans Andersen. Karlen og Drengen Røgede Huuse. Graat Veier Østen Vind

27. Fredag

Karlen og Drengen røgede Huuse. Jeg hentede Tang jeg var uheldi og kjørte de gamle Øi i Seng med var dog heldi og fik den op Graat og kolt Veier

28. Løverdag

Karlen kjørte Føld og var til Vesit til Hans Pedersens om Emd. Drengen feiede Gaaer. Jens Pedersen og Kone fra Hammer var her.

29. Søndag

Drengen var i baarse og bede Dem til Vesit til Steensby. Jeg og Karlen feiede Gaaer og pusede Stal vinuduer. Graat og kolt Veier.

30. Mandag

Jeg og Maren og min Moder var i Steensby til Vesit. Karlen kjørte Fyld⁸³. Graat Veier hele Dagen. Kolt

December:

1. Tirsdag

Jeg var til Valg i Kjøng hvor min Broder blev valgt med 47 Stemmer. Anders Christian fik 46 Stemmer.⁸⁴

⁸² **Posttræ =Poste-træ**, et. (fagl. ell. dial.) om (træ, der bruges (udbores) til) træpumper; pumpetræ. VSO. et Sted tager de Granrisene af Roserne, et andet Sted bliver Halmkavaien trukket af Postetræet. Baud. GK.215. Suenson.B.II.113. OrdbS.(Fyn). Post-: VSO. OrdbS.(Sjæll., Fyn). Fra ODS bind 16, 1936

⁸³ "y"et er skrevet oven i et oprindeligt skrevet "ø" – cfr. Stavemåden "Føld" d. 28/11.

⁸⁴ Blev Christen valgt til sognerådet? Netop i 1868 trådte en ny landkommunallov i kraft. Den indførte sogneråd og kom til at regulere den kommunale forvaltning indtil 1933. Sognerådenes hovedopgaver bestod i forvaltningen af det kommunale skole-, fattig- og vejevæsen, men dertil kom diverse andre kommunale opgaver.

2. Onsdag

Karlen kjørte Fyld. Vi vandede Kreaturerne inde første Gang. Jeg lagte bro ved Kostalds Døren om Emd var vi Sammelede i Smeden og betale Deinetønde med 7 Rbd 7^{Mark} 4 Skilling

3. Torsdag

Karlen Task Rug. Jeg murede væge op. Drengen Tjente mung(?⁸⁵). Min Sviger Fader var her ude. Graat og Taaget Veier

4. Fredag

Jeg blev ferdi med at mure og kalke Vægene om Fmd Min Fader var i Kostræde med en Kalv. Karlen Task Rug. Jeg var ope til Hans Pedersens i Kostræde om Aftenen.

5. Løverdag

Jeg og Drengen feiede Gaaer om Fmd om Emd -litede(?) Drengen henne paa Huuset. Karlen Task Rug hele Dagen. De Rigsterede for Peder Pedersen i Dag

6. Søndag

Karlen og Drengen skar Hagkelse. Moder Maren og jeg og Hans Anders var i Egilborg⁸⁶ om Emd. Graat Veier Sydvæst Vind

7. Mandag

Jeg og Drengen var ude at fore på Grønjorden om Emd. Karlen Task Rug hele Dagen Stergt Reineveier i Nat og Fmd

8. Tirsdag

Karlen Task Rug hele Dagen. Jeg og Drengen faarede Grønjord i Fmd om Emd kjørte vi steen af og jeg pløiede lit grønjord. Det 2 Aftenmøde var besøgt 67 Det første var der 82

9. Onsdag

Karlen Task Rug hele Dagen. Jeg Lavede paa Vertoiet Der var gaaet i tu

Stergt Frost med Norden Vind

10. Torsdag

⁸⁵ Rasmus plejer at skrive om den, der hjælper mureren, at han "tjener mureren". Her har vist fortrudt halvvejs i ordet, da mureren er ham selv, og ordet er nok en blanding af "mureren" og "mig"

⁸⁶ Formentlig (**Vester**) Egesborg, ca. 11 km fra Svinø

Karlen blev ferdi med at Tærsk Rug. Vi var til Hans Andersens til Gebursdag alle Sammen Frost Veier med sterg Sønden Vind

11. Fredag

Terminsdag. Karlen kastede Rug og vi rensede op 8 Tdr 3 Skp Peder Larsen fra Kjøng var her ude kjørendes for Jordmoderen Graat Veier Tøveier

12. Løverdag

Jeg og Fader var i Næstved og paa Gavnø at betale skater. Klart Frostveier Kolt

13. Søndag

Jeg var nede i Skolen med en skb Rug til en Pris af 7 Mark 8 Skilling om Emd var i Køng med barselpote til Peder Larsens⁸⁷

14. Mandag

Vi Task 2 (tegn) Korn 15 Traver hele Dagen. Kolt Veier med Østen Vind Frost

15. Tirsdag

Karlen kastede og vi rensede 3 Tdr op og jeg var til Møler om aftenen var vi til det 3 Aftenmøde Tøveier med sterg Reinbyer

16. Onsdag

Præstø Julmarked. Jeg og Maren var til Marked. Karlen var Skov for Hans Andersen. Stergt Reinveier

17. Torsdag

Vi kom Jem fra baarse vi tabte Det ene vide Deggen i gaar. Karlen kastede og rensede Korn op 12 Tdr Der var Komodie i Smeden om Aftenen

18. Fredag

Jeg var i Skov for Hans Andersen og Karlen var i Skov for Christen Milt Veier om Fmd med Sterg Reinveier om Emd

19. Løverdag

⁸⁷ Det fremgår af kirkebogen for Kjøng Sogn, at **gårdejer Peder Larsen og hustru Ane Katrine Pedersen**, 31 år, af Kjøng, d. 10. december 1868 fik en søn, der døbt **Henning Peder Larsen**. Faddere var gårdejerne Peder Pedersen og Jens Pedersen, samt ungkarl Rasmus Larsen, alle fra Kjøng. Gudmoder var pigen Ane Larsen fra Baarse. Dåben fandt sted d. 14. februar 1869.

Karlen savede brende om Fmd om Emd fik han skot Hesstene. Jeg var i Kjøng og betale Asurranse Rein hele Dagen

20. Søndag

Karlen og Drengen skar Hagelse. Jeg var i Marken og Læte for Rør. Graat og Taaget Veier hele Dage.

21. Mandag

Jeg og Karlen var i Steensby efter Posttræ og et Læs Egetræ Graat og rurein om Morgenens got Veier om Dagen

22. Tirsdag

Vi sate Posttræ ned og lagte Dægsel og blev ferdi med Det hele Stergt Reineveier om Fmd

23. Onsdag

Min Fader var kjørende for Postbaaren til Vordingborg. Karlen var i Kjøng med den gule Tyr til Peder Pedersen. Vi bagte

24. Torsdag

Vi Feiede Gaaer og skar Hagelse og lavede til Jul. Graat Veier Rein allinellen(?) hele Dagen

25. Fredag Juledag

Jeg og Maren var i Kostræde til Rasmus Nielsens min Fader og Moder var ude til Christenes

26. Løvedag 2 Juledag

Vi var ude til Jens Nielsens⁸⁸ til Julebud alle sammen. Graat men milt Veier. Pigen var Jemme.

27. Søndag

Jeg lavede vand Posten om Fmd Skyveier med Rein hele Dagen Synden Vind

28. Mandag

Der var Ungdomsgilde op til Hans Pedersens vor Karl og Pige var med. Jens Pedersens fra De Unge fra baarse og De fra Hammer var her om Aftenen.

⁸⁸ Denne familie optræder hyppigt. Der er sandsynligvis tale om familien på gården "Nøddehøj," nemlig på dette tidspunkt **Jens Nielsen og Ane Marie Larsdatter**. (I visse *andre* tilfælde er der tale om en Jens Nielsen i Kostræde, der var familie på Rasmuses mors side.)

29. Tirsdag

De laa her om Naten Alle Sammen. Jens Peders fra baarse tog til Kjøng De fra Hammer og vi var ude hos Christen og nede til Hans Anders

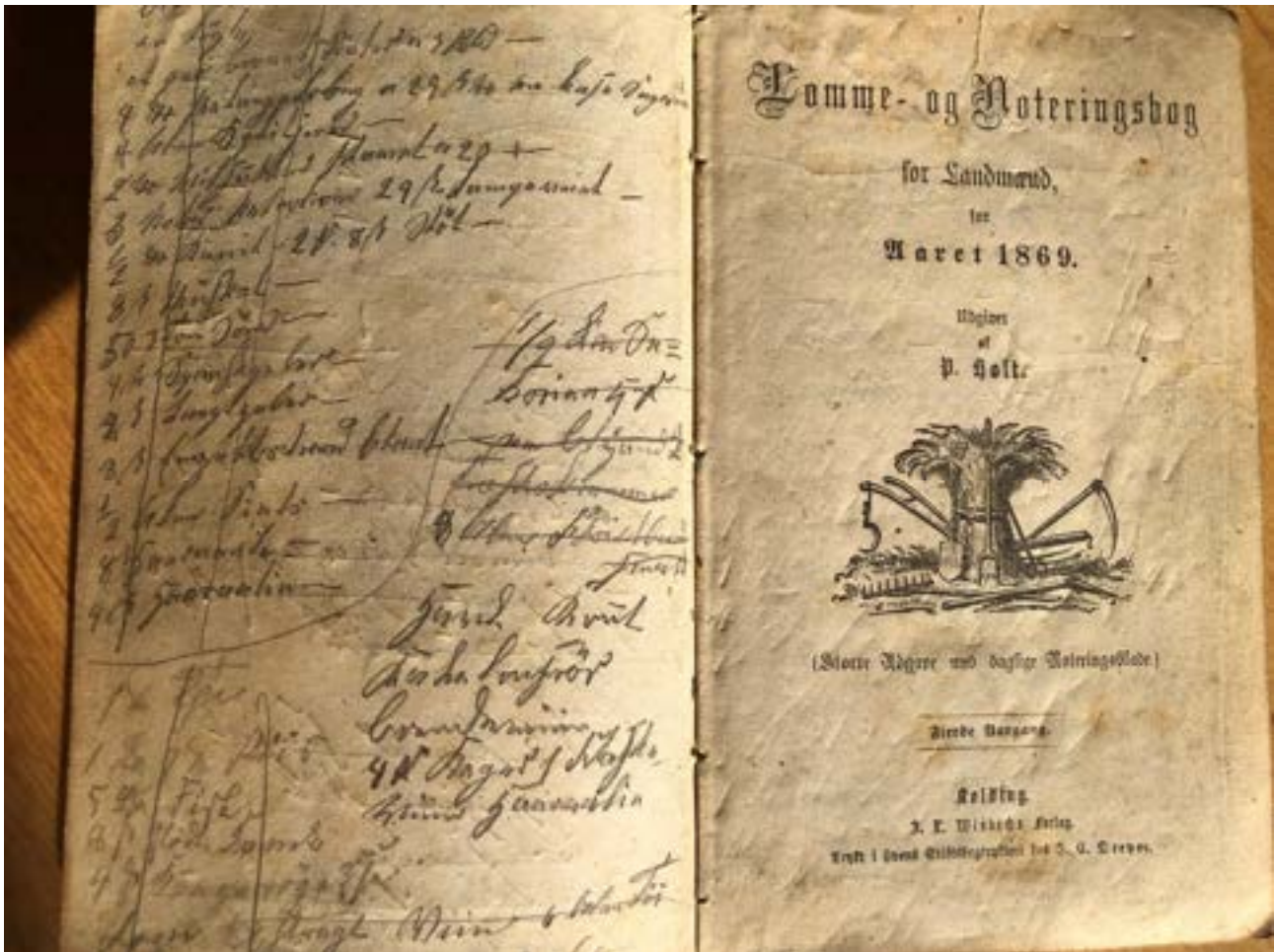
30. Onsdag

Vi Task Vede 11 Traver Det var Den siste. Graat Veier med Rein hele Dagen

31. Torsdag

Vi rensende Vede op 7 Tdr. 2 Skb og feiede Gaaer Smugt Veier hele Dagen

1869

Den trykte lay-out på kalenderen er ændret fra året før, således at ugedages begyndelsesbogstav(er), ligesom helligdage og de kongelige fødselsdage er anført. Rasmus skriver således nu ikke selv ugedagenes navne, og behøver ikke selv anføre helligdage.

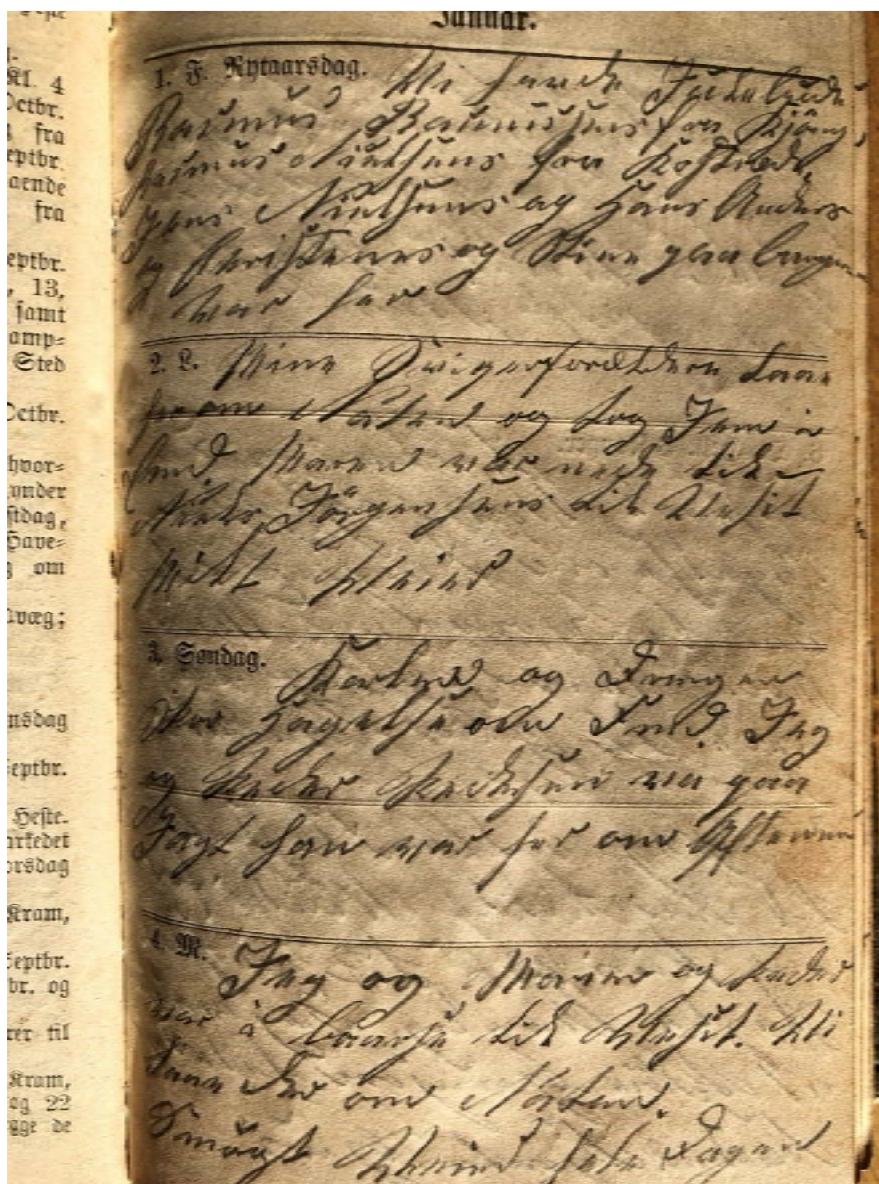
Januar

1. F. Nytaarsdag Vi havde Julebud. Rasmus Rasmussens fra Kjøng Rasmus Nielsens fra Kostræde Jens Nielsens og Hans Anders og Christenes og Stine paa bangerne⁸⁹ var her

2. L. Mine Svigerforældre Laa her om Naten og tog Jem i Emd. Maren var nede til Niels Jørgens til Vesit

Milt Veier

⁸⁹ Mon ikke, det er i området ved Kostræde Banker, Stine boede? (Der ligger i området ved Kostræde Banker også en lokalitet ved navn "Bankehuse.") Men det kan også være "Køng Banker"?

3. Søndag Karlen og Drengen skar Hagelse om Fmd. Jeg og Peder Pedersen var paa Jagt han var her om Aftenen

4. M. Jeg og Maren og Peder var i baarse til Vesit. Vi laa der om Naten.

5. Ti. Karlen kjørte Grus uden for Havrebøren Vi kom fra baarse om Aftenen

Graat Veier sterg Rein om Naten

6. D. Hell. 3 Konger Karlen og Drengen vaskede Vovn og skar Hagelse om Fmd. Karlen var borde om Emd. Min Moder Maren og Jeg var nede til Hans Anders

7. T. Jeg solte Flæsket til Den lille Niels for en Pris af 23 Mark Lisp. Vi skal slagte Mandag. Jeg var ude at pløie Grønjord hele Dagen Karlen kjørte Grus

8. F. Vi Task Det siste Korn 14½ Traver. Smugt Veier hele Dagen. Vi havde Aften Møde om Aftenen.

9. L. Karlen Kastede Korn Jeg var ude aat pløie Grønjord hele Dagen.

Graat og Taaget Veier hele Dagen

10. S. Jeg Feiede Gaaer. Karlen belev ferdi med at kaste Korn og De skar Haggelse. Graat Veier Rugrein. Sydvæst Vind

11. M. Vi slagtede 3 Sviin Hans Andersen og Christen jalp os. Vi rensede Korn op 11 Tdr. 2 Skb. Graat men Milt Veier

12. Ti. Alle Svinene Veiede tilsammen 30 Lisp. 10 Pund. Jeg var i Ring med Flæsket til Den Lile Niels⁹⁰, og jeg og Maren var ovre til Peder Larsen Hans Pedersens Jørgen var her om Aftenen

13. O. Karlen og Drengen kjørte Jord hele Dagen. Jeg blev ferdi med at lave Stige. Vi havde Aftenmøde om aftenen. Graat Veier Fraast

14. T. Karlen og Drengen kjørte Jord hele Dagen.

Jeg passed Kreatur

Graat Veier Fraast

Vi betalte Indkomstskat om Emd.

15. F. Karlen og Drengen kjørte Jord hele Dagen. Jeg blev ferdi med at lave Stige. Vi havde Aftenmøde om Aftenen. Graat Veier Fraast

16. L. Karlen og Dregnen kjørte Jord hele Dagen. Jeg lavede en beng til at staa i Kjøkeneet. Graat Veier Fraast

17. S. Jeg Fæstede Lars Frederiksen ⁹¹til en Aarli Løn af 44 Rbd og 8 Alen Valmen og Det øvrige Der til hørende Stergt Fraast Veier

18. M. Karlen Task Havre. Jeg lavede bord. Drengen passede Kreatur. Meget stergt Frostveier. Stergt blæst fra Østen

19. Ti. Markedsdag i Næstved. Jeg var til Marked Karlen Task Havre. Smugt Veier.

⁹⁰ "Den Lile Niels" i Ring biver siden omtalt jævnligt som aftager af flæsk, lam, og gæs. En handelsmand, vel -

⁹¹ Lars Frederiksen fremtræder i folketællingen for 1870 som karl på gården, og er da 24 år

- 20. O.** Jeg og Maren og Moder og Hans Andersen og Christen var i Aaside til Lars Pedersen⁹² hans Kone var syg Der var Dogter. Smugt Veier Fraast.
- 21. T.** Karlen Task Havre. Jeg lavede bord. Graat og Kolt Veier Østen Vind.
- 22. F.** Der var Kjorgegangsgilde ude til Christen Pedersens⁹³. Vi var ikke med Smugt Veier.
- 23. L.** Jeg var ude at stange Aal jeg fik 5 Pund Karlen var borte. Smugt Veier. Sydvæst Vind Frost
- 24. S.** Jeg og Peder Pedersen var paa Jagt om Fmd. men vi fik ikke noget Jørgen og Maren fra Kostræde var herude Smugt Veier
- 25. M.** Jeg var ude hos Christen og Fløte Havreboden ind vi var paa jagt om Emd. Smugt Veier om Fmd. Snee Veier om Emd.
- 26. Ti.** Jeg var paa Skovaquond⁹⁴ i Jasd⁹⁵ og købte et Læs Elle til 4 Rbd 4 Mark 8 Skilling alt iberint⁹⁶. Karlen rensede Havre op 9 lisp. Stergt Sneeveier
- 27. O.** Jeg var paa Jagt om Fmd og støte en Ræv op men jeg fik ikke skud paa ham. Jag lavede bor om Emd. Karlen fik skot alle Hæstene. Tøveier med Rein og Snee.
- 28. T.** Jeg blev ferdi med at lave bord. Karlen begønde at Tærske Kløver af Foret. Graat og Taaget veier. Sydvæst Vind Tøveier.
- 29. F.** Jeg og Karlen var i Jaskov efter 2 Læs Elle vi kom Jem Klokken 2. Toget og Graat Veier Østenvind Tøveier
- 30. L.** Jeg og Maren var i baarse. Hans Peders De unge fra Kostræde var Der ogsaa. Vi var i Udby Kro til Hinholmemøde⁹⁷ Der blev for handlet om De Fatiges oplysning.

⁹² **Lars Pedersen** var gårdmand, og gift med **Ane Kirstine Andersen**, der er Rasmus' kusine. De boede i Aaside med deres 4 børn. (Se evt. note til d. 26. april 1969.)

⁹³ "**Christen Pedersens**" = **Bodil Christensen og Anders Nielsen**, der blev gift oktober 1868, fik 24. nov. 1868 sønnen Niels Peter Andersen – Den første af 10 børn. De holdt nu "kirkegangsgilde," i anledning af, at moderen efter fødslen nu igen var indladt i kirken = var "kirkegangskone"

⁹⁴= "Skovauktion"

⁹⁵ De må have været i **Jarskov**, der ligger på den anden side af Dybsø Fjord, i forhold til Svinø.

⁹⁶ = "iberegnet"

⁹⁷Mødet har formentlig haft en forbindelse til **Hindholt Højskole**, selvom det blev holdt på kroen. Fra Wikipedia: "Hindholt Højskole var en folkehøjskole i Fuglebjerg ved Næstved. Den blev oprettet i 1852 af børnehjemsforstander Anders Stephansen med N.J. Jensen som første højskoleforstander. I 1867 købte den daværende forstander, Chr.

31. S. Vi var i baarse hele Dagen vi kom Jem i Aften. Jeg og Jens Pedersen var ovre hos Peder Nielsen og see paa hans Sorte Hæst han for langde 150 Rbd for Den

Februar

- 1. M.** Jeg tog bargaen af Ellestygerne. Karlen blev ferdi med at Tærske Kløverne af Foret. Skyveier hele Dagen med Rein Sønden Vind
- 2. Ti.** Vi Maskined SmaaVede 4 Tdr. Karlen og Drengen Task Kløveren Jeg skaad 2 Ender om Aftenen. Smugt Veier om Emd.
- 3. O.** Jeg og min Fader var i Næstved med 4 Tdr Vede 1 Tdr Korn jeg fik 10 Rbd for Tdr af Smaaaveden, og 8 Rbd for Kornet. – Smugt Veier hele Dagen Frost
- 4. T.** Karlen og Drengen Task Kløveravner. Jeg passede Kreatur. Min Fader og Moder og Maren og jeg var ude til Christens til Stines⁹⁸ Fødselsdag. Taaget Veier hele Dagen.
- 5. F.** Karlen og Drengen Task Kløveravner. Jeg passede Kreatur. Maren var til Rendere. Jeg var nede til Smeeser(?)⁹⁹ og betale Kommunalsskat i alt med Karlens og Pigens 20 Rbd 1 Skilling.
- 6. L.** Karlen Task Kløveravner. Drengen feiede Gaaer. Vi bagte om Fmd Jeg Saaede Frøe paa Kløverjorden om Emd. Jeg saa Viben første Gang. Taaget Veier om Fmd Klart Veier om Emd Sønden Vind
- 7. S.** Fastelavn Peder Pedersen fra Kjøng var her om Fmd han og Christen skulde købe 2 Kør til Fatigaarden for Sven Christensen. Rasmus Rasmusen og hans Kone fra Salerup var her ude.
- 8. M.** Karlen og Drengen skar Hagelse. Hans Andersen og Hans Kone var her ope om Emd. Rugrein hele Dagen med sterg Sønden Vind
- 9. Ti.** Jeg var ovre og betale Tiendepenge med 7 Rbd 2 Mark 14 Skilling for ver Tdr. Jeg og Hans Andersen og Jørgen var ope hos Peder Pedersen om Aftenen. Skyveier med Sønden Vind
- 10. O.** Karlen kastede Kløveravner om Fmd om Emd Task De. Jeg pløiede Grønjord om Emd. Rugrein om Fmd Klart Veier om Emd Sydvest vind

Nielsen, højskolen af Stephansen. Den blev nedlagt i 1914. Skolen er sparsomt beskrevet, da den ikke var grundtvigkoldsk.”

⁹⁸”Stine” er **Kirstine Pedersdatter**, mor til Maren Thorkildsdatter, og altså Christens svigermor. Hun er født i 1799, og det kan således passe med, at det er hendes 70-årsdag, der fejres.

⁹⁹ Snesere?

- 11. T.** Karlen og Drengen Task Kløveravner om Fmd. Karlen var til Gilde til Hans Pedersens om Emd. Jeg pløiede Grønjord hele Dagen. Pigen og Drengen var også til Gilde. Klart Veier
- 12. F.** Jeg pasede Kreature og gjorde Reenskabet op for siste Aard. Karlen og Drengen sov ud efter Gildet. Smugt og Klart Veier hele Dagen Sydvæst Vind
- 13. L.** Jeg og Mekkel og Christen var ude at stange Aald vi fik 3 Pund. Karlen og Drengen Task Kløveravner og vi fik bagskot Det sorte Hos. Smugt og Klart Veier om fmd blæst fra Sydvæst om Emd
- 14. S.** Vi var til Peder Larsens i Kjøng til Kjergegangsgilde¹⁰⁰ om Emd. Reinveier med sterg blæst fra Sydvæst hele Dagen. Sterg Storm om Naten fra Wæsten.
- 15. M.** Karlen Task Kløveravner. Drengen vaskede Vovn. Min broder slagtede 3 Sviin. Jeg lavede boge om Emd. Jeg var til Polsegilde hos Christen om Aftenen Sterg Storm hele Dagen meget høi Flod Væsten Vind
- 16. Ti.** Markedsdag i Næstved. Jeg var til marked Karlen var til marked med Den brune Hest og vi fik solgt Den til en Pris af 140 Rbd Det var got betalt for Den. Graat Veier hele Dagen sydvæst Vind
- 17. O.** Karlen og Drengen blev ferdi med at Tærskke Kløveravner anden aavergang. Jeg lavede boge om fmd om Emd var jeg ude at pløie Grønjord. Jens Pedersen fra Kjøng var her om Aftenen. Smugt Milt Veier. Sønden Vind.
- 18. T.** Min Fader og jeg var i Vordinborg og ope paa Mølen at betale Melet. Karlen kastede Kløveravner. Drengen pasede Kreatur og skøfede Jord.
Smugt og Milt Veier hele Dagen. Sønden Vind. Forårsveier
- 19. F.** Jeg pløiede Grønjord hele Dagen. Karlen og task Køveravner om Fmd. om Emd strøte de Jord. Vi havde Aftenmøde om Aftenen. Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde var her ude Skyveier hele Dagen Sydvæst Vind
- 20. L.** Karlen lavede Langhalm Drengen strøte Jord. Jeg var til Møle og pasede Kreatur om Fmd om Emd var Hans Andersen og Moder og Maren og jeg i Hammer. Skyveier hele Dagen men Milt og Foraarsagtig Sydvæst Vind

¹⁰⁰ Som Rasmus nævnte d. 13/12 – 68, var han og Maren af sted med barselspotte til **Peder Larsen og Anne Katrine Pedersen**, der d. 10/12 – 68 havde fået en søn. Sønnen, **Henning Peder**, blev døbt d. 14/2 – 89, men det er ikke dåben, der fejres, men *moderens "Kirkegang"* = at hun nu, efter ved fødslen at være blevet uren, igen er indladt i kirken.

- 21. S.** Jeg og Maren var til Kirke. Martins Sønner og Svaager fra Enø og Peder Pedersen og Jørgen¹⁰¹ var her om Emd vi var nede til Hans Anders og ude hos Christen Peder Pedersen var ikke med ude hos Christen – graat kolt Veier. – Sterg Vind Frost
- 22. M.** Karlen Kastede Kløveravner om Emd om Fmd Task De jeg pasede Kreatuer og var til Møle og lavede itubrogtnæ Vertøi. – Graat Veier Østen Vind. Kolt Frost Veier
- 23. Ti.** Min Faders Gebursdag. Karlen og Drengen Task Kløveravner jeg feiede Gaaer og Strilede Kreatur om Fmd om Emd havde vi Fremmede Hans Andersens og Christens og mine Svigerforældre. Graat Veier Østen Vind Frost
- 24. O.** Mine Svigerforældre laa her i Nat og tog jem i Emd vi var ude til Hans Anders i Fmd. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind. Frost Veier
- 25. T.** Jeg var ude hos Peder Kjelsen med en Vo(l?)agsel¹⁰² og nede til Hans Anders og lavede itubrognet Vertøi. Karlen Task Tvimotei Drengen savede brende strile Kveiet. Jeg underskrev Panteobeligarner i Aftes for Gavnø
- 26. F.** Hans Andersens og Maren og jeg var i baarse og vi var i Præstø Der blev stelet Heste De kaaste fra 170 Rbd til 225 Rbd Det var kun smaa og tønbenede Heste. Skyveier med lit Rein sterg Blæst fra Sydvæst
- 27. L.** Jeg Lavede Skoleskaft¹⁰³ og pasede Kreatur. Drengen vaskede Vovn. Rein Veier om Fmd skyveier med sterg Storm om Emd. Sydvæst Vind.
- 28. S.** Karlen og Drengen skar haggelse om Fmd jeg var nede til Hans Anders efter noget til Toierpæle jeg gav 3 Skilling for Det og jeg eftersaa Flæsket. – Klart Veier og sterg Vind fra Sydøst

Marts

- 1. M.** Jeg lavede Skærebeng og var ude til Hans Anders og jelp Dem at slagte 3 Sviin om Emd Den bæste veiede 8 Lispund Den anden 7 Lispund 8 Pund og Den minste 7 Lispund 4 Pund. Karlen Lavede Langhalm. – Lit Skyveier med Sne Sydvæst Vind Frost

¹⁰¹ Mens der er flere forskellige personer, ved navn "Peder Pedersen," der omtales i teksten, hvilket kan gøre dem svære at placere, er det sandsynligt, at der her er tale om *den* Peder Pedersen, der var gårdmand på "Bønvingård", og som siden i 1880 afløstes af sin søn, Jørgen, (Kilde: "Svinøbogen") I det følgende foretager Rasmus sig nu og da ting sammen med "Peder Pedersens Jørgen". Der omtales i teksten også en "Peder Pedersens Rasmus", hvilket passer med at P.P., Bønvingård, også havde en søn ved navn Rasmus.

¹⁰² Vognaksel?

¹⁰³ "Skoleskaft," nok = "Skovleskaft"

2. Ti. Jeg Lavede paa en Skærebeng om Fmd om Emd var Jens Pedersen og Peder fra baarse her ude med den første Hest kjøbt af Peder Nielsen i baarse til en Pris af 155 Rdb. Jens Pedersen kjøbte Den store Røde kvie af mig til en Pris af 45 Rdb vi var ned til Hans Anders Der kjøbte han en Kalv til 8 Rdb

3. O. Anders Christiand havde De gamle Øi at kjøe Møi med og Pløie. Karlen Lavede Langhalm Jeg Lavede paa Skærebengen. Hans Andersen var her ope om Fmd jeg var ude hos Christen om Emd og paa jagt om Aftenen jeg fæk en Andrik. Smugt Veier Frost

4. T. Jeg og Christen og Peder Pedersen og Jørgen Svend Christensen¹⁰⁴ og Peder Kanting var ovre til Martins paa Enø og omme ved Karebægsminde Der var vi ope hos Martins Svoger. Der laa en Jagt under bygning Smugt Veier hele Dagen Frost

5. F. Jeg Lavede paa Skærebengen om Fmd om Emd var jeg og min Fader ude hos Christen vi var kjøren med De to Unge Plage og jeg var ope hos Peder Pedersen og skulde kjøbe en Tyr han ville have 20 Rdb for Den jeg baad ham 14 Rdb vi kom ikke til at hanle. – Skyveier med Østen Vind

6. L. Jeg blev ferdi med Skærebengen om Fmd jeg feiede Gaar om Emd min Fader og Moder var til Aqond hos Vilhelm paa bangerne Karlen Lavede Langhalm Drengen var i baarse med Den Røde Kvie. – Smugt Veier hele Dagen

7. S. Karlen og jeg pasede Kreatur og jeg var nede til Hans Anders og skyde Skader. Martins Hans fra Enø var her med en Kalv jeg gav 3 Rdb for Den Peder Pedersens Jørgen var kjørende for ham. Vor Pige var til Kirke. Christen og hans Kone og Peder Pedersen var her om Emd.

8. M. Karlen blev ferdi med at Lave Langhalm i alt 47½ Trave og De fløtede Havren. Jeg var til Møle og Lavede Tøierpæle hele Dagen- Skyveier om Fmd Sne Veier om Emd med Norost Vind Lit Frost Veier –

9. Ti. Markedesdag i Præstø. Karlen stevnede Piile om fmd om Emd røtede han Askestød¹⁰⁵. Jeg Lavede Tøierpæle og om Emd og om Emd vi sammelede om vi vilde

¹⁰⁴ **Svend / Sven Christensen** nævnes også flere gange i det følgende, og er formentlig = **gårdmanden på "Krabkilde"**.

¹⁰⁵ **Stød:** (jf. Jord- (II), Rodstød og II. Stab 1.1; især , fagl. ell. dial.) om et træes understøtning, fod (2.2): en (i jorden siddende ell. (jf. Stødbrende) opgravet) stub af et fældet træ; (træ)stub. Moth. S768. Strækninger som bære Navn af Skove og Lunde, hvor nu findes ikke andet end gamle Stød og Trunter. OeconJourn. 1758. 313. Grundtv. Saga. 142. De ryddede Træer, særlig "Støddene", svedes til Kul. ZakNiels. K. 5. *Lugt af Muld og trøsket Jord | og raadne Stødd. Jørg. St. 132. LandmB. III. 221. 233. FrGrundtv. LK. 270. Halleby. 221. *Det mossklædte Stød. HSeedorf. ID. 63. i (allitterations-)forb. m. Stub: Stubber eller Stød af fældede Træer bør ikke blive staaende at raadne i Jorden. Forordn. ¹⁸/41781. §9. Grundtv. PS. II. 265. Bergs. EU. 55. jf. ssg. som Træstød samt Bøge- (Fleischer. S. 122. BerITid. ²³/1940. M. 11. sp. 5), Ege- (Sort. (Saml Danske Vers. ¹II. 105). Fleuron. DTN. 37), Ellestød (Moth. E43. Bogan. II. 142) ofl. (koll.) om stødbrende. *tænk, hvor det (milde vejr) sparer | paa Tørv og paa Stød. NatTid. ¹⁷/111943. 14. sp. 2. **Stødbrænde**, et. (især dial. **Støde-**. MDL. 544. VSO. VI. 722 (u. Spøltebrænde). ForstO. Uff.). [I. 2] brænde af (ryddede) træstød. VSO. MO. Bek. Nr. 76⁷/31940. §3. Fr Grundtv. LK. 273. Uff. Fra [ODS](#) bind 22, 1944

Jordemoder Pengene eller ikke vi blev enige om at ver vilde faa sine – Graat Veier hele Dagen med Norost Vind Lit Frost Veier

10. O. Vi mæstede Enø Kalven i Aftes I dag kjøpte vi den første Sild. Karlen Røtede Askerøder om Fmd om Emd maskinede vi Vede. Jeg Lavede Tøierpæle om Fmd – Lit Snee Veier hele Dagen Østen Vind

11. T. Jeg var i Tabernøie med 7 Tdr Vede til en Pris aaf 10 Rbd 10 Mark Tdr og jeg var lit nede hos mine Svigerforældre. Karlen blev ferdi med røte Det ene Askestød. – Graat Veier hele Dagen med Snee Skyveier. Norost Vind Kolt Frost Veier

12. F. Karlen røtede Askestød. Jeg Lavede Tøierpæle om fmd om Emd var jeg ude at Pløie lægjord. Drrenge Trilede Askerøder ind i Gaarden. Snee Veier om Fmd. Klart Veier om Emd Norost Vind Lit Frost Veier

13. L. Vi bagte om Fmd nede til Hans Anders. Jeg var i Salerup hos Rasmus Rasmusen med 20 Traver Langhalm om Emd og paa Mølen og kjøbte 7 Lispund Vedeklid a 2 Mark 12 Skilling Lispundet. Karlen og Drengen røtede Askestød. Klart Veier hele Dagen med Norden Vind

14. S. (*Overstreget: Min Kones Fødselsdag*) Karlen og jeg var kjørendes ud hos Peder Kjelsens for at røre De to Ungeplage og nede til Hans Anders efter Brød om Fmd om Emd var Smeden og hans Kone og Hans Andersen og hans Kone her inne i besøg – klart Veier med Norost vind. Frost Veier Kolt

15. M. Min Kones Fødselsdag baarse Kvien kjælvede i Dag. Der var bryllup og Kirkegangsgilde ope til Sven Pedersens¹⁰⁶ vi var ikke med. Peder Hemmingsen fra

Mon det har noget med dette at gøre? **Asketørv**, en. (**Asktørv**. se *ndf.*). (*til Ask 1*)

tørv med asketræsrodder i. Ingen må grave de såkaldede asketørv, og samme brænde til aske, men alene bruge sligt til deres blandingsgiøde. *Cit.1761.(Vider.IV.283)*. Jyderne .. grave Asktørv paa Heederne. *PhysBibl.IX.18*. hun .. grøftede, skar Asketørv. *Thyreg.BB.I.341(Levin har noteret: Tørv med Asketræs Rødder i)*. For at faa noget at gøde Jorden med havde han sat Ild i nogle Asketørv, som han havde gravet. *AarbVejle.1930.188*. Fra [Supplement til ODS](#), der udkom i 1992-2005

¹⁰⁶ Der må være tale om familien på gården "**Lindehøj**". Af kirkebogen for Kjøng Sogn fremgår, at d. 15. marts 1869 blev pigen **Maren Pedersen**, 31 år, og ungkarl **Peder Jensen**, begge af Svinø, gift. Maren var f.d. 10. jan. 1838, som datter af indsidder **Peder Svendsen** og hustru **Kirsten Jensdatter** på Svinø. Gårdejer på Svinø, **Svend Pedersen**, der er vidne ved brylluppet, er formentlig brudens bror. Han kunne ikke selv skrive sit navn i kirkebogen, så det blev "med ført pen." Som vi forstår af dagbogen, har han holdt festen, der havde en tredobbelt anledning: Ved samme lejlighed blev den hjemmedøbte **Rasmus Peder Svendsen** fremstillet i kirken. Barnet var f.d. 2. jan 1869, og søn af Svend Pedersen og dennes 32-årige hustru **Kirstine Rasmussen**. Barnet er således brudens nevø. (Vidner til dåben var gårdmændene Niels Hemmingsen, Peder Pedersen, og Ole Olsen, alle af Svinø, Gudmor var Niels Hemmingsens hustru.) Barnets mor blev ved samme lejlighed indladt i kirken igen efter fødslen, = hun var "kirkegangskone".

Kostræde var her angaaende noget Kløverfrø om Fmd. Karlen røtede Askestød og var med at Lave Jernnægene(?). – Graat Veier om Fmd Stergt Snee Veier om Emd Norden Vind

16. Ti. Markedsdag i Næstved Jeg var til Marked. Kjørendes med Hans Andersen. Karlen røtede ogg flekte Stødbrende. Drengen trilede brende ind. – Reinveier hele Dagen med Østen Vind

17. O. Jeg var ude hos Christen hele Dagen, vi bøte Sviinegarn og Lavede baaden, om Fmd, om Emd sete vi Sviinegarn ud. Karlen og Drengen røtede Askestød hele Dagen. – Graat Veier hele Dagen med Sydvest Vind om Fmd Østen Vind om Emd. Tøveier

18. T. Soen skulde Fare. Min Fader og Moder var i baarse med Flæsk at røges og i Udby. Jeg pløiede Grønjord med De to Unge. Karlen og Drengen røtede Askestød. Smugt og Klart Veier hele Dagen Østen Vind Tøveier

19. F. Soen farede i dag og fik 11 Griser Den ene Døde strags. Jeg pløiede Grønjord hele Dagen. Karlen røtede Drengen jalp ham. – Reinveier omtrent hele Dagen. Klart Veier hen i mod Aften Sydøst Vind. Milt Veier

20. L. Jevdøin Faaraaret begønner Jeg var ude at røite Sviinegarn om Fmd og jeg pløiede Grønjord jeg belev ferdi her ope med at pløie Grønjord. Karlen blev ferdi med at røte Askestød og flege Det ud Drengen trilede Det ind – Raat Taaget Veier hele Dagen Østen Vind Kolt

21. S. Palmesøndag. Jeg saaede med Hæste Korn om Fmd om Emd var min Fader ude hos Christen og fik Malet malt min Moder og Maren og jeg var nede til Hans Anders. – graat og Taaget Veier hele Dagen med Østen vind Graa Kolt Veier

22. M. Jeg var ude at pløie Lægjord hele Dagen. Karlen sate Pile om Fmd om Emd rettede han Steengærde og Drengen og Pigen grov i Haven. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd Kolt Det havde Froset lit siste Nat

23. Ti. Jeg var ude at pløie Lægjord hele Dagen. Karlen stevnede Pile og sate Pile Drengen muede under Sviinene strilede Kreatur Smugt Klart Veier hele Dagen med Norost Vind Lit Kolt

24. O. Jeg var ude at pløie Lægjord hele Dagen. Karlen stevnede Pile sate Pile og bant Pileris og Drengen feiede Gaaer. – Smugt Veier hele Dagen næsten Varmt med Søndens vind

25. T. Skjærtorsdag. Mine Svigersøstre og brødre fra baarse var her ude Peder Larsens fra Ring var her Min Fader var ope til Peder Pedersens med Ornekorn. – Meget smugt Veier hele Dagen med Stille og Varmt

26. F. Langfredag. Jeg og Peder Jensen var ude hos Anders Christiand og købte en rød Kvie til en Pris af 25 Rbd om Emd var vi kjørendes med De fra baarse op til Kostræde til Hans Pedersens. Graat Veier hele Dagen med Søndens Vind Lit Rein

27. L. Vore Faar var ude 1 Gang Den 24 marts. Min Fader og Moder var i Næstved min Søster var kjørendes med Dem. Teingløverens¹⁰⁷ Trine og hendes Søster og Svoger var her ude om Emd. Karlen vent Risgerde ved Haven. – Graat Veier med Reinbyger Sydost Vind

28. S. Paaskedag

Jeg og Maren var i baarse og Laa der om Naten graat og kolt Veir hele Dagen med Norost Vind

29. M. 2. Paaskedag

Maren og jeg kom Jem i Emd. Lars Frederighsen fra Lumby var her Jens Nielsen fra Kostræde og Peder Pedersens Rasmus var her min Fader var paa Mølen og fik noget Vedeklid. – Graat Veier hele Dagen med Østen Vind Kolt

30. Ti. Jeg var ude at Pløie Lægjord hele Dagen. Karlen blev ferdi med at vende risgerde om Haven Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind. Jorden var Tør og tjenli til at Saae

31. O. Jeg og Maren og min Moder var ude til Hans Jens til brylup Karlen blev ferdi med at pløie Lægjord her ope Graat Veier om Fmd klart Veier om Emd

April

1. T. Vi var til brylup.

Karlen grov fra(?) Steen Anders Christiand havde De gamle Øi at pløie med. Smugt klart Veier hele Dagen Østen Vind

2. F. Jeg var ude hos Christen og vi sate min nye Ruse om Fmd. om Emd var vi til tredje Dagsgilde ude til Hans Jens. Karlen var paa Engen og pløie Lægjord Meget smugt Veier hele Dagen næsten Varmt stille

3. L. Karlen svenskharvede til Erter om Fmd om Emd saate jeg 1 Tdr Erter og Karlen svenskede Den ned med 1 tint. Drengen pillede Steen af Vinterjorden De 3 siste Dage – Smugt Veier hele Dagen Sønden Vind

4. S. Maren og jeg var til Kirke kørende med Hans Anders Det var Konfirmats Søndag om Emd var vi nede til Hans Anders til Geburtsdag. Jens Pedersens fra Hammer var her ude. Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

5. M. Folkene fløtede Halm ind om Fmd Jeg var ude at røte Sviinegarn Anders Christiand havde De gamle Øi. Karlen svenskede til Havre i Emd Drengen pilede Steen af. – Smugt Veier hele Dagen Sydvest Vind

¹⁰⁷ **Ting-løber**, en. (foræld.) person, der havde til hverv at gaa omkring og give meddelelse om, hvad der var sket paa tinge. Moth.1118. Tingløber og Indsidder i Sønder Mehrn. Cit.1765.(OrdbS.). Fra [ODS](#) bind 23, 1946

6. Ti. Karlen blev ferdi med at svenske Havrejorden i Fmd. Jeg saate 5 Tdr Havre i Emd Drengen svenskede Den med 1 Tint Karlen Tromelede vi bagte i Fmd. – Graat Veier hele Dagen med Sønden Vind

7. O Jeg blev ferdi med at Saa Havre i alt 9 Tdr 3 skb i Fmd. Karlen Tromelede Drengen svenskede Det ned. Om Emd var Karlen paa Engen og pløie Lægjord. Jeg Faalharvede Haverejorden. Drengen var i Kjøng efter Raigner(?) men fik ikke noget. – Graat med Rurein hele Dagen Sønden Vind

8. T. Christian IX. Føds. Karlen var paa Engen og pløie Lægjord om Fmd Jeg var nede til Hans Anders efter 1 Lispund Raigner om Emd Saate jeg Frøe Karlen harvede Det ned og De skor Hagkelse. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

9. F. Jeg blev ferdi med at Saae Kløver og Karlen harvede Det ned og jeg var ude at Røte Sviinegarn om Fmd. Karlen var paa Engen og pløie Lægjord om Emd jeg Faalharvede Lægjorden og Tromelede. – Smugt Veier hele Dagen Sydvæst Vind

10. L. Min Fader og Moder var til Rendere i Kjøng. Karlen blev ferdi med at Tromele Lægjorden i Fmd han og Drengen pelede Steen af Havrejorden om Emd. Jeg feiede Gaar. – Damet Veier hele Dagen en Mil Rein om Aftenen med Sydøst Vind

11. S. Drengen var i baarse i Dag med den Kvie vi købte Pigen var Jemme. Jeg Karlen pasede Kreatur Jeg solte 4 griser om Emd til en Mand fra Myrup til en Pris af 5 Rbd og 29 Mark og 28 Sk. – Graat Veir om Fmd. Klart Veir om Emd.

12. M. Karlen blev ferdi med at pløie Lægjord paa Engen om Fmd. Jeg savede brende om Fmd. Karlen savede brende om Emd. Jeg malede Malkespender¹⁰⁸. Vi mestede en Pategis – Stergt Torden Veier hele Fmd og til om Emd Kl. 4 med sterge Rain byger

13. Ti. Markedsdag i Pærstø. Karlen og Drengen skar Hagkelse i Fmd. Jeg var ude hos Christen efter Hørfør og han fik Det halve af Guano¹⁰⁹. Maren og jeg var i Kostræde til Rasmus Nielsens om Emd. Karlen pløiede Grønjord paa Engen Drengen trilede brende – Graat Veier om fmd Klart Veier om Emd Østen Vind Kolt

¹⁰⁸ Malkespande ?

¹⁰⁹ **Guano**, en. [gu | a · no] fjt. (om forsk. sorter) -er (LandbO.II.446). (fra sp. guano, opr. et sydamerikansk ord; fagl.) gødningsstof(hovedsagelig stammende fra Stillehavets øer og kyster), opstaaet af gennem mange aar aflejrede ekskrementer (især af søfugle, jf. dog Flagermusguano), hvis gødningsværdi væsenligst skyldes dets indhold af kvælstof, kali og fosforsyre; ogs. om andre gødningsstoffer af noget lignende sammensætning (jf. Fiskeguano). *Det ypperlige Gjødningsstof, man fik, | Naar man Guano blandede med Møget. PaIM.V.29. Hostr. Int.14. LandbO.II.446. HavebrL.²456. Fra [ODS](#) bind 7, 1925

- 14. O.** Karlen var paa Engen og pløie Grønjord hele Ddagen. Jeg fløjte og savede brende. Mine Svigerforældre kom her ud i Emd vi var ude hos Christen alle Sammen. – graat Veier men stele og Milt næsten Varmt Veier
- 15. T.** Mine Svigerforældre tog Jem i Fmd. Karlen var paa Engen og pløie Grønjord hele Dagen. Jeg var paa Lisitasond¹¹⁰ om Emd. Steenene til Veiene kostede fra 16 sk. til 21 sk. ½ Favn her for bøgnde (?). - Smugt meget Varmt veier hele Dagen med stele Veier.
- 16. F.** Jeg saate 2 Tdr. Korn paa Engen i fmd. Karlen Harvede Det ned om Emd var jeg ude hos Christen og slagte Den gammele So og ude til Peder Pedersens med en Kalv til (amdis?). – smugt Veier om Fmd Lit Rein om Emd Sydvæst Vind om Fmd Stille om Emd
- 17. L.** Karlen blev ferdi med at Svenske paa Engen og begønte at Svenske til Korn her ope. Jeg var ope hos Peder Pedersen med en Gris om Fmd om Emd var vi sammelede til Rasmus Pedersen angaaende Prosesen med Skolelæren vi blev enige Der om - gaat Veier hele Dagen Stele Veier
- 18. S.** Mine Forældre og Maren og Jeg vi var til Alters og nede til Hans Anders om Emd. Anders Christiandsen havde De Gammele Øie. Skyveier med Væsten Vind
- 19. M.** Jeg saatte alt Kornet paa Laaden i Alt 6 Tdr. 1 Skb. Karlen svenskede det ned med 1 Tint. Jeg saate Guano i den 4 og 5 Ager fra Haverehaalemen Den halve Ager fra Haverehaalemen naat itt rigti med. Smugt Veier hele Dagen. Vinden Driede si en hel omgang fra Norden til Norden. Varmt Veier hele Dagen
- 20. Ti. Flyttedag.** Markedsdag i Næstved. Jeg blev ferdi med at saa Korn i Fmd. i alt 4 Tdr paa Engen 6 Tdr op Marken Drengen svenskede Kornet ned paa Engen. Karlen harvede paa bygjorden med Faalharve her ope om Fmd. Karlen var paa Engen om Emd. Jeg blev ferdi med at Faalharve bygjorden. - - Veier
- 21. O.** Jeg malede begge Postene. Karlen var paa Engen og Pløie de ny Kløver og til at saa Havre i Drengen og Pigen peled Steen af om Emd. Min Fader var i Kjøng efter 4 Tdr. havre og paa Mølen efter en Sæg Klid min Moder var kjørends med. Smaa Skyer i Veiret hele Dagen. Sydost Vind.
- 22. T.** Karlen var i basnæs med Den Brogede Kvie. Jeg og Drengen skar Hagkelse og jeg var ude paa Engen og pløie om Emd fik jeg Tilsaat jeg saate Det siste støge paa Engen med Havre. Karlen pjøiede. Drengen harvede. Smugt Veier hele Dagen med Sydost Vind sterg Tøre
- 23. F. Bededag.** Drengen og Pigen var til Alters. Jeg og Karlen pasede Kreatur om Fmd om Emd var jeg nede til Hans Anders Der var Ungdoms Vesit om Emd Maren var ikke med. Smugt Veier hele Dagen Varmt sterg Tøre Sønden Vind

¹¹⁰ "Licitation", formentlig

24. L. Jeg og Maren var i baarse og i Præstø og vi laa i baarse om Naten. Karlen og Drengen kjørte Steen af og Karlen Trommelede Haverehaalemen Havren var kommet op for nogen Dage siden. Smugt Varmt Veier hele Dagen Østen Vind

25. S. Jeg og Maren kom Jem fra baarse i Emd. Karlen og Drengen skar Hagkelse og pasede Kreatur Smugt meget Varmt Veier hele Dagen med Østen Vind sterg Tøre

26. M. Vi var til begravelse i Aaside efter Lars Pedersens Kone¹¹¹ Moder Maren og jeg. Karlen og Drengen kjørte Steen af og trommelede bygjorden. Smugt meget Varmt Veier hele Dagen stele Veier sterg Tøre

27. Ti. Jeg var ude at røite Sviinegarn og ude at stange Aahl. Karlen kjørte Møi paa en halv Ager til Palforing og pløiede Det og jeg Saaete Det Da jeg kom Jem med en Skb Havre og 1 Skb Viger. – Smugt meget Varmt Vejr.

28. O. Jeg var paa blus¹¹² siste Nat Peder Svensens Den Gammele¹¹³ blev Begravet i Dag Jeg Malede Posten Hans Andersen og Kone var her om Emd. Karlen tjærede(?) Golelenn(?) og Lammemenne(?). Smugt Veier hele Dagen Norden Vind Kolt. Sterg Tøre

29. T. Jeg og Peder Pedersens Jørgen lagte til Vogns til Aqond¹¹⁴ paa Lumbygaarden jeg kjøbte ikke noget. Karlen var med at slaa Sko og fik skot alle Hæstene Smugt Veier hele Dagen Kolt Norden Vind

30 F. Karlen grov Driningsgrøfter hele Dagen Drengen skolede(?) og jeg skilte De gamle Plove ad og lavede Tøier til Kørerne og lavede nye klaptræer. – Klart Veier hele Dagen me Norost Vind Kolt meget sterg Tøre

Maj

¹¹¹ Kirkebogen for Snesere sogn oplyser, at **Ane Kristine Andersen**, gårdmand **Lars Pedersens** hustru, i Aaside, døde 44 år gammel d. 18. april 1869 og blev begravet d. 26. april. Der står også, at hun var født i Blangslev, Mogenstrup Sogn, og datter af **Anders Kristensen**. Denne Anders er halvbroder til Rasmus' far, Ole. Han stod fadder til Rasmus, da han blev døbt. Afdøde Ane Kirstine er altså kusine til Rasmus. Af folketællingen fra 1870 fremgår, at hun efterlod sig 4 børn, Rasmus, Anders og Hans, henholdsvis ca. 13, 11, 8 og år gamle, da moderen døde, og Ane Margrete, der formentlig har været temmelig nyfødt. (Kirkebogen nævner ikke nogen dødsårsag.)

¹¹² **blusse** (for aal), (fisk.) fange aal ved blus. Bredahl.VI.138. JakKnu.S.139. Feilb. jf.: Dette Fiskeri kaldes "at blusse Aal". Frem.DN.121. (ODS)

¹¹³ Kirkebogen for Køng Sogn oplyser, at denne dag blev den 94-årige **Lisbeth Pedersdatter**, enke efter gårdmand **Svend Madsen** af Svinø, begravet. Lisbeth og Svend hørte hjemme på gården "Lindehøj," og Svend var ved udskiftningen i 1802 – 3 opført som fæster her. Gården blev senere overtaget af sønnen **Peder Svendsen**, og var nu igen overtaget af barnebarnet **Svend Petersen**, som vi stødte på d. 15. marts, hvor der blev holdt bryllup og barnedåb på gården.

¹¹⁴ Ordet og staveformen forekommer flere gange i det følgende, og det fremgår, at han må mene "Auktion," eller "Akkvisition".

- 1. L.** Karlen Peder Nielsen Reiste og vi fik i hans Sted Karlen Lars Frederiksen. Jeg var paa Gavnø angaaende Tørve muse parten og i Næstved kjørendes med Peder Christensen. Klart Veier hele Dagen med Norvæst Vind. Kolt. Kjørene kom ud i Dag.
- 2. S.** Kjørene kom ud i gaar. Jeg og Maren var ude til Hans Andersen om Emd. - Klart Veier hele Dagen med engelte vide Skyer Norvæst Vind. Kolt
- 3. M.** De gamle Øi kom ud i Dag og jeg lavede Langhalm til Lars Hansen jeg lavede 12 1/2 Traver Hans Andersen skulle levere 7 ½ Traver. Karlen blev ferdi med at grave Driningsgrøfter. – Klart Veier hele Dagen med sydost Vind starg Tøre
- 4. Ti.** Hans Kuskens Gaaer havde nær brent i Gaar Der kom Ild i Møddingen men Det blev slogt. Karlen kørte Fyl ind Gaarden. Jeg lavede Klabtræer om Fmd. om Emd. begønde jeg at læge bro. – Klart Veier hele Dagen med sterg Østen Vind meget sterg Tøre vi trenger meget hort til Rein. Kolt Luft
- 5. O.** Jeg lagte bro hele dagen Drengen var Hantlanger. Karlen slog brosteen om Fmd og lagte Rør om Emd. – Klart Veier lit dammt hen i mod Aften Væsten Vind Kolt Luft
- 6. T. Chr. Himmelfart.** Jeg og Maren var til Kjerger Hans Anders var kjørendes med Christenes og Peder Pedersens Jørgen var her om Emd. – Damet Veier hele Dagen med Sydost Vind meget Kolt Luft
- 7. F.** Jeg lagte bro hele Dagen. Drengen var Hantlanger. Karlen blev ferdi med at skøfe Driningsgrøfter om Fmd om Emd var han paa Engen og begønde at grave grøfter. – en deili Mil Lile Rein om Fmd Klart Veier om Emd Lit Damet om Aftenen Sønden Vind
- 8. L.** En god Rein siste nat. Jeg lagte bro hele Dagen Drengen var Hantlanger. Karlen grov paa Engen Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde var her om Aftenen. – sterg Torden om Aftenen med en rigtig god Rein milt Veier hele Dagen
- 9. S.** Karlen var i baarse med Det store Øi og skulle bedæges jeg lagte Steenbro om Fmd om Emd var jeg og Maren ope paa bangerne til vesit og vi købte en Komodie til 5 Rbd. – Milt og Varmt Veier med skyer en god Rein i Nat
- 10. M.** Jeg blev ferdi med at læge Stenbro. Karlen slog Sten og var ude paa Engen og grave om Fmd om Emd grov han paa Engen og kørte nogen Grus og Steen ind her Jemme. Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde var her om Emd. – Graat Veier hele Dagen Kjøli hen mod Aften Østen Vind.
- 11. T.** Markedsdag i Præstø Der belev brent paa Dysø vi sate Det brune Hos der derover. Vi havde mange Fremmede Der var to Karle fra baarse Rasmus Rasmusen fra Kjøng og Salerup Christen og en fra A- - Jørgen og Peder Pedersen og alle Herrene som brente paa Dysø
- 12. O.** Min Fader var kjørends med Hans Andersen til Næstved. Jeg slog Steen om Fmd om Emd sammelede jeg alt Det gamle Jern. Drengen lagt rennesteen ude ved

brygerset. Karlen var paa Engen og grave Grøfter. Graat Veier om Fmd, Klart Veier om Emd Væsten Vind.

13. T. Jeg var ude hos Christen og vi tog Sviinegarnene op og Ruserne om Fmd om Emd begynte jeg og Lave Sviinegaaar og ude at pele¹¹⁵ Sviinegarn. Karlen grov paa Engen hele Dagen mine Forældre var i Kostræde til Rasmus Nielsens efter 2 Tdr. Havre. – Klart Veier hele Dagen lit Kølig hen i mod Aften Væsten vind

14. F. Jeg slog steen og lagte bro i Sviinegaarden. Drengen var Hantlanger. Karlen grov paa Engen. Hans Rasmusen og Lars Larsen fra Salerup var her og Tilsige at møde med Det Udpantede Gos paa Tirsdag til Salg i Skolen. – Klart Veier hele Dagen med Væsten Vind Kolt

15. L. Jeg var i Tabernøie med 2 Tdr Vede til en pris 9 Rbd 3 Mark pr Tdr Karlen var i Salerup og fik bededet Det Sorte Øi men hun vilde ikke tage Hæst han grov paa Engen Det øvrige af Dagen. – Klart Veier hele Dagen med væsten Vind

16. S. Pintsedag. Jeg og Maren og Moder og Fader var ude til Christenes til Gebursdag. Ole Andersen fra Rønnebeg vaar Der. – Smugt Veier hele Dagen med Forskælige Vinde. Vi fik betalen for Jordemoder Huset¹¹⁶

17. M. 2. Pintsedag. Min Moder var til Kjerke og til Ofers¹¹⁷ til Skolærerens Barselskilde¹¹⁸ min Moder Maren og jeg var til Gilde. – Graat Veier om Fmd en lile Rein hen i mod Aften Østen Vind Milt Veier

¹¹⁵ Eller måske "pale"??

¹¹⁶ **Jordemoder-hus, et.** († **Jordemødre-**).

1) (nu næppe br.) fødselsstiftelse; jordemoderskole. - - -

2) en (distrikts)jordemoders bolig (paa landet). D&H. Feilb., fra [ODS](#) bind 9, 1927

¹¹⁷ (jf. **ofre** 2; især kirk.) (penge)gave, der skænkes til kirken ell. ved denne ansatte personer, til kirkelige ell. velgørende formaal (egl. vist kun om gaver, der lægges paa alteret ved offergang under gudstjenesten); især (indtil 1920) om et tillæg til præsters og degnes lønninger, der i alm. erlagdes ved offergang paa de tre store højtider samt ved visse kirkelige handlinger (bryllup, barnedaab m. m.). Præsterne skulle nyde deris Tiende og Offer paa de tre store Højtider, til Brudevielse, Børnedaab og Barselqvinders Kirkegang. DL.2–12–5. smst.2–15–10. *Offer faldt, | Ved Juul og Paaske-Tide. Reenb. I.238. *min Formand Hr. Christoffer | Af een boesiddend Mand ey mindre fick til Offer | End tre til fire Marck. Holb. Paars.79. *Paa Alteret sit Offer (præsten) fik. PALM.IV.34. Hvert konfirmeret Medlem af Menigheden skal svare Offer. Min Skr.(GR.)¹⁹/51896.§7. Ydelsen af Højtidsoffer og af Offer og Akcidenser . . ophæves senest fra 1. April 1920 at regne. Lov Nr.543⁴/101919.§33.1. -- , fra ODS bind 15, 1934

¹¹⁸ Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at d. 17. maj 1869, 2. Pinsedag, blev **skolelærer på Svinø, Anders Pedersen og hustru, Maren Pedersens, datter Agnes Kirstine Pedersen, døbt**. Datteren var født d. 6. marts. Vi kan se, at den flere gange nævnte uro omkring skolelærerens løn, som har ført til udpantning af Svinøbønderne, synes at få en i hvert fald foreløbig afslutning nu, hvor borttauktionering af de udlagte effekter er lige op over, med at hver betaler sit – og fortsætter til fest hos samme skolelærer!

- 18. Ti.** Markedsdag i Næstved. Moder Maren og jeg var til anden Dags Gilde til Skolærerens Der var Aqond paa Det udpantede Gos en ver betalte Sit. – Graat Veier hele Dagen en lile Rein om Aftenen
- 19. O.** Jeg lavede Sviinegaarden Karlen grov paa Engen hele Dagen Drengen haggede Pulder i tu. – En god sky Rein om Morgenen og en om Emd med Sønden Vind.
- 20. T.** Karlen var paa Engen og grov hele Dagen. Jeg lavede Rivetender og jeg købte en Plag af Smeden til en pris af 13 Rbd. – sterg Reine Veier et par Timmer om Morgenen Skyveier Det øvrige af Dagen med sterge Reinbyger. Sønden Vind
- 21. F.** Jeg var i Vordingborg at betale skater i alt for mit vedkommende 40 Rbd 3 Mark 10 Skilling Huuset betalte 3 Mark 13 Skilling. Karlen var paa Engen og gravede hele Dagen Dreng hagede Pulder i tu. Skyveier med blæst fra Sønden kjøli Luft.
- 22. L.** Jeg beklæte Sengene med bræder og Tabhermde(?). Karlen var paa Engen og grave. Drengen hagede Pulder. Mine Svigerforældre kom her ude – Smaat Reinveir fra Kloken 11 Sterg Rein fra Klogen 4 Rein hele Naten i gemmel Væsten Vind Kolt
- 23. S.** Mine Svigerforældre tog til Kjøng. Min Moder Maren og jeg var i Kjøng Peder Larsens. – Reine Veier om Fmd til Klogen 10 Skyveier med Rein Det øvrige af Dagen Væsten Vind Kjøli Luft
- 24. M.** Jeg bragte¹¹⁹ de tre siste Aagere paa Engen med Den nye Plog. Karlen grov Grøfter hele Dagen. Drengen skovlede op. – Skyveier om Fmd med lit Rein. Klart Veier om Emd Sydvest Vind kjøli Luft
- 25. Ti.** Vi bagte om Fmd om Emd var Hans Christensen og Kone fra Steenby her vi var ude til Christenes og ude at Seile De laa her om Naten. Karlen og Drengen kjørte Jord her Jemme. – Smugt og stele Veier hele Dagen. Lit Varmt
- 26. O.** Hans Christensens fra Steensby tog Jem i Fmd. Karlen og Drengen kjørte Jord. Jeg var ude at kjøre Jord om Emd. – Klart Veier om Fmd Lit Damet om Emd. Kjøli Luft Norost Vind
- 27. T.** Jeg og karlen og Drengen kjørte Jord om Fmd til Mellemaalstid en jevn men sterg Rein fra Kloken 8 til Midag. Vi kjørte Jord om Emd. – Stergt Reineveier med Norost Vind om Fmd Graat Veier om Emd med Sydvest Ving Kjøli Luft

¹¹⁹ Nok datid af at "bræge" jorden.

28. F. Jeg var til baronæsens begravelse paa Gaunø¹²⁰ jeg havde Lagt til Vovns med Hans Andersen og Jens Nielsen Min Fader var i Næstved. Karlen og Drengen kjørte Jord hele ¹²¹. – Smugt Milt Veier hele Dagen med engelte Skyer Sydvæst Vind

29. L. Jeg og Karlen og Drengen blev ferdi med at kjøre Jord til Medaften De bragte Steen og fløtede Steenpuler til Aften. Jeg var paa Engen Skyveier om Fmd med lit Rein en Lile Rein fra Medaften ellers Graat Veier med Østen Vind

30. S. Min Fader var i Aaderup efter 3 Tdr. Kalk. Jeg var paa Dybsø og se til Kreatuerne. Det saa got. Hans Andersen og Kone var her om Emd. – Reineveier hele siste Nat til i Dag Kloken 8 Skyveier Det øvrige af Dagen. Væsten Vind Køli Luft

31. M. Jeg og Karlen og Drengen læskede 3 Tdr. Kalk i Fmd om Emd slævede vi Steen og skøfede Jord. – Stergt Reineveier fra om Morgenen til Klogen 7 Rurein til Midag Skyveier Det øvrige af Dagen. Væsten Vind Kjøli Luft.

Juni

1. Ti. Jeg harvede på bragjorden om Fmd Karlen og Drengen skøfede Jord. Om Emd. begønte vi at kjøre Møi Jeg solte 2 Lam til Kjerulf til en Pris af 5 Rbd 1 Mark 8 Skilling styget han tog Dem med. Skyveier hele Dagen med meg--? Reinbyger Væsten Vind meget kold Luft.

2. O. Jeg og Karlen kjørte Møi hele Dagen Drengen strøte Møi. – Smugt Veier hele Dagen med engelte Tyge Skyer. Milere i Veiret. Sydvæst Vind.

3. T. Kronpr. Frederik. Vi havde Huusmand Anders Matros første Dag han og Karlen brød Møi paa Drengen kjørte ud. Jeg hagede Møi af hele Dagen. – Dammt Veier hele Dagen med engelte Smaa Reinbyger. Sønden Vind Millere Luft

4. F. Vi blev ferdi med at kjøre Møi i Dag vi restede (?) til en Ager. Graat Veier om Morgenen. Klart til Miedag Damet til Medaften en sterg Rein fra Medaften til Aften. Sydvæst Vind Milt Veier.

5. L. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen Karlen grov paa Engen. Drengen og Pigen strøte Møi. – Smugt Milt Veier hele Dagen Lit Damet hen i mod Aften. Sydvæst Vind

6. S. Jeg sate Aars Kalvene ud Drengen bragte Faarene paa Engen Karlen Jalp Ole Kr-? at skære Tørv. Jeg ope til Peder Pedersens om Emd Moder Fader og Maren var nede til Hans Andersens – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind. Milt Veier

¹²⁰ **Baronessen** må være **Caroline Amalie Fønss**, f.d. 30. dec. 1818, og død d. 21. maj 1869, gift med baron Frederik Axel Ludvig August Reedtz-Thott (1824-1916)

¹²¹ Her mangler ordet "Dagen".

7. M. Vi havde Huusmanden Anders Christiand første Gang i Dag, han og Karlen grov paa Engen. Jeg Pløiede Møi ned hele Dagen min Fader og Moder var i Kjøng hos Dogteren Moder fik bragt en Tand ud. – Smugt Varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Lit Dammt

8. Ti. Markedsdag i Præstø.

Jeg spegede¹²² fra udvendi paa Gaarden om Fmd om Emd var jeg ude at Pløie Karlen og Husmanden savede brende om Fmd om Emd grov de paa Engen. – Tordenvæier siste Nat og i Dag til Kloken 8 med sterge Reinbyger. Sterge Reinbyger om Emd og Aftenen, sterg blæst fra Sydvæst meget kol Luft. Jorden er meget opbløt.

9. O. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen. Karlen grov paa Engen. Drengen hogede Puleder. - Graat Veier hele Dagen med engelte Reinbyger. Sterge Reinbyger hele siste Nat. – Sterg blæseveier i fmd og sterg Storm om Emd fra Væsten med bidende kol Luft. Ruen er i Dræ

10. T. Karlen Huusmanden og Drengen og Jens Smed havde vi fra Hans Anders¹²³ var paa Tørvemosen. De skar 6 Favne og gjorde til. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen og vi var sammelede hos Rasmus Pedersen og underskrive angaaende prosæsen¹²⁴. – Skyveier hele Dagen med engelte Reinbyger Væsten Vind.

11. F. Karlen Huusmanden Drengen og Jens Smed var paa Tørvemosen. De skar 8 Favne og sate ud. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen. – Klart Veier hele Dagen med engelte Skyer Væsten Vind Milere Luft.

12. L. Jeg blev ferdi med at pløie Møi ned. Karlen grov paa Engen Drengen hogede Pulder. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæsten Vind Kold Luft

Mine Svigerforældre kom herud i Aften.

¹²² **Spege /spæge**, formentlig = ” **spække**, v. [ˈsbægə] præet. **-ede** ell. (ikke i rigsspr.) **-te** (jf. Moth.S646); part. **-et** ell. (nu ikke i rigsspr.) **-t** (jf. smst.) ell. (dial.) **spakt**(Gravl.AB.74. AarbTurist.1931.209). vbs. **-else** (s. d.) ell. **-ning** (s. d.). (ænyd. specke, æda. spækkæ (i bet. 1.1: Harp.Kr. 195); fra mnt.specken, jf. nht. spicken (samt u. II. spege 3); afl. af Spæk) - - - 2.3) (især dial.) udfylde huller, revner i mur, væg, loft v. hj. af ler, mørtel, puds olgn. Moth.S646. *De roste sig storlig af alt deres Slid | Med Spækken og Hvitten og Malen. Grundtv.PS.I.401. Kalken revnede . . i hele Gangen, og Hr. P. havde allerede to Gange været nødsaget til at tage en Murer for at faa Loftet spækket. Tops. I.177. Godt for dem, der har vel tækket og tæt spækket. Pont.FL.4. Man byggede altid om Foraaret . . og naar saa Væggene blev tørre, revnede de, og de blev da spækket med Ler uden Halm. AarbFrborg.1918.20. Feilb. billedl.: Sneen . . spækker Hullerne, jevner Furerne, spænder et blødt Tæppe ud over Jorden. Bogan.II.51. i sa. bet. spække ud. spække Muren ud. VSO. Gravl.AB.74.” Fra ODS fra den trykte ODS¹ bind 21, udkommet 1943.

¹²³ Jeg forstår det sådan, at **Jens Smed** p.t tjente som husmand hos svoger Hans Andersen, men at Rasmus havde ”lånt” ham.

¹²⁴ Det må stadig være den gamle sag med skolelærerens løn, det handler om.

13. S. Mine Svigerforældre laae her om Naten og kjørte Jem i Fmd om Emd var Niels Rasmussens Jens fra Kostræde her han laae her om Naten. Tingløverens¹²⁵ Svoger og Kone var her Hans Andersen og hans Kone var her. – Smugt Veier om Fmd Lit Dammt om Emd Østen Vind Millere Luft

14. M. Jeg blev ferdi med at spæge Gaarden ud i Fmd jeg begynde at Kalke om Emd. Karlen og Huusmanden blev ferdi med grave paa Engen De begynd at hoge Pulder Drengen slog Rune(?) af Veden. – Dammt men varmt Veier hele Dagen med sterg Torden om Aftenen men Den var ikke her ope over en jævn Rein med Sonden Vind

15. Ti. Markedsdag i Næstved.

Min Fader var til Marked kjørendes med Hans Andersens. Jeg kalkede hele Dagen. Karlen og Huusmanden hogede Pulder paa Engen. Smede Konen fik si en lile Dater¹²⁶. Smugt Veier hele Dagen lit Dammt hen i mod Aften Sydvæst Vind. Milt Veier

16. O. Jeg blev ferdi med at Kalke Gaarden i Dag. Karlen var nede til Hans Andersens og skære Tørv. Drengen hogede Pulder paa Engen. Smugt Klart Veier hele Ddagen næsten Varmt Lit Dammt hen mod Aften Sydvæst Vind

17. T Karlen var nede til Hans Andersens og skære Tørv. Huusmanden og Drengen blev ferdi med at hoge Pulder om Fmd. De begønte at kjøre Fyld om Emd. Jeg kalkede Skorstenene og slog Hægene i Haven og var ude hos Christen og Lave en Merkelkase¹²⁷. – Skyveier hele Dagen med engelte smaa Reinbyger om Fmd Væsten Vind Kolt

18. F. Jeg spegede Kostalden ud. Karlen Huusmanden og Drengen var paa Engen og Fyle. – Meget Kolt Veier om Morgenen Milt Veier op af Dagen me Væsten Vind næsten stille om Aftenen

19. L. Jeg spegede i Kostalden. Karlen og Drengen Kjørte Fyld paa Engen. – Skyveier hele Dagen med blæst fra Østen noget Kjøli Luft.

¹²⁵”Tingløveren,” og ikke mindst hans familie, forekommer flere gange i det følgende, og må være blandt familiens venner. Men er indtil videre uidentificerede.

Tingløber: *en. (foræld.) person, der havde til hverv at gaa omkring og give meddelelse om, hvad der var sket paa tinge. Moth.T118. Tingløber og Indsidder i Sønder Mehrn. Cit.1765.(OrdbS.).*

fra ODS bind 23, 1946

¹²⁶ Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at **Margrete Mette Marie Larsen** blev født d. 16. maj 1869, som datter af **smed Jens Larsen og hustru Mette Jensen**, 24 år, af Svinø. Hun blev døbt i kirken d. 27. juli. Faddernes navne er meget utydeligt gengivne, men synes at være ”Gårdejerne Hans Jensen og Christen Larsen, begge af Svinø” Gudmoder var ”Gårdejer Hans Jensens Hustru af Svinø”.

¹²⁷ En **mergelkasse**. Fra Wikipedias artikel om tipvogne: ” Fra gammel tid har man kendt vogne, som kunne aflæsses ved vipning af vognkassen (f. Eks. mergelkasser).” Fra Rasmus Sølysts ”Erindringer fra Brahetrolleborg”: ” - - -Naar saa Løkkerne var tilsaaet fik vi en gammel Hest, spændt for en Mergelkasse, det var en Vogn paa to Hjul, den har i sin Tid været brugt, da Jorden blev merklet - -” (<http://www.vognstyrer.dk>)

20. S. Jeg spegede lit ud i Kostalden om Fmd Karlen Lavede Tøierkøller. Drengen var paa Tørvemosen for sin Fader. Klart Veier Dog med Tyge Skyer en lile Tordenrein om Emd. Østen Vind om Fmd Norvæst Vind om Emd Stille og Milt om Aftenen.

21. M. Jeg spegede ud i Kostalden og paa Loen. Karlen og Huusmanden og Drengen fylde paa Engen. – Klart Veier om Fmd. Dammt Veier om Emd. Væsten Vind Kjøli Luft

22. Ti. Jeg blev ferdi med at Kalke og spege Kostalden og Loen ud i Dag. Karlen Huusmanden og Drengen fylte paa Engen. – Graata og Kjøli Veier hele Dagen med Sydvest og Væsten Vind.

23. O. Min Fader var paa Gaunø og betale Renter med 20 Rbd og i Næstved. Jeg gjorde Kostalden ren og og Lavede bengen i Kjøkenet og et Spaskaft¹²⁸. Karlen og Drengen fløtede Jorden paa Engen og kjørte Steen af bragjorden. – Graat Veier hele Dagen en Sky tæt Støv Rein om emd. Væsten Vind Kjøli Luft

24. T. St. Hansdag. Hendrik var her i Dag og hoge Jy- -kæper(??) op Jeg jalp ham at svave(??) Dem ud om Fmd og jeg solte 4 Lam til Jensen i Vordingborg til en pris af 5 Rbd styget om Emd var jeg Lit ude paa Engen at pløie Peder Larsens fra Kjøng var her om Emd Karlen og Huusmanden fylde paa Engen Millere Veier Væsten Vind

25. F. Jeg pløiede bragjord paa Engen om Fmd. Karlen Huusmanden og Drengen kjørte Jord om Fmd om Emd grov Huusmanden for Steen og baarede Steen. Karlen fik skot De unge¹²⁹ og slog grønt til at komme i Mørdedryrn(??)¹³⁰. Fader og Moder var til Sillemarked. Smugt Veier Sydvest Vind.

26. L. Jeg pløiede bragjord paa Engen hele Dagen. Karlen og Drengen fylde paa Engen. – Meget Lummervarmt Veier hele Dagen med Tordenluft en lille sky Rein om Fmd en meget Volsom Reinby ved medagstid hele Gaaarden flød af Reinvand en lile skyrein om Emd. Forskælige Vinde mest Væsten Vind.

27. S. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd Hans Andersen og Maren¹³¹ Peder Rasmusen og hans Kone var her om Emd. Der var Havebal ude til Lars Christensen det blev ophævet Klogen 1. – Smugt Varmt Veier om Fmd Lit mere Kjøli om Emd. Sydvest Vind.

28. M. Enkedr. Carol. Amalie. Jeg harvede paa bragjorden her ope med 2 tint hele Dagen Karlen og Huusmanden og Drengen kjørte Jord paa Engen hele Dagen. – Smugt og Klart Veier Det øvrige af Dagen med Sydvest Vind om Fmd Norvæst Wind om Emd.

¹²⁸ Et spadeskraft?

¹²⁹ Altså skoet de unge heste

¹³⁰ "Ryrn" har et tidligere sted kunne tydes som "rørene", men i givet fald, her næppe drænrør, så hvorfor nogle rør?

¹³¹ Her = søsteren Maren, gift med Hans Andersen

29. Ti. Jeg blev ferdi med at harve bragjorden med 2 tint her ope. Karlen Huusmanden og Drengen kjørte Jord paa Engen. – Smugt Veier hele Dagen med Norden Vind Ingen Syer paa Himmelen Stile om Aftenen

30. O. Jeg og Karlen og Drengen kjørte Tørv 4 Læs Jeg kjørte i møde. Di Læsedede og jeg Læsed af. - Smugt Varmt Veier hele Dagen Stile om Aftenen Væsten Vind om Fmd Sydvest Vind om Emd

JULI

1. T. Jeg var saa heldi og fik mig en Lile Søn i Nat Kloken et Kvarter paa et¹³². – Karlen og Huusmanden og Drengen slog paa Engen Tvimodiom hele Dagen. Jeg var aavere hos Præst og aavere til Peder Larsens om Emd. Smugt Veier hele Dagen Varmt

2. F. Jeg feiede gaar hele Dagen. Karlen og Drengen slog Tvimotei paa Engen. Anders Matros havde De Gammele Øi og kjørte 2 Læs Tørv med. – Smugt meget Varmt Veir hele Dagen med Væsten Vind

3. L. Jeg var aavere efter Jordmoderen om Fmd hun var ude at see til Maren jeg var aavere med hende igjen om Emd. Karlen og Huusmanden og Drengen slog paa Engen De blev ferdi med Tvimotei og begønte paa Enggræset. – Smugt Varmt Veier hele Dagen med Norvæst Vind

4. S. Vi mæstede et Lam i Nat vi antog det blev støt i Ield¹³³. Jeg var nede til Hans Andersens og blev klipt. Peder Pedersens Jørgen og hans Moder var her med Barselpote. – Smugt og klart Veier hele Dagen med Norøst Vind Stile hen i mod Aften

5. M. Jeg og Karlen og Drengen kjørte 4 Læs Tørv hele Dagen. Stine ope fra Bangerne var her med Foræring. Huusmanden blev ferdi med Slaa paa Engen han strengde(?) og fløte Høet paa Engen. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Østen Vind næsten Varm

6. Ti. Karlen Drengen og Huusmanden læsedede Tørv af og vi var ude paa Engen og rive Høe om Fmd om Emd fik vi en lile Sky Rein saa De mote staa her ope. Susane¹³⁴ og Skolemaddammen¹³⁵ var her om Fmd. Peder Larsens og Stine Jens Pedersens var her om

¹³² Kirkebogen for Køng Sogn bekræfter at sønnen, **Ole Christensen** blev født d. 1. juli 1869.

¹³³ = "i hjel"

¹³⁴ Efter folketællingerne var den eneste Susanne på Svinø i denne periode **Susanne Andersdatter**, f. i Snesere, på dette tidspunkt ca. 62 år, og gift med **Svend Christensen** på ca. 46 år. De boede på gården "**Krabkilde**", som oprindeligt havde tilhørt hendes afdøde mand, Rasmus Jensen, jfr. "Svinøbogen".

¹³⁵ Altså skolelærerens kone, **Maren Pedersdatter**/Pedersen

Emd med Foræring. – Varmt Veier om Fmd Graat Veier om Emd med Lit Rein Sydvæst Vind

7. O. Jeg pløiede bragjord paa Engen om Fmd. Karlen slog i Mosen. Jeg og Karlen og Drengen og Pigen rev Høe paa Engen om Emd og vi havde 1 Læs med Jem om Aftenen. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd med sterkt blæst fra Væsten

8. T. Karlen blev ferdi med at slaa paa Mosen til Melmmaalstid han og Huusmanden og Drengen og Pigen rev Høe Det øvrige af Dagen paa Engen. Min Svigerfader var her ude efter min Svigermoder De tog Jem Da det var Aften vi var paa Dybsø – Lit Dammt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Lommer Varme Lit Vind

9. F. Jeg skal levere 4 Lam til Jensen i Vordingborg i Dag til en Pris af 5 Rbd stygt Min Fader var i Vordingborg med Lammene og til Marked Karlen var til Marked + Drengen var paa Avnø og fik Løbt Soen han og Huusmanden kjørte 6 Læs Tvimoteihøe fra Engen Jeg var med at Læse af og ellers lave noget snorreperi. – Dammt Veier hele Dagen Sydvæst Vind Milt Veier

10. L. Lars Hansens Kone var her i gaar med Foræring Peder Kaalings Maren i Dag Fmd med Foræring. Jens Pedersens fra Hammer¹³⁶ var her i Eftermiddag med foræring. Jeg og Karlen og Drengen kjørte Den siste Tørv Jem i Dag 3 Læs vi fik i alt 11 Læs Smugt Lit Dammt Veier Lit kjøli hen i mod Aften Sydvæst Vind

11. S. Karlen og Drengen skar Hagkelse om Fmd. Peder Pedersens og Rasmus Rasmusen fra Kjøng, Rasmus Nielsen fra Kostræde Peder Rasmussen Eægitsborg¹³⁷ De var her om Emd med Foræring. – Smugt Milt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

12. M. Huusmanden Karlen Drengen De fylte paa Engen hele Dagen. Jeg og Pigen rev Høet i Mosen og 3 st-pe(?) paa L- - nden(?) om Emd Niels Kaalings Kone var her med Foræring om Emd. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

13. Ti. Markedsdag i Præstø. Jeg var paa Aqornd¹³⁸ i Noret Jeg kjøbte ikke noget Det var Dyrt og i Kjøng Kro og høre paa Ringberg¹³⁹ jeg havde Dyr lægen med Jem til vor So hun er Daarlig i Det ene forben. Smugt Veier lit Dammt hen i mod Aften

¹³⁶ **Jens Pedersen, Hammer:** Vi møder faktisk 2 mænd / familier, begge i familie med Rasmus, der hedder sådan og boede i Hammer. Den *ene* Jens Pedersen (3/2-1818 – 19/11 – 87) var gårdejer i Hammer og halvfætter til Rasmus, idet Jens Pedersens far, Peder Christensen, var halvbroder til Rasmus' far, Ole Christensen. Vi hører ofte senere om familien, der også omfatter sønnen Peder og datteren Maren Kirstine. Den *anden* Jens Pedersen i Hammer (ca 1816 – jan. 1871? Se nærmere dette tidspunkt i dagbogen) er morbror til Rasmus' mor. Jeg er meget usikker på, hvornår, der er tale om hvem.

¹³⁷ Vi har før hørt om **Peder Rasmussen, Egesborg**

¹³⁸ Nok samme ord som ved note til d. 29. april – altså "Auktion."

¹³⁹ **Ringberg:** Der må være tale om **Peter August Ringberg**, der i folketællingerne gennem 1855 – 1870 står som godsforvalter på Beldringe Hovedgård i Bårse Sogn, og også er "prokurator," dvs. fungerede som sagfører/advokat. I

- 14. O.** Aarsdagen siden vor Lile Marie Døde † Jeg var i baarse med Trim(?)¹⁴⁰. Karlen og Drengen kjørte Merkel paa Engen. – Klart Veier om Fmd. Graat Veier om Emd Lit støvrein hen i mod Aften Sydvæst Vind Reineveier siste Nat
- 15. T.** Karlen og Drengen og Huusmanden kjørte Merkel paa Engen. Tyren havde næret revet mig havde Lars ikke været Tilstede jeg var paa Engen skøfe Jord om Fmd. Klart Veier hele Dagen med Sydvæst Vind
- 16. F.** Jeg var paa Engen og skøfe Merkel. Karlen Drengen og Huusmanden kjørte Merkel hele Dagen. – Graatveier om Fmd Lit Rein siste Nat og Lit i Morkes. Klart Veier om Emd Sydvæst Vind om Fmd blæst fra Norvæst om Emd
- 17. L.** Jeg og Karlen og Drengen var paa Engen og hoge og slaae Pulder i tu om Fmd om Emd var Karlen Jemme og jelp sin Fader at grave Tørvemøi og Rasmus Rasmusen og Kone fra Salerup var her om Emd med Foræring Væverkonen var her med Foræring. – Dammt Veier
- 18. S.** Jeg og Drengen skar Hagkelse og jeg var ude til Hans Andersens om Fmd om Emd var vi sammelede til Rasmus Pedersen og vi betalte ver 10 Rbd til Ringberg for Skoleprosæsen. – Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind.
- 19. M.** Jeg var paa Engen og pløie brygjord¹⁴¹ hele Dagen Drengen strøte Merkel og slog Pulder i tu. Karlen og Huusmanden slog Kløver her ope. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Væsten Vind
- 20. Ti.** Markedsdag i Næstved. Jeg pløiede og harvede bragjord paa Engen Drengen strøte Merkel og slog Pulder i tu. Karlen og Huusmanden slog Kløver her ope. – Smugt Varmt Veier hele Dagen med Norvæst Vind
- 21. O.** Karlen og Drengen kjørte 6 Læs Høe 2 fra Mosen 3 fra Engen 1 fra Marken. Jeg slog Høe af og fik skot De Gamme Øi og jeg var med at slaa Sko. Vi blev Udpantet i Dag for Forøget Deinetrave¹⁴² jeg lod pante et Lomur. – Smugt Veier hele Dagen. Norvæst Vind
- 22. T.** Karlen og Drengen kjørte 3 Læs Høe i Fmd jeg slog Høe af Huusmanden slog Kløver af. De rev Høe om Emd min Fader og min Moder kjørte til baarse og til Tjørnehoved. Jeg

folketællingen 1860 er han også brandinspektør, og i 1870 er han også blevet kammerråd. Da angaves hans alder til 53 år. Han er / bliver hyret af Svinøbønderne til at hjælpe med deres "skolesag," som jeg ikke har kunnet finde ud af, helt hvad handlede om, men den er langvarig, og ikke uden omkostninger.

¹⁴⁰ Der var ikke plads på linien til mere.

¹⁴¹ Det *står* der, men vist et par fejlskrifter

¹⁴² **Degne-trave**, en. (foræld.) afgift til degnen af det høstede korn, ydet i form af neg (jf. -korn). (Kalk.I.*47). (degnene) skulle nyde . . deris Dægnetraver . . som skal være den tredie Deel saameget, som Præsten bekommer til Tiende.DL.2–15 –10. Wadsk.Brudev.V.)(2^v.MO. Sal.²V. 890. Fra [ODS](#) bind 3, 1921 – Er der mon tale om en udløber af striden om lærerlønnen?

var overe paa Kruen med 4 Lam til Krov fra Præstø til en Pris af 4 Rbd 3 Skilling stygt.
Smugt Veier

23. F. Jeg og Karlen og Drengen og Huusmanden og Pigen rev Høe her ope hele Dagen. Dyrslægen var her om Emd og saa til Soen hun er inu meget Daarli i sit Ben Min Fader og Moder kom Jem Da Det var Aften. – Smugt meget Varmt Veier med Sønden Vind

24. L. Jeg var ude og fik malet Malt og kørte bragjord og var ude at vende Høe Karlen og Drengen var paa Engen Drengen harvede. Karlen skøfede Jord om Fmd om Emd blev vi ferdi med at rive Høe og jeg pløiede til bragjord Min Kone Søster Anne kom her ud. – Smugt Lit Dammt Veier hele Dagen med Norden Vind Lit mere kjøli Luft

25. S. Jeg lavede et Spadeskaft om Fmd Karlen hentede et Læs Grus og De skar Hagkelse. Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde og Peder Pedersen her ope var her om Emd og vi var ope hos ham. Hans Andersen og Kone var her om Aftenen. Smugt Veier.

26. M. Jeg og Karlen og Drengen og Huusmanden kørte 20 Læs Høe fra Marken jeg slog alt Høet af. – Dammt Veier hele Dagen og Lommer Varmt med Torden Luft en lille Rein efter Medaftenstid. Norost Vind, hen i mod Aften sydvæst Vind.

27. Ti. Jeg pløiede bragjord herope Huusmanden Lavede paa Huuset. Karlen var paa Engen om Fmd om Emd jalp han Huusmanden med Huuset. Der var barselsgilde inde til Smedens. Hans Svensens Kone Døde i Emd¹⁴³. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

28. O. Jeg var til Fæst i Præstø kjørendes for Hans Pedersens Jørgen i Kostræde i anledning af Kronprinsens bryllup¹⁴⁴. Karlen pløjede bragjord paa Engen og blev ferdi Drengen skøfede Jord. – Min broderkone fik si en lile Dater¹⁴⁵ - Smugt V¹⁴⁶

29. T. Jeg jelb min Moder ud til Christenes med barselsforæring om Fmd om Emd var jeg efter et Læs Sand. Karlen pløiede bragjord her ope. Huusmanden baarede Steen og slaad Steen og kørte Dem væg. Reinveier om Fmd Skyveier om Emd

¹⁴³ Iflg. kirkebogen for Køng Sogn døde "**Kathrine Pedersdatter eller Karen Kirstine Pedersdatter**", enke efter gårdmand **Hans Svendsen** af Svinø, denne dag, i en alder af 63 år. De to havde fra 1833 drevet "Munkehøjgård", fremgår det af "Svinøbogen". Den var nu overtaget af sønnen, **Lars Hansen**, og dennes hustru, **Dorthea Hansen**.

¹⁴⁴ **Kronprinsen**, den senere Kong Frederik d. 8., blev gift med prinsesse Louise af Sverige. Vielsen foregik i slotskirken i Stockholm d. 28. juli 1869. Louise var datter af Karl 15. af Sverige- Norge og dronning Lovisa.

¹⁴⁵ Iflg. kirkebogen for Køng Sogn blev Christens og Marens syvende barn, **Ellen Marie Christensen** født d. 28. juli 1869. Hun blev døbt d. 3. oktober. Faddere var "gårdejerne Rasmus Christensen og Hans Andersen af Svinø, og ungkarl Peder Jensen af Hammer. Gudmor var "pigen Maren Kirstine Jensen af Hammer." De to sidstnævnte er børn af Jens Pedersen, gårdmand i Hammer, og således også efterkommere efter Rasmusens farfar, Chresten Pedersen.

¹⁴⁶Der var ikke mere plads at skrive på.

30. F. Jeg og Karlen og Huusmanden meiede Rug og Det 6^{red} byg paa Det ligende nær. Drengen var paa Engen og harve bragjord. – Skyveier hele Dagen med Sydvæst Vind kjøli luft

31. L. Jeg pløiede bragjord og efter medaften var jeg paa Dybsø efter Havsel(?). Karlen og Drengen rev Grøftehøst og ruskede Hør. – Graat Veir om Fmd Klart og meget Varmt Veier om Emd Sydvæst Vind

August

1. S. I Dag er det min Fødsels-Dag. Mine Svigerforældre og mine Konebrødre var her ude. Hans Andersen og hans Kone var her min Broder og Skræderpigen¹⁴⁷ jeg solte Tyren til Krav fra Præstø¹⁴⁸ til en pris af 36 Rbd. – Lit Reineveir om Fmd Klart om Emd

2. M. Min Fader og Moder og jeg var ope til Hans Svendsens til begravelse Karlen og Huusmanden meiede Rug paa Engen. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

3. Ti. Jeg og Pigen og Drengen bant lit Rug om Fmd om Emd var jeg og Moder og Fader til 2 Dags begravelse. Karlen og Huusmanden bkev ferdi med at meie Rugen paa Engen De bant Ruen her ope om Emd

4. O. Jeg og Karlen meiede Havre og Det Ligende af Det 6re Korn hele Dagen. Drengen og Pigen rev Rugslod og blev ferdi med Det. – Skyveier med Reinbyger hele Fmd men klart Veier om Emd. Stergt blæst fra Sydvest og Sonden

5. T. Karlen og Huusmanden kjørte alt Rugen ind fra Marken om Fmd jeg sate i Laden og 2 Læs 6re Korn Det task vi om Emd og jeg var overe paa Kruen med Tyren. – Reineveier fra Klokken 10 til Klokken 2 Varmt Veier om Emd Sydvæst Vind

6. F. Jeg kastede Korn og rensede Det op i alt 7 Tdr 1 Lb og var med at bende Rug fra Medaften. Folkene bant 6re Korn om Fmd og Rug paa Engen om Emd. Skyveier hele Dagen med Norvæst Vind

7. L. Jeg og Karlen meiede Havre vi havde Smede Ole fra Medaften til Aften. Drengen og Pigen bant Det siste af Det 6re og rev Slaat Klart Veier hele Dagen med Væsten og sydvæst Vind Kjøli Luft

¹⁴⁷ Hvem "Skræderpigen" end er, så var hun også med til hans fødselsdag året før.

¹⁴⁸ "Niels Henrich/Henrichsen Kragh, Født 2.juli 1833 i Præstø sogn. Døbt 9.september 1833 i Præstø kirke (AO Præstø sogn 1828-62, opslag 25). Død 30.april 1914 i Adelgade 118, Præstø. Begravet 5.maj 1914 på Præstø kirkegård. Slagtermester og kreaturhandler. Stod i lære hos hans fars stedsønner Jacob og Henrik Jensen på Vesterbro 56 i Præstø, som førte slagteriet videre efter farens død. Senere blev han selv selvstændig slagtermester. Gik fra tid til anden med sit kvæg ind til kvægtorvet i København for at handle." Kilde: <http://kraghogschack.blogspot.com/>

- 8. S.** Karlen slog Trimotri paa Engen og meiede Det siste af Haveren her ope om Fmd. Hans Andersen og Kone var her ope om Emd. – Reinbyger hele Dagen med Storm fra Sonden og kjøli Luft
- 9. M.** Jeg og Karlen og Huusmanden meiede alt Det 2ne Korn her ope og begønte lit paa Veden Drengen var med at meie. Stergt Reinveier siste Nat. Skyveier hele Dagen med en sterg Reinbyge ved Medagstid Sydvæst Vind
- 10. Ti.** Markedsdag i Præstø. Vi bagte om Fmd. Karlen og Huusmanden task Rug om Fmd om Emd meiede vi Vede alle 3. Drengen og Pigen bant baan. – Meget stergt Reinveier siste Nat. Skyveier hele Dagen med smaae Reinbyger Sydost Vind.
- 11. O.** Jeg og Karlen meiede alt Kornet paa Engen Drengen var med om Emd. HyreDrengen¹⁴⁹ og Pigen ruskede Hør Der ude. Skyveier med sterge Reinbyger hele Dagen. Sydvæst og Væsten Vind. Kjøli Luft.
- 12. T.** Karlen og Huusmanden task Rug om Fmd Drengen bant baan jeg pløiede bragjord om Emd kjørte vi alt Den bæste Rug ind fra Engen. – I alt 11 Læs. Skyveier hele Dagen med smaa Reinbyger en sterg Reinbyge om Aftenen. Væsten Vind.
- 13. F.** Vi kjørte Det siste af Det 6re Korn ind til Mellemmadstid. Min Fader var i Fati(?)se. Vi var paa Engen bant Den Daarlige Rug og vi fik Trimøtri Jem om Fmd om Emd meiede vi Vede til Medaften og bant 44 Traver Havere fra medaften til Aften. Skyveier med smaa Reinbyger hele Dagen Sydvæst Vind.
- 14. L.** Jeg var nede til Hans Andersens og betale 100 Rbd som jeg skyldte ham om Fmd om Emd vente jeg og Pigen Vede. Karlen og Drengen task Trimotei hele Dagen. – Stergt Reineveir hele Fmd – Klart Veier om Emd Sydvæst Vind
- 15. S.** Vi havde Skomageren og hans Kone Smede Ole og hans Kone Matrosens Svoger Hendrig¹⁵⁰ at jelppe os at binde vi bant 31 Traver Vede om Fmd og alt Det 2re Korn herope 65 Traver om Emd og kjørte 8 Læs af Det ind. Meget smugt Veier hele Dagen næsten stile
- 16. M.** Jeg var ude og fik malet Malt og jeg og Drengen bant Hørne 80 Kniper, Karlen og Huusmanden blev ferdi med at meie Vede om Fmd om Emd kjørte vi alt 2re Korn ind og Den Daarlige Rug fra Engen. – Dammet Veier hele Dagen Norvæst Vind.
- 17. Ti.** Markedsdag i Næstved. Jeg var ude hos Skiperen med 4 Tge Korn til en Pris a 6 Rbd og jeg og Pigen og Drengen var ude at vende Havere om Fmd og vi vente Havere om Emd til Medaften. Karlen og Huusmanden blev ferdi med at meie Havere paa Engen til Medaften og vi bant Havere til Aften 48 Traver. Smaa Reinbyger om Fmd

¹⁴⁹ Ordet "Hyre" er presset ind i teksten efter at der var skrevet "Drengen" –

¹⁵⁰ "Hendrig" er vel = "Henrik" -

(Tilføjet øverst på næste side:) Rasmus Rasmusen Salerup fik sig en lille Søn¹⁵¹

18. O. Vi kørte Havere ind hele Dagen vi havde Væveren og hjelpe os. Jeg sate Haverebod Der kom 12 Læs paa Den eller 48 Traver og vi sate 11 Læs ind over Sviinehuuset eller 44 traver. – Meget smugt Veier hele dagen med sydvæst Vind

19. T. Vi kørte Vede ind 12 Læs eller 31 Traver og vi bant og kørte 3 Læs Havere eller 10 Traver ind og fra Medaften til Aften bant vi 26 Traver Vede. Min Fader kørte med Gryn (?) for Skiperen(?) Smugt Veier Dog med tyge vide Skyer Væsten og Norvæst Vind

20. F. Karlen og Huusmanden task Rug til Mellemaalstid og vi var ude bende Det siste af Veden 8 Traver og De bant til b—n(?). – om Emd var vi paa Engen og bant alt Det 2re Korn til Medaften og vi kørte Det ind i alt 8 Læs eller 32 Traver. – Smugt Veier Lit Damet herimod Aften. Norvæst Vind.

21. L. Vi kørte 13 Læs Hvede ind Det var Den siste vi blev ferdi til Kloken 2½ Da begønte Det at støvreine Karlen var saa ude at rive Havereslod med Hæsteriven jeg pløiede bragjord Drengen og Pigen brante baaner (?) Graat Veier om Fmd støvrein om Emd

22 S. Karlen rev Slod med Hæsteriven han blev ferdi med Haveresloet og begønte paa Vedesloet om Fmd om Emd var jeg og Moder nede til Hans Andersens Peder Pedersens Jørgen og hans Moder var Der. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

23. M. jeg pløiede bragjord De task 4 Traver Korn til Mellemaalstid jeg kastede rensede op og var til Mølle med 3 Tdr. De bant Havere paa Engen fra Mellemaalstid til Medaften og bant Havere slod herope til Aften. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

24. Ti. Vi kørte Haveren Jem fra Engen i Fmd i alt 7 Læs eller 25 Traver jeg sate Haverehæs. Om Emd kørte vi Havereslod ind og rev Det og Bygsloet og jeg rev lit Vedeslod. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

25. O. Jeg var i Næstved kjørendes med Hans Andersens. Karlen rev Slod om Fmd. om Emd havde vi Smede Ole De kørte Vedesloet ind og slog Erter af. Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind – min Konesøster Trine kom her ud

26. T. Jeg var ude og pløie bragjord om Fmd Karlen og Huusmanden tesk Hør. om Emd teske De Erter vi havde Hans Andersens Karl og jelppe os. Jeg og Hyredrengen kørte Dem Jem i alt 4 Læs. - Taaget Veier om Fmd. Klart og Smugt Veier om Emd Sydvæst Vind

¹⁵¹ Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at **Rasmus Peder Rasmussen** blev født d. 18. august 1869, som søn af gårdmand **Rasmus Rasmussen, Sallerup** (= Rasmus' fætter) og **hustru Stine Rasmussen**, 18 år. Han blev døbt i kirken d. 29. oktober. Gudmoder var gårdmand Johannes Pedersens hustru af Ring, Faddere var gårdmand **Rasmus Rasmussen af Kjøng**, gårdmand Ole Rasmussen af Svindinge, samt gårdmand Christian Larsen af Kjøng. Det er altså det unge par, der blev gift i Stensby d. 20. maj 1868, der nu får det første barn.

27. F. Karlen og Huusmanden tesk Erter hele Dagen og blev ferdi. Jeg og Drengen tesk Hør. Huusmanden var overe og fik bragt en Ten ud Min Moder var ude hos Smede Ole han fik sig en lille Dater¹⁵². - Smugt varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

28. L. Jeg og Karen Niels Jørgens og Drengen rev Slod paa Engen. Karlen tesk Hør om Fmd. om Emd var han med at rive Slod og vi fik Endhøstet. - Smugt varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

29. S. Jeg var ude og fik malet malt 12 Skb og jeg fik skot De unge Hæste og jeg var inge hos Væveren og blev klipt om Fmd om Emd var jeg Moder i Salerup med Barselsforæring - Smugt Veier om Fmd Dammet Veier om Emd med Væsten Vind

30. M. Karlen og Huusmanden og alle 3 Drengene tesk Den Daarlige Rug fra Engen om Fmd og 4 Traver Korn om Emd og sate Halem sammen. Jeg rensede Erter op 2 Tdr og kastede Hørfrø og jeg var ope hos gærjens(?) og betale Flæsk til Sylde. - Smugt Veier

31. Ti. Jeg kastede Hørfrøe og var til Mølle og fik Rugmel og en Seg Vedemel om Fmd om Emd rengjorde jeg Hørfrøet Der blev 10 Skb. Huusmanden kastede Den Daarlige Rug fra Engen og Det 6re Korn. Karlen pløiede brajord hele Dagen. - Skyveier med Kjøli Luft Væsten Vind

September

1. O. Jeg og Drengen maskinede 7 Tdr 6 Skb Rug og 3 Trd 2 Skb Korn op om Fmd. - Karlen blev ferdi med at pløie Bragjord om Fmd om Emd sate vi Teimoteihøet sammen og De skar Hagelse og Karlen begønde at Duge Havrebod jeg var paa bangerne efter Flæsket. - Klart Veier med Væsten Vind Kjøli Luft

2. T. Jeg var aavere efter Kolekornet(?) om Fmd om Emd var jeg til Mølle og ude hos Christen og lave Tøi Karlen fik 4 skot De unge Hæste og Dugede havrebod. Huusmanden Dugede Havrebod hele Dagen. Mine Svigerforældrevar her ude. Smugt Veier.

3. F. Jeg var ude og bede til Gilde i Ring, Hammer, Aaside og Egisborg Karlen Dugede Haverehæs og kalkede Golen¹⁵³ paa Huuset og lavede tilræte under Havreboden. Smugt og Varmt Veier hele Dagen. ¹⁵⁴Floden var inge første gang.

4. L. Jeg og min Fader var i Næstved. Christen og Karlen skomagerkonen var kjørendes med vi bagte til Giller. Drengen løbede gaar. Karlen feiede. - Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

¹⁵² Kirkebogen for Køng Sogn melder, at **smed Ole Hansen** og hustru **Margrethe Rasmussen**, 25 år, Svinø, på denne dato fik en datter, der ved dåben d. 10. oktober fik navnet **Karen Marie Hansen**. Rasmus var blandt fadderne.

¹⁵³ = gavlen

¹⁵⁴ "Floden" betyder måske, at det var første gang i dette efterår, at vandet stod så langt inde på engen?

- 5. S.** Jeg og Karlen fløtede boskab¹⁵⁵ ud om Fmd om Emd var Karlen ridendes Jem. Hans Andersen og Christen var herope. – Klart Veier hele Dagen med Østen Blæst Kjøli Luft
- 6. M.** Huusmanden grov paa miter Grøften paa Engen. Karlen og Drengen gjorde rent i Gaarde. Jeg laante ind vad vi skulle bruge til Gillt. – Smugt Veier Lit Dammt Østen Vind
- 7. Ti. Dronn. Louises Føds.** Huusmanden grov paa Engen. Jeg og Karlen sete bor og benge i Stuerne. Vi havde Jens Nielsens Kone og jelppe os og skære Mad og Hans Andersens Kone. Skyveier med Lit Rein om Fmd Sydvæst Vind
- 8. O.** Vi havde barselsgilde i Dag. Anne fra baarse bar vor lile Dreng.¹⁵⁶ – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.
- 9. T.** Vi havde anden Dags Gilde. – Musikanterne tjente til vort Gilde ver 6 Rbd og 4 skilling
- 10. F.** Karlen og Huusmanden fløtede boskab ind og Karlen brang Det Laante Tøi i gjen om Emd var Jens Nielsens og Christenes og Hans Andersens her De fra baarse tog Jem om Aftenen. Smugt Varmt Veier
- 11. L.** Karlen pløiede paa Engen. Jeg var i Kjøng og betalte Dyr lægen og hos Dogteren og betale ham og jeg fik Lit til Den Lile Ole. – Klart Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.
- 12. S.** Jeg og Maren var til Kjeirke. Drengen tragte Den Lile Tyer til Kjøngmose vor vi byte med Deres fra baarse. – Klart Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.
- 13. M.** Vi task Vede hele Dagen 12 Traver jeg var med om Fmd om Emd var jeg ude og kjøre Sand og jeg murede en Væg op. – graat Veier med Reinbyger og storm fra Sydvæst hele Dagen
- 14. Ti.** Markedsdag i Præstø. Jeg var i Næstved med Postelin og jeg akorderede med en Vovnfabrikant om at sæte Fjedervovnen¹⁵⁷ i Stand til en Pris af 40 Rbd og Maleren 14 Rbd. – Stergt blæst hele Dagen fra Sydvæst.

¹⁵⁵ **Boskab** = møbler

¹⁵⁶ Sønnen blev døbt **Ole Christensen**. I kirkebogen for denne dag står vedr. dåben: Forældre: Gårdejer Rasmus Christensen og Hustru Maren Jensen, 21 År af Svinø. Gudmoder var "Pigen **Ane Jensen af Baarse** (altså moderens lillesøster.) Dåbsvidner var Ungkarl **Peder Jensen af Baarse**, (moderens storebror) Gmd. **Hans Andersen af Svinø**, (altså faderens svoger) og Gmd. **Peder Larsen** af Kjøng.

¹⁵⁷ **Fjedervogn**, = "hestevogn med et langt, fladt lad, der er anbragt på undervognen med fjedre. På ladet kan der anbringes sæder enten tværgående eller i vognens længderetning. Fjedervogne kunne således bruges til både arbejdskørsel og persontransport. De ældste fra ca. 1870 havde skråtstillede sider og hjul, mens de senere typers blev placeret næsten lodret". Fra Den Store Danske Encyklopædi. (Hvis leksikonnets tidsangivelse er korrekt, må Rasmuses eksemplar have været et af de første)

15. O. Jeg kastede Vede om Fmd Karlen pløiede paa Engen om Fmd kastede han og vi rensede 8 Tdr 5 Skb Vede op. Kveiet begønde at lige inge om Naten. – Graat Veier og Rugrein hele Dagen.

16. T. Jeg var i Steenby efter et læs Egetræ jeg gav 2 Rbd 3 Mark 7 Skilling for Det. Karlen og Huusmanden grov paa Engen om Fmd om Emd pløiede Karlen bragjord paa Engen skyveier hele Dagen med sterge Reinbyger Sydvæst Vind sterg blæst Kølig Luft

17. F. Jeg og Karlen kørte Møi hele Dagen vi møiede en Ager her ope med 9 Læs og vi kørte 7 Læs paa Engen Huusmanden grov paa Engen Drengen skolede op. – Skyveier hele Dagen med sterg blæst fra Væsten

18. L. Jeg og Maren var i baarse og jeg var i Præstø med 2 Tdr Vede til en Pris af 9 Rl b1 Mark pr Tdr jeg skulle haft nogen Fosforguano til en Pris a 6 Rbd 100 Pund men jeg fik ingen. Karlen og Drengen kørte Møi og pløiede paa Engen. – Rugrein om Fmd Skyveier om Emd

19. S. Jeg hentede et Læs Sand om Fmd. Jeg var ude og skød 2 Krægænder ved Medagtid om Emd var jeg og Maren og Moder i Kostræde til Rasmus Niensens. – Sterg Storm om Fmd, med Reinbyger Vinden Lagte sig Lit om Emd fra Sydvæst

20. M. Jeg pløiede til Vede herope i Marken hele Dagen. Karlen og Huusmanden og Drengen og Pigen Task Korn mest Slod. Jeg skød 2 Krægænder i MidagsStunden Den ene fik jeg ikke. Storm Veier hele Dagen med sterge Reinbyger fra Sydvæst

21. Ti. Markedesdag i Næstved. Jeg var til Marked kjørenes for min Fader Der op Vovnen blev der ope at repareres jeg red Jem min Fader kørte med Christenes. – Skyveier hele Dagen med Reinbyger og Væsten Vind.

22. O. Jeg var til Valg¹⁵⁸ i Vordingborg Peder Pedersen og Hans Andersen og jeg havde lagt til Vovns. Shrool blev enstemmigt valgt. Der var ingen Modkandidat¹⁵⁹. Karlen pløiede hele Dagen til Vede herope Drengen hogede brende. – Skyveier hele Dagen Sydvæst Vind

¹⁵⁸ Der blev denne dag afholdt folketingsvalg. Dette var det andet folketingsvalg, afholdt efter indførelse af 1866-grundloven.

¹⁵⁹ **Christian Schroll** (8. oktober 1807 på Lykkenssæde – 23. juli 1890) var en dansk landmand og politiker. Han var arvefæster og i årene 1833 til 1843 bestyrer af Kjøng Hørfabrik ved Vordingborg. Han var også medforpagter af Mogenstrup Brænderi ved Næstved. Han blev valgt til Den Grundlovgivende Rigsforsamling 1848 og var medlem af Folketinget for Vordingborgkredsen i hele tredive år, fra 1849 til 1879. Han tilhørte først Bondevennernes Selskab og siden Venstre. Schroll var kendt for sin tavshed ("Den tavse Schroll") og spillede ikke nogen stor rolle på tinge. Han var med i udvalget, som behandlede Fællesforfatningen. (Kilde: Wikipedia)

Af "Statistisk Bureaus" oversigt over valgeresultater ved folketingsvalget i 1869 for Vordingborg Valgkreds fremgår, at "forhv. Gaardfæster Chr. Schroll af Kjøng" blev valgt "ved Kaaring." I alt afgav 2181 personer deres stemme, heraf 236 fra Køng.

23. T. Vi bagte i Fmd. Karlen og Drengen var efter Vand til at Læske Vede i ¹⁶⁰og efter et Læs Tang til Smeden om Emd skar De Hagelse og Karlen pløiede, jeg var inge til Smeden og betale 4 Tdr Saarug til en Pris a 6 Tdr¹⁶¹ - Stergt Reinveier om Fmd

24. F. Jeg var med at lave Plog og jeg var ude at Pløie til Grønjord for at slide Den til. Karlen pløiede til Vede om Fmd om Emd var han ude at pløie til lægjord. – Stergt Reinveier hele Emd med Sydvæst Vind

25. L. Jeg lavede Røgtræer om Fmd og Stevningsmendene var her og stevne min Fader til Møde i Vordingborg Den 6. Oktober angaaende Skolesagen Karlen kørte Tang. Drengen samde Egetræ ind. Om Emd var jeg og Peder Pedersen paa Jagt men vi saae ikke meget Karlen og Drengen røgede Huuse – Rugrein om Fmd graat Veier om Emd Sydvæst Vind

26. S. Jeg lavede Røgtræer om Fmd Karlen og Drengen røgede Lit Huuse Smeden var heringe om Fmd Hans Andersen var her om Emd. – Klart Veier hele Dagen med meget faa Skyer og Lit Rein. Blæst fra Sydvæst

27. M. Jeg saate Vede hele Dagen. Karlen harvede med en Tint før Der blev saadet Drengen harvede Vede ned med 2 Tint Karlen harvede ti 1 Mellemmadstid og pløiede Det øvrige af Dagen. – Klart veier Dog med Skyer og Sydvæst Vind

28. Ti. Jeg lavede røgtræer og var med at luge Hør op om Fmd. Karlen pløiede og blev ferdi til Medaften om Emd saate jeg Den siste Vede i alt 6 Tdr. Drengen harvede og vi blev ferdi med Den Harlen¹⁶² harvede og vi tog Høren op og fik kjørt Jem. – Smugt Veier hele Dagen med Sonden Vind

29. O. St. Michael. Karlen pløiede og harvede paa Engen Jeg pløiede Lægjord her ope om Emd var vi sammelede henne til Rasmus Pedersens og vi betalte Deinetønde 7 Rbd 2 Mark 14 Skilling. – Klart Veier hele Dagen med Sydvæst vind.

30. T. Jeg saate Rug paa Engen hele Dagen i alt 4 Tdr. og jeg fik tilsaet for i Aard. Karlen og Drengen harvede hele Dagen Rugen ned med 4 Tint jeg saate mit Hønseguano i De 2 første Agre fra strbjorden(?) af. – Meget smugt og varmt Veier hele Dagen

Oktober

¹⁶⁰ **II. læske**, - - - **1.3**) (jf. sylte; især dial.) m. h. t. saakorn (hvede): behandle med (lægge ned i) varmt vand med blaasten, kalk olgn. for at hindre svampdannelse; bejdse. Ch Mourier.Brød.(1821).49. MHans.H.62. OrdbS.(Sjæll., Falster). Fra ODS

¹⁶¹ Formentlig fejlskrift – Han ville nok have skrevet prisen

¹⁶² "Harlen"? Se note til 3. juli 1858

- 1 .F.** Jeg og min Moder var ude hos Christen og Tabsere i Saavekammeret og Dagligstuen. Karlen var paa Sesiond han blev taget til Indfanderist. – Smugt Veier hele Dagen
- 2. L.** Jeg var ude hos Christen og jelppe ham og pløie hele Dagen min Fader var i Næstved og efter vort Storur ¹⁶³ i Resterup¹⁶⁴. Smugt og Varmt Veier hele Dagen
- 3. S.** Vi var ude hos Christen til barselsgilde. Maren gav --?. – graat Veier om Fmd Reine Veier om Emd med Sydvæst Vind
- 4. M.** Karlen pløiede Lægjord hele Dagen vi var til 2 Dagsgilde hos Christen. Lars Pedersen fra Aaside og Kone Laa her om Naten. Reine Veier hele Dagen med Sydvæst Vind
- 5. Ti.** Karlen pløiede Lægjord her ope jeg og Maren og min Moder var til 3 Dags Gilde hos Christen. – graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind
- 6. O.** Vi bragede¹⁶⁵ hele Dagen vi havde Væveren og jelppe os og Karen Niels Jørgensens til at tøre Hør. Graat Veier om Fmd Smugt og Klaart Veier om Emd Norvæst Vind
- 7. T.** Vi bragede om Fmd om Emd pløiede Karlen Lægjord paa Engen og jeg pløiede Lægjord herope Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind
- 8. F.** Vi task Vede hele Dagen i alt 13 Traver Der imellem 3 Traver Slod. – Dammet Veier hele Dagen med Sydost Vind
- 9. L.** Jeg og Moder og Maren og vor Lile Ole var i baarse til Mekkemusgilde. Karlen kastede og Drengen pelede Steen af. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind
- 10 S.** Karlen og Drengen rensede Vede op i alt 8 Tdr. Vi kom Jem om Emd om Fmd var vi i Præstø. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind
- 11. M.** Jeg lavede Gaasehuus om Fmd om Emd pløiede jeg Lægjord Karlen pløiede Lægjord paa engen hele Dagen. – Smugt og Varmt Veier hele dagen med Sønden Vind
- 12. Ti.** Markedsdag i Præstø. Jeg pløiede Lægjord her ope hele Dagen Karlen pløiede Lægjord paa Engen Drengen pelede Steen af. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Sønden Vind

¹⁶³ "o"-et vist søgt rettet til "u" ved hjælp af en streg oven over. "Stueur"?

¹⁶⁴ For "Rettestrup"?

¹⁶⁵ **Brage:** Sønderbryde stængerne af hør ell. hamp for at udskille taverne (jf. II. braade og bryde). Moth.B412. *Saa brydes og brages mine (dvs.: hørrens) Lemmer spæde. Winth.I.28. OpfB.2II.57. VareL.2301. Feilb. ogs.: skørne hørstraet før tilberedningen ved at udsætte det for varme. MøllH.I.260. *Fra ODS bind 2, 1920*

13. O. Jeg var i Tabernøie med 7 Tdr Vede til en Pris af 8 Rbd 3 Mark Tdr. Karlen og Drengen task Rug min Fader var i Lumby efter en ny Rensemaskine Den kostede 19 Rbd jeg fik 3 Rbd for Den gamle. – graat og Taaget og Reineveier

14. T. Jeg og Drengen lagte Gaasehuuset om Fmd om Emd var jeg ude at pløie Lægjord. Karlen task Rug hele Dagen Drengen var med om Emd. Min Fader var i Kostræde med Det laante Tøi. – Skyveier hele Dagen med sterkt blæst fra Sydvæst

15. F. Jeg pløiede Lægjord om Fmd om Emd var vi til Miklemusgilde nede til Hans Andersens. Karlen kastede og vi rensede Rug op første gang med Den nye Maskine 2 Tdr 1 Skb om Emd pløiede han Lægjord her ope. – graat Veier og Skyer med Rein

16. L. Jeg feiede Gaaer hele Dagen Karlen pløiede paa Engen hele Dagen. Drengen task Havere vi sate gæsene ind og fede. – sterkt Reineveier hele Dagen med Sydvæst Vind

17. S. Vi var til barselsgilde nede hos Smeden jeg var til Kjerke og Fader til Barnet. Karlen og Drengen skar Hagkelse. Om Emd var vi til Gilde alle sammen. – Graat Veier med sterge Reinbyger hele Dagen og Storm fra Sydvæst.

18. M. Jeg pløiede Lægjord og Lit til Havere. Karlen fik skot De Gammele Øi om Fmd om Emd kastede han Havere og De sate braater¹⁶⁶ sammen og gjorde Loen ren til at Tærsk. – Skyveier med engelte Reinbyger Sydvæst Vind

19. Ti. Flyttedag. Markedsdag i Næstved. Vi tesk 12 Traver Korn i Fmd om Emd pløiede jeg til havre Karlen kastede Korn og var til Mølle med en Tønde. – Stele Veier om Fmd Væsten og Nordvæst Vind om Emd.

20. O. Jeg pløiede hele Dagen jeg blev ferdi med Lægjorden om Fmd om Emd pløiede jeg til Havre. Karlen kastede og rensede Korn op i alt 5 Tdr 6 Skb. – Drengen feiede Loen og pelede Steen af. - Stele Veier om Fmd Væsten og Nordvæst Vind om Emd

21. T. Vi Task Vede hele Dagen ialt 14 Traver. og vi blev ferdi med at skæte Hør vi fik i alt 10 Lispund. – Skyveier hele Dagen med en engelt Reinbyge. Væsten Vind kjøli Luft.

22. F. Karlen kastede Vede og vi rensede op i alt 10 Tdr. 4 Skb. Drengen var pa Engen og grave grøfter ud. – Skyveier hele Dagen med Sydvæst Vind.

23. L. Jeg var i Næstved med 8 Tdr Vede til en Pris af 8 Rbd 3 Mark Tdr Karlen pløiede til Havre hele Dagen her ope. – Graat Veier hele Dagen med lit Rugrein Sydvæst Vind. Mine Svigerforældre kom her ud.

24. S. Jeg og min Svigerfader var ope til Hans Andersen og han købte 2 Høveder en Ko og en Tyr til en pris af 84 Rbd. om Emd var Maren og jeg i Kostræde til Rasmus Nielsens med lit Mad til Gertrud. Smugt Veier

¹⁶⁶ "braater" – Sætter det, der er "brådet" sammen i stakke el. lign..

25. M. Vi var til bryllup ude til Lars Christensens¹⁶⁷. Maren var ikke med om Aftenen De kunde ikke styre Drengen. Karlen pløiede til Havre hele Dagen. – Smugt Veier hele Dagen med Syd - -Vind

26. Ti. Vi var til anden Dagsbryllup til Lars Christensens Maren var ikke med. Karlen pløiede til Havre hele Dagen. – Stergt Reineveir om Fmd skyveier om Emd med Sydvæst Vind

27. O. Vi var til tredie Dags bryllup til Lars Christensens. Maren var med. Karlen pløiede til Havre. Skyveier hele Dagen med lit Rein. Sydvæsten Vind. – Soen farede og fik 9 Griser Den ene døde strags

28. T. Prinds. Carolines Føds. Jeg og min Fader var i Næstved med 2 Tdr Vede til en Pris a 8 Rbd 1 Mark og efter Fjedervovnen Den kostede mig 54 Rbd. Karlen pløiede til Havre. – Smugt Veier hele Dagen væsten Vind

29. F. Jeg og Maren var i Salerup til Rasmus Rasmusen til barselsgilde. Karlen pløiede til Havre. – Skyveier hele dagen Sydvæst Vind

30. L. Karlen pløiede til Havre hele Dagen og han blev ferdi her ope jeg havde sn-- ?? – for. – Smugt Veier hele Dagen

31. S. Karlen og Drengen skar Hakkelse om Fmd. Hans Andersens og Christenes var her ope om Emd. Reine Veier om Emd med Sydvæst Vind.

November

1. M. Karlen pløiede paa Engen

2. Ti. Karlen pløiede paa Engen

3. O. Karlen blev ferdi med at pløie paa Engen vi blev ferdi med at pløie for i Aard.

4. T. Karlen og Drengen fløtede Halem og gjorde Loen ren til at Tærseke og De skar 5 tegn hakkelse.

¹⁶⁷ Af Kjøng kirkebog fremgår det, at gårdejer **Lars Christensen**, Svinø, denne dag var forlover ved brylluppet mellem **Rasmus Nielsen** på 26 år og **Maren Hansen** på 24. Lars Christensen var gårdmanden på "**Ellebæk**". Jeg har ikke kunnet finde ud af, hvilken tilknytning brudeparret havde til gården, siden Lars Christensen holdt brylluppet. Begge de unge var født på Svinø, Rasmus som søn af "indsidder Niels Jørgensen og Ane Rasmusdatter", Maren som datter af "gårdfæster **Hans Jensen og Maren Christensdatter**", dvs. parret på "**Østergård**", som de fortsat drev på tidspunktet for brylluppet. Rasmus ses tidligt anbragt i pleje "i søns sted" hos gårdmand **Niels Jensen, "Fladagergård"**, og han har været en kvik dreng, med konfirmandholdets bedste vidnesbyrd. Det unge par endte da også siden med at overtage "Fladagergård". Også "**Niels Hemmingsen**" (formentlig sønnen fra "**Sandviggård**") er vidne til brylluppet, men hverken forældre eller plejeforældre til de unge er nævnt.

- 5. F.** Vi task Vede hele Dagen i alt 13 Traver Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind
- 6. L.** Jeg var paa gaden og kjørte 2 Favne smaa Steen ind vor for jeg fik 14 Skilling. Karlen kastede og han og Drengen rensede 9½ tdr Vede op. – Rugrein hele Dagen med Sydvæst Vind.
- 7. S.** Drengen var til Kjerke. Jeg var ude og fik malet Malt. Karlen pasede Kreaturer om Fmd om Emd var jeg og Karlen ude at skyde Ender jeg fik 2 og jeg og Maren og Moder var ude til Hans Andersens. – Storm Veier hele Dagen Sydvæst Vind.
- 8. M.** Karlen var ude og slaa Sko og vi fik skot De unge og han begønte at braate¹⁶⁸ Rug af. – Reine Veir hele Dagen med Sydvæst Vind.
- 9. Ti.** Markedsdag i Præstø. Vi task 2 re Korn om Fmd i alt 8 Traver. Karlen og Drengen skar Hakkelse og Karlen kastede og vi rensede 4 Tdr 5 Skb op. – Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind.
- 10. O.** Jeg var i Næstved med 7 Tdr Vede til Sander til en pris af 8 Rbd 4 Mark pr Tdr. Karlen braatede Rug af De unge fra baarse kom her ud i Emd. S-?-rt Sneeveier om Fmd men Klart om Emd Norvæst Vind
- 11. T. Mortensdag.** Jeg og min Konebroder var ude til Hans Andersens og ude hos Christenes og nede til Jens Larsens ¹⁶⁹og skulde kjøbe en Kvie. De tog Jem til Medag. Karlen braate Rug af. – Fraat¹⁷⁰ hele Dagen og siste Nat med Norden Vind
- 12. F.** Jeg og Karlen var ude til Hans Andersens og fløte ind vi fløtede en Vedehæs¹⁷¹ og en Byghæs ind min Fader og Moder var i Kjøng til Rasmus Rasmusens. – Fraast Veier hele Dagen med Norvæst og Væsten og Sønden Vinde
- 13. L.** Karlen og Drengen task Rug hele Dagen. Jeg pasede Kreaturer og feiede Gården. – Reinveier hele Dagen med sterg Sønden Vind.

¹⁶⁸ Se note til 31/8-69.

¹⁶⁹ **Jens Larsen** var gårdmand på "Månehøj"

¹⁷⁰ = "Frost"

¹⁷¹ **Hæs**, - - - stor, regelmæssig sammenpakket bunke af sæd, halm ell. hø (ofte af aflang form), opstillet under aaben himmel; stor (af flere læs bestaaende) stak (jf. Halm-, Høhæs samt II. Hjælm); ofte efter præp. i, i forb. som staa, sætte i hæs. *Moth.* H174. naar Høet var paa Stænget og Kornet i Laden, naar de høie "Hæse" stode som gyldne Taarne i Baggaarden. *Ing.Levnet.* I.92. *Da Vinteren var kommet, og Kornet sat i Hæs. *Winth.* VI.205. *Avlen er større, end Laderne kan rumme, | uden for ved Porten staa Korn og Hø i Hæs. *MHans.* (SangB.43). de mægtige Ladebygninger, de høje Hæs. *Pont.* F.I.288. *MøllH.* V.373. *Fra ODS bind 8, 1926*

14. S. Jeg og Maren var til Alters. Drengen var i Myrup og bestele Heilere(??) Karlen skar Hakkelse og muede under Svjinene om Fmd vi festede vor ny Pige til Mai Smugt Veier hele Dagen

15. M. Vi slagtede 4 Griser vi havde Hans Andersen og Christen at jelpes os og vi var nede til Hans Andersens og jelpes ham at slagte 2 Sviine. – Skyveier hele Dagen med Reinbygger og Sydvæst Vind

16. Ti. Markedsdag i Næstved Jeg var i Ring med Flæsk til Den Lile Niels. Griserne Veiede til sammen 53 Lispund 12 Pund til 23 Mark 8 Skilling Lispundet jeg fik i alt for Flæsket 210 Rbd 3 Mark 8 Skilling Karlen og Drengen task Rug. – Smugt Veier med engelte Skyer Sonden Vind

17. O. Jeg var ude og pløie forpløiningen på Haverejorden om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder ude hos Christenes. Karlen og Drengen task Rug hele Dagen. – Taaget Veier hele Dagen men Stele og Milt

18. T. Jeg var aavere hos Dogteren for Den Lile Ole han var Daarli for sit brøst og i sin Mave. Jeg pløiede Grønjord om Emd. Karlen og Drengen task Rug hele Dagen Smugt Veier hele Dagen med Sonden Vind.

19. F. Jeg var ude at pløie Grønjord og jeg og Drengen skar Hæste og Kveihakkelse om Fmd. Karlen task Rug hele Dagen, om Emd var Drengen med og jeg Pløiede hele Dagen. Rugrein om Emd Sydvæst Vind

20. L. Jeg pløiede Grønjord hele Dagen Drengen pasede Kreatur og var med at tærskes Rug. Karlen task rug hele Dagen. Der var Karlegilde ned til Hans Andersens om Aftenen mine Svigerforældre kom her ud om Aftenen. – Klart Veier med Væsten Vind Kjøli Luft.

21. S. Drengen og Pigen var til Alters Smede Ole havde De Gamle Øi i Remkolde¹⁷² efter steen. Mine Svigerforældre tog Jem til Medag. Jeg og Karlen skar Hakkelse og pasede Kreatur. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Væsten Vind

22 M. Jeg og Drengen sate Braater sammen og skar Kveihakkelse om Fmd. Karlen kastede Rug og vi rensede Den og Emd i alt 10 Tdr. 2 skb og vi skar Hæste Hakkelse og vi gjorde Loen ren til at Tærskes. Lars var Jemme om Aftenen¹⁷³. – Gråt Veier Sydøst Vind

23. Ti. Vi task 2re Korn hele Dagen i alt 17 Traver. – Graat men stilt Veier hele Dagen med Lit Østen Vind

24. O. Den D?-pe Ko skulde kjelve. Jeg var ude hos Christenes med Din vi fik bagt Derude om Fmd. Karlen kastede og vi rensede op i alt 10 Tdr 1 skb 2re Korn. Drengen

¹⁷² Remkolde: Ca. 9 km sydøst forSvinø

¹⁷³ Mon ikke det er **karlen, Lars Frederiksen**, der for en gangs skyld optræder med navn, som har haft en friaften?

pusede Seletøi om Emd. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Norost Vind næsten stelle om Fmd.

25. T. Jeg og Moder kjørte til Rosted ¹⁷⁴til barselsgilde i Dag Klokken 7. Stine paa bangerne var kjørendes med og Kistene Torkelsens var kjørendes med om til Ole¹⁷⁵. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

26. F. Vi var i Rosted i Dag til anden Dagsgilde og morede os got vi laae hos en Smed jeg og Niels Peder og Den første Nat laae jeg og Christiand hos en bonde ved Navn Hans Rasmussen¹⁷⁶. – Reine Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

27. L. Vi tog fra Rosted i Dag klokken 6 og kom til Næstved til Klokken 11 vi bete¹⁷⁷ lit i Fulebjergkro og 2½ Timer i Næstved vi kom Jem til Aften. Karlen task Rug i ale Dise Dage og Drengen pasede Kreatuer og var med at Tærskke. – Klart Veier med engelte Skyer Sydvæst Vind

28. S. jeg var ude hos Skiperne med 6 Tdr. Korn til en pris af 6 Rbl 1 Mark pr Tdr om Fmd om Emd var jeg og Maren inde til Smedens til en lile Vesit. Drengen vaskede vovn om Fmd Stille mend graat veier hele Dagen

29. M. Jeg pasede Kreatuer og lavede -- ? -. Karlen og Drengen task Rug Hans Andersen og Kone var her ope hen i mod Aften han fik et Styge til en Vovnstang han gav ikke noget for Det. – stergt Reineveier om Fmd. Klart Fost veier om Emd

30. Ti. Jeg var paa Jagt om Fmd men saae ikke naaget om Emd pasede jeg Kreatuer og strilede Det Karlen task Rug hele Dagen Drengen var med om Emd. – Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde var her ude.

December

¹⁷⁴ Kirkebogen for Sørbymagle Sogn, Flakkebjerg Vester, i Sorø Amt viser, at gårdmand **Hans Hansen og hustru, Marie Nielsdatter**, 31 år, i Rosted Mark, denne dag fik deres søn, **Rasmus Hansen**, døbt. Hans Hansen, og hans tvillingbror, der *også* hedder Rasmus Hansen, var født i Sallerup, som sønner af gårdmand **Hans Rasmussen**, der nu var fadder ved barnebarnets dåb. Jeg har ikke (endnu) kunnet fastslå noget familieskab mellem *vores* Rasmus og denne familie, men at det i hvert fald må være en familie med ret tætte relationer til Rasmus' familie og egnen tyder det på, når både han, hans mor, og flere andre, drager ud på så lang en tur til barselsgilde.

¹⁷⁵ "**Kistene:**" Det kan være **Dorthe Kirstine Olsen**, 17 år, datter af gårdmanden på "**Troldhøjgård**", **Ole Thorkildsen**, der fik sig et lift.

¹⁷⁶ Må altså være en *lokal* Hans Rasmussen.

¹⁷⁷ **Bete** = Bede = holde hvil under rejse

- 1. O.** Der var god Sporsnee og jeg var paa Jagt men jeg traf ikke noget jeg pasede Kreatuer om Emd og strilede Det. Karlen og Drengen task Rug Smugt klart Frost Veier. Jeg skod en And om Aften
- 2. T.** Jeg pasede Kreatuer og skar Kveihagkelse. Karlen kastede og vi rensede 7 Tdr Rug op om Emd og De skar Hæstehagkelse. – Smugt og Klart Veier om fmd Skyveier om Emd Frost Norvæst Vind
- 3. F.** Vi tæsk 2re Korn hele Dagen i alt 15 Traver. Lit Sneeveier om Fmd Reine Veier om Emd sterg Tøveier Norvesten og Norost Vind
- 4. L.** Jeg feiede Gaaer og vi rensede 11 Tdr 1 Skb 2re Korn og Der kom 5 Tdr 5 Skb paa Loftet 4 Tdr til Malt. Drengen snote baan op og var med og trile Møet ud af Gaarden. – Graat Veier lit Rugrein hele Dagen med Østen Vind
- 5. S.** Jeg var i baarse og Udby og fik byt malt 6 Tdr min broder var med men vi fik kun ver 2 Trd Lars Rasmussen lovede at kjøre Det andet ind. Smeden var kjørendes med mig ned hos Jens Pedersen og laane Penge i alt en 1600 Rbd. – Graat Veier hele Dagen med Østen Vind Tøveier.
- 6. M.** Jeg var i Vordingborg og betale skater paa Amtsstuen jeg var kjørendes med Hans Andersen. – Karlen og Drengen og Pigen og min Fader task 9 Traver Vede. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med Østen Vind. Raat Veier.
- 7. Ti.** Vi blev ferdi med at tærskede Vede i Dag til kloken 2 vi task 7 Traver og om Emd sate vi Hallen sammen og Karlen begønte at kaste. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med Østenvind.
- 8. O.** Karlen kastede og vi rensede 10 Tdr 4 Skb. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen med Østen Vind. Raa Luft
- 9 T.** Jeg pasede Kreatuer og begønde at Lave paa et Talærkenræg¹⁷⁸. Karlen tesk Rug Drengen var med om Emd. – Klart Veier om Fmd Graat Veier om Emd Frost Veier Østen Vind
- 10 F.** Heilerne¹⁷⁹ kom i Dag Lars Jensen fra Køng. Jeg jalp ham med at sætte Heiler op og jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var vi nede til Hans Andersens til Bodils Fødselsdag¹⁸⁰. Karlen og Drengen task Rug. – Taaget Veier hele Dagen med Sydvest Vind Tøveier

¹⁷⁸ Altså en "tallerkenrække".

¹⁷⁹ = Hegler til forarbejdning af hør?

¹⁸⁰ Rasmus' niece, **Bodil Kirstine Christensen**, fyldte 17 år denne dag.

- 11. L.** Jeg og Fader var paa Gaunø og betale Skater og i Næstved. Drengen pasede Kreatur Karlen task Rug vi fa-?-de Heilerne.
- 12. S.** Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd om Emd var jeg og Maren i Kostræde til Rasmus Nielsens. – Smugt Veier hele Dagen Sønden Vind
- 13. M.** Vi slagtede vore Gæs i Fmd og blev ferdi med at pele Dem til Medag. Karlen task Rug om Emd. Jeg var nede til Sven Christensens og betale Smaarilsel¹⁸¹ til Skolæren med 14 Mark 12 Skillings. Niels Peder fra Kjøng var her om Aftenen. Graat Veier med Sønden Vind.
- 14. Ti.** Markedsdag i Præstø. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersens i Fmd om Emd pasede jeg kreatuer og skar Hakkelse og var i Marken og saa til Røerne. Hans Pedersens Jørgen kom her ud om Aftenen og var med til Aftenmøde. – Reineveier hele Dagen med Sønden Vind
- 15. O.** Jeg Lavede til Rete ude under Havreboden og var til Møle om Fmd om Emd pasede jeg Kreatuer og skar Hæstehakkelse. Karlen task Rug hele Dagen. – Skyveier om Fmd Reineveier om Emd med Sterg Sønden Vind
- 16. T.** Jeg var til Julemarked og købte mig et par Støvler til en Pris af 6 Rbd 3 Mark Karlen task Rug hele Dagen Drengen pasede Kreatuer. – Sterg Storm om Naten Stormveier om Fmd og Rein Slot Veier om Emd Sydvæst Vind
- 17. F.** Jeg var ude og fik Maletmalt om Fmd jeg pasede Kreatuer. Karlen task Rug hele Dagen jeg og Drengen skar Kvei og Hæstehakkelse. – Sterg Snee Veier om Fmd med Østen Vind Skyveier om Emd med Nordenvind
- 18. L.** Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var jeg og Moder i Kjøng til Rasmus Rasmusens til Vesit. Karlen kastede og De rensede 7 Tdr 6 Skb Rug op og Drengen tog Gaaseburet ned. – Klart Veier hele Dagen Sydvæst Vind
- 19. S.** Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd. Karlen og Drengen skar Hakkelse og gjorde Loen ren til at tærsk og De feiede gaaer. Rasmus Nielsen og hans Bror Jens Nielsen og hans Forlaavede fra Faardrup¹⁸² var her om Emd. Reineveier hele Dagen

¹⁸¹”Smaarilsel” må være = **Smaa-redsel, 1)** (foræld.) mindre afgift ell. ydelse, især bestaaende af fjærkræ ell. husdyrprodukter; spec. i flg. anv.: -- **1.3)** om en med tiende beslægtet, men dog derfra forskellig, ydelse, der erlagdes til præst og degn. (degnene skal nyde) den sædvanlig smaa Retzel, Brød, Kage, Flesk, Gaas, Eg, som Bønderne hidindtil givet have. DL.2–15–10. Saadan en Præstekone fører Husvæsenet, modtager Ofre og Smaaredsel. *Goldschm.I.286. Torp.555. Feilb. Fra ODS bind 20, 1942*

¹⁸² **Fårdrup:** Ca 49 km fra Svinø, mod Korsør / Slagelse

20. M. Vi task 2re Korn hele Dagen i alt 14 Traver. Min Fader var i Vordingborg til Lige med Smeden han laante ham nogen Penge. – Skyveier om Fmd. Klart Veier om Emd med Sydvæst Vind Tøveier

21. Ti. Markedsdag i Næstved Jeg Leverede Skoleforas og Skolebrende om Fmd. Karlen kastede og vi rensede 10 Tdr Korn op om Emd. – Graat Veier hele Dagen med Søndn Vind

22. O. Vi fløtede Bråter om Fmd og skar Kveihakkelse om Emd fløtede vi Havrehæsen ind vi havde Hans Andersen og hans Karl og jelpe os. – Graat veier hele Dagen med Sydvæst Vind

23. T. Vi bagte til Jul og Karlen og Drengen var nede til Hans Andersen og fløte ind og De skar Kveihakkelse og Hæstehakkelse. – Graat Veier hele Dagen med sterg Østen Vind

24. F. Karlen og Drengen skar Hakkelse til Kveiet og Hæstene og feiede Gaar. Jeg pusede K- ivinduer og andet Smaa Arbeider. – Graat Veier men Frost med Norden Vind Snee om Aftenen

25. L. Juledag. Jeg var ope til Rasmus Nielsens i Kostræde til Vesit Det var et stergt Sneeføi. – Graat Veier om Fmd stergt Sneeveier om Emd og stergt Sneeføi hele Naten med Norost Vind. Frost

26. S. 2. Juledag. Jeg var ned til Hans Andersens om Fmd og De var pa Landeveien og kaste Snee. Jens Pedersen fra Kjøng var her om Emd og bad os aaver til Peder Larsens til Vesit til femte Juledag. – stergt Sneeføi hele Dagen med Norost Vind

27. M. Jeg var ude og kaste Snee hele Dagen. Karlen var Jemme han var ridende paa Det sorte Øi. Hans Andersen og hans Kone var her ope om aftenen. – Graat Veier hele Dagen Føiveier om Aftenen Norost Vind

28. Ti. Jeg kjørte i Kane for Maren ned til Hans Andersens og Karlen og Drengen og Pigen kjørte for Spøi om Fmd Peder Pedersen og Jørgen var her ope om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder nede til Jens Nielsens til Vesit. Klart Frost Veier Søndn Vind

29. O. Karlen task Havre hele Dagen Drengen pasede Kreatuer. Jeg var aavere til Peder Larsens i Kjøng til Vesit. – Graat Veier hele Dagen med Søndn Vind Tøveier om Emd. Der var Ungsdomsgilde.

30.T. Karlen task Havre hele Dagen. Jeg og Maren og Moder og Fader og Den lile Ole var ude lit til Christenes til Vesit om Emd. – Tøsnee om Fmd. Stergt Frostveier om Emd med Sydost Vind.

31. F. Karlen task Havre om Fmd Jeg beklæde Paasten til Kviet om Fmd om Emd var jeg til Møle Karlen og Drengen skar Hakkelse til Heste og Kviet og Drengen muede under Sviinene Sterkt Frost Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

- 3. M.** Jeg sloeg Julskinner¹⁸³ fra Den gamle Vovn om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder ned til Hans Andersens til en lile Vesit. – Reineveier hele Dagen med Sønden Vind. Karlen task Havere hele Dagen
- 4. Ti.** Jeg fik slaget alt Jernet fra Den gamle Vovn. Karlen task Havere Drengen pasede Kreatuer. Jens Pedersens Peder og Maren Kirstine fra Hammer var her ude om Emd. – Graat og Taaget Veier hele Dagen
- 5. O.** Jeg var nede til Hans Andersen om Fmd – om Emd var jeg ude hos Peder Kjelsen med Snetøi til et par Merkelkaser¹⁸⁴. Karlen task Havere hele Dagen. – Reineveier hele Dagen med Sønden Vind.
- 6. T. Hell 3 Kong.** Jeg og Maren og den lile Ole kjørte til baarse i Dag. Karlen fik skot De gamle Øi i Fmd. Drengen pasede Kreatuer. – Taaget Veier hele Dagen med Sønden Vind
- 7. F.** Karlen kom til baarse i Dag og vi skaarede brende op fra Udbysko¹⁸⁵ og kjørte Det op til Jens Pedersens De jalp os med at skære og vi kjørt i alt 7 læs op. Træet kostede 15 Rbd, 5 Mark 12 Skilling– sterg Reineveier hele Dagen med Sønden Vind Det var et got Søl. –
- 8. L.** Karlen kjørte Jem fra baarse i Dag med et Læs Risbræide. Jeg og Maren blev Der af Den grund at Det reinede Stergt. Hans Larsen fra baarse var Der om Emd. – Stergt Reineveier hele Dagen til om Aftenen. Sydvæst Vind.
- 9. S.** Vi kom Jem fra baarse i Dag til Medag. Karlen og Drengen skar Hakkelse om Fmd og vaskede Vovn om Emd Da jeg kom Jem. – Stergt blæst fra Sønden hele Dagen med engelte Reinbyger.
- 10. M.** Karlen task Havere hele Dagen Drengen vaskede Vovn og var ude med Skosamen(?) og han muede under Sviinene. Jeg lavede en Klyle(?) til Skosamen(?)¹⁸⁶ og om Emd var Krogh og bjøring fra Næstved her og Peder Kjelsen var her. – Smugt og milt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.
- 11. Ti.** Jeg var paa Engen og læte for Vand og jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var jeg og Moder ope i Hammer – var kjørendes med Hans Andersens Karlen kastede og De rensede 8 Tdr. Havere op og skar Hakkelse. – Klart Veier hele Dagen med Sønden Vind

¹⁸³ Hjul-skinne, en. (især foræld.) jærnskinne, hvormed fælgene paa (vogn)hjul beslaas. Moth.H220. VSO. Schand.BS.5. SjællBond. 129. Feilb. *Fra ODS bind 8, 1926*

¹⁸⁴ For at lave en slags slæde, måske af juls Skinnerne fra den gamle vogn?

¹⁸⁵ **Udby Skov?**

¹⁸⁶ Til at samle (træ-)sko med? Se slutningen af marts – Muligvis om træsko-produktio

12. O. Vi task 2re Korn hele Dagen i alt 14 Traver om Aftenen var Karlen ude til Peder Persens til et lile Selskabsbal. – Graat Veier hele Dagen rugrein om Emd med Sydvæst Vind.

13. T. Jeg pasede Kreatuer og var til Møle og ude til Hans Andersens om Fmd om Emd var Kreatuerne ude at røre sig og Karlen kastede og vi rensede 10 Tdr 4 Skb 2 (tegn) Korn op. – Skyveier hele Dagen med stile og milt Veier

14. F. Jeg var i Faardrup til min Fæters brylup¹⁸⁷ jeg havde lagt til Vovn med Rasmus Nielsens i Kostræde vi var til brylup en Dag. Karlen task Rug Drengen fokede¹⁸⁸ Riis og pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind.

15. L. Jeg og Rasmus Rasmusen i Salerup laa hos Hans Hansen i Rosted¹⁸⁹ og vi var Der i Dag og Rasmus og hans Kone kom Der om Fmd og vi Laa Der igjen om Naten vor Karl task Rug hele Dagen. – Graat Veier lit Rugrein on Emd

16. S. Vi kjørte Jem i Dag vi bete kun i Næstved Rasmus Rasmusen fra Salerup kjørte med os Jem jeg kom Jem til Kloken 7 om Aftenen Hans Andersen og Kone var her om Aftenen. – Graat Veier hele Dagen med Norden Vind.

17. M. Jeg var i Marken om Fmd om Emd slog jeg Lister paa Kruperne¹⁹⁰ hos Kreatuerne og jeg pasede Kreatuer hele Dagen. Karlen og Drengen task Rug hele Dagen. – Graat Veier med Norden Vind

18. Ti. Jeg var til Marked ope efter mig en ny Enspænder Vovn til en Pris af 120 Rbd. Karlen task Rug hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Frostveier hele Dagen

19. O. Jeg pasede Kreatuer om Fmd Drengen støvede Den ny Vovn af Karlen task Rug og om Emd maskinede vi 7 Tdr Vede fra Loftet og Karlen og Drengen skar Hæstehakkelse jeg strile Kveiet og jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var ned til Hans Andersens om Aftenen. – Graat Frostveier med Norden Vind.

¹⁸⁷ Fætteren, der bliver gift d. 14. jan. 1870, var morbroderens søn, **Jens Nielsen**, fra Kostræde, der sammen med sin bror, **Rasmus Nielsen**, er omtalt flere gange tidligere – Bl. a. da de d. 19 dec.1869 kom på besøg med Jens' "Forlaavede fra Faardrup." Bruden hed **Karen Marie Madsen**, var 22 år gammel, og var gårdmandsdatter fra Fårdrup. Jens, der da var 27 år gammel, omtales også i kirkebogen som gårdmand i Fårdrup, så det må han være blevet. Brudens far, **Mads Hansen**, var vidne, sammen med "**Lars Pedersen**, Sognefoged, Gaardejer i Faardrup".

¹⁸⁸ = **forkede?** Forke, v. [ˈfʊɾgə] -ede. vbs. -ning (s. d.). (ænyd. d. s., jf. oldn. forka, stage m. en baadshage; af Fork; især landbr.) tage med en fork; løfte ell. flytte v. hj. af en fork ell. lign. redskab. (især i forb. m. adv.). forke hø op. - - Fra ODS bind 5, 1923

¹⁸⁹ Altså hos parret, der holdt barselsgilde i Rosted d. 25. november året før. Rosted ligger ca. 9 km nord for Fårdrup

¹⁹⁰ Vel "**Krybberne**"

- 20. T.** Jeg var i Tabernøie med 7 Tdr Vede til en Pris af 8 Rbd 3 Mark Tdr og jeg og Rasmus Nielsen fra Kostræde var i baarse. Karlen task Rug hele Dagen Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen med Norden Vind Frost Veier.
- 21. F.** Jeg og Karlen maskinede 6½ Tdr Vede fra Loftet om Fmd Drengen pasede Kreatuer og om Emd task Karlen og Drengen Rug. Lars Rasmusen fra Udby var her med Malt og min Svigerfader var kjørendes med vi var ude hos Christen og til Jens larsens og jeg købte en Kalv af Jens Larsen
- 22. L.** Jeg var i Tabernøie med 6½ Tdr Vede til en Pris af 8 Rbd 3 Mark pr Tdr min broder var Der ogsaa med et læs Vede. Karlen blev ferdi med at tærsk Rug og han kastede Den Drengen pasede Kreatuer. – Stergt Sneeveier om Fmd graat Veier om Emd med Sydvæst Vind Frost Veier
- 23. S.** Jeg var ude til Christenes om Fmd. Karlen og Drengen rensede 7 Tdr og 1 skb Rug op. Jens Larsen var her med en Kalv til en Pris af 4 Rbd og Sven Christensen var her om Emd og jeg Christen tog til baarse og skulde stile Hæste¹⁹¹ i Præstø
- 24. M.** Jeg og Christen stelede Hæste i Præstø i Dag men De blev ikke taget gyldi Der blev ikke taget en Hæst vi kom Jem til Aften. Karlen task Havre Drengen pasede kreatuer og muede under Sviinene. – Graat Veier
- 25. Ti.** Karlen var i Skov i Størlinge¹⁹² i Dag for Hans Andersen. jeg pasede Kreatuer og lavede Øgseskraft. Drengen pusede Det nye Seletøi og task Havre. Der var Komedi i Smeden om Aftenen Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde var her om Aftenen. – Meget Smugt Veier hele Dagen. Stergt Frost Veier
- 26. O.** Karlen var i Skov i Størlinge for Christen. Jeg pasede Kreatuer og strilede Det. Drengen task Havre. Jeg og Hans Andersen var nede hos Sven Christensen om Aftenen til en lile Vesit. – Smugt Veier Norden og Norost Vind Frost
- 27. T.** Jeg var til Møle om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole aaver til Peder Larsens i Kjøng Karlen task Havere. Drengen pasede Kreatuer og var med og tærsk. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med Væsten Vind Frost Veier
- 28. F.** Jeg pasede Kreatuer og jeg og Karlen rensende 2 Tdr 5 Skb smore(?) Vede op og vi maalte 7 Tdr Kornop og jeg strilede Kreatuerne. Karlen task Havere og jeg og Drengen fløtede Halme ind. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind. Smaat frost Veier
- 29. L.** Jeg var i Tabernøie med 7 Tdr Kom til en pris af 5 Rbd 12 Mark Pigen var kjørendes med og jeg var i baarse. Karlen task Havere og kastede om Emd og rensede op i alt 7 Tdr -. Graat Veier hele Dagen med Væsten Vind Lit Frost Veier.

¹⁹¹ Har det noget med et evt. militært formål at gøre?

¹⁹² Størlinge ligger øst for Næstved

30. S. Jeg og min broder var ude og stange Aal vi fik 65 Styger vi havde Fremmede Da jeg kom Jem Rasmus Rasmusen fra Salerup min Svigerbroder og Sviigerinder og Christen Pedersens Hans og Hans Andersen og Kone. – Stele Veier Lit Frost Veier

31. M. De fra baarse laa her om Naten og jeg og Peder¹⁹³ var ope til Peder Pedersens og nede til Hans Andersens i Dag og Hans Andersen var med her ope De fra baarse tog Jem Da Kloken var 4re Karlen savede og flagte brende Drengen pasede kreatuer og De skar Hakkelse. – Klart Veier hele Dagen med Østen Vind Frost Veier

Februar

1. Ti. Skolelæren var her i byen i Dag og skrive til Mantal¹⁹⁴. Vi Task Det siste Korn i Dag i alt 16 Traver. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind Sterg Frost Veier hele Dagen

2. O. Vi kjørnede¹⁹⁵ Kornet i Fmd og Peder Pedersen var her og fik løbet en Ko. Karlen kastede og jeg pasede Kreatuer og strilede Det. Drengen bant baan op. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind me- - sneet Frost

3. T. Jeg og Karlen rensede Det siste Korn op i Dag i alt 12 Tdr 6 Skb 9 Tdr 4½ Skb stort og 3 Tdr 1½ Skb Smaat om Fmd Drengen pasede Kreatuer og muede under Sviinene om

¹⁹³ Altså "svigerbroderen", Peder Jensen

¹⁹⁴ **Folketællingen 1870**, der fandt sted over hele landet den 1. februar. Husstanden er i den beskrevet som omfattende Rasmus og Maren på hhv 31 og 22 år, hans forældre på aftægt Ole Christensen og Ane Rasmusdatter på hhv 77 og 60 år, den lille Ole Christensen på under et år, og et plejebarn ved navn Peder Christensen på 8 år, der ligesom de foregående angives født i sognet. Det angives, at han forsørges af husfaderen. Som tjenestefolk opregnes tjenestekarl Lars Ferederiksen på 24, født i Sværdborg Sogn, tjenestedrengen Jørgen Nielsen på 17, også født i Køng Sogn, og tjenestepigen Maren Sophie Pedersen på 20 år, født i Udby Sogn.

Vedr. plejebarnet **Peder Christensen**: Det er vel lidt bemærkelsesværdigt, at han ikke noget sted i dagbogsoptegnelserne indtil nu synes at optræde. Går man kirkebogen for Køng Sogn efter, viser det sig, at den eneste Peder Christensen, der passer aldersmæssigt, er Rasmus's bror, Christens søn, f.d. 14. marts 1861. I øvrigt synes Peder, sammen med Christens datter, Bodil Kirstine Christensen, der som tidligere nævnt var plejebarn hos sin moster Maren og Hans Andersen, at være de eneste plejebørn på dette tidspunkt på Svinø. På dette tidspunkt havde Christen og hans kone, Maren i alt 7 børn, (ud af senere 12) og det har vel været rart for alle med en vis omfordeling.

¹⁹⁵ **kørne**, v. - - - -løsnestakken fra det aftærskede byg ved plejling, udtrædning af heste, kvæg ell. (nu) paa maskine (tærskemaskine, kørner). Moth.K300. Fleischer.AK.125. MøllH.III.691. *Faaret . . | og Studen, som kjørnede Byg. Aakj. VVF.127. Naar man kørnede med Plejl, var man som oftest to . . Men ofte blev der "kørnet" ved at man lod Heste trampe paa Kornet. FrGrundtv. LK.259. SjællBond.118. Feilb. Brenderup. §24. om lign. behandling af andre kornsorter. Havren bør . . kørnes saa stærkt, at Stakken slaas af. LandbO.II.549. Thorsen.156. OrdbS.(Falster). billedl. Guds Sæd er god Sæd! Den mangler ikke Spirekraft. Spidserne er ikke kjørnede af Guds Ord. Kirkebladet.1888.361. (jy.) prygle; banke. Feilb. *Fra ODS bind 12, 1931*

Emd var jeg i Fulebeg¹⁹⁶ og solte Flæsket til en pris 20 Mark. Karlen task Havere og var til Møle om Emd. – Stergt Frost med Østen Vind Stergt blæst

4. F. Vi slagtede Den gamle So Christen og Hans Andersen jalp os. Karlen task Havere Drengen pasede Kreatuer og jeg var til Møle og inde til Hans Andersen og om Aftenen var jeg og Hans Andersen ude til Christenes til Stines Gebursdag.

5. L. Christen og Hans Andersen var her ope og jelpe os og skile Den gamle So ad. Hun veiede 20 Lispund og 4 Pund jeg var nede i Fulebeg med Flæsket og Da jeg kom Jem var jeg nede til Hans Andersen. Peder Christensen laa her om Naten. Karlen task Havere. - stergt Frostveier sterg blæst fra Østen.

6. S. Karlen flagte Smaabrengde og vi beklæte Posten inde i gaarden Drengen pasede Kreatuer og stopede¹⁹⁷ hos Kveiet og Sviinene min Moder var til Rendere om Fmd Jens Nielsen og Hans Andersen og min Søster var her om Aftenen. - Meget stergt Frostveier med sterg Østen Vind.

7. M. Karlen task Havere i Fmd og han blev ferdi med Den fra Engen om Emd kastede han Jeg tôte Kvejpaasten Den var meget froset og vi beklæte Paastene- - -n -- -- aavergang(?) og jeg og Maren og Moder og Fader var nede til Hans Andersens til Fødselsdag. Meget stergt Frost Veier

8. Ti. Jeg var aavere og betale Tiendepenge i Dag. Jeg og Christen og Hans Andersen var gaaendes Der aaver og vi kjørte Jem med Rasmus Pedersen og var Der om Aftenen Karlen var i baarse efter et Læs brende. Sterg Frost Veier med Østen Vind

9. O. Vi fløtede Havreboden ind i Fmd vi havde Hans Andersens og hans Karl og jelpe os vi blev ferdi til Medag. Om Emd task Karlen Det løse og De skar Hæstehakkelse. - Smugt og stele Veier hele dagen Det var ikke saa stergt Frostveier i Dag.

10. T. Jeg var kommet paa Vei ud og stange Aal paa Is men vi møte Vandet og vi maate gaa Jem Karlen rensede Den løse Havere op 1½ Tdr og De skor Hakkelse han begønde og tærskte paa Saahaveren. - Jeg var nede til Svenses og betale kommunalskat om Emd

11. F. Jeg og Karlen var efter brende i baarse. Christen og Hans Andersens Karl var efter et 2nd Læs til os. Drengen pasede Kreatuer. - Smugt og Klart Veier hele Dagen med lit Norden Vind stergt Frost

12. L. Vi bagte om Fmd Karlen task Saahavere og De skar Hakkelse Drengen pasede Kreatuer og jeg lavede Dørtæskeler og Lister til Dørene om Emd og en Ilstol. - Graat Veier hele Dagen med Norost Vind stergt Frostveier

¹⁹⁶ Få kilometer fra Svinø ligger "Fuglebækhuset", så han har nok været i "Fuglebæk".

¹⁹⁷ = stoppede utætheder i stalden for kulden.

- 13. S.** Jeg var ude og stange Aal paa Is og jeg fik 8 Pund vi stenge ude ved Rønnen. Karlen vaar til Møle om Fmd. - Graat Veier hele Dagen med Norost Vind stergt Frostveier
- 14. M.** Drengen savede brende og jeg flekte Det ud og vi pasede Kreatuer Karlen task Saahavere. - Frostveier med Østen Vind Graat Veier hele Dagen
- 15. Ti.** Jeg var til Marked og Karlen var Der ope med Den rødbrøgede Kvie og jeg fik solt Den til en Pris af 45 Rbd. Drengen pasede Kreatuer. - Taaget Veier om Fmd meget Smugt Veier om Emd Frost Veier
- 16. O.** Jeg laa næsten hele Dagen i Den høiere Haand Den var Daarli siden jeg var ude og stange Aal. Hans Pedersen fra Salerup var her om Emd. Karlen task Havere. - Graat Veire hele Dagen med stile og smaat Frost Veier
- 17. T.** I Dag var Karlen ude og stange Aal han fik 4 Pund ialt Drengen pasede Kreatuer og savede brende jeg var ope men kunde ikke bruge Haanden min Fader og Moder var ope paa Bangerne og Fader hos Klo-en med en skb Korn -Lit Frost
- 18. F.** Karlen task Saahavere Drengen pasede Kreatuer og flagte Smaabrende Jeg laa næsten hele Dagen i min Haand men Hævelsen svant dog noget Smede Niels var her i Dag og fik betalt en gammel Reining med 7 Rbd. - Graat Veier hele Dagen med Lit Frost og Sydost Vind
- 19. L.** Jeg var med og pase Kreatuer og jeg sate Smaabrende og Dregnen bar ud Hævelsen var svunden en Del. Karlen task Saahavere hele Dagen. - Graat Veier hele Dagen med Norvæst Vind Smaat Frostveier
- 20. S.** Karlen var ude og stange Aal han kom Jem til Medag af Den Grund han falt i et Hul med Det ene been han fik 1½ Pund Aal. Jeg var nede til hans Andersens om Emd han var her om Aftenen. - Graat Veier hele Dagen med sterg Sydvest Vind Lit Frost
- 21. M.** Jeg pesede Kreatuer og strilede Det. Drengen savede brende og flagte Det ud. Karlen blev ferdi med at Tærsk Saahavere og begønde at kaste. Min Fader var ude hos Christen om Emd. - Klart Veier det meste af Dagen med stergtblæst fra Sydvest Smaat Frost
- 22. Ti.** Karlen og Drengen rensede Havere op i alt 13 Tdr 2 skb og om Emd begønde Karlen og lave langhalm Jeg var paa Jagt ude ved bøiestrømmen¹⁹⁸ og skod 4 Ender om Emd jeg solte De 3 til Møllersvenden til en Pris af 4 Mark 8 Skilling. Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind Frost Veier

¹⁹⁸ **Bøgestrømmen**, snævert og kroget løb, der forbinder Faxe Bugt med Ulvsund gennem de lavvandede grunde, der adskiller Nyord fra Jungshoved på Sjælland. Især indsejlingen i nordøst er udsat for tilsanding, og selvom Bøgestrømmen uddybes på kritiske steder, er dybden kun 2,5-3 m. Bøgestrømmen er afmærket til passage i dagslys, men benyttes kun af lystfartøjer og små fiskefartøjer. I sejskibstiden var den en vigtig genvej for sejladsen med fiskekvaser og pæreskuder mellem København og Smålandsfarvandet samt Det Sydfynske Øhav. Indtil 1960'erne varetog lodserne på Nyord passagen af Bøgestrømmen. Stednavnet kommer efter skoven Bøged på Jungshoved. (*Den store Danske Encyklopædi*)

23. O. Jeg flagte De lange bøgestyger til at save med buesav¹⁹⁹. Drengen flagte smaat Tørbrende. Karlen lavede Langhalm. Hans Andersens og Christen og Sven Christensen var her ope til min Faders Fødselsdag. – Sneer Veier Det meste af Dagen

24. T. Jeg og Hans Andersen var ude hos Christen og jelpede ham og slagte en Gris Den veiede 15 Lispund 4 Pund og om Emd var jeg Christen paa Jagt ved Bøiestrømmen men vi fik ikke noget. – Graat Veier hele Dagen Sneer Veier om Aftenen med Sydøst Vind Lit Frost

25. F. Jeg og Maren var i Kostræde til Hans Pedersens til barselsgilde²⁰⁰ Karlen lavede Langhalm Drengen passede Kreaturer. De fra baarse laa her om Naten. – Graat Veier det meste af Dagen lit Tøveier om Aftenen forskællige Vinde

26. L. Jeg og Peder fra baarse var ope til Lars Hansens og købte en Kvie til en Pris af 28 Rbd 3 Skilling om Fmd og om Emd var jeg og Jens Pedersen og Peder og Johanne og Maren og min Moder ude til Peder Pedersens. og jeg og Peder Pedersen herope var følgen Der ud til Kostræde til anden Dagsgilde

27. S. Fastelavn. Karlen var ude og stange Aal. Jeg var paa Jagt om Fmd ved bøiestrømmen men jeg fik ikke noget om Emd var jeg og Maren og Den lille Ole og Moder nede til Hans Andersens Karlen fik 3½ Pund Aal. Drengen passede Kreaturer. – Taaget men Milt Veier Sønden Vind lit Frost.

28. M. Jeg var nede til Jens Nielsens med 8 Traver Langhalm som jeg skyde ham om Fmd og om Emd var jeg og Maren og Moder og Den lille Ole ude hos Christenes og Karlen var Jemme. Drengen passede Kreaturer. – Smugt Klart Veier hele Dagen med Østen Vind Tøveier

Marts

1. Ti. Jeg lavede brater til Agestolen til at lægge sæderne paa og begønte og lave Tørrepæle og jeg passede Kreaturer. Karlen lavede langhalm Drengen samle brende – smugt Klart Veier hele Dagen med Østen Vind Tøveier

2. O. Jeg og Karlen kørte Sviinemøiet paa Engen vi møiede 2½ Ager af det yderste syge²⁰¹ fra Rugen af. Drengen passede Kreaturer og var med og læse. Jeg saa Viven²⁰²

¹⁹⁹ Buesav = en almindelig snedkersav.

²⁰⁰ Dette er en *anden* "Hans Pedersen"- familie end den tidligere omtalte, som bl.a. rummede "Hans Pedersens Jørgen": iflg. kirkebogen for Køng Sogn fik **gårdmand i Kostræde, "Unge Hans Pedersen" og hans hustru, Johanne Jensen** på 45 år, på denne dag fremstillet deres hjemmedøbte søn, **Christian Hansen**, i kirken. Han var født d. 3. nov. 1869. Familien omfattede iflg. folketællingerne forvejen børnene Ane, Karen, Peder, Peder Hemming, Jens Peder, Maren, Johanne og Jørgen (som på denne tid i denne familie er den næst yngste på 3 år).

²⁰¹ Der skulle nok stå "Styge" / stykke

²⁰² = Viben

første gang i Gaar. – Rugrein om Fmd graat Veier om Emd med Sønden Vind stergt Tøveier

3. T. Jeg var til Møle og vi fløtede en Halmfær ind om Fmd om Emd var jeg ope og jelpe Lars Hansen og besurare han gik ind i vor Assurancekasse Han assurerede for en Sum af 3100 Rbd. Peder Pedersens Rasmus var her med en Kalv fra Enø – Smugt stile Veier

4. F. Jeg var ude og læte for Vand og nede til Hans Andersen om Fmd efter et Styge til et Hønsetug(?) og om Emd var jeg ope til Peder Pedersens og Maren var lit inde til Smedens Karlen lavede Langhalm hele Dagen. – Graat Veier om Fmd Vestenvind om Emd Nordenvind

5. L. Der var Ungdomsgilde op til Hans Pedersen i Gaar. Der var ingen med her fra uden Pigen. Jeg og Maren og Den lile Ole kjørte til baaarse i Dag og Hans Andersens kom også der ned. Jeg og Maren Laae Der om Naten. Karlen Lavede Langhalm Drengen pase Kreaturet – smugt og klart Veier hele Dagen med lit Norden Vind

6. S. baarse Kvien kjælvede i Dag. Drengen pasede Kreaturer. Jeg og Maren kom Jem i Dag fra baarse og Maren var ude til Christenes og ope Kalv (?) og jeg var nede til Jens Larsens og købte en Ko til en pris af 48 Rbd – Meget smugt Veier hele Dagen med lit Nordvæst Vind om Emd

7. M. Karlen tragte til baarse med Den Ko jeg købte af Jens Larsen. Jeg pase Kreatuet og lavede et Hønsetug om Fmd og savede g flegte brende om Emd. Drengen vaskede Vovn om Fmd og strilede Kveiet om Emd. Graat og Taaget Veier hele Dagen med sydvæst Vind Tøveier

8. Ti. Jeg og Drengen pase Kreatuer og vi savede og flegte brende og han strilede Kreatuer og sate brende op og jeg var paa Engen om Emd. Karlen lavede Langhalm – Meget Smugt Veier hele Dagen med Norvæst Vind Frost Veier men sterg Dagmeining²⁰³

9. O. Jeg og Karlen og l- - Drengen savede Det store brende om Fmd om Emd lavede Karlen Langhalm. Jeg pase Kreatuet og flegte brende. Drengen sate brende op og strilede Kveiet. Anders Christiand faar De Gammele Øi i Sko graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd Norvæst Vind Frost

10. T. Jeg pasede Kreatuer og Hans Andersen var her ope med noget Jern han havde kjøbt. Karlen skar Hakkelse og var til Møle om Fmd om Emd lavede Langhalm. Jeg flegte brende Drengen sate Det op. Snee Veier om Fmd. Klart Veier om Emd. Nor og Norvæst Vind

²⁰³ **Dag-mejning**, en. (ogs. **Dagmand**, se ndf. – **Dagmen**. Feilb. jf. Kalk.I.333(Falster). – **Dagmejen** olgn. MDL. Esp.46. Feilb.IV.90. – **Dagminning**. Moth.D15). [1.1] (ænyd. dagmeen, sv. dagsmeja, jf. no. dagsmein, oldn. dagsmegin, dagens kraft; om de forsk. nord. former se Från filol. föreningen i Lund.III. (1906).43ff.)**1**) (dial.) d. s. s. -mildning. VSO. MO. Levin.(G.). Hen over Middag kom Dagmanden og smæltede Sneen. AndNx.PE.II.223. dagmændene tager dog noget (paa sne og is) nu Dagene er bleven saa lange. Kværnd. ODS bind 3, 1921

- 11. F.** Jeg hokede korte Lang - - op om Fmd og pasede Kreatuer og om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole ope til Hans Pedersens i Kostræde Peder Pedersen var kjørendes med os. Karlen lavede Langhalm hele Dagen. Drengen sate brænde op og sate been(?) op. – Sneeveier siste Nat graat Veier om Fmd. Klart Veier om Emd med sterg Frost Norden Vind.
- 12. L.** Jeg pasede Kreatuer og var nede til Hans Andersens om Fmd og om Emd var jeg aavere paa Fatigaarden og sate 5 Rbd i Sognets Sye-kasse. Karlen var ude og stange Aal. Han fik ikke ret meget. – Smugt Veier hele Dagen Frost
- 13. S.** Drengen var til Kjerke. Jeg og Karlen pasede Kreatuer og - iede Langhalmen til Hans Rasmusens og jeg var ope med et Læs og Karlen med et og jeg købte en Kvie til en Pris af 36 Rbd. Smugt Veier om Fmd. Graat Veier om Emd. Stergt Frost
- 14. M.** Jeg var ude til Hans Andersens og laante ½ Hundrede Rbd og ude hos Christens og købte 2½ Lispund røt Kløverfrø om Fmd. Karlen lavede Langhalm og og var nede og fik festet skoene paa De to Unge. Jeg hokede Vovnkæge(?) op. – graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd
- 15. Ti.** Min Kones Fødselsdag. Jeg og min Fader var til Marked Karlen var til Marked med Den Viedhovede Ko og Den Kvie jeg købte af Hans Rasmusens jeg fik ingen af Dem solt. Drengen pasede Kreatuer. – graat Veier hele Dagen men Stile stergt Frost Veier hele Dagen
- 16. O.** Jeg hokede Vovnkjale(?) og Langemonne(?) op og var med at pase Kreatuer Drengen strilede Kreatuer og vaskede Vovn. Karlen lavede Langhalme – graat Veier hele Dagen med blæst fra Sonden Frost Veier
- 17. T.** Jeg hokede Langmonne(?) op og var til Møle om Fmd og Emd var jeg paa LisiTaecond i Fatigaarden jeg paatug mig at levere ½ Favn Steen paa Jorden(?) til en pris af 22 Skilling og ½ Favn paa Hans Andersens Lod til en pris af 23 Skilling og 20 læs Grus paa Rasmus Christensens²⁰⁴ Lod til en pris af 17 Skilling Grus at levere inden 1 Juni steenene inden 1 September
- 18. F.** Vi kørte Møi paa Engen hele Dagen og vi blev ferdi. Der gik 35 Læs Der ud. Vi havde Hans Andersens Karle og Christenes Karl og jelp os og kjøre Vi havde Jens Smed og bryde paa. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd med Blæst fra Norost Frost
- 19. L.** Vi bagte om Fmd Karlen var nede og fik slaget sko og fik skot De gsmmele Øi. De fra baarse kom her ud om Emd og Peder Nielsen var her ope og betale 100 Rbd for Tørvemoseg/perl/ten(??) og om Aftenen Drag vi Liekjøb. Christen og Hans Andersen og Peder Pedersen og Lars Hansen var her. – Graat Veier Norost Vind Frost

²⁰⁴ Må være den Rasmus Christensen, der omtales 30. september 1868

- 20. S.** Jeg og min Svigerfader var ude til Hans Andersens om Fmd De tog Jem om Emd. Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. – Graat Veier hele Dagen med Blæst fra Sydøst Sneeveier om Natten
- 21. M.** Jeg og Christen var nede til Hans Andersens og jelpede ham og slagte en Gris om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lille Ole i Kostræde til Rasmus Nielsens Karlen og Drengen var paa Engen og strø Møi om Emd Milt Veier
- 22. Ti.** Jeg var nede til Hans Andersens og betalte ham 50 Rbd som jeg skyldte ham om Fmd om Emd hokkede jeg Jyfælder op og Christen var og jeg pasede Kreatuer hele Dagen. Karlen og Drengen var paa Engen og strø Møi om Fmd om Emd blev Karlen ferdi med at lave Langhalm i alt 90 Traver. – Reinveier det mæste af Dagen Snee om Aftenen
- 23. O.** Karlen og Drengen bar 10 Tdr Korn ned fra Loftet og rensede Det og bar Det op i gjen og De begynde og bære ned paa Rugen. Jeg var til Møde og pasede Kreatuer. Christenes Kone var her oppe om Emd. – Graat Veier hele Dagen med sterger Sneeskyer og blæst fra Sønden Tørveier Frost hen i mod Aften
- 24. T.** Karlen og Drengen bar Den sidste af 19½ Tdr Rug ned fra Loftet og rensede Den og De bar Den op i gjen og om Emd felle De en Ask i Skomagerens Hauge og et Valnødetre. Jeg pasede Kreatuer og hokkede Julfelder²⁰⁵ op og om Emd var jeg i Kjøng med Asuransepengene og paa Mølen og købte 21 Lispund Fli - - a 28 Mark Lispundet.
- 25. F.** Min Fader var paa Augond i Ring og købte en Høvlebeng til en Pris af 6 Rbd i Hammerslag. Karlen hokkede og savede Smaabrænde ud af Asken og De skar Hakkelse Drengen bar Hakkelse hen og sate brænde op. Jeg pasede Kreatuer og hakkede Julfelder op. – Graat Veier med sterger blæst fra Østen Frost om Natten.
- 26. L.** Jeg huggede Julfelder op og savede skollade(?) ud Karlen flegte brænde og hokkede De sidste Julfelder op Jeg og Drengen pasede Kreatuer Vi havde Sadelmageren og sy Seletøi. – Graat Veier hele Dagen med sterger Østen Vind sterger Frost
- 27. S.** Karlen var Jemme ridendes paa Det Sorte Øi. Drengen pasede Kreatuer. Jeg var ude til Christenes efter noget Raigræs om Fmd og om Emd var jeg og Den lille Ole og Maren nede til Hans Andersens Sadelmageren blev ferdi i Fmd. – Graat Veier med et bidende Frost om Fmd Lit Mildere om Emd Norost Vind
- 28. M** Karlen Drengen var paa Engen og kjøre Jord fra Den store Grøft og ind paa Lægjorden. Jeg pasede Kreatuer og lavede en Murskol og jeg savede skosaler(?) ud og lavede Dem lit.- Graat men Milt Veier hele Dagen med lit Norvæst Vind

²⁰⁵ Hvad det end er, må det være det samme, som han huggede op d. 22.

29. Ti. Karlen og Drengen var paa Engen og kjøre Jord. Jeg pasede kreatuer og savede skos-ler ud og knivrede(?) Dem til²⁰⁶. Min Fader var ude og faa malet Malt hos Christen og jeg vaskede Den lile Vovn. – Graat Veier men Milt med Norost Vind Lit Frost

30. O. Karlen og Drengen var paa Engen og kjøre Jord. Jeg pasede Kreatuer og savede skos-ler ud og knivrede Dem til og klokken 5 var vi sammelede i Smeden og bortlisitere 2 Favne steen til at kjøre paa - - - De kostede 11 Mark 8 Skillings – Klart Veier hele Dagen med Østen Vind stergt Natefrost

31. T. Karlen og Drengen blev ferdi paa Engen med at kjøre Jord i Fmd og om Emd var De paa Engen og strø Det sidste Møi og De fløtede lit Havere. Jeg savede Skos-ler ud og knivrede Dem til og pasede Kreatuer. - Meget smugt Veier hele Dagen med lit Norden Vind Natfrost

April

1. F. Karlen og Drengen pusede Seletøi om Fmd om Emd fællede han Blommetræer i skomagerens Hauge. Jeg pasede Kreatuer og skar skoss-ler ud om Fmd og om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole i Kjøng til Peder Pedersens til Vesit. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind Foraarsveier

2. L. Jeg og min Fader var i Næstved Karlen savede brænde og sate Det op Drengen pasede Kreatuer og var med og sæte brænde op. – Lit skyveier men Milt- - med Væsten Vind.

3. S. Jeg var kjørendes for min Moder ud hos Christen med det Tøi jeg havde kjøbt i Næstved til ham om Fmd om Emd var Hans Larsen her og fik penge for Korn jeg kjøbte af ham og Hans Andersens var her. – Smugt Veier hele Dagen Foraarsveier Væsten Vind

4. M. Jeg var ude hos Christen og vi sate Ruserne ud om Fmd. Vi havde Tægemand inde paa Huuset Karlen jalp ham om Fmd om Emd begønde han at grave Drinningsgrøfter Drengen pasede Kreatuer og bant baand og om Emd var vi nede til min Søsters Fødselsdag. Smugt Veier hele Dagen Foraard Sydvest Vind

5. Ti. Niels Krov Døde i Dag ²⁰⁷Faarerne var ude første gang. Vi havde Tægemanden Jeg var ude og pløie Grønjord om Fmd om Emd begønde jeg og pløie Lægjord Karlen gravede

²⁰⁶ Kan opgaven gennem disse dage handle om at save sko-læder og sko-såler til træsko, og betyder at "knivred" at videreforarbejde dem med kniv?

²⁰⁷ Det fremgår af kirkebogen, at det var gårdmand på Svinø, **Niels Jensen (Krog)** der denne dag døde, 69 år gammel, af "vattersot," og blev begravet d. 11. april. Der er i denne periode to gårdmænd på Svinø af navnet "Niels Jensen," nemlig hhv. på Vangsgård og Fladagergård. Om en af disse har haft tilnavnet "Krog" vides ikke. Jeg har ikke umiddelbart kunnet gennemskue, hvilken af de to, der er tale om, men nok en af dem.

Drinningsgrøfter Drengen pasede Kreatuer. Skostingsfyerne var her i Dag – Meget smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

6. O. Jeg og Karlen pløie Lægjord hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og bestelte andet Arbeide her Jemme. Meget smugt Veier hele Dagen Næsten stile og varmt Veier Natfrost

7. T. Jeg og Karlen pløiede Lægjord hele Dagen og vi blev ferdi med Den Heerske(?) til Aften. Drengen pasede Kreatuer og bestilte andet Arbejde. De her fra Byen som skulde være Ind- trist(?) fik Deres kors i Dag og skulde møde Den 25 April – Smugt og Varmt Veier om Fmd Lit Dammet og mere Kjøli om Emd med Sydvæst Vind

8. F. Jeg pløiede Grønjord Karlen gravede Drinningsgrøfter og var nede og fik skot De to Unge Heste om Fmd og om Emd grov han lit og var paa Engen og læte for Vand. Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide.- Skyveier og kjøli om Fmd Milt om Emd med Sydvæst Vind

9. L. Jeg og min Fader og Moder var ude og følge Niels Kaalings Den Daarlige²⁰⁸ til Jordan om Fmd og om Emd var Ole Kaaling og hans Kone her. Og om Aftenen var jeg ope til Peder Pedersens. Karlen gravede Drinningsgrøft og pløiede til Salforing(?). Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med sterg Østen Vind.

10. S. Palmesøndag. Jeg var ude hos Christens om Fmd. Rasmus Rasmusens fra Salerup kom her til Medag og tog Jem igen om Emd han skulde have været til Enø men kom ikke aaver.- Graat Veier med sterg Østen Vind om Fmd en god Rein om Emd med lit Sydvæst Vind og stile om Aftenen

11. M. Jeg og min Fader fulte Niels Krov til Jordan om Fmd og om Emd var jeg ude og Drigeæregilde²⁰⁹ Karlen blev ferdi med at grave en Drinningsgrøft og han Drengen kjørte

²⁰⁸ **Kaaling:** Familien er omtalt tidligere, nemlig i forbindelse med "Den lile Oles" fødsel, hvor både "Niels Kaalings Maren" og "Peder Kaalings Kone" kom med presenter. Sandsynligvis er der tale om **Ole Pedersen** fra Bårse, der døde 1. april som 24½-årig af hjernebetændelse. Dog skal han ifølge kirkebogen for Bårse Sogn være begravet d. 11/4 og ikke d. 9/4, hvor Rasmus skriver, at de var ude og følge "Den Dårlige" til jorden? Der er ikke i kirkebogen for hverken Køng eller de nærmest omkringliggende sogne noteret noget andet dødsfald omkring dette tidspunkt, der kan passe på nogen måde. Det med, at afdøde har været "dårlig," kan i tidligere tid godt betyde, at man var evnesvag, eller lignende, og kan nok godt passe med at dødsårsagen angives som hjernebetændelse. I kirkebogen er han – som ellers kun børn – opført under faderens navn – "Gårdmand Peder Poulsen i Baarse" - og ikke under eget erhverv. Af kirkebogen vedr hans fødsel fremgår det, at moderen hedder Inger Olesdatter. Ved forældrenes bryllup i Bårse i 1845 er blandt vidnerne "Gårdmand Niels Olsen i Baarse." På gården "Vestervang" på Svinø boede iflg. "Svinøbogen" ved udskiftningen i 1802-03 en "Niels Olsen Kolding". Han afhændede imidlertid allerede i 1808 gården, og kan have købt en ny i Bårse, og så har familiens gamle tilnavn på Svinø hængt ved? Rasmus og hans forældre har måske aflagt besøg før begravelsen, da de jo også skulle til begravelse på selve dagen, d. 11? ("Vestervang" blev ved salget overtaget af Peder Christensen – halvbror til Rasmus' far, Ole, og hans kone, Ane Christensdatter. Ane er datter af Christen Madsen, der havde nr. 17, "Ellebæk" i 1842 arvede deres søn, Niels Pedersen, altså Rasmus' fætter, gården. Den gik siden i arv i de følgende 4 generationer – Alt synes at hænge sammen på Svinø!)

²⁰⁹ = "Drikke gravøl"?

Foraarsmøiet ud paa Mødingen og han begønde at svenske til Havere. – Skyeveier men Milt med Sydvæst Vind

12. Ti. Jeg og min Fader til Aqcond i Kjøng hos Hørmesteren min Fader købte et bor til en Pris af 3 Rbd 8 *skilling*. Karlen blev ferdi med at svenske Haverejorden og han var Lit paa Engen og pløie Lit Grønjord Drengen pasede Kreatuer. Smugt og Milt Veier hele Dagen.

13. O. Jeg var nede til Hans Andersens efter Det bor min Fader købte og jeg lagte Rør om Fmd og om Emd saate jeg 3 Skb Erter Drengen –erede Dem ned. Karlen grov paa en ny Drinningsgrøft hele Dagen og jeg lagte lit Rør igjen om Emd Drengen feiede Gaard. – Graat Veier om Fmd Lit semmert Reinveier om Emd med Sydvæst Vind

14. T. Skjærtorsdag. Jeg var kjørendes for Maren ud til Christens og jelpe Dem og skjære Mad og jeg var Der hele Dagen og om Aftenen til Ornegilde. Min Fader var ude til Lars Pedersens med Ornekorn. Karlen var Jemme. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen Lit Rein om Emd med Sydvæst Vind.

15. F. Langfredag. Karlen kom Jem i Emd. Min Fader og Moder var kjørendes til Eyiesborg²¹⁰ om Emd. Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Jeg var Lit nede til Hans Andersens om Emd. Hans Andersens Dorte var her ope om Emd. – Klart Veier med blæst fra Norvæst Kjøli Luft.

16. L. Karlen blev ferdi med at grave Den anden Drinningsgrøft og han begøndte og sløfe i gjen paa Den første. Jeg blev ferdi med læge Rør i Den første om Fmd og Christen fra Rønnebeg²¹¹ og min Broder var her ope om Emd. Drengen pasede Kreatuer – Skyveier hele Dagen med Sonden Vind me Milt Veier

17. S. Paaskedag. De Unge fra baarse kom her ud i Dag og vi var lit ned til Hans Andersens og jeg Peder var ude til Hans Christensens og Der købte Peder en Kamin til en pris af 52 Rbd. Taaget Veier om Fmd Smugt Veier om Emd Sydvest Vind.

18. M. 2. Paaskedag De fra Baarse toog her fra til Medag. Rasmus Nielsen og hans Kone fra Kostræde kom her ud om Emd. Drengen pasede Kreatuer. Hans Andersens var her ope om Emd. Graat Veier men stile og milt.

19. Ti. Karlen var til Marked med de to gammemele Kjør og jeg var til Marked jeg fik solt Kjørene til en Priis af 30 styget. Drengen pasede Kreatuer og harvede bygjorden med en tint. – Meget smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

20. O. Karlen Trommelede bygjorden om Fmd jeg maalte op vor mange Rør vi skulde bruge og var til Møle om Fmd om Emd saate jeg 5 Tdr Havere. Karlen svenskede Dem

²¹⁰ = (Øster) Egesborg

²¹¹= Rønnebæk ved Næstved

ned med en tint. – Drengen Faalharvede med en Tint. – Klart Veier hele Dagen med Østen Vind.

21. T. Flyttedag Jeg blev ferdi med at saa Havere her ope til Melmadstid og jeg var ude og faalharve til Medag om Emd lavede jeg Skor- -lsklagere(?) og jeg og Drengen var ude hos s-rig-ns(?) efter 700 Tomme Rør og jeg var til Møle. Karlen blev ferdi med af svenske Haveren ned og han begønde at faalharve bygjorden med en tint. Drengen var i Kostræde efter et 1 Li-²¹²) Raigræs – Klart Veier med Østen Vind sterg Tøre

22. F. Jeg var nede til Hans Andersens og Jelppe Dem og slagte en Gris om Morgenen og jeg saate en Huul- - K - - havere i alt 6 Tdr 2 Skb. Karlen svenskede Det ned med en tint. Drengen pasede Kreatuer og bar Korn ned om Fmd om Emd bandede han Hønsemøi. – Klart lit Dammet Veier med Sønden Vind

23. L. Vi slagte 3 Sviin i Dag Hans Andersen og Christen Jalp os og jeg saate ale Kløveren og blev ferdi til Medaftenstid. Karlen og Drengen harvede bygjorden ferdi med 2 tint. Karlen begønde at trommele paa Haverejorden. – Dammet Veier til medaften en god lile Rein til Aften Sønden og Vesten Vind.

24. S. Min Fader var i Ring med Flæsk til Den Lile Niels til en pris af 3 Rbl ^{Lispund}. Jeg og Maren og Den Lile Ole og Moder og Peder vi var i baarse til Christenes Konfirmationsd²¹³. – Graat Veier hele Dagen med blæst fra Sønden.

25. M. Jeg og Maren kom Jem fra baarse ved Medaftentid. Karlen Trommelede og Harvede Haverejorden ferdi. Drengen pasede Kreatuer og sløfede Drinningsgrøft. – Reineveier hele siste Nat og skyveier i Dag med Vind fra Sydvæst

26. Ti. Karlen grov Drinningsgrøft. Drengen pasede Kreatuer og var med og grave i Haven. Min Fader var kjørendes for skiperne(?) med bonde-?- hele Dagen. Jeg var nede til Hans Andersens og S?len(?) var Flæsk (??) og ude til Niels (?aa Påbegyndt navn streget over) Hemmensens²¹⁴ efter en Kalv til en pris af 5 Rbd. Skyveier Sydvæst Vind

27. O. Karlen svenskede paa Engen hele Dagen. Jeg lagte lit Rør om Fmd og hokkede blommetrær til at vinde Gjorde med Om Emd var jeg paa Engen og saae Hønsemøiet i De to bregete og til Den ny bregte Eng. Drengen pasede Kreatuer og han Ringjorde. – Stergt blæseveier fra Sydvæst med engelte Reinbyger

28. T. Jeg var paa Gjærsyn²¹⁵ overe paa Eiendommen hos Simmon Jensen – fik dem Forlit. Jeg kom ikke Jæm før Aften. Karlen svenskede paa engen og blev ferdi der med til

²¹² Der burde måske stå "Læs," men det gør der ikke -

²¹³ Denne dag blev **Marens lillebror, Christen Jensen**, f.d. 14/2-56, konfirmeret i Bårse.

²¹⁴ Formentlig = **Niels Hemmingsen**, se tidligere

²¹⁵ Formentlig "gærdesyn." Det fremgår senere, at Rasmus også er ude til hegnsyn. Han må være blevet udpeget til synsmand/ forligsmand ved uenighed om afgrænsning af markerne i sognet.

at saae. Drengen pasede Kretuer og skøfede en Drinningsgrøft. – Klart Veier hele Dagen med Blæst fra Sydvæst.

29. F. Jeg var paa Engen og saae og vi bagte. Jeg saate paa Engen af Korn4 Tdr 3 Skb og af Havere 4 Tdr, og jeg blev ferdi paa Engen. Karlen svenskede Det med en tint og Drengen var med om Emd og Faalharvede med 2 tint. – Skyveier hele Dagen med sydvæst Vind en god Rein siste Nat.

30. L. Karlen og Drengen blev ferdi med at harve paa Engen i Fmd om Emd vant Karlen Rørgjorde og Drengen peled Steen af. Jeg pasede Kreatuer og feiede Gaard og om Emd var Peder Larsen og hans Kone fra Kjøng her. – Graat og Dammet Veier hele Dagen med Sonden Vind Kjøli Luft

Maj

1. S. Drengen og Pigen reiste i Dag Jørgen og Sofie²¹⁶. Jeg pasede Kreatuer og om Emd havde vi Jørgen og hans Søstere fra Kostræde i besøg. Den lile Ole blev syg til Medag. – Reinveier siste Nat og i Dag til Medag og Skyveier om Emd med engelte Reinbyger Sonden Vind kjøli Luft.

2. M. I Dag fik vi vor nye Pige og Dreng nemmelig en Pige fra Kjøng og Tingløverens Dreng Rasmus²¹⁷. Lars kjørte efter Dogter til Den lile Ole i Morges han kom hjem igen til Medag. Den lile Ole er meget sy. Jeg kjørte Dogteren ovver og jeg fik malet Malt. – Skyveier med sydvest Vind. Kjøli Luft

3. Ti. Karlen grov Drinning og Grøfter hele Dagen. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg hokkede Tørrepele om Fmd og Drengen peled Steen af. Mine Svigerforældre kom her ud om Emd og saa til Den lile Ole han var lit bedre i Dag. – Skyveier med havlbyger og meget kjøli Luft.

4. O. Mine Svigerforældre laa her om Naten og tog Jem til Medag Den lile Ole var meget beder i Dag han har Mæslinger. Karlen blev ferdi med med at grave Den 3die Drinningsgrøft. Jeg saate Frøe paa Engen om Emd. Drengen peled Steen af – Skyveier med engelte Reinbyger og forskælige Vinde stele hen i mod Aften

5. T. Jeg var paa Engen og saa Det siste Frøe om Morgenen og Det øvrige af Dagen peled jeg og Drengen Steen af og pasede Kreatuer. Karlen svenskede grønt ned med en Tint om Fmd om Emd kjørte han Steenene af. – Skyveier hele Dagen med engelte Reinbyger om Emd. Norden og Vesten Vind

²¹⁶ Både **Jørgen og Sofie** nåede dog, som tidligere nævnt, at komme med ved årets folketælling, som ansatte på gården, hvor de nu havde været et par år. For så vidt angår Jørgen, der nu var blevet 17 år, kan det vel tænkes, at hans tid som "dreng" var forbi, og han skulle videre i livet som "karl" på en anden gård.

²¹⁷ Se 2. januar, hvor **Rasmus** blev "fæstet for klæderne."

- 6. F** Karlen og Drengen var paa Emgen og pele Steenene af byg og Haverejorden og De skar Hakkelse Da De blev ferdi. Jeg trommelede Det meste af Dagen og pasede Kreatuer. – Dammet Veier hele Dagen lit støvrein hen i mod Aften. Stergt Blæst fra Sydvæst
- 7. L** Karlen og Drengen kjørte Steenene af paa Engen om Fmd om Emd tromlede Krlen her ope. Jeg feiede Gaar om fmd om Emd var Mølerens Søn fra Gromløse her efter Pigens Kiste. – Graat Veier om Fmd smugt Veier om Emd med Sydvæst Vind.
- 8. S** Karlen var Jemme Drengen pasede Kreatuer. Jeg var i Kjøng hos Søndergaard med et styge Tre og hos Dogteren og betale ham om Fmd om Emd var jeg nede paa Keilebanen og inde til Sa--? – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.
- 9. M.** Jeg lagte Rør og pasede Kreatuer Karlen blev ferdi med at Trommele herope og han var paa Engen og Trommelede Det Der ude. Drengen var ude og pele Rusen. – Klart Veier Dog med engelte sorte og vide Skyer. Østen Vind.
- 10. Ti.** Karlen retede Senepjorde²¹⁸ op om Fmd om Emd skøfede han Drinningsgrøften. Drengen var ude og pele Ruser om til Medaften. Jeg strilede Kreatuer pasede Det og jeg var efter Dogter til Pigen og kjørte til Medaften hun var meget syg af Gaftisfeber (?) – Milt Veier hele Dagen med syddvæst Vind.
- 11. O.** Hendrig²¹⁹ var her i Dag og hoke Egetræet op til Stolpe og Løsholder²²⁰ . Karlen blev ferdi med at skøfe Drinningsgrøften om Fmd. Jeg var til Møle om Fmd og jeg pasede Kreatuer om Emd kjørte vi Møi paa Grønjorden. Pigen var lit bedre – Smugt og Milt Veier hele Dagen med Østen Vind.
- 12. T.** Vi kjørte Møi paa Grønjorden og blev ferdi til Medaften. Karlen strøte Møi til Aften og skar Hakkelse. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersens Maren og Ole var med. Drengen pasede Kreatuer. – Skyveier om Fmd. Dammet Veier om Emd Milt Veier Sonden Vind
- 13. F.** Bededag. Jeg og Maren og Den lile Ole kjørte til baarse i Fmd. Karlen var til Dogter for Pigen om Fmd. Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier hele Dagen med sydvæst Vind Lit Dammet hen i mod Aften.
- 14. L.** Vi var I Præstøe i Fmd og jeg var kjørende med Jens Pedersen og Peder i gjen om Emd til Præstøe De var ude med Korn og vi slog Keiler. Karlen her Jemme strøte Møi. - En god Rein om Fmd til Kloken 1 Klarat Veier om Emd med sydvæst Vind

²¹⁸ = Sennepsmark, formentlig

²¹⁹ Nok samme Henrik, som nævnes 15. aug. 1868

²²⁰ = Løsholter. Løsholt: (vandret, kort) tømmerstykke der ligger på tværs mellem to stolper i bindingsværk

15. S. Køerne var ude i Dag. (Er tilføjet ovenfor dagens tekst) Vi kom Jem fra Baarse til Medag. Soneforstanderen²²¹ var her og ville købe Det lile Hos²²² men vi kom ikke til at Hanele og om Emd var jeg lit nede til Hans Andersen og vi sate Malkekjøerne (overstreget: lit ind). Smugt og Milt Veier hele Dagen med sydvæst Vind.

16. M. Vi tragte Kjøerne paa Engen i Morges. Jeg begønde at pløie Møi ned. Drengen rate fra. Karlen strøte Møi om Fmd om Emd var vi ude hos min Broder til hans Fødselsdag. – Dammet Veier om Fmd Raineveier om Emd med sydvæst Vind

17. Ti. Jeg var til Marked med Det lile Hos kjørendes med Hans Andersens men jeg fik ikke solt hinde. Karlen blev ferdi med at strø Møi og han og Drengen og Pigen peled Klinte af Marken. – Reineveier en Timmestid om Morgenen ellers Klart Veier

18. O. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen og hen i mod Aften var vi sammelede inde ved Tørvemosegrøften om vores opravning. Karlen grov Drinningsgrøfter. Drengen rate Møi for og jeg og han pasede Kreatuer. – Smugt Veier hele Dagen me Sydvæst Vind.

19. T. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen. Karlen grov Drinningsgrøfter Drengen feiede Gaar og jeg og han pasede Kreatuer. Min Fader og Moder var paa bangerne med barselsporte til Tingløverens. – Dammet Veier hele Dagen men Milt med Sydvæst Vind

20. F. Der blev brænt paa Dybsøe vi sate Det lile Hos Der overer min Konebroder var herude med to Kvier. Forvalteren var kjørendes herind han var ude og maale Tørvemosen op og Peder Pedersen fra Kjøng og Peder Jensen fra Skomøle²²³ var her som Jordloningherings-Mien²²⁴ Peder Pedersen fik Derfor 8 Mark og Peder Jensen fik 2 Rbd. en Del af Mendene fik fraskilt Deres marker for 5 Rbd ver.

²²¹ = "sognerådsformand"

²²² Ordbog over Det Danske Sprog: "Hors, et ell. (nu kun dial.) en (VSO. Feilb. OrdbS.(Fyn, Loll.-Falster). jf. [Aalehors](#)). [hør̥s] (dial. **Hoss(e)**). Feilb. OrdbS. (Loll.-Falster). jf. bet. 3). flt. d. s. ell. (dial.) **-er** (Feilb. jf. bet. 3). (æda. sv. no. d. s., oldn. hross, eng. horse, ty. ross; jf. Ros)**1**) (nu kun dial. ell. poet., arkais.) *hest*. - - - **1.2**) spec. (især dial.) om *hoppe*. Moth.H266. *Saa hug han sit Hors med sin Træskohæl, | Og lod hende springe i Vandet. Blich. (1833).Suppl.164. AndNx.DM.93. Alle Hestene nævnedes Bæsterne; Hopperne kaldtes Øg; Hors har jeg sjældent hørt, undtagen naar Talen var om et Hoppeføl; det kaldtes Horseføl; dog sagde man undertiden et gammelt Hors om en meget gammel Hoppe. Halleby.222. MDL. Esp.135. Feilb. OrdbS.(Sjæll., Loll.-Falster)". Så altså nok et hunføl, Rasmus har til salg.

²²³ = Skovmølle

²²⁴ Det er i hvert fald et ord, som Rasmus har problemer med at stave, og jeg med at tyde, (bindestregen er Rasmus egen,) men der er i hvert fald tale om en form for vurderingsmænd, må vi forstå. Man har vel valgt at få nogle udeståender klaret, når man alligevel var samlet til "Dybsødag."

21. L. Jeg nevlerede²²⁵ Drinningsgrøften af og var nede til Hans Andersens om Fmd om Emd lavede jeg Kalkkullen min Fader var i braderup²²⁶ efter Kalk. Karlen blev ferdi med at grave en Drinningsgrøft og vi læskede lit Kalk. – Dammet Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

22. S. Vi læskede Det øvrige af Kalken i Fmd om Emd var Jeg og Maren og Den lile Ole og Moder nede til Hans Andersens. – Stergt brentanget(?) Veier hele Dagen med Sonden og Sydvæst Vind.

23. M. Jeg lagte Rør i en grøft om Fmd om Emd kom jeg Jord paa Dem og sate en ny af og jeg lavede Tøier til De gamle Øi. og jeg var paa Engen. Karlen pløiede Møi ned hele Dagen og blev ferdi saanær som Forpløiningerne Drengen lavede baner(?). – Graat Veier om Fmd Dammet Veier om Emd Væsten Vind

24. Ti. Jeg pløiede Forpløiningerne her ope og var til Møle og inde hos Hans Andersens og jeg lavede Tøier til De gamle Øi om Fmd om Emd sate jeg 3 af Kreatuerne paa Græs Karlen skøfede Drinningsgrøften om Fmd om Emd var han paa Engen og pløie Grønjord. – Dammet Veier blæst fra Sydvæst

25. O. Jeg var i Vordingborg inde hos skreder Vilomsen og skulde have købt noget Tøi og paa Amtstuen og betale skater med 41 Rbd og 3 Skillig. Karlen var paa Engen og pløie Grønjord hele Dagen. Drengen bant baner(?). – Stormveier hele Dagen fra Sydvæst med Kol Luft og Tyge(?)ulskyer

26. T. Chr. Himmelf. Vi tragte Kveiet Jem fra Engen og jeg var ude i Noret vor jeg skod en blishøne om Fmd om Efm var jeg og Maren og Moder og Den Lile Ole i Hammer til Jens Pedersens. – Smugt og Klart Veier med Sydvæst Vind.

27. F. Jeg var paa Engen og Pløie Grønjord om Fmd om Emd rensede jeg og Drengen 10 Tndr Havere fra Loftet og jeg var ude hos Skiperne(?) med Den til en Pris af 22 Mark pr Tnd. Karlen grov Drinningsgrøfter om Fmd om Emd var han paa Engen og pløie Grønjord. – Klart Veier hele Dagen med stergt Blæst fra Sydvæst Kolt

28. L. Jeg pløie Grønjord paa Engen hele Dagen Karlen grov Drinningsgrøfter hele Dagen Drengen var Jemme til Gilde, Hans Andersen og Anders Andersen var her om Aftenen. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Væsten og Norden Vind Kjølig Luft stile hen i mod Aften

29. S. Sven Christensen var her ope om Fmd. Karlen og Pigen var til bal ope paa Bangerne om Aftenen. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

²²⁵ Han nivellerede nok

²²⁶ = Brøderup ved Tappernøje

30. M. Vi fylte et Heistygge paa Rasmus Christensens Lid²²⁷ med 18 Læs og Ris fik maalt Det og kastede Det ind²²⁸. – Klart Veier med Østen Vind.

31. Ti. Jeg var paa Gjærnsyden over paa Eiendommen hos Simmon Jensen og Hans Christensen og i Salerup i mellem Lars Rasmusen og Peder Frandsen ingen af Stederne blev De forligt. Karlen pløiede paa Engen Det meste af Dagen. – En God Rein fra om Morgenen til Kloken 6 om Aftenen Østen Vind.

Juni

1. O. Jeg slog steen til et peton²²⁹ Gulv i Melkammeret hele Dagen. Karlen blev ferdi med at grave Drinningsgrøften. Drengen bant banned(?) og jalp mig og læge steen hen. – Skyveier med lit Rein om Fmd Smugt og Milt Veier om Emd. Sydvest Vind

2. T. Jeg blev ferdi med at læge Rør her ope i Marken for i Aar. Karlen skøfede Grøften til og vi blev ferdi med Det hele i Fmd om Emd var Karlen paa Engen og begønde og grave Grøfter. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var ope til Rasmus Nielsens i Kostræde til Vesit

3. F. Kronprins Frederik Jeg spægede ud paa gaarden om Fmd om Emd var jeg i Kjøng hos Sniger²³⁰ Søndergaard efter en Savef??r til en pris af 21 Rbd. Karlen grov grøfter paa Engen hele Dagen. – Smugt og Klart Veier med Norvæsten Vind.

4. L. Min Fader og Moder var i Næstved. Jeg spægede ud paa Gaarden hele Dagen og om Fmd var jeg nede til Hans Andersens De havde taget en Haavegrsman²³¹ som havde sjaalet en Skjorde. Karlen grov paa Engen. – Smugt Veier hele Dagen

5. S. Pintsedag. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole i Egitsborg til Peder Rasmussens. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

6. M. 2. Pintsedag. Jeg paa Engen i om Fmd og i Noret paa Jagt om Emd kom mine Svigerforældre her ud jeg og min Svigerfader var paa Dybsøe. – Meget Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind.

²²⁷ Lid: formentlig = Led – Jfr. Ordbog over Det Danske Sprog, uddrag: " **II. Led**, et ell. (nu vist kun dial.) en (i bet. 1-2: Esp.203. Thorsen.61. i bet. 5.3: Sech. D.I.90). [leð] Høysg.AG.29.36.138. (m. h. t. ældre udtale m. lang vokal jf. skrivemaaden **Leed**. DL.6-13-13. Holb.Paars.316. sa. Ep.I.224. Grundtv.Udv.V.53. Kierk.P.I.96. jf. Brøndum-Nielsen.GG.I.368). (nu ikke i rigsspr.)

²²⁸ "Heistygge,"? Måske et "hegnstykke." Har de fyldt et stykke jord ved leddet op med alle de læs og ris, som en vold / et "hegnstygge," Men hvorfor måle, før de kaster det ind?

²²⁹ Må være = beton

²³⁰ = Snedker

²³¹ Formentlig en "hærværksmand." Begrebet "hærværk" omfattede i ældre tid også tyveri.

7. Ti. Mine Svigerforældre og Moder og Maren og jeg var paa Engen om Fmd og jeg fik De to unge Kvier ud om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og De fra baarse kjørendes til Kjøng til Peder Larsens. Karlen grov paa Engen. Drengen hokede Pulder min Svigerfader skar Den lile Tyr.

8. O. Jeg var ude og stange Aal jeg fik 4 (tegn) Rasmus Rasmusen Niels Peder og Hans Andersens var her om Emd. Karlen grov paa Engen Drengen hokede Pulder. – Smugt Veier hele Dagen Stile om Morgenens Lit Østen Vind Det øvrige af Dagen

9. T. Vi havde Sneker Søndergaard og poulere en Komodie. Jeg slog Steen og spægede ud. Karlen grov paa Engen om Fmd om Emd fokede han Melkammergulvet og trilede Steen ind. Drengen hokede Pulder paa Engen jeg sate De smaa Kalve paa Græs. – Dammet Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

10. F. Sneker Søndergaard blev ferdi med at polere. Mureren fra Sallerup kom til Medag og begønde og læge paa Gulvet i Melkammeret. Karlen jalp ham jeg Kalkede om Emd. – Dammet Veier og en lile god Rein om Aftenen

11. L. Jeg var til Dyrskue i Allerslu(--)²³². Karlen tjente Murer og De blev ferdi til Medag med Gulvet om Emd kalkede han. Graat skyveier til Medaften meget sterg Rain til Aften og om Naten

12. S. Vi var til Alters i Dag alle fire og om Emd var vi nede til Hans Andersens. Storm Veier hele Dagen fra Væsten med engelte Rainbyger

13. M. Vi var paa Tørvemosen, jeg og Karlen og Drengen og Husmanden Klate Hans fra Kostræde vi grov 7 Favne op og og gjorde det til. – Rugrein om Fmd. Klart Veier om Emd med engelte Skyer

14. Ti. Karlen og Drengen og Husmanden og Christenes Karl var paa Tørvemosen og skar 10 Favne og paa 2 Favne i braten²³³. Jeg Kalkede om Fmd og om Emd var jeg overe paa Kroen med Lam til Jensen fra Præstøe til en Pris af 5 Rbd 1 Mark 8 Skillings styget.

15. O. Jeg Kalkede hele Dagen Karlen sloeg Rug af Veden. Drengen muede under Svinene og i Hæstestald og Kotald. – Smugt og meget Varmt Veier hele Dagen. Stille

16. T. Jeg Kalkede hele Dagen og vi bagte om Fmd. Karlen var Jemme til sin Faders Begravelse²³⁴. Drengen bestelte alle slags Smaa Arbeider. – Klart og meget Varmt Veier hele Dagen med Lit Østen Vind

²³² | de sidste ca 4 bogstaver, som jeg ikke kan tyde, indgår et "u". Lokalitet ved Allerslev?

²³³ = I bredden?

²³⁴ Karlen, **Lars Frederiksen**, blev, som det tidligere fremgår, ansat hos Rasmus pr. 1. maj 1869. D. 16. juni 1870 blev husmand **Frederik Larsen**, 52 år, og gift, begravet fra kirken i Lundby.

17. F. Jeg var til Skovaqond i Steenby Skov jeg købte en 3 Dobelt Lampe for 9 Rbd jeg og Hans Andersen havde lagt til Vovns Karlen grov paa Engen og fik skot De gamlele Øi. – En sterg Torden om Morgenen men Den kom ikke her op

18. L. Jeg blev ferdi med at Kalke om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole til baarse Karlen og Huusmanden grov paa Engen Drengen hokede Pulder. – Graat Veier hele Dagen med sydvæst Vind.

19. S. Vi kom Jem fra baarse i Emd. Peder Rasmusens De gamlele fra Egitsborg var her og min broder var her. Smede Ole havde De gamlele Øi paa Tørvemosen. Karlen jalp Ole (-)resse og skære Tørv. – Graat Skyveier hele Dagen med sydvæst Vind.

20. M. Jeg kjørte Møi hele Dagen Karlen og Drengen læsede Møi Pigen strøte Det. – Graat Veier hele Dagen med engelte Reintaarer²³⁵

21. Ti. Jeg og min Fader og Karlen var til Marked. Karlen var ope med Den Kvie jeg købte af Hans Rasmusen og jeg fik solt Den til en Pris af 45 Rbd jeg tjente 9 Rbd paa Den. - Storm Veier hele Dagen fra Wæsten med skyveier og kjøli Luft

22. O. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen og jeg solte 4 Lam til slagter Krouv fra Præstøe til en Pris af 5 Rbd Styget 2 at levere strags og 2 om 14 Dage. Karlen hentede 2 Læs Tang Der var ikke mere, og De kom paa Huel(- -)gen og han var lit paa Engen og grave Husmanden var paa Engen og grave hele Dagen. – Smugt Veier med sydvæst Vind

23. T. Jeg pløiede Møi ned om Fmd om Emd var væveren paa Kroen med 2 Lam til slagter Krouv og om Aftenen var jeg i stranden og vaske mig. Karlen og Huusmanden grov paa Engen. – Smugt og Varmt Lit Dammet hen i mod Aften, en god lile Rein om Naten

24. F. St. Hansdag. Jeg kjørte Møi Huusmanden fra Kostræde brud gaar. Karlen og Anders Christiand grov paa Engen. Rasmus Nielsen fra Kostræde var her og laante 200 Rbd ved Medagstid. – Smugt og Klart Veier hele Dagen. Dammet henimod Aften Væsten Vind

25. L. Jeg og Den ene af Huusmændene kjørte Møi om Fmd Karlen og Anders Christiand slog Reigræs paa Engen om Fmd om Emd var De ale 3 og De blev ferdi og De fik gravet Lit. Jeg pløiede Møi ned om Emd. – Dammet Veier om Fmd Tyge sorte Skyer om Emd men kun en reinsky her. Norvæst og Væsten Vind.

26. S. De skar Hakkelse og Anders Christiand havde De gamlele Øi og pløie Møi ned med om Fmd. Karlen var Jemme og – - hos Skrederen i Kjøng med naaget Tøi som skulde Syes. Hans Pedersens og Kone fra Hammer var her om Emd. – Skyveier med engelte Reinbyger om Dagen med en god Rein om Naten med sydvæst og Væsten Vind.

²³⁵ **Regn-taare**, en. (-taar. *Moth.R54*). (*glda. (flt.) regn toræ; nu dial.) regndraabe. VSO. Thorsen.166.*

fra ODS bind 17, 1937

27. M. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen og blev ferdi med Det som var Muiet. Karlen og Huusmanden grov paa Engen. Karlen slog Dog her ope om Fmd paa Det som Kjøerne ikke kunde æde. – Graat Skyveier hele Dagen og en Sky sterg og god Rein om Emd som varede fra Kloken 6 til 8 om Aftenen. Østen og Synden Vind og Østen Vind med Skyer.

28. Ti. Enkedr. Carol. Amalie. Jeg og Maren og Pigen var til Killemarked Hans Andersen og Kone var kjørendes med os²³⁶. Karlen og Huusmanden grov paa Engen. – Klart Veier hele Dagen med Skyer og Sydvæst Vind.

29. O. Jeg blev ferdi med at pløie bragjorden til Haagjerdet anden gang. Karlen og Huusmanden blev ferdi med at hoke Pulder. Drengen begønde at feie gaar. – Tyge vide og sorte Skyer hele Dagen med sydvæst og sønden Vind.

30. T. Karlen og Huusmanden begønde at grave paa Den store Grøft paa Engen og kjøre Jorden paa bragjorden og vi vente paa Høet paa Engen vi blev ferdi til Medaften og jeg Lavede paa Riverne(?) Det øvrige af Dagen. – Smugt og meget Varmt Veier hele Dagen med Vesten Vind.

Juli

²³⁶ Om **kildemarkedet i Mogenstrup** skriver Philipp Borries, sognepræst i Hammer, i en artikel fra 1940, "SOGNET OMKRING HELLIGKILDEN. MOGENSTRUP," udgivet som særtryk af "Årbog for Historisk Samfund for Præstø Amt" bl.a.: "Mogenstrup har haft et i vide Kredse berømt Kildemarked, som der endnu den Dag i Dag gaar Ry og Gny af, ikke mindst hos den stedlige Befolkning. Det var en enestaaende Begivenhed i hele Egnens Historie, hvergang det var den 24. Juni. Fra alle Sogne kom man, baade gamle og unge, baade til Vogns og til Fods. Man staldede saa ind, hvor man kunde komme til det, paa Gaardene i Nærheden eller i Skoven under Træernes Kroner. Det var en enestaaende Festdag, navnlig for Børnene og de unge. Det huskes endnu tydeligt, hvorledes den store, firkantede Gaardsplads paa Gaardejer Svend Hansens gamle Gaard i Pederstrup den Dag, der var Kildemarked, altid var fuld af Vogne, og hvorledes man der paa Gaarden til den Dag altid havde sørget for at slagte en Kalv til Spisning for de tilrejsende Slægtninge og Venner. Paa begge Sider af Næstved—Præstø Vejen fra Kroen op forbi Kirken og ind i Skoven var der opslaaet Boder med Udsalg af mange forskellige Ting. Der var Træsko og andet Fodtøj, Trævarer, Lertøj, Mejeræer, Tobakspiber, Tørklæder og Værktøj, foruden Spise- og Drikkevarer. Navnlig Honningkager solgtes der som før omtalt mange af, baade i Hjerte- og S-Form. Ogsaa Pandekagerne var der rig Afsætning paa. Vittige Tunger fortalte, at det, der var smurt oven paa disse sidste, var lavet af sorte Skovsnegle, et mindre hyggeligt Billede! Hvad der navnlig huskes af gamle Folk, var Pottemagerne, der havde opslaaet deres Boder uden for Kirkegaardens Indgang, symbolsk rigtigt. Kildemarkederne var eftertragtede Fester for Folk. Allerede ved Nitiden om Formiddagen begyndte man at komme. Det var dog navnlig de ældre, der bl. a. skulde gøre Indkøb. Hen paa Eftermiddagen og om Aftenen kom de unge. Saa begyndte nemlig „det rigtige“ med Tombolaer, Karusselier, Lirekasser, Musikanter og Danse til langt ud paa de smaa Timer i den lyse Sommernat." (Jeg skal bemærke, at kildemarkedet i hvert fald dette år ikke ses at være afholdt d. 24., men den 28. juni. BH.)

- 1. F.** Den Lile Oles første Fødsel Dag. Peder Larsens fra Kjøng og bege mine Kone Søstere fra baarse og Hans Andersens var her om Emd. Jeg og Karlen og Drengen var efter 2 Læs Tørv om Fmd om Emd var Huusmanden Karlen og Drengen efter 2 Læs. – Skyveier hele Dagen med Sydvæst Vind.
- 2. L.** Jeg var i Næstved efter et Lam fra Braderup som jeg fik af Nies Andersen til en Pris af 9 Rbd. Mine Kone Søstere gik til Kjøng i Emd. Karlen og Huusmanden og Drengen kjørte Fyld paa Engen. – Skyveier hele Dagen med engelte Reinbyger og Sydvæst Vind
- 3. S.** Karlen jalp Skomageren og skjære Tørv. Sven Christensen var her ope om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den Lile Ole og Moder og Fader ude til Christenes til en Lile Vesit. Rasmus Nielsens fra Kostræde var her men De ville ikke bie medens Pigen hentede os. – Skyveier med engelte Reinbyger og blæst fra Sydvæst kjøli Luft
- 4. M.** Jeg og Drengen kjørte 2 Læs Tørv i Dag. Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen hele Dagen. – Klart Veier med sterg blæst fra Væsten til Medaften og meget kjøli Luft. Dammet Veier henimod Aften med Lit sydvæst Vind og Milere Luft
- 5. Ti.** Jeg og Drengen kjørte 2 Læs Tørv om Fmd og 1 om Emd Jeg var til Aqond i Noret men jeg købte ikke noget. Det var Dyrt. Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen. – Graat Veier hele Dagen med Lit Støvrein og Lit Rein igjen om Naten Sydvæst Vind
- 6. O.** Jeg kjørte selv 2 Læs Tørv i Dag Drengen –gtede. Karlen og Huusmanden grov paa Engen paa Den Store Grøft. Min Fader var i Næstved kjørendes med Peder Kaaling og De var i Skolegade til Vesit hos Niel Jakob. – Klart Veier hele Dagen med blæst fra Sydvæst
- 7. T.** Jeg kjørte selv 2 Læs Tørv i Dag. Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen. Drengen kjørte hen. – Klart Veier. Dog engelte Tyge Vide Skyer og blæst fra Væsten
- 8. F.** Jeg var efter Læs Tørv om Fmd. Rasmus Rasmusen fra Salerup kom her ud til Medag og jeg og han og min Broder og Peder Pedersens Jørgen vi var paa Enø hos Vilhellsen - - i et Lile Vesit. – Smugt Veier hele Dagen Sydvæst Vind
- 9. L.** Jeg var overe hos Bageren med 1 Læs Rug i alt 10 Tdr til en Priis af 6 Rbd 4 Skilling pr. Tdr. om Fmd om Emd var jeg efter Det siste Læs Tørv vi fik i alt af Tørv 14 Læs. Karlen og Drengen kjørte 9 Læs Trimietei Hø fra Engen og 2 Læs fra Laaden af Det som Kveiet ikke kunde æde. – Skyveier hele Dagen med Væsten Vind
- 10. S.** Jeg og Karlen var paa Dybsø efter Det Lile Hos om Fmd om Emd var Rasmus Rasmusen og Kone her og Hans Andersens og Peder Pedersen. – En jevn Lile Rein om Aftenen der varte et par Timmer Østen Vind
- 11. M.** Jeg var i Salerup paa Heinsyen til Lars Rasmusenes om Fmd men De blev ikke Forlit. Om Emd lavede jeg paa Riverne. Karlen fik skot De Sorte Hæste og Det Lile Hos Huusmanden kom ikke før til Medag Han og Karlen slog paa Engen om Emd. – Meget Lommervarmt hele Dagen. Dammet om Aftenen

12. Ti. Jeg og Maren og Karlen var til Sommer Marked i Vordingborg Vi havde Det Lile Hos med til Marked men vi blev ikke but meget for Den. Huusmanden bev ferdi med at slaa Engen om Fmd og om Emd begønde han at slaa Kløver her ope. Tyren blev ringet i Gaar. – En Lile Rein om Morgenen Graat Veier men Lommer Varmt Det øvrige af Dagen

13. O. Jeg pløjede bragjorde om Fmd om Emd skar jeg Hakkelse og var paa Dybsø med Det Lile Hos og i Kostræde og underskrive Poterkaalen²³⁷ Karlen og Huusmanden slog Kløver hele Dagen. – Klart Veier med Væsten Vind.

14. T. Jeg pløjede bragjorde herope til Medaften vi var sammelede i Smeden om vi ville lage Grøfter i Nørestrandens Inddeming men Der om blev vi ikke enige Den gang. Dyrlæggen var her ude og se paa Hæsten han var bleven halt Han antog Det var af Steengal²³⁸. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Lit Sydvest Vind

15. F. Karlen pløiede Huusmanden slog Kløver til Melemaalstid Da var vi paa Engen og vende og rive Eng høe om Fmd Huusmanden slog Kløver igen til Medaften og De blev ferdi. Jeg og Karlen og Drengen og Maren og Pigen blev ferdi med at rive Eng høet til Medaften og De kjørte Jord til Aften. Jeg og Pigen vente Kløver. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Lit Nordvest Vind.

16. L. Jeg og Maren og Pigen rev Høe om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Den Lile Ole til baarse. Karlen og Huusmanden grov paa Engen om Fmd om Emd rev De Kløver Høe. – Klart Veier hele Dagen med Østen Vind

17. S. Vi kom fra baarse til klokken var 3 om Emd. Peder Pedersen og Kone i Kjøng 4 Gaarde var her ude om Emd og Peder Larsen var her og han var paa Dybsø Karlen var Jemme om Fmd. – Dammet Veier om Fmd med engelte Reintaare. Klart Veier om Emd med Sydvest Vind

18. M. Huusmanden havde De Gamle Øi og kjøre Tørv med. Karlen og Pigen og Drengen og Maren vente og rev Høe hele Dagen. Jeg var sy og Laa Det mæste af Dagen. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Sydvesten Vind

19. Ti. Vi rev Høe alle sammen til Medaften blev vi ferdi. Karlen og Huusmanden kjørte 3 Læs til Aften De kom indunner Tørvehuuset. +++ Krigen er udbrut i mellem Frankrig og Preussen i Fredags²³⁹. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Sydvest Vind Lit Dammet hen i mod Aften

²³⁷ Må være en **protokol** – måske vedr. hans synsforretninger?

²³⁸ **Sten-galle**, en. (jf. *Edderknok*; vet.) *betegnelse for forsk. betændelsesprocesser i den bageste del af hestehovens hudsaal og hudvæg (if. ældre antagelse fremkaldt ved, at sten havde sat sig fast mellem skoen og straaen).* Moth.S791. Drachm.PV.21. Grunth.Besl.127. Fra ODS bind 21, 1943

²³⁹ "Den fransk-preussiske krig (den fransk-tyske krig) blev udkæmpet mellem Frankrig og Det nordtyske forbund under Kongeriget Preussens ledelse samt de sydtyske lande Baden, Kongeriget

20. O. Karlen og Huusmanden hentede et Læs Kløver Høe om Fmd Saa blev Det Lit Støvrein og Karlen pløiede bragjord og Huusmanden gjorde Londven(?²⁴⁰) reen om Emd kjørte vi 11 Læs Høe jeg slog Den af Karlen og Huusmanden kjørte Den ind Pigen Lagde(?). – Graat Veier med Lit Støvrein om Fmd Klart Veier om Emd med Væsten Vind

21. T. Soen farede og fik 8 Griser. – Vi kjørte 8 Læs Høe ind i Fmd 5 Læs Kløver og 3 Læs Enghøe og vi fik indfløtet Høe for i Aard. Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen om Emd. Jeg var paa Kroen med 2 Lam for mig selv til Slagter Krov fra Præstø til en Pris af 5 Rbd og jeg havde 4 Lam med for min Broder. – Graaat Veier hele Dagen med engelte Reintaare om Fmd og en Sky om Emd

22. F. Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen. Jeg pløiede bragjord her ope og blev ferdi til Medaften jeg og Maren var nede til Hans Andersens. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

23. L. Jeg og min Fader var i Næstved Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen. Jeg var ope til Peder Pedersens om Aftenen. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

24. S. Jeg og Peder Pedersen var ude og stange Aal og foke Fløndere om Fmd om Emd var jeg og Maren til Fæst i Lunden ved Øbjergaar²⁴¹. – Smugt og meget Varmt Veier hele Dagen stille Det meste af Dagen

25. M. Karlen grov paa Engen om Fmd om Emd var Huusmanden med han var her ikke om Fmd. Jeg slovede ris om Fmd. Om Emd pløiede jeg. Der var Der havde været Nil(?)harvede, og jeg Lavede en Pæl til Hunden jeg og Maren var i Stranden og inde hos min broder. – Smugt og meget Varmt Veier med Østen og Sydvæst Vind

26. Ti. Karlen og Huusmanden blev ferdi med Den Store Grøft i Gaar og De begønte paa en Vendinge i Grøften og Den grov De paa i Dag. Jeg skøfede Merkel paa Engen hele Dagen. – Taaget Veier om Fmd Skyveier om Emd med Østen Vind og Lit mere kjøli luft

27. O. Jeg var paa Engen og skøfe Merkel til Melemalstid Det øvrige af Dagen Lavede jeg Vertøj. Karlen og Huusmanden blev ferdi med Vendingen til Melemalstid og De skøfede Merkel Det øvrige af Dagen. Rasmus Nielsen og Kone var her om Emd. – Meget Lommer Varmt til Medag efter Medag en sterg Torden men Den kom ikke her og Den holt sig i Norvest Stile om Aftenen

Bayern og Württemberg mellem 19. juli 1870 og 10. maj 1871. Krigen endte med en overvældende tysk sejr. Til trods for franskmændenes store overlegenhed i antal, havde de intetsteds kunnet besejre deres tyske modstandere. Krigen medførte, at kejser Napoleon III's styre i Frankrig blev erstattet af Den Tredje Republik, mens Tyskland blev samlet under Preussens ledelse." (Fra Wikipedia)

²⁴⁰ Det må vel være være "loen?"

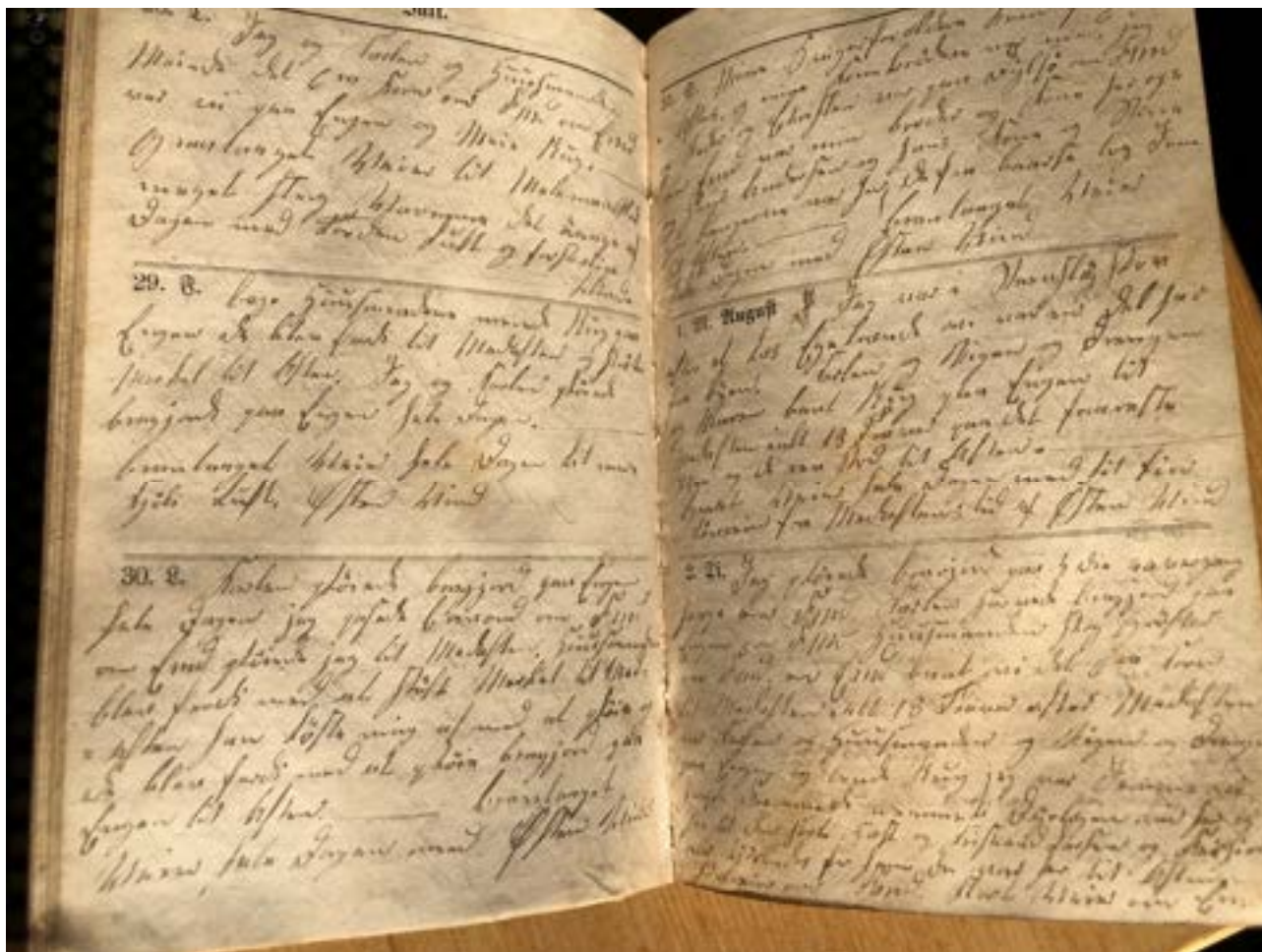
²⁴¹ Øbjerggård: Herregård ved Lundby

28. T. Jeg og Karlen og Huusmanden Meiede Det 6re Korn om Fmd om Emd var vi paa Engen og Meie Rug. – Graataaget Veier til Melemaltid meget sterg - avnere Det øvrige af Dagen med Torden Luft og Forskælige Vinde

29. F. bæge Huusmændene meiede Rug paa Engen De blev ferdi til Medaften og strøte Merkel til Aften. Jeg og Karlen pløiede bragjord paa Engen hele Dagen. – bruntaaget Veier hele Dagen Lit mere Kjøli Luft. Østen Vind

30. L. Karlen pløiede bragjord paa Engen jeg pasede bavomd om Fmd om Emd pløiede jeg Lit til Medaften. Huusmanden blev ferdi med at Skøfe Merkel til Medaften Han Løste mig af med at pløie og De blev ferdi med at pløie bragjord paa Engen til Aften. – bruntaaget Veier hele Dagen med Østen Vind

31. S. Mine Svigerforældre kom her ud i Aftes og mine Konebrødre var med Jeg og Fader og Christen var paa Dybsøe om Fmd om Emd var min broder og Kone her ope og Hans Andersen og hans Kone og Stine paa bangerne var her, De fra baarse tog Jem til Aften. – bruntaaget Veier hele Dagen med Østen Vind

August

- 1. M.** Jeg var i Steensby Skov efter et Læs Egebrænde vi var en Del her fra Byen. Karlen og Pigen og Drengen og Maren bant Rug paa Engen til Medaften i alt 18 Traver paa Det faarest Styge og De rev Slod til Aften. – Graat Veier hele Dagen med Lit fin Støvrein fra medaftens til af Østen Vind
- 2. Ti.** Jeg pløiede bragjord paa 3die aavergang her ope om Fmd. Karlen harvede bragjord paa Engen om Fmd Huusmanden slog Grøfter om Fmd. om Emd bant vi Det 6re Korn til Medaften i alt 18 Traver efter medaften var Karlen og Huusmanden og Pigen og Drengen paa Engen og bende Rug jeg var Jemme vi havde Fremmede annemmeli Dyrlægen var her og saa til Den Sorte Hest og Kristiand Larsen og F- - var kjørendes for ham De var her til Aften. – Støvrein om Fmd. Klart Veier om Emd
- 3. O.** Karlen og Huusmanden rensede bavom- -olst(?) Vendingen om Fmd jeg meiede en Slov(?) Havere og et par Slovre(?) byg og bestelte andet arbejde om Fmd om Emd var vi paa Engen binde Den Siste Rug i alt af Rug Paa Engen 40 Traver og vi rev Lit 6re slod her ope. – Taaget Veier til Melmaalstid Klart Veier Dog med Skyer Det øvrige af Dagen Østen Vind
- 4. T.** Jeg rev og bant Det 6re Korn op om Fmd. Karlen og Huusmanden grov Vendingen naaget Dybere om Fmd om Emd kjørte vi Det 6re Korn ind til Medaften og task af Det til Aften. Hans Jensens Sønner var her De var nylig kommet fra Ny-Seeland²⁴² og Dyrlægen var her. – Taaget Veier om Fmd. Klart Veier om Emd.
- 5. F.** Karlen og bæge Huusmændene meite Det 2re Korn og blev ferdi til Aften. Jeg kastede og rensede Det 6re Korn op i alt 6½ Tdr og var til Møle med 3 Tdr og jeg hentede Lit ny Havere Jem og jeg og Drengen skar Den i Hakkelse. – Skyveier hele Dagen med Østen og Sydvest Vind Dammet her i Aften
- 6. L.** Vi kjørte Rug ind fra Engen i alt 15 Læs. Jeg sate i Laden om Fmd om Emd havde vi Smede Ole til Medaften blev De ferdi. Jeg var ude og Jelve min broder om Emd til Medaften og sate en Rug for han var bleven Syg. om Aftenen kjørte jeg og Maren og Den Lile Ole til baarse. Smugt og Varmt Veier hele Dagen

²⁴² Vi har ikke før hørt om **Hans Jensen eller hans sønner, der nu var vendt hjem fra New Zealand**. I 1861 blev der fundet guld på New Zealand, og blandt andet det førte gennem 1860erne til en vis emigration, også fra Danmark. Udvandringen blev støttet fra New Zealand, og agenter var ansat til at agitere for, og sørge for afrejsen – også ved at love gratis rejse og gratis jord, hvilket dog ofte ikke var sandheden. Tit skulle rejsen betales indenfor et år efter ankomst, og jorden skulle også betales. Den kendteste dansker, der emigrerede i denne periode, var tidligere statsminister og biskop D. G. Monrad, der sammen med sin familie blev "settlerne" dernede i 1865. Emigrationen skal nok ses som en reaktion efter hans rolle i krigen i 1864, og nederaget her. En del danskere skal have fulgt hans eksempel, hvor mange vides ikke, men hvad årsagen end er, er det jo nok også i denne periode, at Hans Jensens sønner udvandrede. D. G. Monrad kom dog tilbage i 1869, så for hans vedkommende blev udvandringen ikke den store succes. Det var den måske heller ikke blevet for Hans Jensens sønner? Men D.G. Monrad blev faktisk i en efterfølgende periode ansat som agent i London, og sendte nye danske emigranter af sted for at prøve lykken.

7. S. Jeg og min Konebroder var i Præstø efter en Slodrive jeg gav 7 Rbd 3 sk for Den. Vi kom ikke Jem før Aften fra baarse. – Klart Veier med engelte Skyer og sterg blæst fra Østen

8. M. Vi meite Havere hele Dagen. Drengen bant Hørne op og han og Pigen og min Fader hentede 1 Læs til Medaften men Da fik vi en sterg Lile Rainbyge jeg skar Hakkelse efter Medaften. – Sterg blæst til Medaften med Tyge vide Skyer fra Norost og Reinbyger fra Medaften til Aften

9. Ti. Jeg pløite bragjord her ope om Fmd Karlen og Huusmanden bev ferdi med Haverefaale- - her ope om Fmd om Emd meite vi alt Haveren paa Engen ale 3. - Klart Veier med Skyer Dammet hen i mod Aften Østen Vind

10. O. Jeg og Karlen og bege Huusmændene meite Korn paa Engen om Fmd om Emd begønde vi og meie Vede fordi Det begønde og storme Drengen harvede bragjord paa Engen. Reinene Veier siste nat Sterg blæst om Fmd Storm om Emd fra Norost

11. T. Jeg og Karlen og bege Huusmændene meite Vede om Fmd om Emd bant vi Korn og jeg og Drengen kjørte ind til Medaften og fra Medaften af kjørte Anders Christend og Karlen ind og Hans Maren(?)²⁴³ og Drengen bante jeg sate i Laden. – Graataaget Veier hele Dagen, med sterg blæst fra Norost om Fmd Vinden falt Lit af om Emd

12. F. Karlen og bæge Huusmændene var paa Engen og meie Korn og De blev ferdi om Fmd om Emd kjørte vi Det Siste af Det 2re Korn ind her ope og blev ferdi til Medaften. Bæge Huusmændene meiede Det Siste af Veden til Aften. Jeg og Drengen rev Slod med Den nye Slodrive. Pigen og Karlen bant Det op. – Meget smugt Veier hele Dagen med Sonden og Norvæst Vind

13. L. Karlen og Huusmanden meiede Den Tingede(?)Havere og blev ferdi til Mellemaalstid vi haver af meiet for i Aar og De kjørte bygslod ind og vi bant Lit Havere til Meddag jeg pløiede til Mellemaalstid. Om Emd bant vi Havere til Medaften og fra Medaften kjørte vi Havere ind og sate Haverebod. – Smugt Veier hele Dagen Lit Dammet hen imod Aften. Sydvæst Vind.

14. S. Karlen skar Hakkelse om Fmd og Drengen muede under Svinene. Jeg og min Moder og Maren og Den Lile Ole var overe til Rasmus Rasmusen i Kjøng om Emd Hans Andersens var Der også Tingløverens Trine og Marie kom her ud men De kjørte med til bage. – Torden Veier om Morgenen men Den kom ikke op men vi fik en lile Rein en Timmestid Smugt Veier Det meste af Dagen

²⁴³ Da Rasmus i disse dage har to husmænd beskæftiget, og han skal huske, hvad de hver især lavede, er han for en gangs skyld nødt til at bruge deres navne. **"Anders Christiand"** (denne gang uden "a") har oftest været fæstet, og **"Hans"** blev fæstet første gang d. 13. juni 1870, hvor han er omtalt som **"Klate Hans"** fra Kostræde. Jeg mener faktisk, der står "Maren" efter fornavnet. Det lyder jo ikke som et efternavn, men måske hed hans mor Maren?

15. M. Vi bant Vede hele Dagen hen i mod 70 Traver. Min Svigerfader kom her ud om Aftenen. Christen²⁴⁴ var med Det havde Reinet meget stergt i baarse De Laa her om Naten for at hente deres Kreatuer fra Dybsø næste Dag. – Smugt Veier hele Dagen med Torden Luft Norvæst Vind

16. Ti. Jeg og min Svigerfader og Christen var paa Dybsøe efter Deres Kreatuer om Fmd. Jens Pedersen²⁴⁵ kjørte herfra da vi havde sovet til Medag om Emd var Peder Pedersen her og fik løbet en Ko og jeg og Maren og Den lile Ole og Moder var nede til Hans Andersens. – Meget sterge Reinbyger hele Dagen med forskællige Vinde.

17. O. En meget sterger Reinbyge i Morges. Jeg og Maren var i Næstved. Jeg var ope med 2 Griser jeg fik solt Dem til en Pris af 4 Rbd 4 mark pr Styge vi kom Jem til Kloken var 2, om Emd var vi ude og vende Vede og Karlen og Huusmanden kjørte Erterne Jem i alt 2 Læs og jeg og Drengen rev Havreslod. Huusmanden task Hør om Fmd Karlen Pløiede Engjord. – En meget sterger Reinbyge om FmdSkyveier Det Øvrige af Dagen med forskællige Vind

18. T. Huusmanden laste Hør Karlen pløiede til Melmaaltid. Drengen harvede lit. Jeg var ude med Hør som skulle brodes²⁴⁶ og paa Engen efter en Harve Og ude og give Kjørene. Fra Melmaalstid af vente vi Havere og om Emd bant vi Den og kjørte Den ind fra Medaften og til Aften. – Smugt Veier hele Dagen Dog med Tyge Vide Skyer Væstenvind.

19. F. Jeg rev Vei med Vede harven. Den ene Huusmand bant Slodet op efter harven Karlen og Den anden Huusmand slog Frøkløver af. De blev ferdi til Mellemaalstid. Vi bant Vede til Kloken 10½ blev vi ferdi med Den vi begønde Da og kjøre ind og vi fik kjørt ind alt til Aften i alt henimod 37 Læs. Tordenluft hele Dagen men ingen af Skyerne kom her op. Norvæst Vind

20. L. Vi bant Korn paa Engen om Fmd Det øverste Styge og vi kjørte Det ind til Medaften Der begønde vi og binde paa Det yderste Styge men vi fik en Reinbyge da Kloken var 7 vi tog Jem og skar Hakkelse min Broder og Christian fra Rønnebæg var her om Aftenen. – Torden Luft hele Dagen men vi fik kun en lile sky om Emd Norvæst Vind

21. S. Jeg og Karlen fløtede nogen Vede til Melemaalstid Da kom Anders Christiand og vi bant Det øvrige af Det yderste Korn til Medag og vi kjørte Det ind til Medaften. Klate Hans var her om Emd og fik en Gris til en pris af 4 Rbd 3 Skilling han betalt 19 Skilling paa Den. – Smugt Veier dog nogen Torden Skyer vi fik en sterger Reinbyge om Aftenen Sydvest Vind

22. M. Jeg og Drengen rev Vedeslod og vi blev ferdi til Medaften. Jeg kastede Hørfrø til Aften. Karlen og Huusmanden og Pigen rev bygslod paa Engen og bant Det op. Hans

²⁴⁴ Marens lillebror Christen på 14 år.

²⁴⁵ Altså svigerfar

²⁴⁶ = brydes

Andersen og Kone var her ope om Aftenen. – Graat Veir om Fmd Solskind om Emd Dog med Skyer Sydvest Vind

23. Ti. Karlen og Huusmanden røstede Vedesloet og noget af Haveresloet til Melemaalstid. Jeg vente Frøkløver og var nede til Hans Andersens med Dei vi bagte Der nede og vi bant Den Ligende Havre og kjørte Den ind og lagte Stenge over Loerne om Fmd om Emd bant vi havere paa Engen 20 Traver og kjørte Den Jem paa 1 Læs nær. Rasmus Rasmusen fra Salerup var her om Aftenen. – Graat Veier og Torden Luft hele Dagen og en meget sterg Reinbyge om Aftenen.

24. O. Jeg pløjede Lit bragjord om Fmd og var nede til Hans Andersen efter brød. Karlen og Huusmanden var paa Engen og rive Havereslod om Fmd. Huusmanden task Avnerne Frøkløveren. Karlen pløiede bragjord. Jeg og Maren og Moder og Den Lile Ole var i Kjøng til Jens Pedersens vi var først til Peder Larsens men De var ikke Jemme. - -Sterge Reinbyger om Emd.

25. T. Karlen pløiede til Melemaalstid. Huusmanden kaste Frøkløver jeg bragte steen og fra Melemaalstid var De nede og vende Vedeslod og Havreslod til Medag om Emd bant vi Vedeslod og kjørte Det ind og vi var paa Engen og fik hentet alt Det Der var ude. – Skyveier hele Dagen. Om Emd Torden men den kom ikke op. Norden Vind

26. F. Karlen pløiede bragjord om Fmd Huusmanden task Kløver jeg lagde Stenge og bestelte andet smaa arbejde om Fmd om Emd var jeg ude hos Peder Kjelsen med en Vovn. Karlen og Huusmanden og Pigen og Drengen bant Haveresloet op og vi kjørte Det ind til Aften og vi fik Indhøstet for i Aard. – Smaat Reinveier Det meste af Fmd Klart Veier Dog med Tordenskyer om Emd. Norden Vind.

27. L. Jeg begønde og pløie Lægjord og skar Hakkelse hen imod Aften De fra baarse kom her ud Da Det var Aften De Unge Peder og jeg var ope til Peder Pedersens om Aftenen. Karlen pløiede bragjord hele Dagen. Huusmanden kaste Kløver og De bar Haveren paa Loftet han kastede og rensede 2 Tdr Rug op og gjorde Høfrøet rent. – Skyveier om Fmd og Skyveier om Emd med Reinbyger Norost Vind

28. S. Jeg og Peder fra baarse var inde til Peder Pedersens om Fmd. Martins sønner fra Enø var Der. De fulte med her op til vores og vi var Lit ope til Peder --dersen²⁴⁷. Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde kom her ud om Emd og Jens Pedersen fra Kjøng var her og om Aftenen var jeg nede til Hans Andersens og Maren og Moder og Fader var der. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind.

29. M. Huusmanden og Drengen muede Maskinhuset om Fmd Karlen fik skot De Gammele Øi og hentede et Læs Grus til Maskingangen om Fmd jeg lavede Maskinerne og Loen til. Om Emd tesk vi 2re Korn af Det Der var sat paa Loen. – Reineveier hele Dagen til Medaften Skyveier til Aften med Norost Vind

²⁴⁷ Jeg er noget usikker på læsning af efternavnet. *Muligvis "Andersen,"* men har ikke kunnet identificere nogen af dette navn.

30. Ti. Vi tesk Det øvrige af Det 2re Korn paa Maskinloen og blev ferdi til Medaften Huusmanden begønde og kaste. Karlen lög(?) ude og pløie bragjord til Aften. Jeg var ude og skyde om Aftenen. Da jeg gik til Strande traf jeg en Urhønne paa Einbjerg og jeg skod Den og jeg skod en Graa and i fløiet alt med den gamle bøsse. – Skyveier hele Dagen med Tordensky i Medagstunden med sterg Rein Nordvæst Vind

31. O. Karlen blev ferdi med at pløie bragjord til Medaften han pløiede Lægjord til Aften. Huusmanden kastede Korn hele Dagen. Jeg bestelte alle Slags Sommerarbeider Min Fader og Moder var i baaarse. – Klart Veier med Skyer og sterg Blæst fra Vesten kolt Luft

September

1. T. Jeg og Huusmanden rensede 19 Tdr 3 skb. Korn op om Fmd. Om Emd begønde Huusmanden og tærskte Saarug. Pigen og Drengen peledede Klinten af. Karlen pløiede Lægjord om Fmd om Emd var han paa Engen og svenske bragjord. Jeg var paa Engen efter en Ko hun var bleven sy men kom si horti og jeg var ude og pløie Lægjord. – Klart Veier med Skyer og sterg blæst fra Væsten.

Rasmus Nielsen fra Kostræde fik si en lile Søn i Dag²⁴⁸.

2. F. Jeg og Karlen forkede Tang om Fmd om Emd røgnede Karlen og Huusmanden og Drengen Huuse²⁴⁹. Jeg lavede Røgtrær og var til Møle Maren var kjørende med ind til Hans Andersens men De var ikke Jemme. – Dammet Veier hele Dagen med sydvæst Vind.

3. L. Rasmus Andersen fra Kostræde var her i Morges om Syned i Salerup til Lars Rasmusens Karlen og Huusmanden røgnede Huuse om Fmd Drengen lagte i og De blev ferdi. Huusmanden task Saarug om Emd Karlen var paa Engen og svenske bragjord. Jeg lavede Røgtrær om Fmd om Emd var jeg ude og pløje Lægjord. – En Sky Rein om Fmd og ReineVeier fra Medaften og til ud paa Naten. Sydvæst Vind og Sonden Vind

4. S. Jeg og Maren var til Kjerken om Fmd om Emd kom Jens Pedersens De Unge fra Hammer her ud og vi var ude til Christenes og Da vi kom Jem var Rasmus Nielsen fra Kostræde her og La os vide han havde faaet si en lile Søn. – Klart Veier hele Dagen med Væsten Vind.

5. M. Jeg og Karlen var i Steensbyskov efter Egetræ Hans Andersen var Der også med 2 vovne. Huusmanden var her ikke om Fmd om Emd task han Saarug Drengen peledede Rug. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Væsten Vind

²⁴⁸ Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår det, at gårdmand **Niels Rasmus Nielsen og hustru Gertrud Andersen**, 21 år, Kostræde, fik en søn, der d. 16. oktober blev døbt **Niels Peter Nielsen**. Fadderne var **Rasmus Christensen** på Svinø, og gårdmændene **Rasmus Rasmussen** og **Peder Pedersen**, begge af Køng.

²⁴⁹ Flere gange tidligere har der været tale om at "røge Huuse," efter at Rasmus har lavet "røgtræ." Det må være det samme her. Men hvad?

6. Ti. Karlen blev ferdi med at svenske bragjorden han begønde at Faalharve den. Huusmanden task Saarug hele Dagen Drengen pelede. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd med 3 styger Egetræ jeg kjørte Jem for ham og ude med Christenes Vovn jeg havde laant om Emd lavede jeg paa en Hoggeblog. Dammet Veier hele Dagen med Sønden Vind.

7. O. Jeg og min Fader var i Næstved Karlen blev ferdi med at Faalharve paa Engen han begønde at pløie til Rug der ude. Huusmanden task Saarug. Drengen pelede.

Den Franske Kejser blev taget til Fanke i Løverdags Den 3. September af Preussen²⁵⁰. – Reineveier en Del af siste Nat og i Morges Klart Veier Det øvrige af Dagen med Skyer og Sønden Vind

8. T. Vi bagte til Mekemusgilde om Fmd om Emd var jeg og Maren i Kostræde til Rasmus Nielsen med barselforæring Karlen og Drengen pelede Rug om Fmd og De blev ferdi Huusmanden blev ferdi med at taske Saarug om Fmd om Emd kastede han Den Karlen var paa Engen og pløie bragjord om Emd. – Reineveier hele Fmd Klart vier med Skyer om Emd og stergt blæst fra sydvæst Storm om Naten

9. F. Jeg og Drengen rensede 5 Tdr 5 Skb Rug op om Fmd om Emd var jeg paa Fatigaarden til at vælge en Valgmand til Landstinget²⁵¹ valgt blev Peder Simonsen

²⁵⁰ *Fra Wikipedia, uddrag vedr. Den Fransk-Tyske Krig:* "Kejser Napoleon III tages til fange, republikken indføres i Frankrig

Endelig angreb tyskerne franskmændene fra alle sider i slaget ved Sedan den 1. september. Mac-Mahon var blevet såret tidligt under slaget, og general Emmanuel Félix de Wimpffen overtog kommandoen. Dagen efter overgav Napoleon III sig og blev taget til fange med sine 104 000 soldater. Det var en overvældende sejr for preusserne, ikke bare havde de taget en hel fransk armé til fange, mens den anden blev holdt indespærret i Metz, men de havde også fanget Frankrigs leder. Da nyheden om kejserens tilfangetagelse nåede Paris, førte det til, at det franske kejserdømme blev afviklet under en fredelig revolution. Det blev erstattet med den tredje franske republik."

²⁵¹ Fra "Danmarkshistorien.DK": **Valg til Landstinget fra 1866 til 1915:** Med grundlovsændringen i 1866 fik landets rigeste - hovedsageligt godsejerne - en mere central position ved landstingsvalg. Landstinget skulle herefter bestå af 66 personer, hvoraf kongen udnævnte tolv, der sad på livstid. Derudover blev syv valgt i København, og de resterende valgtes i de øvrige valgkredse. I København valgtes de, der havde valgt til Folketinget, et antal valgmand. Imidlertid valgtes de vælgere, der det seneste år havde betalt mest i skat, et lige så stort antal valgmænd - 50 % af Københavns valgmænd var altså valgt af hovedstadens rigeste. En lignende ordning gjorde sig gældende i landets øvrige valgkredse. Her valgtes hvert landsogn én valgmand, og samtlige købstæder valgtes halvt så mange valgmænd som samtlige landsogne. I købstæderne valgtes de rigeste som i hovedstaden halvdelen af valgmændene, mens halvdelen af valgmændene i landkredsene var såkaldte 'umiddelbare valgmænd', der ikke var folkevalgte, men blev tildelt posten som valgmænd, idet de betalte kredsens største skatter. Valgmændene valgtes efterfølgende de 54 landstingsmænd efter forholdstalsvalg; en valgmetode, hvor mandatfordelingen følger stemmefordelingen. Valgsystemet blev dermed i 1866 indrettet, så hovedstaden og købstæderne udpegede markant færre valgmænd end landdistrikterne - dette uden hensyntagen til, hvor det største antal indbyggere befandt sig eller i fremtiden ville komme til at befinde sig. Endvidere var de største skatteydere sikret to stemmer og en vægt på mindst 50 % i udpegningen af landstingmedlemmerne. Resultatet blev et Landsting, der på grund af den privilegerede valgret ikke afspejlede befolkningen politisk og socialt, og som dermed kom til at udgøre en konservativ modvægt til Folketinget.

Kostræde. – Klart Veier til Medaften Skyveier med Reinbyger tiil Aften og hele Naten Sydvæst Vind

10. L. Vi havde Mekemusgilde i Dag. Karlen Dugede lit paa Havereboen²⁵² om Fmd Huusmanden task lit løs Rug og kastede Den om Fmd om Emd var mine Svigerforældre og min Broder og Svogers og Stine paa bangerne og Huusmændene her til Mekemusgilde. Vi var paa Jagt efter en Hare jeg andskudt Den men vi fik Den ikke. – Meget stergt Reineveir fra Medag til Det var næsten Aften med sterg sydvæst Vind

11. S. Mine Svigerforældre tog til Kjøng om Emd om Fmd var jeg og Jens Pedersen nede til Hans Andersens. Rasmus Nielsen fra Kostræde kom her ud om Fmd med 6 Tdr Vede til at saa jeg og han var lit paa Jagt men vi traf ikke noget. Maren var syg hele Dagen og i gaar. - Klart Veier hele Dagen med Skyer og væsten Vind. Kveiet begønde og lige inde om Naten.

12. M. Jeg saate Rug paa Engen i alt 4 Tdr og blev ferdi til medaften Karlen harvede Rugen ned med to Tint Huusmanden grov fra Steen og bragte Steen op jeg var med og brage Steen op fra Medaften til Aften Kveiet begønde at lige inde om naten. - Smugt og klart Veier hele Dagen med Sydvæst og Sønden Vind

13. Ti. Jeg leverede Steen om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den Lile Ole i Salerup til Rasmus Rasmusens. Karlen harvede paa Engen og blev ferdi til medaften Huusmanden bragte Steen og De kørte nogen Læs Steen fra medaften til Aften. – Skyveier hele Dagen og sterg Rein hele Naten med Sønden og Sydvæst Vind Jorden meget opbløt

14. O. Karlen og Huusmanden kørte 2 Læs Steen om Fmd. Da begønde De og bro²⁵³ og De blev ferdi med at bro til Aften. Jeg var paa Dybsø efter hoset²⁵⁴ om Fmd om Emd baarede jeg Steen og skar Hakkelse. – Smugt Veier dog med Skyer og en engelt Sky med Støvrein Norden Vind

15. T. Jeg var kjørendes for min Fader til Lunby Stasiond Da Jernbanen blev ov—et for Prøveture han ville kjørt med til Kjøbenhavn men Der var ikke Plas²⁵⁵. Væveren var kjørt med til Lunby. Karlen og Huusmanden kørte Steen hele Dagen og De blev ferdi med Dem De kunne læse paa en Vovn. – Skyveier med engelte Reinbyger. Norden Vind

²⁵² = Havreboden

²⁵³ Bro: = brolægge med de sten, de havde hentet

²⁵⁴ Hoset: = det føl, der var sat ud på Dybsø i maj

²⁵⁵ Den Sjællandske Sydbane fra Roskilde over Køge og Næstved til Masnedsund blev bygget af Det Sjællandske Jernbaneselskab på en koncession fra den 24. januar 1868 og banen blev indviet den 4. oktober 1870.

Det kan være svært alene på grundlag af dagbogen at få et indtryk af "Fader" – Ole Christensen, der på dette tidspunkt er 78 år. Men det lille notat viser en frisk ældre mand, der har mod på et eventyr. Der ikke var plads, men se 8. oktober!

16. F. Karlen og bæge Huusmænd og Drengen og Pigen task Vede hele Dagen i alt 16 Traver. Jeg muede vor Halmhæsen²⁵⁶ skulde staa og jeg bant de smaa Kalve og jeg var efter 1 Læs Tang til Skolen om Fmd om Emd var jeg ude og harve bragjord. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Norvæst Vind. Vi havde spæle Kvinder²⁵⁷

17. L. Huusmanden kastede Vede hele Dagen Karlen fik 4 skot De unge om Fmd om Emd skar de Hakkelse og bar brænde ind Drengen harvede bragjord om Fmd Jeg lavede ind Kastestol²⁵⁸ om Fmd var jeg ope hos Den Lile Niels i Ring med Gæs i alt 21 til en Pris af 2 Rbd 8 sk Styget. Maren og Den Lile Ole var med vi kjørte til baarse. – Stergt Reineveier hele Emd med sydvæst Vind.

18. S. Karlen var i Kostræde og kjørte 1 Læs fra Noret Jem for Huusmanden om Fmd min moder var til Kirke Der var Høstpræding²⁵⁹ vi kom Jem fra baarse lit inpaa Aften Hans Andersen og Kone og Skræderpigen og hindes Broder Jens var her om Aftenen. – Klart Veier med Skyer og Norvæst Vind

19. M. Karlen og Huusmanden kjørte Møi hele Dagen og blev ferdi til Aften pa Det Styge af Engjorden vi ikke fik møiet i Sommer Karlen hakke af Huusmanden brud paa. Jeg og Drengen rensede Vede op hele Dagen i alt 19 Tdr om Aftenen var jeg paa Jagt og Skod 2 Ender. – Meget smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind.

20. Ti. Jeg og Maren og Karlen og Huusmanden var til Marked Vi hvade Det lile Hos til Marked og vi fik solt Den til en pris af 70 Rbd. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd med Skyer og sydvæst Vind

21. O. Karlen og Huusmanden bragte steen op og kjørte Steen af bragjorden og Karlen begønde og pløie til Vede Huusmanden Dugede Havrebod Jeg baarede og slod²⁶⁰ Steen om Fmd om Emd var vi ude til Christenes til Mekemusgilde alle sammen. – Klart Veier hele Dagen med Norvæst Vind.

22. T. Jeg var ude efter strandsand og jeg Læstede Vede om Fmd om Emd var jeg med og pløie til Vede. Karlen pløiede til Vede hele Dagen. Huusmanden dugede Havrebod om Fmd om Emd var han paa Engen og grave Grøfterne ud paa Rugstyget. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind.

²⁵⁶ "vor" betyder, efter sammenhængen her, "hvor."

²⁵⁷ Kan det være "spille-kvinder," der har været på besøg? Altså en pendent til omvandrende spilemænd?

²⁵⁸ "ind" må være fejlskrift for "en". **Kastestol:** " lille lav stol, hvorpaa den, der "kaster" kornet, sidder. VSO. Feilb " (fra Ordbog over Det danske Sprog)

²⁵⁹ Vel "høstprædiken"

²⁶⁰ "bar og slog"?

23. F. Jeg var med og pløie til Vede om Fmd om Emd saate jeg 3 Tdr. Karlen pløiede til Medaften Han var saa med og Harve til Aften Den ene Huusmand Dugede Havrebod Den anden var ude og Strø Vandingsrør af om Fmd om Emd bar han Vede til mig og var Lit med og Harve. – Meget smugt Veier hele Dagen og Stille om Fmd Lit Væsten Vind om Emd.

24. L. Jeg og Karlen pløiede til Vede om Fmd og jeg Saate Det Styge til Havegærdet jeg Lenvte(?)²⁶¹ fra forige Dag om Emd harvede Karlen og Drengen Det Styge ferdi til Havegærdet. Jeg bestelte alle Slags Smaa Arbejder om Emd. – Meget smugt Veier hele Dagen og stille

25. S. Jeg og Peder Pedersen og hans broder Jørgen var paa jagt om Fmd og vi skod 2 Hare. Peder Pedersen skod Den ene og jeg skod Den anden. Om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder nede til Hans Andersens. Peder Pedersens fra Kjøng var her ude i Gaar. – Meget smugt Veier hele Dagen Varmt og stele

26. M. Jeg og Karlen pløiede til Vede og vi blev ferdi til Medaften jeg saate til Aften og vi fik tilsaaet for i Aar ialt 6 Tdr. 2 Skb. Vede. Karlen og Drengen harvede fra Medaften og til Aften. Huusmanden Dugede Havrebod og han blev endeli ferdi. – Meget smugt veier hele Dagen Varm og stile

27. Ti. Jeg lavede paa Gaasehuset og var ude hos skiberen med 4 Tdr Vede og 2 Tdr Rug som jeg lod fragte til Kjøbenhavn om Fmd. Om Emd var jeg til Møle. Karlen og Drengen blev ferdi med at Harve om Fmd om Emd kørte De ud paa Øster”-”ingen(?) ud paa Vede??. – Meget smugt Veier hele Dagen stile

28. O. Jeg og min Fader var i Næstved og jeg havde et Læs Vede med til Retestrup Møle²⁶². 5 Tdr til en af 9 Rbd 3 Mark 8 Skilling pr Td jeg solte Harene til en pris af 5 Mark 8 Skilling pr Styge Karlen og Drengen kørte Møi hele Dagen

29. T. Huusmanden blev ferdi med at tærskte Havreslod og kaste og rensede Det op i alt 4 Tdr 6 Skb. Karlen pløiede Lægjord paa Engen hele Dagen Jeg lavede Gaasehuus og blev ferdi til Medaften. Da gik jeg ud til Lars Pedersens til Mekemusgilde. – Smugt Veier hele Dagen og stile.

30. F. Karlen og bege Huusmændene og Drengen og Pigen task Vede i alt 12 Traver. Jeg var lit paa Jagt om Fmd men jeg traf ikke noget om Emd pløie jeg Lægjord her ope. – Graat Veier hele Dagen men stile / Gæsene kom ind og fede i Dag.

Oktober

²⁶¹ ”levnede”?

²⁶² **Rettestrup** ligger nord for Svinø, tæt ved Gavnø. I samme linie er han kommet til at springe ordet ”pris” over.

- 1. L.** Jeg pløiede Lægjord om Fmd Karlen kjørte Møi ude for -? - vor Møding jeg havde kjøbt til en pris af 2 Mark 8 Skilling - - Læs om Fmd om Emd pløiede han Lægjord Huusmanden kastede Vede hele Dagen og han blev ferdi. Jeg og Maren og Moder og Den Lile Ole var overe til Peder Larsen i Kjøng til en lile Vesit om Emd. - Graat Veier hele Dagen men stele.
- 2. S.** Jeg og Karlen rensede 7 Tdr 4 Skb Vede op om Fmd og skar Hakkelse. Drengen var til Kirke om Fmd om Emd var vi samelede i Smeden og betalte Deinetønde med 4. Rbd 4 Mark 2 Skilling og der var Aquond i Skolen paa et Skolebor og Beng. Klart Veier hele Dagen med Lit Sydvest Vind
- 3. M.** Jeg pløiede Lægjord herope hele Dagen og var nede til Hans Andersens med -?-om Fmd Karlen pløiede Lægjord paa Engen hele Dagen. Graat Veier hele Dagen men Milt og Stele.
- 4. Ti.** Jeg pløiede Lægjord herope hele Dagen. Karlen blev ferdi med at pløie Lægjord paa Engen han begønde og pløie til Havre Derude. Vi havde Heileren²⁶³ han kom i gaar. Peder Pedersen og hans Broder Jørgen var her om Aftenen. - Graat Veier om Fmd Skyveier om Emd med Lit Sønden Vind
- 5. O.** Jeg blev ferdi med at pløie Lægjord om Fmd om Emd nede til Hans Andersens til Mekemusgilde alle Sammen. Der var Mosik om Aftenen. Karlen pløiede til Havre paa Engen. Vi havde Heileren. - Skyveier Det meste af Dagen med blæst fra Sydvest og Væsten
- 6. T.** Karlen pløiede til Havre paa Engen og blev ferdi til aften med at pløie paa Engen for i Aard. Drengen savede brænde om Fmd om Emd var jeg og han ude og baare efter Merkel men vi kunde ikke træffe noget got Merkel. - Tyge sorte Skyer hele Dagen med blæst fra Væsten
- 7. F.** Jeg og Karlen baarede efter Merkel om Fmd og vi traf noget paa vor Ager. Drengen savede brænde om Fmd om Emd begønde Karlen og Drengen at grave Jorden af Merkelkulen. Jeg var ude efter et Læs Sand om Emd og nede til Hans Andersens med Hør som her var heilet. - Skyveier hele Dagen med væsten Vind Kjøli Luft
- 8. L.** Jeg og Maren og Den Lile Ole og Moder var i baarse til Mekemusgilde min Fader tog til Kjøbenhavn i Dag med banetaaget. Karlen og Drengen kjørte Jord af Merkelkulen. - Graat Veier om Fmd Smaat Reineveier om Emd til Medaften Stergt Rein til Aften og hele Naten

²⁶³ **Hegler, en.1)** (nu l. br.) person, der hegler hør ell. hamp. -- fra [ODS](#) bind 7, 1925

9. S. Vi kom Jem fra baarse om Emd Hans Andersen var her ope om Aftenen Karlen og Drengen skar Hakkelse om Fmd. – Graat Veier hele Dagen med lit Rugrein om Fmd sterkt Reineveier hele Naten med Væsten Vind

10. M. Karlen og Drengen begønde og kjørte Merkel Karlen skal grave paa akort for 5 Mark pr 100 Aas(?) Jeg var ude og pløie lit til Havre om Fmd om Emd var jeg aavere hos Dogtoren for Maren. – Skyveier hele Dagen med sterg blæst om Aftenen.

11. Ti. Karlen og Drengen kjørte Merkel Jeg og Maren var aavere om Fmd hun var ikke rask. Om Emd slagtede vi Den lile Gris han veiede kuns 3 Lispund 2 Pund Hans Andersen jalp os. – Skyveier hele Dagen med sterg blæst fra Norvæst. Floden var inde. Jeg skod en And om Aftenen.

12. O. Vi mote kassere Merkelgraven og jeg Karlen baarede efter Merkel om Fmd og De begønde paa en ny Merkelgrav om Emd jeg var ude og pløie til Havre om Emd. Rasmus Nielsen fra Kostræde kom her ud til Aften og vi var ude og skyde Ender han fik en Gravandrig jeg skod 2 Ender. – Klart Veier hele Dagen

13. T. Karlen klapede sine Treskoer²⁶⁴ og skopede Avnerne op om Fmd om Emd pusede han Seletøi. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersen om Fmd om Emd var jeg ude hos skiper Hans Peder med 7 Tdr Vede han skulde fragte til Kil²⁶⁵ om Aftenen var jeg ude og skod 2 Ender. – Stergt Reineveier hele Dagen med Sønden og Sydvæst Vind

14. F. Jeg pløiede til Havre hele Dagen Rasmus Andersen fra Kostræde var her om Fmd om at vi skulde paa Gærsyn hos Anders Fransen i Salerup paa Mandag. Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. Jeg var paa Jagt om Aftenen og skod en And. - Klart Veier hele Dagen med Norvæst Vind. Floden var inde.

15. L. Min Fader og Moder var i Næstved. Karlen pløiede til Havre hele Dagen Jeg lavede en Støvlekneit og bestelte andet Smaa Arbejder Drengen var i Kjøng hos Dogtoren efter nogen Medisin til Maren om Fmd. Om Emd muede han under Sviinene. – Skyveier hele Dagen med Østen Vind.

16. S. Jeg og Maren var til Kjerke hun gav Pote²⁶⁶ til Rasmus Nielsens Søn i Kostræde. Jeg og Maren og Ole og Moder var Der ope til en lile Vesit om Emd Der var kun Peder Andersens og Rasmus Rasmusens fra Køng Der. Vor Pige bar et Barn i Myrup for sin Moster. – Skyveier hele Dagen med Østen Vind.

²⁶⁴ **Klappe træsko:** " klappe-træsko subst. = træsko, hvis underside er et fladt bræt; til færdsel i og omkring tørvegrav. Når tørvegraveren gik oven på tørvejorden og gravede, måtte han have klaptræsko på for ikke at synke i og træde bænken i stykker (jf. bænk 3). Til Brug ved Paa' og Aflæsningen af Tørvene " medbragtes (bl.a.) et Par Klaptræsko." Citat fra "Jysk Ordbog," men de har altså nok været udbredt generelt.

²⁶⁵ **Kiel?**

²⁶⁶ = **barselspotte. Rasmus Nielsens søn** blev døbt denne dag. Se note for 1/9-70.

17. M. Jeg var paa Gærnsyden i Sallerup hos Peder Fransen og De blev enige om at lade Den Gammele Grøft U-- imod at rense Den op Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen og jeg fik en. Karlen og Drengen vaskede Fjerevovnen²⁶⁷ og muede Smaagristerne og savede brende. – Reineveier hele Dagen med Østen og Sønden Vind

18. Ti. Flyttedag. Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. Jeg pløiede til Havre hele Dagen om Aftenen var jrg ude og skyde Ender men fik ingen. – Klart Veier om Fmd Skyveier om Emd med Sønden og Sydvæst Vind

19. O. Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. Jeg pløiede til Havre hele Dagen Jens Nielsen var her om Aftenen. Jeg var ude og skyde Ender men fik ingen. – Graat Veier om Fmd Skyveier om Emd med Sydost Vind

20. T. Jeg pløiede til Havre hele Dagen Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. Om Aftenen var jeg ude og skyde Ender. Jeg fik 2. – Graat veier om Fmd Skyveier om Emd med Sydost og Sønden Vind

21. F. Karlen skar Hakkelse og han task Erter hele Dagen Drengen muede Hønsehuset og bestelte andet Smaaarbeide. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var vi sammelede nede hos Sven Christensen og betale Komunalpenge. – Stergt Reineveier hele Fmd Skyveier om Emd med Sønden Vind

22. L. Jeg og Karlen og Drengen og Pigen vi task Vede hele Dagen I alt 12 Traver Uorgler(?) Pigen kjørte Maskinen. Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen, mn jeg fik ingen. – Taaget Veier om Morgenen og Aftenen Smugt Veier Det øvrige af Dagen og stele

23. S. Jeg og Drengen var paa Engen og læte for Vand om Fmd om Emd var Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde her og Christen og Anne fra baarse²⁶⁸ og Peder Pedersens Christiand og Hans Andersen og Kone. Jeg og Rasmus Nielsen og Christiand var paa jagt om Aftenen. Christiand skod en And. – Graat Veier hele Dagen med Blæst fra Sydost

24. M. Karlen og Drengen gjorde Maskinloen ren og vi taske en Trave Vede om Morgenen og De skar Hakkelse om Fmd om Emd var Karlen efter et Læs Tang og han fik bagskot De Gammele Øi. Drengen muede under Sviinene. De fra baarse tog Jem til Medag jeg var til Møle om Fmd om Emd begønde jeg og kaste Vede om Aftenen var jeg ude og skyde Ender jeg fik en. – Reineveier om Fmd Skyveier om Emd med Sydost Vind

25. Ti. Jeg kastede Vede om Fmd og blev ferdi til Medag. Jeg og Drengen rensede Vede om Emd i alt 10 Tdr 4 Skb om Aftenen var jeg og Maren nede til Hans Andersens. Karlen pløiede til Havere hele Dagen. – Reineveier om Fmd Skyveier om Emd med Sønden Vind. – Vi tog Kveiet ind i Dag

²⁶⁷ = **Fjedervognen.** Se note for 14/9 – 69.

²⁶⁸ Marens yngre søskende

26. O. Jeg var i Næstved med 8 Tdr Vede til en Pris af 4 Rbd 4 Mark pr Tdr. Karlen task Erter hele Dagen. Drengen feiede Gaar. Rasmus Rasmusen fra Kjøng holt her med Hesten og Vovn han var her til Skoleecam²⁶⁹. – Klart Veier hele Dagen med engelte Skyer og Sønden Vind

27. T. Jeg pasede Kreatuer om Fmd og om Emd begønde jeg og lave paa en Stige. Karlen task Erter hele Dagen han blev ferdi med at Tærsk Dem og kaste og rense Dem op. Der blev i alt af Erter 2 Tdr 1 Skb. Drengen feiede Gaar. – Klart Veier hele Dagen med Skyer og sydvæst Blæst. Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen og fik en

28. F. Prinds. Carolines Føds. Jeg lavede paa Stigen hele Dagen. Karlen blev ferdi med at pløie Havrejorden vi fik afløiet for i Aard og han skar Hakkelse om Fmd om Emd var han til Ungdomsgilde ope til Hans Andersens. Pigen var om Aftenen. Min Moder var i Hammer kjørendes med Hans Andersens Der var Aquond i Hammer Præstegaar. Drengen blev ferdi med at feie Gaar og han pasede Kreatuer. – Skyveier hele Dagen med engelte Reinbyger og sydvæst Vind

29. L. Jeg lavede paa Stigen hele Dagen om Fmd slagtede vi Gæs og jeg peledede Gæs om Fmd. Den beste Gaas veiede ploknet 13 Pund. Drengen pasede Kreatuer og var med at slagte Faaret.²⁷⁰ Karlen kom ikke fra Gilles Før Aften Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen og fik en. -

30. S. Jeg og Maren var til Alters i Dag Peder Pedersens var her om Emd og Aftenen. Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen. Jeg Anskod 3 Ender men fik ingen af Dem. – Skyveier om Fmd og Dammet Stergt Rreineveier om Emd og ud paa Aftenen med Sydost Vind

31. M. Karlen var ude og fik skot De Unge Hæste om fmd om Emd task De 6re Korn nemli Karlen og Drengen og bege Pigerne²⁷¹ og min Fader Vi bagte om Fmd om Emd kjørtte jeg om Maren og Den lile Ole til baarse. – Skyveier hele Dagen med Sydvæst Vind

²⁶⁹ = "Skole – eksamen," formentlig. Rasmus Rasmusen kan have fået et hverv som censor til eksamen for de mindre klasser? (Fra familiehistorien ved jeg, at sønnen af vores Rasmus – her i dagbogen på dette tidspunkt kendt som "Den lile Ole" – en generation senere netop havde det hverv, godt nok ikke på denne egn, men i Haslev, hvor han boede på det tidspunkt. Han skal selv have fortalt, at han dengang gerne ville give de rigtigt dygtige børn "UG+," men læreren måtte fortælle ham, at den karakter fandtes ikke -)

²⁷⁰ Rasmus nævner ikke noget om, at et får også blev slagtet, men ordet kan næppe læses anderledes, så det må han nok have glemt

²⁷¹ Vi har hidtil kun hørt om 1 pige i husstanden, men her er de altså 2? Der optræder senere, d. 20. dec., for første gang også en "lillepige." Det er formentlig samme pige.

November

- 1. Ti.** Jeg og Maren var i Præstøe og vi kom Jem om Aftenen. De blev ferdi med at Tærskede Det 6re Korn til Medaften i alt 13 Traver og Karlen begønde at kaste. – Skyveier hele Dagen med Norost og Norden og Norvæst Vind.
- 2. O.** Karlen kastede Det 6re Korn og blev ferdi til Aften. Jeg blev ferdi med at lave Stigen om Fmd om Emd pasede jeg Kreatuer og bestelte andet Smaaarbejde. Drengen var ude og bede til Vesit om Emd. Stine paa bangerne var her om Emd. Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen men fik ingen og ope til Peder Pedersens og spise Pølse. Skyvier hele Dagen med Norvæst Vind
- 3. T.** Jeg og Karlen rensede Det 6re Korn op om Fmd i alt 11 Tdr 4 Skb. Karlen task Rug om Emd. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersens og bede Dem til Vesit og ude til Christenes og bede Dem og paa jagt om Aftenen jeg anskod en And men fik den ikke. Drengen vaskede Den lile Vovn og pasede Kreatuer og andet smaa Arbeide. – Skyveier hele Dagen med lit Sydvest Vind
- 4. F.** Jeg feiede Gaar om Fmd Karlen task Rug Drengen pasede Kreatuer. Om Emd havde vi Fremmede nemli Rasmus Rasmusens og Peder Larsens og Jens Pedersens fra Kjøng og Jens Nielsens og Hans Andersens og Christenes og mine Svigerforældre fra baarse. – Meget smugt Veier hele Dagen med lit Vind fra Væsten. Rasmus Nielsen fra Kostræde var her.²⁷²
- 5. L.** Karlen task Rug og kastede og rensede Den op til Koken 2 i alt 2 Tdr 2 Skb og De gjorde Maskinloen ren og vi task 3 Traver Vede om Emd. Jeg og min Svigerfader var nede til Hans Andersens om Fmd De tog Jem til Medag. – Meget smugt Veier hele Dagen med lit Norvæst Vind
- 6. S.** Drengen var til Alters. Karlen pasede Kreaturer. Jeg var til Møle og min Broder var her om Fmd om Emd var Peder Pedersens Jørgen og Rasmus og deres Moder her. – Graataaget Veier hele Dagen men stele og milt
- 7. M.** Vi task 9 Traver Vede og blev ferdi til Kloken 2 Karlen begønde Da og kaste Drengen muede og pasede Kreatuer. Jeg var paa Engen og læte for Vand. – Graataaget Veier hele Dagen med Rein om Morgen og Aftenen med stele og milt vi rev Fjer om Aftenen
- 8. Ti.** Karlen kastede Vede og blev ferdi til Medag og vi rensede Den op til Kloken 2 i alt 8½ Tdr. Karlen lagte Broen om i Hæstenes Baars²⁷³ om Emd Jeg pasede Kreatuer hele Dagen Drengen bar Avner hen. Jens Pedersens Peder fra Hammer var her om Emd og

²⁷² Anledningen til denne "Vesit," som familie og nærmeste vennekreds var blevet indbudt til i løbet af dagene forinden, fremgår ikke – hvis der var en??

²⁷³ = Bås, vel.

bede os til brøjlup til Fredag. – Stergt Reineveier om Fmd Skyveier om Emd med Sydvæst Vind

9. O. Jeg var i Tabernøie med Vede til en pris af 10 Rbd 2 Mark pr Tdr. Karlen og Drengen begønde at kjøre Merkel i gjem. – Klart Veier hele Dagen med engelte Skyer og Sydvæst Vind

10. T. Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og var overe hos Doktoren om Fmd om Emd var jeg ude og skulde kjøre Sand op men Det var ikke Lavvande Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen Jeg og Maren og Moder og Fader og Den lile Ole vi var nede til Hans Andersens om Aftenen. – Graaat Veier hele Dagen men stele

11. F. Mortens Dag. Karlen og Drengen skor Hæste og Svinehakkelse om Fmd og De kjørte Merkel om Emd. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var i Hammer til min Kosines Maren Kerstine brøjlup²⁷⁴. Graat Veier hele Dagen med Østen Vind. Rein siste Nat

12. L. Karlen task Rug hele Dagen. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og Drengen vaskede Vovn jeg hokkede et Styge op til Skoleskafter²⁷⁵ og savede Det ud og ope og see til Peder Andersen han var sy og ude og skyde Ender om Aftenen men fik ingen. – Graat Veier hele Dagen Stergt Reineveier og Storm om Aftenen fra Sydost

13. S. Karlen og Pigen var til Alters. Jeg og Drengen var ude og kjøre Sand op om Fmd vi kjørte 8 Læs op og vi pasede Kreatuer hele Dagen om Aftenen var jeg ude og skyde Ender men fik ingen. Hans Andersen og Kone var her om Aftenen og vi havde Salemageren²⁷⁶. – Graat Veier hele Dagen med Storm for Sønden Stergt Rein om Naten

14. M. Karlen task Rug hele Dagen Jeg malede en Flødespand om Fmd om Emd skole jeg minne Træskoer og jeg og Drengen pasede Kreatuer hele Dagen om Aftenen var jeg ude og skyde Ender jeg skod 3 Ender i et skud. – Graat Veier hele Dagen med blæst fra Sønden

15. Ti. Jeg og Maren og min Fader var til Mortensmarked. Karlen task Rug hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og og muede under Sviinene. – Graat Veier hele Dagen med Rein om Morgenen og om Aftenen og om Naten med Sønden Vind

16. O. Karlen task Rug hele Dagen. Jeg var ude og læte for Rørerne om Fmd om Emd malede jeg Malkespendene og jeg og Drengen pasede Kreatuer hele Dagen og Drengen

²⁷⁴ I Hammer Kirke blev denne dag blev pigen **Maren Kirstine Jensen i Hammer** viet til ungkarl **Jørgen Rasmussen i Fiskebæk, Skjelby Sogn på Falster**, 26 år gammel. Maren Kirstine var 22, født og konfirmeret i sognet, og datter af **gårdmand Jens Pedersen, Hammer** (3/2-1818 – 19/11 – 87.) Rasmus omtaler hende som "kusine." Hendes oldefar på fædrene side, Christen Pedersen, er Rasmus' farfar. Hun er, teknisk betegnet, "halvkusine, forskudt 1 led."

²⁷⁵ Mon ikke, det er til "skovleskafter?"

²⁷⁶ "Sadelmageren", vel?

vaskede Vovn og vi sate Merkelkaserne i Tørveier. – Graat Veier hele Dagen med sterge Reinbyger og Sønden Vind

17. T. Karlen task Rug hele Dagen og han og Drengen skar Kvei og Hæstehakkelse om Fmd om Emd bar Drengen Hakkelse hen og De sate brovler(?) sammen. Jeg var paa Engen og læte for Vand om Fmd om Emd var Vilhelm paa Bangerne her med mine Støvler De kostede 7 Skilling. Jeg og Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Klart Veier med Skyer og Sønden Vind.

18. F. Karlen task Rug hele Dagen. Jeg lavede paa et nyt Slivetøi²⁷⁷ og jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg var til Møle om Emd om Aftenen var Hans Andersen og Møleren her Graat Veier hele Dagen med lit Sønden Vind

19. L. Karlen task Rug til Medag og han kastede om Emd og og var nede hos Svend med den Kalk som jeg skyldte ham. Jeg blev ferdi med Slivetøiet om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder i Kostræde til Hans Pedersens. – Klart Veier med Skyer og Taaget Luft men stele.

20. S. Jeg og Maren og Moder var til Kirke. Karlen og Drengen skar Hakkelse og rensede Rugen op i alt 7 Tdr 1 Skb og De pasede Kreatuer. Om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder ude til Christenes. – Skyveier hele Dagen men stele Østen Vind om Aftenen

21. M. Karlen og Drengen kørte Steen paa Veien hele Dagen i alt 10 Læs og Drengen pasede Kreauer. Jeg var med at læse Steen om Fmd om Emd var jeg nede til Hans Andersens og jelp ham og slagte 2 Griser og ude hos Christen og jelp ham og slagte 1 Gris De havde solt til Jens fra lunby til en Pris af 20 Mark 8 Skilling pr. Lispund. – Smugt og Klart veier hele Dagen med lit Vind fra Sønden men Rein igjen om Naten.

22. Ti. Karlen var til Aqond i Risbyskoven og kjøbe brænde til sin Moder. Jeg og Drengen skar Kvei og Hæstehakkelse og vi gjorde Maskinloen rend til at Tærske og jeg var til Møle og om Aftenen var jeg nede til Hans Andersens og spise Pølse. Drengen vaskede Vovn til om Emd. – Reineveier om Fmd Graat Veier om Emd med Sønden Vind

23. O. Vi task Vede hele Dagen i alt 12 Traver og jeg og Drengen pasede Kreatuer tillige vi havde Peder her ope og kjøre for Pigen var i Skole. – Klart Veier om Fmd Graat Veier om Emd med sterg Sønden Vind. -

24. T. Karlen kastede Vede hele Dagen og blev ferdi til Aften. Jeg lavede paa en balbine til at vinde Garn paa. ²⁷⁸ Drengen vaskede Vovn og smurte et holt²⁷⁹ Seletøi og jeg og han

²⁷⁷ **Slivetøj:** "et. (især dial.) slibende redskab; slibesten (med tilbehør)." fra ODS bind 20, 1942

²⁷⁸ **Balbine**, en. [bal'bi:nə] flt. -r. (væv.; fordrejelse af Bobine). Meyer. Feilb.IV.23.(væv.). + Træruller (Bobiner, Balbiner, Tene). Manufact.(1872).150. fra [ODS](#) bind 1, 1919

²⁷⁹ Hold?

vi pasede Kreatuer. – Klart Veier om Fmd. Graat Veier om Emd med lit Rein ved Medagstid og Sønden Vind

25. F. Jeg og Karlen rensede Vede op i Fmd i alt 1 Tdr 5 Skb om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole vi kjørte til baarse jeg havde Vede med til Tabenøie. Karlen begønde og sæte Steen op om Emd paa Veien. – Klaart Veier hele Dagen med lit Sydost Vind

26. L. Jeg og Maren var i Tjørnehoved²⁸⁰ Maren var ikke rigti rask vi laa i baarse igjen Den Nat. Karlen sate Steen op og kjørte De manglede. Drengue muede under Sviinene og pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen men stele og milt.

27. S. Jeg og Maren og Den lile Ole kom Jem fra baarse til Medag.

28. M. Karlen task Havre hele Dagen. Drenguen pasede Kreatuer. Jeg var ude hos Skipper Sinpe(?) og fik 2 Tylter²⁸¹ Lægter til en Pris af 13 Mark Tylten og en Tylt 6 Ahlens bræder til en Pris af 21 Mark Tylten om Fmd om Emd var jeg til Møle og inde til Hans Andersens og om Aftenen var jeg paa Jagt men fik ikke naaget. – Klart Veier med Skyer og Væsten Vind

29. Ti. Jeg lavede paa Garnvinden hele Dagen og jeg Drenguen pasede Kreatuer. Karlen task Havre hele Dagen. – Skyveier hele Dagen med Norvæst Vind vi havde Frost i Dag

30. O. Jeg og Hans Andersen var i Vordingborg og paa Amtstuen og betale Skater. Karlen task Havre hele Dagen. Drenguen pasede Kreatuer og andet Smaa arbeide. – Klart Veier med Skyer og stergt Frost Norvæst Vind

December

1. T. Karlen task Havre hele Dagen. Jeg var i Kjøng og betale Asurance med 1 Mark 8 Skilling for et halvt Aar. og jeg og Drenguen pased Kreatuer og jeg lavede paa Vinden. – stergt Frost Veier hele Dagen med Blæst fra Norvæst Klar Luft

2. F. Karlen task Havre og rensede op i alt 11 Tdr 5 Skb. Jeg lavede paa Vinden og jeg Drenguen pasede Kreatuer og Drenguen bestelte andet Smaaarbeide. – Graat Frost Veier hele Dagen med Norvæst Vind og stergt Sneeveier om Naten

3. L. Jeg og Maren var i Næstved jeg havde 2 Tdr Vede med til Retestrup Møle til en Pris af 11 Rbd pr Tdr. Karlen og Drenguen og Pigerne og vi havde Hans Andersens Karl De task 2re Korn hele Dagen i alt 12 Traver. - -graat Veier med stergt Frost om Fmd lit mere milt om Emd Norost Vind

²⁸⁰ Se note vedr. d. 8/7-68 om "Tjørnehovedkonen," der formentlig har været målet, måske fordi doktoren og medicinen, der tidligere har været omtalt, ikke har hjulpet hende.

²⁸¹ Tylvt = 12 stk. Benyttes om tømmer

4. S. Minne Svigerforældre kom herud i gaaraftes og var her i dag til Medag Jeg var i Kostræde til Rasmus Nielsens og følge hans Søn til Jorden²⁸². Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Jeg og Maren var ope til Peder Pedersens om Aftenen. – Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind og Frost

5. M. Vi slagtede 3 Griser i Dag Vi havde Christen og Hans Andersen og jelpes os Der var 20 Pund og 19 og 17 Pund Ister²⁸³ idem. Karlen kastede 2er Korn og jeg var til Møle om Emd Drengen pasede Kreatuer Hans Andersen og Christen var her om Aftenen. – Graat Veier hele Dagen med milt Frost

6. Ti. Christen var her ope om Morgenen og vi skilte Sviinene ad. De veiede tilsammen 41 Lispund Den Bæste 16 Lispund 4 Pund Den anden 12 Lispund 12 Pund og Den 3. 12 Lispund. Jeg var overe paa Kroen med Flæsket til Lunby Jens til en Pris af 20 Mark pr. Lispund. Karlen og Drengen rensede Korn op ialt 8 Tdr 1 Skb. – Graat Veier hele Dagen med Smaat Frost og Sonden Vind

7. O. Vi var til Møllerens til Gilde. Jeg og Maren var til Kirke²⁸⁴ Maren og den Lile mine Forældre var med Der nede om Emd. Karlen slog Steen til at læge ude ved Ladstedet hele Dagen Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen med milt Frost Veier med lit Norli Vind

8. T. Karlen slog Steen om Fmd om Emd var han efter et Læs Steen. Drengen pasede Kreatuer og Strilede Det. Jeg lavede lit paa Vinden om Fmd om Emd var jeg om Maren nede til Møllerens til anden Dags Gilde. – Graat Veier hele med Rein og Snee hele Dagen og sterkt blæst fra Norost en meget Sterg Storm om Naten fra Norost

9. F. Karlen og Drengen De skar Hæste og Svinehakkelse om Fmd om Emd fik han skot De unge Hæste og vi gjorde Maskinloen ren og muede under Sviinene. Jeg lit paa jagt ved Stranden om Fmd men Der var ikke noget om Emd var jeg til Møle og bestelte andet Smaa arbeide om Aftenen anskod jeg en And men fik Den ikke Der var var mange Ender. – Storm Veier hele Dagen med Rein og Snee alt imellem fra Norost

10. L. Vi task 12 Traver Vede og blev ferdi til Kloken var 3. Jens Pedersens Christen og Trine fra baarse²⁸⁵ kom her ud og vi var nede til Hans Andersens til Vesit Christen og Trine var med. – Graat Frost Veier hele Dagen med Norost og Norvæst Vind

²⁸² Fra Køng Kirke blev denne dag begravet **gårdejer Rasmus Nielsens søn, Niels Peter Nielsen**, 3 mdr. gammel. Dødsårsagen angives som "Krampe." Se tilførsler i dagbogen for 1/9 vedr. den lille drengs fødsel og bl.a. 16/10 vedr. dåb.

²⁸³ Ister: "---fedt(lag) omkring dyrs indvolde; især om indvoldsfedt hos svin;- " fra ODS 1927

²⁸⁴ **Møller Ole Clausen**, Svinø, og hans hustru, **Grethe Pedersen** på 25 år, fik denne dag døbt deres søn, **Rasmus Clausen**, der var født d. 10. oktober. Blandt fadderne var såvel vores **Rasmus Christensen**, som **Hans Andersen**, der omtales som gårdmænd på Svinø.

²⁸⁵ = Marens søskende

11. S. Karlen var kjørendes for Hendrikbalskers²⁸⁶ Kone hun gik i Kirke. Drengen pasede Kreatuer. Jeg var paa G- -de Vi betalte Skolelærens Smaaresel²⁸⁷ med 9 mark 4 Skilling Christen fra baarse tog Jem til Medag Trine blev her ude og være Barnepige men vi tog til Gilde. – Smugt og Klart Frostveier hele Dagen stele

12. M. Vi var ope til Hans Rasmusens til brølup²⁸⁸. Jeg og Maren var til Kirke Rasmus Rasmusens fra Salerup holt her med Deres Kjøretøi og Peder Rasmusens fra Eigitsborg laa her. Bruden fik sig en Søn Da vi havde spist til Medag. – Graat Veier hele Dagen med Frost og Blæst fra Sonden Storm om Naten fra Østen

13. Ti. Vi var til anden Dagsgilde til Hans Rasmusens. Rasmus Rasmusen og Lars Rasmusens fra Salerup holt her med Kjøretøi. Karlen og Drengen rensede Vede op i alt 10 Tdr. 1 Skb. – Graat Tøveier hele Dagen Rein om Naten Sydvæst Vind

14. O. Vi var til 3die Dagsgilde op til Hans Rasmussens Den lile Ole var Sy Rasmus Rasmusen og Lars Rasmusen Fra Salerup holt her. Peder Rasmusens tog Jem i Morges. Karlen begønde og tærsk Rug. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier om Fmd Rein om Emdmed Sydvæst Vind

15. T. Ole Kaaling fra Lundrup(?) var her og laante 100 Rbd. Jeg var efter Dogter til Den lile Ole om Emd han havde Skarlanens Feber. Karlen task Rug hele Dagen Drengen

²⁸⁶ "**Hendrikbalsker**" er skrevet i et ord. Må vel være en Hendrik med dette kaldenavn? (Mulig forklaring: "Balsker" kunne være en forvanskning af "Badsker" / "Badskærer" = gamle dages kombinerede barber og kirurg. "D" bliver af og til til "L" i Rasmus' sprog, når han kommer ud i det mere specielle.) Ud over andre sider til regnskab bagerst i dagbogen, er fortrykt plads til et "Daglejerregnskab." Eneste tilførsel dette år er: "Balsker skylder en Dag for at kjørt Konen i Kirke."

²⁸⁷ Se note til 3/3-70

²⁸⁸ Denne dag bliver **Hanne Dorothea Hansen**, 21 år, (kirkebogen oplyser f.d. 9/7-49) gift med **Jens Rasmussen**. Det unge par skal samme år iflg. "Svinøbogen" have overtaget gården "**Langkjær**" på Svinø efter hendes far, **Hans Rasmussen**, og mor, **Lisbeth Kirstine Rasmussen**. Som "Forlover" optræder "**Hans Hansen, Gårdejer på Svinø,**" Man kan forestille sig, at brudens far *også* gik under navnet "Hansen," hvilket ikke er utænkeligt, idet det ikke altid synes at være faderens fornavn, der overlever som efternavn, jfr. at vores Rasmus jo rettelig skulle være kaldt "Olsen," efter sin far, og det navn ses også ved hans konfirmation. Her savnes de ældre kirkebøger fra sognet. (Er dette ikke tilfældet, er der kun 1 anden gårdmand på Svinø af det navn, nemlig gårdmanden på "Ægbæk.") Desuden optræder gårdejer i Køng, **Hemming Rasmussen**, som forlover. Det kan jo være såvel en repræsentant for brudens familie, som brudgommens, efter navnet at dømme. Det er sandsynligt, at den ene (eller begge) af det unge par har familiær tilknytning til vores Rasmus, da hans to morbrødre fra hhv Sallerup og Egesborg begge deltager i brylluppet, og er indlogeret imens hos Rasmus. (Morbror Rasmus dog kun med sit køretøj.) Men jeg har ikke kunnet kortlægge sammenhængen. Der er alt i alt 5 drenge i sognet, der i 1839 blev døbt "Jens Rasmussen," heraf 2 gårdmandssønner fra Sallerup. Det er ikke til at se, hvem, der her er tale om.

Af kirkebogen fremgår også, at der ganske rigtigt bliver født en søn samme dag, som ved umiddelbar hjemmedåb opkaldes efter morfar: **Hans Rasmussen**. Men desværre lever den lille kun 3 uger, og dør d. 2. januar 1971. Måske en på alle måder for tidlig fødsel.

pasede Kreatuer. – Klart Veier med Skyer om Fmd Taaget Veier om Emd med Sydvæst Vind.

16. F. Den lile Ole var meget sy. Karlen task Rug hele Dagen. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg muede under Sviinene og Drengen og Karlen skar Kvei og Hæstehakkelse og Drengen vaskede Vovnen. – Klart Veier hele Dagen med Sønden Vind Tøveier

17. L. Jeg var efter Dokter til Den lile Ole han var meget sy. Karlen task Rug hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. Soen farede i Nat og fik 12 Griser. – Klart Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Sterg Storm om Naten med Snee og Rein

18. S. Den lile Ole var meget sy Christen fra baarse kom her ud i Fmd og tog Jem igen kloken 2 for at høre vor ledes Den lile Ole havde Det. Karlen var Jemme. Mine Svigerforældre kom her ud om Aftenen. – Frost Veier med stert blæst fra Norost

19. M. Jeg var efter Dokter til Ole han var meget sy mine Svigerforældre tog Jem om Emd min Svigermoder blev her ude. Karlen kastede Rug og han og Drengen rensede Den op i alt 3 Tdr 2 Skb. – Stergt Frost hele Dagen med blæst fra Norost

20. Ti. Vi task vor 2rd Korn jeg og Karlen og Drengen og lile Pigen²⁸⁹ vi task 8 Traver. Dokteren kom kjørendes her ud om Emd og saa til Ole han var meget sy han blev Penselet i Halsen. Christen fra Rønnebæg og min broder var her om Aftenen. Meget Stergt Frost med Norden Vind

21. O. Vi Tjørnede²⁹⁰ Kornet i Fmd og Karlen begønde og kaste. Jeg og Drengen vi beklæte Posten og pasede Kreatuer

22. T. Vi bagte til Jul om Fmd. Karlen kjørte efter Dokter om Fmd han kom Jem igjen om Emd kloken 3 men fik ham ikke med. Jeg maatte hente ham igjen kloken 8 om Aftenen. Ole var lit bedere. – Meget stergt Frost vi havde 12 grader²⁹¹ De 2 siste Døgn med Norden Vind

23. F. Karlen kastede og han og Drengen rensede 6 Tdr Korn op og De skor Hakkelse og Karlen fik bagskot De gammele Øi. Jeg lavede en Dørhaskel(?)²⁹² til Gavndøren(?). Ane fra

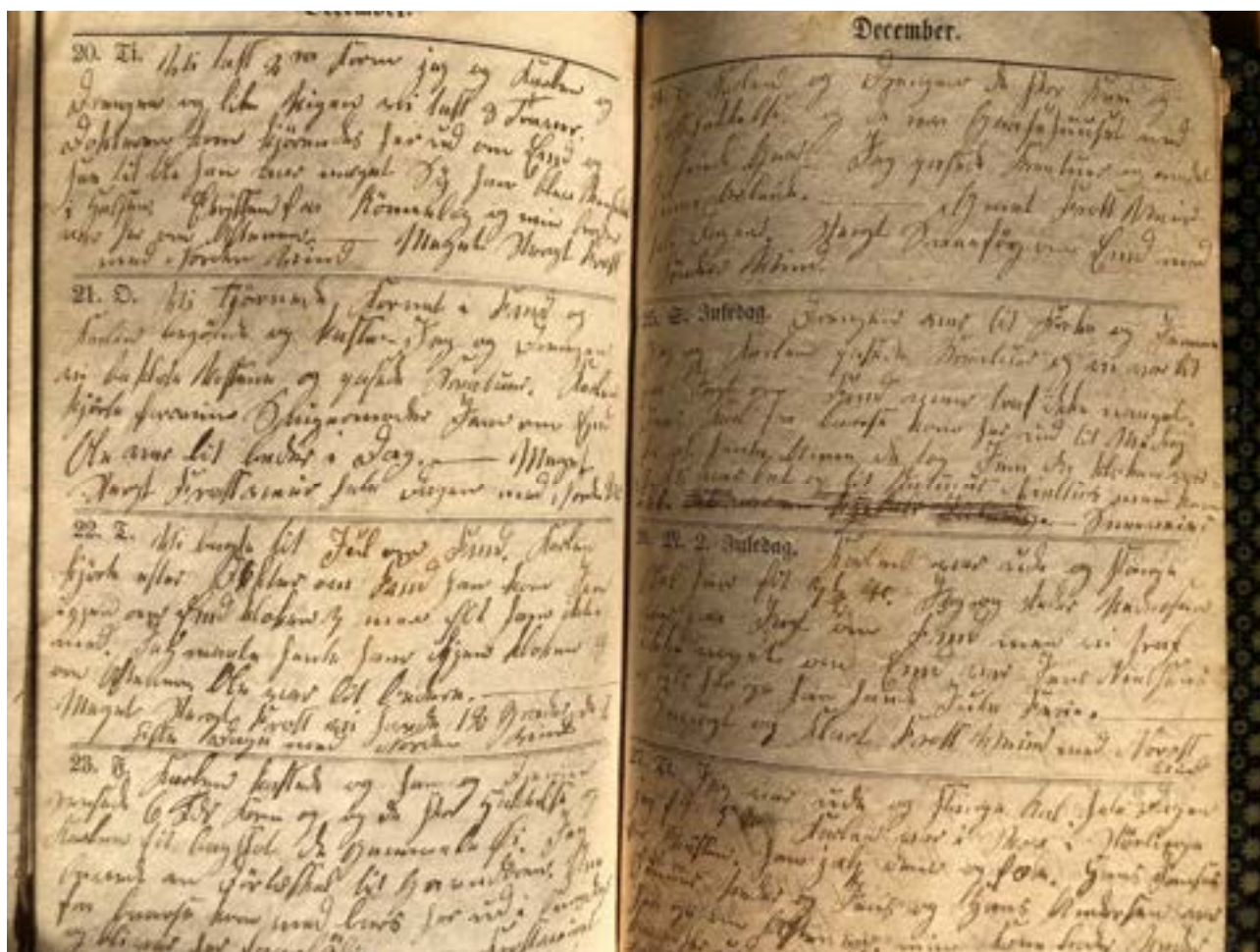
²⁸⁹ **Lille-pige**, (især dial. ell. landbr.) endnu ikke fuldvoksen (som regel nykonfirmeret) pige, der tjener (paa en gaard) sammen med en ell. flere ældre piger og bruges til forsk. smaasysler, pasning af børn osv. (Fra [ODS](#) bind 12, 1931). Det er første gang, hun nævnes.

²⁹⁰ Nok = "tørne" = De vendte nok kornet.

²⁹¹ Det er første gang, Rasmus nævner en konkret temperatur. Havde de fået termomter, eller kendte nogen, der havde?

²⁹² = Haspe ? Sammenhold med: "**haske**, v. no. haska, samle sammen; muligvis besl. m. l. Haspe, - - - fra [ODS](#) bind 7, 1925"

baarse kom med Lars her ud i Onsdags og bliver her faarløbi. – Frostveiret knabt saa haart. De begønde stange Aal

24. L. Karlen og Drengen De skar Kvei og Hæstehakkelse og De rev Gaasehuuset ned og feiede Gaar. Jeg pasede Kreatuer og andet Smaaarbeide. – Graat Frost Veier hele Dagen. Stergt Sneeføy om Emd med Sønden Vind.

25. S. Juledag. Drengen var til Kirke og Jemme. Jeg og Karlen pasede Kreatuer og vi var lit paa Jagt om Fmd men traf ikke naaget. Deres Karl fra baarse kom her ud til Medag for at hente Ane De tog Jem da Kloken var 2. Vi var but op til Rasmus Nielsens men kom ikke. *Det var en kedelig Jule Dag.*²⁹³ - Sneeveier

26. M. 2. Juledag. Karlen var ude og stange Aal han fik 3½ Pund. Jeg og Peder Pedersen var paa jagt om Fmd med vi fik ikke noget om Emd var Jens Nielsens Niels her ope han havde Jule Ferie. – Smugt og Klart Frost Veier med Norost Vind

27. Ti. Jeg var ude og stange Aal hele Dagen Jeg fik 5 Pund Karlen var i Skov i Størlinge for Christen. Han jalp Dem og fæle. Hans Jensens Sønner Peder og Jens og Hans

²⁹³ Denne sætning er blevet kraftigt overstreget i dagbogen, men er dog læselig! (Ellers streger Rasmus ikke noget ud.)

Andersen var her ope om Aftenen min Konbroder Anders kom her ud om Naten han havde været i Kostræde til Vesit. – Klart Frostveier hele Dagen

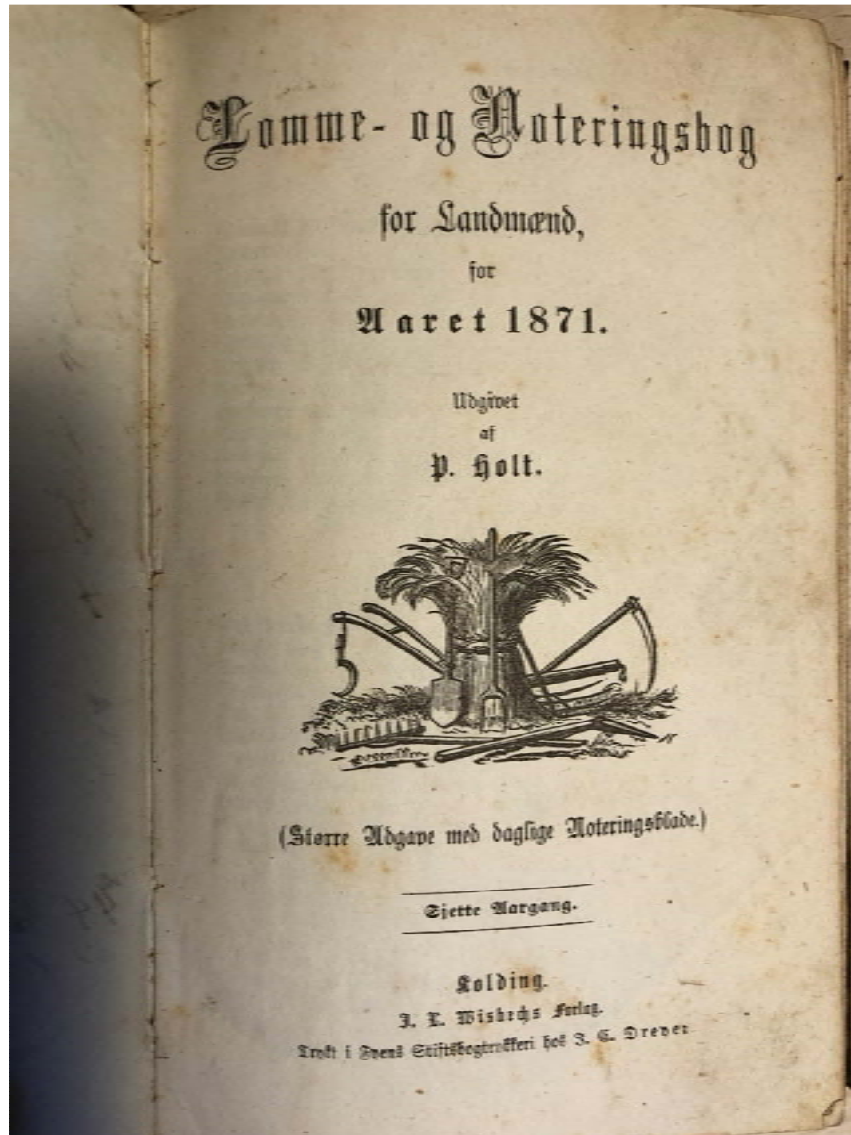
28. O. Jeg og Hans Andersen var ude og jelpe min broder og slagte en Gris vi kom ikke Jem før kloken 2. Jeg og Moder tog til Kjøng til Rasmus Rasmusens til Vesit. Karlen og Drengen pasede Kreatuer og skor Hakkelse. Min Konebroder var her hele Dagen og sov her om Naten. Smugt Veier hele Dagen med stergt Frost med Norden Vind

29. T. Karlen var kjørendes i Skov for min Broder. Drengen var Syg. Jeg muede alle Staldene og pasede Kreatuer. Den lile Ole var lit beder. Smeden var her og betale renter til Fader om Aftenen. – Klart Frost Veier med S Vind

30. F. Karlen og jeg pasede Kreatuer og jeg var til Møle om Fmd og inde til Hans Andersens. Jeg og Karlen endevente Havren paa Stenget om Emd og Hans Andersen var her med -- ntskæltet og om Aftenen var Jens Nielsen og Svend Christensen og Jens Pedersen fra Kjøng her. - Frostveier

31. L. Jens Nielsen og Hans Andersen var her om Fmd og jeg skrev et brev for Jens Nielsen til Ringberg iandleddning af Skolesagen. Jeg var til Møle og ude i Skolen og betale Laanebøger. Karlen task Havreløst og pasede Kreatuer. – Smugt Frostveier hele Dagen med Sydøst Vind.

1871

Januar

1. S. Nytaarsdag. Jeg og Karlen pasede Kreatuer. Drengen var sy af Skarlanensfeber Den lille Ole var næsten vaavern i Dag. Jeg var nede til Hans Andersen om Fmd og nede i Smeden og fik væst mit Aalejern om Emd. – Klart Veier hele Dagen med 14 Graders Frost og sydvæst Vind

2. M. Jeg var ude og stange Aal om Fmd og fik en 16 Styger. Karlen var til Dogter for Den lille Ole om Fmd han var meget sy. Drengen var sy og lille Pigen Sine blev sy. Niels Peder og Tinne fra Kjøng og Hans Andersens var her om Emd. – Smugt Frostveier hele Dagen.

3. Ti. Jeg var efter Dokter til Den Lile Ole og til Sine Ole var lit bedere, Sine var meget sløj af Skalarnesfeber. Jeg kørte Dokteren op til Hans Pedersens i Kostræde, om Aftenen var jeg og Moder ude til Christenes. – Graat Frost Veier hele Dagen.

4. O. Karlen var i Skov for Hans Andersen i Størlinge Jeg pasede Kreatuer om Fmd og muede. Jeg og Moder var i Hammer om Emd og saa til Jens Pedersen Han var meget sy Jens Pedersens og Peder Larsens fra Kjøng kom her ud om Emd. Ole var lit bedere

5. T. Vi task Vede hele Dagen i alt 9 Traver og vi pasede Kreatuer vi havde Peder og Væverens Hans og jelpe os. Drengen begønde og side lit ope. – Frost Veier hele Dagen med Sydost Vind

6. F. Hell. 3. K. Vi task 3 Traver Vede om Fmd og jeg var til Møle. Karlen gjorde Loen ren og skar Kvei og Hæstehakkelse og pasede Kreatuer Min Svigerfader kom her ud til Medag og tog Jem til Aften. Jeg og Maren var i Kostræde til Rasmus Nielsens til Vesit om Emd. – Graat Veier med Smaat Frost

7. L. Karlen kastede Vede hele Dagen og blev ferdi til Aften. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og Drengen strilede Det. Jeg og Maren og Den lile Ole og Fader og Moder var nede til Hans Andersens til Vesit om Emd. – Smaat Tøveier hele Dagen med Sydvæst Vind. Taaget Veier

8. S. Jeg og Karlen rensede 8 Tdr 4 Skb Vede op om Fmd Drengen pasede Kreatuer Jeg og Maren var i Kjøng til Peder Larsens om Emd Christenes var her ope om Emd men vi var ikke Jemme. – Smaat Tøveier hele Dagen med Sydvæst Vind Taaget Veier

9. M. Jeg var ude og stange Aal hele Dagen jeg fik 7½ Pund Karlen fik skot De unge Hæste og De skar Hakkelse og gjorde Loen ren til at Tærsk. Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde kom her ud om Emd han betalte mig 200 Rbd som han skyldte mig. - smaat Frostveier hele Dagen med Østen Vind

10. Ti. Vi task Vede hele Dagen i alt 9 Traver og pasede Kreatuer og Karlen fik lavet 2 skov unde(?²⁹⁴) ver af De to unge Rasmus Rasmusen fra Kjøng var her om Aftenen og bede os op til Jens Pedersens begravelse i Hammer²⁹⁵. – Smaat Frostveier hele Dagen med Østen Vind

11. O. Jeg og Fader var i Vordingborg i Andledning af Skolesagen min Fader og Christen Masen og Skolære Pedersen i Salerup og Jahm(?) Svensen i Kostræde og Jens Pedersen i Kjøng gjorde Ed i Sagen Vi fik udluftet Vede i Dag vi havde Anders Matros og Jelpe os. – Frostveier hele Dagen med Væsten Vind

²⁹⁴ Hvad dette end er, må det have noget at gøre med bedriftens ofte omtalte to "unge Hæste"

²⁹⁵ Denne "Jens Pedersen, Hammer," som må være den samme, som Rasmus og hans mor besøgte d. 4. jan., er *formentlig* = Rasmuses mors morbror af samme navn. Hammer Sogns kirkebog for denne periode er meget mangelfuld, og begravelser mangler helt.

12. T. Karlen kastede Vede hele Dagen jeg bestelte smaaarbeider og jeg var nede og bede Møllerens og Hans Andersens her op og De var her om Aftenen og Komerere(?) med. Graat Veier hele Dagen med Norvæst Vind Frostveier

13. F. Jeg og Moder og Christen og Hans Andersen vi var lagt til vovns til Hammer og følge Jens Pedersen til Jordan og Da vi tog Jem var vi inde til Johannes i Ring til Vesit. Karlen blev ferdi med at kaste Vede. – Skyveier hele Dagen med Sønden Vind kolt Frostveier

14. L. Jeg var med og rense Vede op om Fmd om Emd blev jeg sy og mote læge mig. Der var en Mand fra Myrup her om Emd og fik 3 Griser til en Pris af 23 Skillig pr Styge og Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde var her om Aftenen kjørendes i Slæde for sine Søskende. – Smaat Frostveier hele Dagen.

15. S. Jeg laa hele Dagen og var meget sy om Naten Karlen var med Tyren ved Lundby Stasiond til Slagter Krav fra Præstø jeg fik 68 Rbd for Den. – Smugt Veier hele Dagen med Smaat Frost.

16. M. Karlen var efter Dokter til mig jeg var meget sy. Smeden var inde og saa til mig. Karlen skar hakkelse op og gjorde Loen rend til at tærskes om Emd. Drengen pasede Kreatuer. Min Broder var her og See til mig Hans Andersen slagtede 9 Griser. – Stergt Frost hele Dagen og om Naten. Norden Vind.

17. Ti. Karlen og Anders Matros og Drengen og Pigen og Væverens Hans De task 2re Korn hele Dagen i alt 16 Traver og De pasede Kreatuer. Jeg var lit bedere i Dag. Søndergaard var her om Aftenen med et par Spytebagger. -

18. O. Karlen og bege Pigerne og Drengen Tjørnede²⁹⁶ Kornet om Fmd og Karlen begønde og kaste. Drengen pasede Kreatuer. Jeg var en smule ope og lit bedere Hans Andersen og Møleren var her om Aftenen og see til mig. – Smaat Tøveier hele Dagen med Sønden Vind

19. T. Jeg var lit ope lit bedere Karlen kastede og han og Drengen rensede Kornet op i alt 10 Tdr 5 Skb og Karlen skar Hakkelse og lavede Vovnen til at tage i Skov med. Drengen pasede Kreatuer. Min Moder var ude til Christens. – Graat Tøveier med Sønden Vind

20. F Jeg var ope Det mæste af Dagen Karlen og Anders Matros var i Udbyskov og skaave brende og De kjørte Det op til min Svigerfader De kom Jem Kloken 10 om Aftenen. Drengen pasede Kreatuer vi havde Orne til Soen hun løb. – Smaat Frostveier hele Dagen med Væsten Vind

21. L. Karlen savede smaa brende hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer hele Dagen og bar Avner væg. Jeg og Maren var nede til Hans Andersens om Emd Hans Andersen var meget sy Der var Dokter til ham. – Graat men milt Veier hele Dagen med smaat Frost og Stile

²⁹⁶ "Tjørne" = tørne = vende

22. S Mine Svigeforældre kom her ud i Aftes og laa her i Nat De tog Jem til Medag. Jeg havde mægen Verg i mine ben siste Nat men var dog ope i Dag. Karlen var ude og stange Aal han fik 4 Pund Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen men milt med smaat Frost og Norden Vind.

23. M. Karlen begønde og braate Rug af min Fader var i Næstved kjørendes for si selv. Jeg var nede og see til Hans Andersen om Fmd han var en smule bedere om Emd lavede jeg Skofeskafte²⁹⁷ ferdi. Drengen pasede Kreatuer og strilede Det. – Klart Veier Det meste af Dagen med Norost Vind Frostveier.

24. Ti. Karlen task Rug hele Dagen Jeg og Drengen pasede Kreatuer og Drengene strilede Det jeg lavede paa Garnvinden og jeg og Maren og Den lile Ole og Moder vi var kjørendes ud til Peder Pedersens til Vesit i Slæde og jeg kjøbte en Tyer og²⁹⁸ Jørgen til en Pris af 35 Rbd. – Sneeveier Det mæste af Dagen med Norost Vind Frostveier

25. O. Karlen task Rug hele Dagen. Jeg var til Møle om Fmd og inde til Mølerens og til Hans Andersens. Jeg lavede Skovslæden til om Emd og Martins Sønner og Svoger fra Enø var her og Martins Svoger var nede til Hans Andersens og laante Tøi til Maskerade. Jeg og Maren og Den lile Ole var nede til Mølerens om Aftenen til Vesit. Graat Veier hele Dagen med blæst fra Norost Frostveier

26. T. Karlen task Rug hele Dagen jeg lavede paa Garnvinden til Medaften Da var vi sammelede i Smeden angaaende beløbning af Kjøretur til Kjerken. Jens Hansen og Peder Pedersen var her om Aftenen min Moder var ude til Christenes men Maren fik ikke aaverspant Det Den gang²⁹⁹. – Stergt blæst fra Norost og Frostveier

27. F. Jeg var til Møle og inde hos Møleren og inde hos Hans Andersens om Fmd om Emd lavede jeg paa Vinden og Jensen var her ope og see paa Kanen han skulde lave mig en ny. Karlen task Rug hele Dagen min Fader var paa Mølen efter 3 Sæke Klid til 2 Mark 4 Lispund – Stile Veier om Fmd Norost Vind om Emd Frostveier og graat Veier

28. L. Jeg blev ferdi med Garnvinden om Fmd om Emd sate jeg Saft³⁰⁰ paa en Grev. Karlen blev ferdi med at tærse Rug i Dag Drengen pasede Kreatuer og Strilede Det. Jeg og Maren og Den lile Ole om Moder var nede til Hans Andersens om Aftenen Mølerens var Der ogsaa. – Sneeføi hele Dagen med blæst fra Norost.

29. S. Karlen var ude og kaste Snee De blev ferdi til Kloken 3 De var der ude og kjøre for Spøi han og Pigerne og Drengen Jeg og Peder Pedersen var lit paa Jagt om Fmd men vi

²⁹⁷ "Skofe" = skuffe? = skovle? nok "Skuffeskafte" eller lign.

²⁹⁸ Det giver mening, hvis der skal stå "af" og ikke "og"

²⁹⁹ ?? Kunne hun ikke nå det / "overskue" det?

³⁰⁰ Mon ikke, der skulle stå "Skafte"

traf ikke naaget. Om Aftenen var Hans Andersens og Mølerens her ope. - Klart Veier men Jorføi med sterkt blæst fra Norost stergere Frost

30. M. Karlen var ude og kaste Snee hele Dagen. Jeg blev ferdi med at kaste Rug om Fmd og om Emd rensede jeg og Drengen Den op og jeg bar Den paa Loftet i alt 8 Lispund og jeg skar Kvei og Hæstehakkelse. – Klart Veier hele Dagen med sterkt blæst fra Norost sterkt Frost

31. Ti. Vi task Korn hele Dagen i alt 16 Traver. Om Aftenen var jeg og Maren ude til Christenes Maren havde lit Mad med til Torkil³⁰¹ han var meget sy Peder Pedersens Jørgen og Rasmus var her om Aftenen med Tyren jeg købte Vi kom Jem til Kloken 8. – Klart Veier hele Dagen med Norost Vind Stergt Frost

Februar

1. O. Vi task 4 Traver Korn og Tjørnede om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole til baarse. Karlen begønde og kaste Korn om Emd Drengen pasede Kreatuer. – Kart Veier hele Dagen med Norost Vind stergt Frost

2. T. Vi var i baarse hele Dagen om Emd var vi paa Brøderup Høiskole³⁰² til møde og vi laa i baarse om Naten. Karlen var kjørendes til baarse med et Læs Vede og jeg og han var i Tarbernøie med Den til en Pris af 11 Rbd 3 Mark pr Tdr. – klart Veier hele Dagen med Østen Vind og sterkt Frost

3. F. Vi kom Jem fra baarse til Medag. Karlen kastede Korn hele Dagen jeg lavede paa en Slædestang til Skovslæden om Emd. Drengen pasede Kreatuer og bar brende hen. – Skyveier om Fmd Graat Veier om Emd med blst fra Østen Frostveier

4. L. Vi bagte om Fmd om Emd lavede jeg en Slædestang og sate Den i og jeg og Maren og Den lile Ole og Moder var ude til Christenes til Stines Fødselsdag Torkil var meget sy. Karlen blev ferdi med at kaste om Fmd og han og Drengen rensede Kornet op om Emd og bar Det paa Loftet i alt 13 Tdr 5 Skb. – Sneeveier og Sneeføi hele Dagen med sterkt blæst fra sydost og norost.

³⁰¹ **Torkil** er **Thorkild Olsen**, Christens svigerfader, den tidligere gårdejer på Belselund, der sammen med sin hustru, **Kirstine Pedersdatter = "Stine"**i dagbogen, nu boede som aftægtsfolk på gården, efter at datteren Maren, og Christen havde overtaget gården.

³⁰² Brøderup ligger ved Tappernøje. **Brøderup Højskole** var oprettet i 1868, og således næsten helt ny. Billedet er fra 1897. Det var således dengang ikke nogen prangende bygning, men oprettelsen må alligevel have været en vigtig begivenhed for egnen. Den eksisterede som højskole indtil 1947, hvorefter den blev omdannet til efterskole. Det havde været interessant at vide, hvad mødet handlede om.

5. S. Torkil døde i nat Kloken 11½. Karlen var ude og kaste Sne hele Dagen. Jeg skar Kvei og Hæstehakkelse om Fmd om Emd lavede jeg paa Skruen til Garnvinden og pasede Kreatuer. Drengen var Jemme. Hans Nielsen og Hans Andersen og Peder Pedersen og Jensen var her om Aftenen. Ole Torkilsen³⁰³ fra Hylinge og min Broder var her ogsaa lit. – Graa Veier hele Dagen sterkt Sneeføi om Naten.

6. M. Moder var ude og klæde Torkil i Morges Vi task Korn hele Dagen i alt 16 Traver. Frostveier hele Dagen med Østen Vind

7. Ti. Jeg var med Christen i Næstved efter Likiste til Torkil vi kom Jem til Aften og Moder var med ude og læge ham i Kiste og om Aftenen var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder nede til Hans Andersens Fødselsdag. Karlen og Anders Matros var og kaste Sne hos os. – meget sterkt Frost med Norost Vind

8. O. Jeg var aavere og betale Tiendepenge kjørendes med Sven Christensen. Vi var nede til Hans Andersens om Aftenen Tienden var 5 Rbd og 2 Mark 15 Skilling pr Tdr.

9. T. Karlen og Drengen rensede Korn op i alt 11 Tdr 4 Skb. Jeg fløte Smaa Griserne hen i Kostalen og pasede Kreatuer Karlen skar Hakkelse til Kvei og Hæste. Det var et Voldsomt Sneeføi siste Nat og i Dag og meget sterkt Frost og Storm fra Østen

10. F. Jeg og Karlen var ude og kaste Sne hele Dagen Drengen pasede Kreatuer Maren var ude til Christenes og jelp Dem og bage om Fmd. Jeg var inde til Hans Christensens Da vi blev ferdi med at kaste Ornen Karlen var til Møle og gjorde Loen ren. – Sne Veier hele Dagen med Føiveier om Aftenen meget sterkt Frost Norden Vind

11. L. Karlen var ude og bede til Begravelse i Hammer og Egitsborg til Torkils begravelse. Jeg var ude og kaste Sne om Fmd om Emd beile(?) jeg Væveren. Jeg var paa Kroen og sulde³⁰⁴ stile Hæste om Emd mend Der kom ikke Hæstesynere. – Meget sterkt Frostveier med Norost Vind

12. S. Jeg var ude og skulde skyde Ender ved Bøgestrømmen om Fmd men Vaagen var tilfroset. Rasmus Rasmusen fra Salerup kom her ud om Fmd – med paa Jagt men vi traf ikke naaget Karlen var ude og kaste Sne hele Dagen. – Meget smugt Veier hele Dagen med sterkt Frost 19 Grader stile Veier

13. M. Vi var til begravelse³⁰⁵ ude hos min Broder efter Torkil. Maren var med til Kirke min Moder var Der ude og varte op. Jeg og Maren og Den lile Ole var Der om Emd. Karlen var med Der ude og jalp Dem i Gaarden. Christen Jepsen fra Menstrup laa her om Naten. – Sterkt Frost med Norost Vind

³⁰³ **Ole Thorkelsen** (f. 22. nov. 1829 i Køng Sogn) er søn af Thorkild, og således storebror til Christens kone, Maren.

³⁰⁴ Der skulle nok stå "skulde"

³⁰⁵ Af notatet i kirkebogen for Køng Kirke vedr. begravelsen denne dag betegnes Thorkild som "aftægtsmand af Svinø." Det fremgår, at han var 75 år gammel, og døde af "alderdom."

14. Ti. Vi kast Det siste Korn i Dag i alt 16½ Traver vi havde Anders Matros og jelp os. Jeg bestelte Smaa Arbeider om Emd om Fmd var jeg og Christen Jepsen ope og see til Peder Pedersen. – Graaat Veier hele Dagen men ikke saa stergt Frost med Norost Vind

15. O. Jeg var i Næstved med 4 Tdr Smaa Vede til en Pris af 11 Rbd pr Tdr kjørendes i Slæde Smeden var ander med. Karlen var ude og kaste Sneer hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen med Isla—om Fmd sterkt Tøveier om Emd med Søndens Vind

16. T. Jeg og Karlen var ude og kaste Sneer hele Dagen. Drengen pasede kreatuer og var ude og laane Orne men Soen var ikke Ornegal og Da vi blev ferdi med at kaste Sneer var jeg til Møle. Maren var agendes³⁰⁶ med Mad til Hans Andersens. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Tøveier

17. F. Jeg og Mikkel³⁰⁷ var ude og jelp Christen og slagte hans Lam om Fmd Der var 2 Lispund 7 Pund Fit idem. Karlen og Drengen og bege Pigerne tjørnede Kornet om Fmd. Karlen begynde og kaste om Emd. Jeg skote Marens Tøfler om Emd og bestelte andet Arbeide. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Tøveier

18. L. Karlen blev ferdi med at kaste Det siste Korn om Fmd. Jeg lavede en Hank til Kaffekanden og sate Slæden og Vovnen i Tørveier om Fmd. Om Emd feiede jeg loltet³⁰⁸ og sate alt tilrete og var med og maale Kornet og jeg var til Møle. Karlen og Drengen rensede Kornet op om Emd og jeg bar s- - r hen. – Rugveier hele Dagen sterkt Rein om Aftenen og Naten med Sydvæst Vind

19. S. Fastelavn. Karlen og Drengen skar Hakkelse til Hæste og Kvei om Fmd. Jeg lavede to Hæstestager om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lille Ole og Moder ude til Hans Andersens. – Graat og Taaget Veier hele Dagen Rugrein imellem med Søndens Vind sterkt Tøveier

20. M. Jeg og Karlen rinsede Merkelkaserne fra Vandet under Havreboden og andet Der stod i Vand og vi slov en gammel Harve i Styger og blev ferdi til Kloken 10 Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Der var Fastelavnsgilde ope til Hans Andersens og De red Katen af Tønden Lars var ridens paa Den gamle Sorte. Jeg var ope og see paa Dem og vi var en Del Mend inde til Hans Andersens. De unge fra Baarse kom her ind om Aftenen.

21. Ti. De fra baarse tog Jem efter Medag. Jeg pasede Kreatuer og muede i alle Stalene og strilede Hæstene og pasede Kreatuer om Fmd. Karlen kom ikke fra Gilde før om Aftenen. Drengen og Pigen var ogsaa til Gilde. Jeg var til Møle om Emd og inde hos

³⁰⁶ Agendes: Altså hun *agede* derop, = **kørte**

³⁰⁷ Mikkel er sandsynligvis **Mikkel Frandsen, gårdmanden på Strandbjerggård**. Der synes ikke at være andre af det navn på Svinø på dette tidspunkt, efter folketællingen 1870.

³⁰⁸ Må være fejlskrift for "loftet"

Møleren og om Aftenen var jeg og Hans Andersen inde til Jens Nielsens. – Graat Veier hele Dagen med Norost Vind Frostveier igjen

22. O. Vi fløtede Den Havre Der var aaver Sviinene hen paa Loen i alt 3 Traver og vi fløtede Halmhæsen ind aaver Sviinene igjen om Fmd om Emd skar De Hakkelse og kastede og rensede Den løse Havere op. Jeg var ope til Hans Andersens og betale Kommunalskat med 25 Rbd 5 Mark 14 Skilling og Indkomstskat med 5 Rbd og vi betalte et Gammelgilde til Hans Andersens til Dagen efter og vi skulde ride Katen af Tønden. – Smaat Frost

23. T. Vi red Katen af Tønden i Dag Hans Andersens Jens slog Tønden ned og Anders Nielsen vandt Ringen³⁰⁹ og jeg og Maren var til Gilde vi møte om Emd. Karlen skar Hakkelse og andet smaa Arbeide. Drengen pasede Kreatuer. – Klart Veier Det mæste af Dagen med stergt blæst fra Sydvæst Tøveier Min Faders Fødselsdag

24. F. Jeg og Maren kom ikke fra Gammelgilde før Kloken 8 i Morges. Vi var 22 til Gildet vi gav ud 2 Rbd. Karlen hokkede Ris op om Aftenen havde vi Ungdomsgilde ope til Hans Andersens Karlen var med. – Graat Veier hele Dagen med sydvæst blæst Tøveier

25. L. Jeg og Drengen feiede Gaar og blev ferdi om Emd og jeg var til Møle og tog Mølekonen med her op og Møleren var her om Aftenen og Hans Andersen og hans Kone og Svend Christensens og Hans Jensens Peder var her Vi feirede min Faders Fødseldag. Lars kom ikke fra Ungdomsgilde før Aften. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Blæst fra Sydvæst Tøveier

26. S. Jeg røte Veden og Rugen paa Loftet om Fmd Drengen pasede Kreatuer hele Dagen Pigen var til Kirken. Min Fader og Moder var ope paa bangerne Fader var paa Mølen med 3 Tdr Vede til en Pris af 11 Rbd 2 Mark 8 Skilling pr Tdr. Smedens kone var her inde til Vesit om Emd. – Graat Veier hele Dagen men Stile og Milt

27. M. Jeg laae i et daarli ben hele Dagen Karlen begønde og tærskke Kløveravner men maate hole op om Aftenen Da Gulvet var for Vot. Drengen pasede Kreatuer og strilede Det. – Graat Veier hele Dagen med Reinskyer om Fmd og sterg Rein om Emd og Aftenen med Sydost Vind

28. Ti. Jeg laae Det mæste af Dagen i mit ben. Karlen tog Det Frø op han task af i gaar og begønde og lave Langhalm om Fmd om Emd var han ude til Christen og jelp Dem med en Kalv som var sy. – Graat Veier med Skyer om Emd og Frost om Aftenen med Sydvæst Vind og Norost Vind

³⁰⁹ Ud over tøndeslagning havde man altså således også ringridning på Svinø til fastelavn

